

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Skalní lezení jako životní styl:
utváření subkultury a životního
stylu v rámci sportu.**

Marie Kubalíková

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra antropologie Studijní program

Antropologie Studijní obor Sociální a kulturní

antropologie

Diplomová práce

Skalní lezení jako životní styl:

utváření subkultury a životního stylu

v rámci sportu.

Marie Kubalíková

Vedoucí práce:

PhDr. Tereza Zíková, Ph. D.

Katedra antropologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

Na tomto místě bych chtěla především poděkovat vedoucí práce PhDr. Tereze Zíkové, Ph. D. za cenné připomínka a rady, které mi poskytla při vypracování práce. Nemalý dík patří i všem respondentům, kteří věnovali svůj čas

Obsah

1	Úvod	3
2	Teoretická část	4
2.1	Teoretické pojetí identity	4
2.2	Konstrukce a utváření identity	5
2.2.1	Kolektivní identita.....	7
2.3	Sportovní aktivity a utváření identity	11
2.4	Teorie subkultury	14
2.4.1	Alternativní koncepty k teorii subkultury	19
2.4.2	Subkultura a sport	22
2.4.3	Subkultura lezců	26
2.5	Skalní lezení.....	29
3	Empirická část	32
3.1	Cíle a výzkumné otázky práce	32
3.2	Zkoumaná populace a výběr vzorku	34
3.3	Metoda sběru dat	35
3.3.1	Tvorba polo-strukturovaného rozhovoru.....	38
3.3.2	Sběr dat	38
3.4	Analýzy dat.....	39
3.4.1	Postup analýzy dat	40
3.4.2	Kódování a kódovací kniha	42
3.5	Interpretace a diskuse výsledků analýzy.....	45
3.5.1	Charakteristika respondentů.....	45
3.5.2	Význam lezení: Lezení jako sport, zábava i způsob života	47
3.5.3	Lezení a vymezení se vůči masovosti a spotřebě	52
3.5.4	Ostatní lezci: Lezci jako nesourodá skupina	57

3.5.5	Hodnoty a lezení: vztahem k přírodě.....	60
3.5.6	Změny v lezení	61
3.6	Diskuse výsledků analýzy	64
4	Závěr	67
5	Seznam použité Literatury a pramenů	68
6	Resumé	71
7	Přílohy	72

1 ÚVOD

Tato práce se zabývá utvářením subkultury v rámci skalního lezení, respektive v rámci vyznavačů tohoto sportu. Hlavním cílem této práce je pomocí výzkumu založeného na sérii kvalitativních rozhovorů zjistit, zda může být utváření identity vyznavačů skalního lezení definováno skrze koncept subkultury. Cílem této práce je tak zmapovat, zda se mezi skalními lezci utváří specifická kolektivita či kolektivní identita, zda může být koncept subkultury použit pro vysvětlení utváření této „kolektivní“ identity a zda tedy vyznavači skalního lezení mohou být vymezeni jako sportovní subkultura, v rámci které určitým způsobem vzdorují hodnotám a normám dominantních sportů či dokonce moderní společnosti jako takové.

Práce je členěna do dvou částí teoretické a empirické. Teoretická část shrnuje dosavadní teorie a přístupy vztahující se k utváření identity a teorie subkultury ve vztahu k alternativní a extrémní outdoorových aktivitám („lifestylových“ sportů). Empirická část je pak věnována samotnému výzkumu, zjišťování utváření identity skalních lezců pomocí rozhovorů vedených s nimi, analýzu jejich výpovědí pomocí programu MAXQDA a interpretaci výsledků analýzy.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Teoretické pojetí identity

Identitu můžeme pojímat jako termín, který odkazuje na vlastnosti jedinečnosti a individuality, které esenciálně vyzdvihují rozdíly a odkazují na individuální odlišnost vlastní identity od všech ostatních. V jiném smyslu odkazuje termín identita na vlastnosti stejnosti, na to, že osoby se mohou sdružovat, nebo být spojeny s ostatními, se skupinami nebo kategorií na základě nějakého společného rysy (Bernard a Spencer 2003: 292-293). Můžeme rozlišit dva přístupy k povaze identity. Jedna přístup pohlíží na identitu jako na něco, co je člověku dáno již od narození v podobě jakési esence – esencialistické pojetí. Druhé pojetí či teorie pohlíží na identitu jako na sociální konstrukt vycházející z interakce lidí – sociální konstruktivismus. V této práci je pojem identity chápán právě jako sociální a kulturní konstrukt.

V souvislosti s teorií sociální konstrukce reality P. L. Bergera a T. Luckmanna (1999) se identita utváří během sociálních procesů. Jakmile je vytvořena, je udržována, obměňována i přebudována sociálními vztahy. Sociální procesy, jež se podílejí na formování i udržování identity, jsou dány sociální strukturou. Identity vytvořené vzájemným působením organismu, individuálního vědomí a sociální struktury zpětně danou sociální strukturou ovlivňují, udržují, obměňují a dokonce mění (Berger et al. 1999: 171). Podle autorů je identita sociální význam, který je individuem přijímán v procesu internalizace a socializace přenosem od „významných druhých“, jedinec nejen že přejímá role a postoje ostatních, ale v průběhu téhož procesu přejímá i jejich svět. Identita je vskutku objektivně definována jako umístění v určitém světě a může být subjektivně osvojena pouze zároveň s tímto světem (ibid: 1999: 131). Nejradikálnější konstruktivistické pojetí identity rozbíjí dokonce představu, že existuje něco jako neutrální a nezměnitelný substrát identity, daný

predispozicemi biologického typu (jako pohlaví, barva pleti) a i tyto substanciální podklady považují, za výsledek jistých diskursů, které se řídí pravidly a které ovládají poznatelnou realizaci identity (Fulka 2005). Například J. Butler (1999) uvádí, že identita jedince, kterou obvykle pokládáme za pevně danou a substanciální, je ve skutečnosti vytvářena rituálním opakováním performativních aktů (Fulka 2002).

S konstruktivistickým pojetím souvisí i to že identita není neměnným fakt, kterou člověk buď vlastní či nikoliv, jak uvádějí Richard Jenkins (2008 [1998]) či T. H. Eriksen (Eriksen 2007). Identita je v jejich pojetí kontinuálně probíhající proces. V tomto ohledu lepší mluvit spíše o identifikaci, než o identitě, a to o identifikaci sociální (ibid: 64). Sociální identifikace odkazuje k tomu, k jaké skupině jedinec náleží či s kým se identifikuje (ibid: 65).

2.2 Konstrukce a utváření identity

Koncept utváření a konstrukci sociální identity podrobně rozpracovává Richard Jenkins (2008). Identita dle autora označuje způsob, jakým se jednotlivci a kolektivity rozlišují a odlišují v jejich vztahu k jiným jedincům a kolektivitám. Identifikace je systematicky vytvářena a označována, mezi jednotlivci, mezi kolektivy a mezi jednotlivci a kolektivy, vztahy podobnosti a rozdílnosti. Identita je naše porozumění tomu, kdo jsem a kdo jsou jiní lidé, porozumění jiných lidí sobě a jiným (zahrnující nás). Jenkins uvádí, že v postatě všechny identity jsou identitami sociálními, to znamená, že identifikace sebe, nebo jiné osoby, je otázkou významu, a význam je vždy výsledkem interakce (kolektivit či jedinců): souhlasu či nesouhlasu, konvence či inovace, komunikace či vyjednávání. Identita utvářející se v interakci, není nikdy hotová, dokončená záležitost, je to spíše proces bytí a stávání se někým a to kdo jsme je vždy multi-dimenzionální, jedinečné a pluralitní. (Jenkins, 2008: 18)

Utváření identity je dle autora proces, který zahrnuje dvě složky:

- Klasifikaci/kategorizace = vnější klasifikaci věcí a osob, odkazuje k odlišnosti, rozdílnost od., Klasifikace nebývá neutrální, implikuje hodnocení, zájem klasifikátora, je také hierarchicky interakční a sociální – vychází z kontextu. Kategorizace jiných je externí aspekt procesu identifikace, vyváří mocenský příspěvek do každodenní reality skupin.
- Identifikaci s = vnitřní spojování či připodobnění sebe s něčím či někým dalším (ztotožnění se s přítelem, sportovním týmem nebo ideologií). Odkazuje k podobnostem, stejnosti. (ibid: 12)

Jenkins zakládá své pojetí identity na dvou kritériích: podobnosti a rozdíly. Význam podobnosti a odlišnosti je utvářen v každodenní interakci. Definování, kdo jsem, je zároveň definicí kdo nejsem. To, čím se odlišujeme, zároveň odkazuje k tomu, v čem jsme si podobní. Podobnost a jinakost jsou tak základní dynamické principy identifikace (tj. identity) a jsou základem lidského světa. (ibid: 17-18)

Identity (kolektivní či individuální) jsou konstituovány v procesu vnitřní a vnější dialektické identifikace. Individuálnost (self-hood) je tak syntézou vnitřní sebe-definice (self-image) a vnější definice sebe skrze jiné (nabídnutá druhými, veřejná image) (ibid: 2008: 40). Formace individuální identity má své kořeny v našem raném procesu socializace. Identity získané z primární socializace (osobitost, lidskost, pohlaví, a za určitých okolností, příbuzenství a etnický původ) jsou stářejší a odolnější, než pozdější. Proměnlivost a změna jsou dle něj zásadní pro identifikaci, připouští, že některé identity jsou proměnlivější a nestářejší než jiné, na druhou stranu tekutost je dle něj spíše výjimka než pravidlo u primárních identit (ibid: 2008: 41).

Identita, prosazování identity musí být vždy potvrzené, či ne-potvrzené těmi, s kterými jednáme. Identita není nikdy unilaterální. Vnitřní identifikace je, jak my identifikujeme jiné a vnější jak jsme identifikováni ostatními. Identifikace může probíhat jako process internalizace

(autoritativní nálepkování). Kapacita autoritativně aplikovaného identifikace, na konstituování nebo ovlivňování individuální zkušenosti, tedy zda je nálepka přijata za vlastní, záleží na tom zda nebo ne jednotlivci zvnitřňují (internalisují) příslušnou nálepku. (ibid 2008: 42-43).

2.2.1 Kolektivní identita

Minimální realita „existence“ skupiny je dle Jenkinse (2008: 12) když členově vědí, že skupina existuje a že k ní patří (ačkoliv, to co znamená přináležení, může nabývat mnoha forem). V implikaci sociálního konstruktivismu jsou skupiny reálné, pokud si lidé myslí, že jsou reálné (Anderson 1983). Přisuzování skupinového členství představuje běžně, jak kategorizujeme ostatní, a kategorizace vnějších skupin je inherentní naší skupinové identifikaci (Jenkins 2008: 12). Jedna z věcí, kterou mají lidé v jakékoliv skupině společnou je precizní rozpoznání jiných skupin a kategorií od kterých se liší (ibid: 23).

Kolektivní identity či realita kolektivnosti se vytváří v procesu skupinové identifikace a kategorizace. Kolektivita je utvářena skrze identifikování a definování sebe jako skupinu - členové kolektivity, si uvědomují, že sdílejí podobnou situaci; a skrze kategorizaci jinými, identifikování a definování členů skupiny jinými, kolektivita je dána z vnějšku. Skupinová identifikace a kategorizace na sebe působí vzájemně či zpětně. Vnější či kategorická dimenze identity nejsou jen nevyhnutelné, ale bývají nedostatečně rozpoznávány v sociálně vědění případů identity. (ibid: 43)

R. Jenkins nerozlišuje striktně mezi individuálními a kolektivními dimenzemi identity, jelikož jsou obě formovány stejnými sociálními procesy. Identita dle R. Jenkinse zahrnuje ve stejné míře jak individuální, tak kolektivní dimenzi, jsou propletené jedna s druhou. Vznikají v interakci, ve stejném procesu. Individuální rozměr identity je to, co nás od druhých odlišuje, kolektivní pak to, v čem jsme si podobní. Kolektivní identita se tak formuje tehdy, když ve vztazích s druhými identifikujeme

vzájemné podobnosti, které nás zároveň odlišují od jiných kolektivit. (Jenkins 2008: 37-38) Obě dimenze sociální identity jsou výslednicí dialektického působení vnitřní a vnější definice, výslednicí dialketiky definování rozdílu a podobnosti přičemž je R. Jenkins odlišuje jen analyticky (ibid: 102).

Kolektivní identifikace (jenkins naopak evokuje představu lidí, kteří jsou si nějakým způsobem podobní. Nicméně podobnost, na které je založeno členství v kolektivitě zároveň evokuje odlišnost. Definice kritérií členství jakéhokoliv souhrnu objektů, ve stejnou chvíli také vytváří hranice, vyřazuje cokoli, co neodpovídá definici. Definování „nás“ tak zahrnuje i definici „jiných“. Většinou když říkáme něco o odlišnosti druhých, zároveň říkáme i něco o nás. Tváří v tvář jejich odlišnosti, vyvstává naše podobnosti. Podobnost a odlišnost vytváří hranice mezi kolektivitami. Jednou z věcí, kterou lidé mají společnou v jakékoliv skupině je precizní rozpoznání jiných skupin či kategorií od kterých se oni odlišují. Poukazuje tak na to, že kolektivní identita/identifikace (podobnost) je vymezena často tím co definujeme, jako odlišuje od ostatních či co definujeme jako odlišné. (ibid:102-105)

Konstrukce kolektivní identity zahrnuje stejný proces dialektického vztahu interní (vnitřní) a externí (vnější) identifikace (definici) jako u individua. R. Jenkins uvádí, že existují dva odlišné typy kolektivity (kategorie a skupiny) a z toho důvodu odlišné mody kolektivní identifikace. V prvním členové kolektivity mohou identifikovat sebe jako takové: oni vědí, kdo a co oni jsou – tuto identitu rozeznávají sami členové. V druhém případě členové mohou ignorovat jejich členství či dokonce existenci kolektivity – tuto identitu rozeznávají pozorovatelé. První odkazuje k pojetí skupiny, (vnitřní definici skupiny) druhý ke kategorii (vnější kategorizaci). Vnitřní definice na kolektivní úrovni je skupinovou identifikací, tím, jak si uvědomujeme naši příslušnost k dané skupině, vnější pak je sociální kategorizací, vnímáním druhých jako

odlišných a jejich identifikací s poukazem na známé sociální kategorie. (ibid: 104)

Vnitřní definice chronologicky vždy předchází té vnější (Jenkins 2008 102-103). Kolektivnost či kolektivní identita je více abstraktní a unikající než individuální identita, kolektivita může být viděna jako skupina či kategorie (ibid: 103). Skupina odkazuje k definici skrze více specifická kritéria (vzájemná specifická rozpoznání jejích členů) kategorie naopak je definována libovolněji (ibid:104).

Skupinová identita je produktem kolektivní vnitřní definice. V našich vztazích se signifikantními druhými načrtáváme pod identifikací podobnosti a odlišnosti a v rámci tohoto procesu, generujeme skupinové identity. Ve stejném čase naše sebevědomí skupinového přináležení vyznačuje jiné a vytváří vztahy s nimi. Kategorizace je obecný interakční process kolektivní vnější definice. Identifikace jiných – jejich definice dle kritérií námi scházených (která oni nemusí akceptovat ani rozpoznávat) – je často součástí procesu definující (identifikující) nás samotné. Kategorizace je rutina a nezbytná podpora k tomu, jak si utváříme význam (jak chápeme) komplexní lidský svět v kterém jsou naše vědomosti (o jiných) limitovány. Skupiny a kategorie jsou jen koncepční nástroj. Popisují obecný interakční process, vnějších a vnitřních momentů kolektivní identifikace (identity): skupinovou identifikaci na jedné straně a kategorizaci na druhé. (ibid: 105)

Proces vnitřní kolektivní definice dává vznik skupiny, skupinový členové rozeznávají sebe jako členy a věří, že ke skupině patří. Pro utváření skupiny je ale zapotřebí i kategorizace jinými (uznání jinými). Členství v kategorii neznamena vztah mezi členy. Vztah mezi členy kategorie je dán vzájemným rozpoznáním jejich kategorizace. Kategorizace může být vnímána významněji kategorizátory než kategorizovanými.

Kategorizování jiných je aspektem identifikování nás, nemusí zahrnovat explicitně představu rozdílnosti. (ibid 107-108)

Kolektivní identifikace má také nominální a virtuální (praktickou) dimensy. Nominální je to jak skupina či kategorie je definována v diskursu, virtuální je, jak se její členové chovají či jak je s nimi jednáno. Někdy může zůstat nominální identita stejná, ale její význam (virtuální identita) pro každodenní život se může měnit a naopak. Někdy změna virtuální identity může být příčinou změny nominální a naopak. Z kategorie se tak může stát skupina či naopak. (ibid: 109)

Skupiny tak dle R. Jenkinse nezbytně existují ve vztahu k jiným skupinám: kategorizují a jsou kategorizovány. však skupinová identifikace (vnitřní definice) předchází vnější kategorizaci. Kolektivní identity musí vždy být chápány jako generovány zároveň skupinovou identifikací a kategorizací. To jak rozumíme partikulární kolektivní identitě je empirická záležitost. Identifikační process jsou praktiky, vytvářené existujícími jedinci. (neexistují jen tak v mysli či na papíře). Kolektivní identity jsou stejně procesuální jako individuální identity, skupinová identifikace a kategorizace mají praktické důsledky. Skupinová identifikace vždy implikuje kategorizaci. Kategorizace nicméně vytváří skupinovou identifikaci jako nehmotnou (nepodstatnou, nevýznamnou) možnost. Skupiny jsou definované svými členy a mají význam, kategorie jsou definovány z vnějšku a nemusí být rozpoznány členy. (ibid: 110-111) Odlišnostem druhých mohou dle Tajfela (1981) být přisuzovány negativní konotace. Tajfel uvádí, že sociální identita (myslí tím kolektivní dimensí identity) je založena na předpokladu, že jednotlivci upřednostňují pozitivní představu o sobě před negativní, kterou se snaží udržet. *Naše skupina* (sociální identita) dle Tajfela tak bývá vnímána kladněji než identita jiné skupiny. A naopak Externí kategorizace mohou být hodnotově zatížené kategorizace označující jednu kategorii jako „dobrou“ nebo jí hodnotí jako „lepší“ než jinou (Tajfel 1981: 150-153).

Identita (ať kolektivní či individuální) je jev, který v sobě zahrnuje jak složku podobnosti (interní), tak odlišnosti (externí) a je výslednicí dialektického vztahu jedince a společnosti. Jak uvádí Berger a Luckman (Berger et al. 1999, 171) určité historické sociální struktury dávají vzniknout různým typům identit, které jsou v každém jednotlivém případě dobře rozpoznatelné. Typy identit jsou sociálními produkty a představují relativně stabilní prvky objektivní sociální reality. T. H. Eriksen v tomto ohledu uvádí, že v komplexních společnostech se příslušnost jedince může odvíjet od mnoha identifikací. Identita či typ identity v moderních společnostech tak dle něj není jednotná a může s ní člověk manipulovat. Také uvádí, že některé identity mohou být vnímány jako důležitější než jiné. Soudržnost skupinové identity (síla identifikace se skupinou) je odvislá od míry vnějšího tlaku. Čím vyšší tlak, nespokojenost se systémem tím vyšší míra soudržnosti. Charakter skupiny, jaké typy skupin se vytvářejí, je závislý na tom odkud přichází zakoušený nátlak. Stupeň příslušnosti ke skupině je odvislý od toho, co je skupina schopna nabídnout, tj. zdroje, sankce, politický vliv, zaměstnání, užitečnou síť kontaktů či určující smysl života. (Eriksen 2007:72-74)

2.3 Sportovní aktivity a utváření identity

Z výše uvedených teorií vyplývá, že identita člověka je kulturně a sociálně determinována. Různé extrémní či alternativní sportovní aktivity jako windsurfing, snowboarding, skateboarding, surfing či skalní lezení, které nově vznikají či jsou znovu objevovány v 60. - 70. letech 20. stol. Dle koncepce B. Wheaton (2004) mají tyto sporty podobu žitých kultur, mohou se kolem nich vytvářet lokální subkultury (viz kap. Subkultura a sport) a jsou založeny na přímé participaci a prožívání sportu (ibid: 6). B. Wheaton označuje tyto sporty jako lifestylové sporty (dále jen „LF sporty“) a považuje je za výzvu tradičním pravidly svázaným a soutěživým sportům.

Identifikace s těmito „lifestylovými sporty“, může dle B. Wheaton

poskytnout jedincům jedinečnou a exklusivní sociální identitu (ibid: 4). V rámci LF sporty se dle B. Wheaton mohou utvářet kolektivní identity, jejichž povaha vychází z partikulární (sub)kultury toho kterého sportu (ibid: 7-8). To zda účastník LF sportů získá subkulturní (kolektivní) identitu, je tak dáno mírou zapojení do sportovní aktivity (ibid: 8-9). Pro mnoho z jádrových účastníků těchto sportů, kteří sportovní aktivitě věnují velké množství času a jsou do nich zcela zapojeni, je LF sport alternativním a distinktivním způsobem života, skrze který získávají jedinečnou a exklusivní subkulturní či kolektivní identitu (ibid: 9). Pro velmi zapojené účastníky lifestylových sportů (či jádrové účastníky těchto sportů), také mohou být jejich subkulturní statusy či identity zdánlivě důležitější než ostatní sféry jejich života, či identit, zahrnující národnost, gender, třídní či etnickou identitu (ibid: 10). To neznamena, že neexistují sociální nerovnosti v těchto subkulturách, ale že příslušníci těchto subkultur nemusejí vždy připouštět tyto identity v kontextu lifestylových sportů (ibid: 10). V kontextu těchto sportů může být pro jejich účastníky důležitější subkulturní sportovní identita – například já/my windsurfeři a jiní, než například já/my ženy windsurferky a windsurfeři (ibid: 10). B. Wheaton hlavně míří k tomu, že lifestylové sporty se mohou od jiných sportů lišit konstrukcí mužskosti a ženskosti v praktikování těchto aktivit. Na druhou stranu B. Wheaton uznává, že naše volby lifestylových sportů, a to zda se vůbec můžeme stát jejich členy, jsou ovlivněny širšími sociálními identitami jako genderem, třídou či etnicitou (ibid: 11).

I když, je současná moderní identita popisovaná jako fragmentovaná, mohou dle B. Wheaton stále být v rámci lifestylových sportů utvářeny stabilní a sdílené představy skupinové odlišnosti, subkulturních, skupinových forem statusů a identit (Wheaton 2007: 293). Dle Wheaton může být v tomto ohledu teoretický koncept subkultury používán pro výzkum členství ve sportu a utváření identity v jeho rámci (ibid: 293)

Koncepce LF sportů se tak vymezuje proti koncepci sportů, kde je identita spojená se sportem vnímaná jako odraz hodnot či norem moderní

popřípadě postmoderní kultury. Dle A. Guttmanna (Guttman 2012[1978]) jsou moderní sporty odrazem a produktem moderní společnosti a jejích hodnot. Jsou tak založeny na sekularizaci, racionalizaci, soutěživosti, specializaci, byrokratizaci, kvantifikaci a soustředění se na rekordy. Moderní sporty však v jeho pojetí zahrnují spíše týmové či dominantní sporty v dnešní společnosti. Přímo lifestylové či alternativní sporty dle R. E. Rinehart a S. Syndor (2003) jsou někdy považovány za součást postmoderní kultury/společnosti. V současných pozdně-moderních kulturně komplexních společnostech založených na konzumních praktikách, je identita vnímána jako mobilní, výcerozměrová, individuální, sebe-reflexivní, fragmentovaná či *contradikční*¹ a založená na individualismu. B. Wheaton, v této souvislosti uvádí, že i lifestylové sporty mohou být vnímány jako zdroje individuální volné volby, jako styl vyjadřující aktivity, zdánlivě bez substance či významu, zakoušené jako fragmentované a nesouvislé, v nichž se odráží individualistická charakteristika moderní společnosti (2004, 7–8). E. Rinehart a S. Syndor (2003, 2–13) popisují, že díky zvyšující se komercializaci, přílivu peněz a sponzorů do alternativních sportů, se z nich stává pouhá značka a životní styl, který je na prodej.

Praktikování LF sportu může také odkazovat k povrchní spotřebě dané sportovní aktivity vyjadřující „životní“ styl, a kulturní formu spojenou s nihilismem, materialismem a individualismem typickou pro identitu/identifikaci s post-moderní na image založenou kulturou. Koncept životního stylu (Chaney 1996) vyjadřuje, že v rámci konzumní společnosti vlastně neexistují výlučné skupiny a s nimi spojené subkultury, ale že se jedná jen o podobné styly, které vychází z kreativní individuální konzumní spotřeby. "Životní styl" popisuje citlivé zaměstnání jedince ve výběru

¹ Kontradikčn znamená, že lidé se identifikují rozmanitými, vícenásobnými způsoby, ale tyto způsoby nemusí vždy do sebe zapadat, dokonce si různé identifikace mohou protiřečit. To pak může vyvolat osobní problémy, či veřejné problémy, kterým musí lidé čelit.

určité komodity a vzorce spotřeby, a artikuluje tyto kulturní zdroje jako způsobů osobního projevu (Chaney 1996). Jednotlivci jsou tak považováni za aktivní spotřebitele, jejichž výběr odráží budování vlastní představy o identitě. P. Bourdieu (1998) považuje životní styl (neboli habitus), za odraz pozice jedince ve společnosti (sociálním poli). Pozice je určena množstvím kulturního a ekonomického kapitálů. Ekonomický kapitál se odvíjí od pozice na pracovním trhu. Kulturní kapitál je dán primární výchovou a vzděláním jedince. Životní styl tak prakticky odráží třídní pozici. Sport dle P. Bourdieho (1978) může být součástí životního stylu či habitusu vycházející z pozice jedince v sociálním poli. Praktikování toho kterého sportu, tak odkazuje k pozici v sociálním poli, elitní sportovní praktiky se liší, jsou exklusivní. Navíc kulturní kapitál může být doslova vtělený a zacházení s tělem v rámci sportovních praktik, také odkazuje k sociálnímu postavení. Sportovní praktiky jsou rozděleny do společenských tříd a odkazují k životnímu stylu té které třídy. Ve vztahu k tématu považuje horolezectví za sport vyšších tříd, středoškolských či vysokoškolských učitelů, který je provozován pro jeho zdravotně orientovanou funkci udržování (estetického) těla a zároveň kvůli symbolické funkci, vyzdvihující odlišnost (vysokou míru odlišnosti) (ibid: 838). Dokonce uvádí, že spíše než zdravotní převažuje sociální funkce, které umožňuje nabývání sociálního kapitálu při dané činnosti (ibid: 838).

Význam pouhého „životního stylu“ mají LF sporty, dle B. Wheaton (2004) ale jen pro účastníky, kteří se jich účastní spíše pasivně či příležitostně naopak ti, co jsou do daného sportu plně zapojeni mohou vytvářet subkultury (ibid: 8),

2.4 Teorie subkultury

Dle shrnující definice Barkera (Barker 2006, 185) subkultura odkazuje ke skupině lidí, kteří sdílejí zvláštní hodnoty a normy, v nichž se rozcházejí s dominantní nebo mainstreamovou společností, a které nabízejí mapy

významů, díky nimž je svět pro členy subkultury srozumitelný (ibid: 185). „Kultura“, která je součástí těmínu, odkazuje k „celému způsobu života“ nebo „mapám významů“ díky nimž je tento svět pro své obyvatele čitelný (ibid: 185). Předpona „Sub“ pak k tomu že daná populace je součástí širší kultury, vůči které stojí v určitém kontrastu (ibid: 185).

S. Thorton (1997) uvádí, že subkultury jsou skupiny lidí, kteří mají něco společného jeden s druhým (sdílejí problém, zájem, zkušenost) co je odlišuje významným způsobem od ostatních sociálních skupin (ibid:1). Dále vymezuje subkultur ve vztahu k různým druhům uskupení či kolektivit – dospělých komunit, masové společnosti či kultuře (ibid: 1). Subkultura se vymezuje proti mase. Masa nerozlišitelné (nedifferentiated), iracionální a politicky manipulovatelné, produkt homogenizace a standardizace masových médií a masové produkce. Subkultury se naopak velmi vymezují, rozlišují, jsou aktivní a kreativní studovat politiku subkultur jako alternativní, je vnímat je jako resistantní a podřízené, politicky plné nadějí a okázale bezmocné (ibid: 3). Subkultury se dle S. Thorton odkazují přímo mikro-sociologickému pohledu, kde jsou jasně daní členové, kteří si uvědomují přináležení a vnímají, že rozdíl mezi insiderem a outsiderem je často záležitostí kolektivního vnímání spíše než daným, fyzickým či geografickým odlišením (ibid: 3). Subkultura se tak vymezuje se vůči společnosti, jejíž hranice jsou nejasné, dalekosáhlé. Přičemž hranice subkultury odkazují k mnohem menším segmentům sociálního světa, spojeným společným zájmem na základě small-scale společností (ibid:3). Subkultury jdou proti normativním ideálům dospělých komunit. Jdou proti obecnému rozumu vtělených do veřejné sféry racionálních individuí, zodpovědných občanů (ibid: 3). Subkultury představuje jako ne-občanské, nelojální a neoficiální, odkazují k temnosti, tajemnosti, undergroundu (ibid: 3) Subkultury jsou na rozdíl od masové či veřejné společnosti neformální a organické ve smyslu participace, které závisí na volné volbě (ibid: 3). Členové subkultury či

jejich sociální statusy jsou zahrnuti / ovlivněny (níže) širší společností či kultuře, členové jsou často vnímáni sebou nebo jinými jako deviantní či zkažení (např. kriminální underground, ale také gay a lezbecké subkultury) (ibid: 3). Tito pak v rámci subkultur, re-negují svojí podřízenou pozici, soupeřením (vydobít si) sebeúctu a alternativní formy statusu (ibid: 3).

Svébytnost, odlišnost, resistance vůči většinové společnosti, jsou hlavním rysem subkultury. Subkultura tak v sobě obsahuje něco vrozeně opozičního. Teorie subkultury odkazuje na skupiny, které jsou resistantní (Barket 2006: 174) Termín resistance odkazuje k postavení v opozici nebo nepodrobení se, které plyne ze vztahů moci a dominance (ibid: 174). Má podobu stavění se proti nebo vyjednávání s převládajícím řádem (ibid: 174). Resistance není dle Barkera (2006) „*vnitřní vlastnost činu, ale druhem soudu o činech a jako taková je soudem, který vypovídá o tom, kdo soud vynáší*“ (ibid: 174) Rezistence je obrana před kulturní mocí, kterou podřízení prožívají jako vnější a cizí, objevuje se tam, kde se dominantní kultura snaží vnutit podřízením kulturám zvnějšku (ibid: 174). Subkultury jsou tak zdrojem resistance například vůči pasivní spotřebě zboží (ibid: 174), jak je chápe Hedbige (2012 [1979]). Svébytnost, odlišnost a resistance vůči dominantní nebo mainstreamové společnosti/kultuře je hlavním rysem subkultury. Subkultury se tak vymezují proti masové, populární, konzumní kultuře či kultuře rodičů, médiím, škole, práci atd. Mainstream je tak nepřímě definován (jsou vnímané) jako homogenní standardizované, založené na konzumní spotřebě masového zboží (Thornton 1997 2-3). Dle Dicka Hebdiga (Hebdige 2012 [1979]) odpor a postoje subkultur jsou pak vyjádřeny nepřímě prostřednictvím stylu a symbolů té které subkultury.

Subkultury prostřednictvím stylu vyjadřují odpor proti řádu, narušují proces normalizace, legitimitu dominantního diskursu, zpochybňuje zásadu jednoty a soudržnosti (ibid: 44). Každá subkultura dle něj konstruuje svůj vlastní styl prostřednictvím souhrnu oblečení, hudby, gest

či zboží², tyto věci nejsou jen nesourodou hromadou, jak by se mohlo zdát, ale dle D. Hedbiga dávají dohromady význam, prostřednictvím kterého se subkultura prezentuje³ (ať už punková, rastafary, teddy boys, atd.) a který vyjadřuje kódy odporu proti řádu a narušení normalizovaného řádu (ibid: 44-46). Styl subkultury, odlišující subkulturu od ostatních a vymezující se svým významem od dominantní kultury, se tak skládá z několika prvků: image – vzhled, tj. oblečení účes, různé doplňky, tetování, hudby; vystupování – tovržené výrazem tváře, stylem chůze a postojem těla; argot – speciální slovní zásoba a způsob, jakým je pronášena (srovnej Thornoton 1997: 3). Zdrojem stylu mohou být média, sk. Styl se proti nim může vymezovat či za jejich pomoci konstruovat alternativní identitu, odlišnost (Hedbiga 2012 [1979]: 144) D. Hedbiga uvádí, že komunikace významové difference (spolu s paralelní komunikací skupinové identity) tvoří pointu subkulturních stylů (ibid: 157). Hedbiga uvádí, že jádrem mainstreamové kultury je předstírání přirozenosti, náhrada historických forem formami normalizovanými, převádění skutečnosti světa do obrazu světa, který se pak prezentuje, jako by byl vytvořen podle evidentních zákonů přirozeného řádu, tuto falešnou evidenci se snaží svým stylem subkultury rozbourat (ibid: 157).

Subkultury jsou dle D. Hedbiga symbolickými důsledky strukturálních problémů tříd⁴ (nezaměstnanost, omezené možnosti), které se snaží řešit vytvářením kolektivní a individuální identity (2012 [1979]: 119). Kultura subkultur tak vyjadřuje společenské rozpory, vzdoruje začlenění (kapitalistickému, institucionálnímu) a nabízí alternativní zážitky. Každý případ subkultury tak reprezentuje řešení specifických životních okolností,

² Subkultury jsou tak paradoxně výrazně konzumní, i když se zároveň vymezují proti masové konzumci (Hedbiga 2012 [1979]).

³ V této souvislosti používá termín bricolage, jako strukturované improvizace (Hedbiga 2012 [1979]: 158).

⁴ Dle Hedbiga mají subkultury původ v dělnické třídě (158)

jednotlivých problémů a protikladů (ibid: 119). Subkultury představují výzvu hegemonii⁵ určité třídy (střední) či skupiny (rodiče, učitelé, policie, slušná mládež), které určují dominantní diskurs či ideologii poplatné zájmům dominantní skupiny (ibid: 119). Subkultury nejsou dle D. Hedbiga nezávislý organismus, fungující mimo širší sociální, politický a ekonomický kontext (ibid: 121), subkultury či subkulturní styl, tak může vyjadřovat odpovědi na změny, které nesouvisí jen s danou subk. Mládeže, ale postihují celou komunitu (třídu) (ibid: 126).

Každá subkultura vyjadřuje specifičnost, je utvářena historickými okolnostmi a postulována v určitém ideologickém poli (ibid: 128). To znamená, že každá subkultura představuje řešení zvláštního seskupení okolností, konkrétních problémů a rozporů v dané době (ibid: 128). Subkultury, jejich (odpor) styl není konstantní, ale může se měnit, může být rozptýlen či oslaben, integrován do dominantní kultury, respektive dominantního významového rámce prostřednictvím:

- přeměny znaků subkultury (oblečení, hudba atd.) na masově vyráběné zboží, ss tak ztrácí význam je přeměněn na obecný majetek, výnosný objekt podnikáním vysokou módou, symbolické výzvy se tak stanou zvyklostí, vytvořením nového zboží, průmyslu (ibid: 144-145);
- nálepkováním a přehodnocením deviantního chování dominantními skupinami – policií, médii, justicí; Děje se tak zaprvé díky trivializaci, naturalizaci, ohočením jiného prostřednictvím, které je popřen rozdíl. Za druhé umenšováním jinakosti, zasazování ss do známých dominantních obecných kategorií například do rodiného prostředí; dokázání že subkulturalisté jsou lidé jako každý jiný (ibid: 147-151).

⁵ „odkazuje k situaci, v níž dočasné spojení jistých sociálních skupin může prosazovat totální společenskou autoritu nad jinými, podřízenými skupinami, a to nikoli donucováním nebo přímým uplatňováním vládnoucích myšlenek, ale vytváření a uzavíráním konsenzu, takže se moc dominantních tříd jeví jako legitimí a přirozená,“ (in Hedbiga 2012: 42)

Subkultury nemusí nutně znamenat homogenitu, součástí subkultury je dle S. Thorton (1995 (Gelder 2005, 200) i hierarchizace a určitá odlišnost v členství v rámci subkulturní skupiny, vyjádřená vlastnictvím různé míry subkulturního kapitálu. S. Thorton upozorňuje na zohledňování rozdělení moci v rámci subkultur, navazuje na Pierre Bourdieu (1984) a jeho poukázání na propojení vkusu a sociální struktury – koncepci kulturního kapitálu (ibid: 201). Subkulturní kapitál uděluje status jeho vlastníkovy v očích relevantních členů dané subkultury. Na příkladu klubové kultury dokládá, že subkulturním kapitálem mohou být například nahrávky či móda, správné používání autentických forem subkulturního kapitálu určuje a propůjčuje daný status a určuje členství/nečlenství v dané subkultuře. Přičemž konzumpce a užívání médií hraje nejdůležitější roli v rozeznání odlišností mezi subkulturami (ibid: 202-203) Nejdůležitější způsoby, v kterých se subkulturní skupin jsou tak dle s S. Thorton (1997) odlišují od jiných a identifikují sami sebe, je skrze přivlastňování prostoru, režimy vizuální a hudební sebe-representaci a skrze selektivně zprostředkovanou symbolickou interpretaci (ibid: 6).

Tradiční koncepce subkultury odkazuje k jasné skupinové identitě, stylové homogenitě, rigidnímu dodržování subkulturních hranic, subkultura je vnímána jako hlavní identita, vysoký stupeň ztotožnění, členství vnímané jako premanentní, nízký stupeň sociální mobility, důraz na přesvědčení a hodnoty, politické vyjádření odporu, zaměřenost proti médiím nedůvěra, autentické vnímání sebe (self-perception). (srovnej Smolík: 82)

2.4.1 Alternativní koncepty k teorii subkultury

Post-subkulturní teorie (Muggleton 2000) uvádějí, že subkultury jsou pouze estetickými kódy, neexistuje jednota mezi skupinou a její subkulturou, styly se prolínají a zvyšuje se propustnost mezi subkulturami. Ze subkultur se tak stávají životní styly (viz níže), ze kterých jedinec může vybírat. Rozpuštění hranic mezi subkulturami dle D.

Muggleton (2000: 47-50) vychází z rozpadu většinové společnosti, která preferuje individuální nad kolektivním a odlišnost nad konformitou, Subkultury se tak nemají proti čemu vymezovat. Dle teoretiků současné (post) moderní společnosti např. Z. Bauman [2002] či A. Giddense (2010 [1991]), jsou základem jedince společnosti mnohačetné, nesourodé, někdy i roztržité identity/respektive identifikace. Povaha současné tekuté společnosti založená na možnosti bezodkladné spotřeby (zboží), dává prostor pro zdánlivě volné volby pro utváření různých stylů či způsobů života. Široká nabídka módních stylů a možností pomocí určitých symbolů zařadit se do určité skupiny (a současně vymezit se vůči okolí) může vzbuzovat fiktivní pocit svobody a autonomní vyjádření vlastní identity (Bauman 2000, 205-207).

D. Chaneyho koncept „životního stylu“ (1996) zmíněný je vymezení oproti teoriím subkulturní je, kdy uvádí, že plně rozvinutá masová společnost uvolňuje, spíše než utlačuje jedince tím, že nabízí možnosti pro individuální vyjádření prostřednictvím řady komodit a zdrojů, které mohou být zpracovány do jednotlivých míst životního stylu a strategií (Chaney 1996). Pojem životní styl bere ohled na skutečnost, že jednotlivci si také často vybírají životní styl, které nejsou ovlivněny třídním pozadím. Příkladem může být životní styl New Age Traveller, které sdružuje mladé lidi z různých sociálních prostředí, kteří sdílejí identifikaci s kočováním, která je chápána jako autentičtější, než společenská moderních průmyslových společností (Hetherington 1998:335)

2.4.1.1 Nové kmemy

V souvislosti s touto kritikou klasického pojetí subkultury a teoriemi postmoderní společnosti, přichází M. Maffesoli (Maffesoli 1996, 72) s konceptem tribalismu. M. Maffesoli (1996, 2002) se obecně vymezuje proti teoriím postmoderní společnosti, které charakterizují současnou dobu narůstajícím individualismem a racionalitou. V této souvislosti

zmiňuje další charakteristický rys postmoderního společenství – tuláctví, bloudění, dobrodružství, které vyjadřuje nutnou zahálčivost, nečinnost a tím pádem vzpouru proti racionálnímu uplatnění času, dělby práce. M. Maffesoli (1996) uvádí, že vstupujeme do věku retribalizace, do společnosti kde bude převažovat komunitní ideál, tribalismus (1996: 72). Jde o kmeny zakotvené v reálných či virtuálních prostorech, které označuje metaforou kmenu – sjednoceného okolo bezčasového tady (ibid: 72). Kmen představuje společenství (societu) bez cíle i bez užitku, základem je pouto, sounáležitost a kolektivní vědomí, tyto kmeny evokují dionýský styl života, založený na hédonismu, žádostivosti, ale projevující se i v ekologických náladách (ibid: 97). Hédonistické spolubytí vyzdvihuje hru, zábavu, potlačení sebe, práce má sekundární význam (ibid: 97). Tento komunitní ideál tak není založen na sociální identitě spojené s třídou, pohlavím či náboženstvím, ale s mikro-skupinami - kmeny, definované spíše na základě spotřeby. "Kmen" je také zbaven „tuhosti organizačních forem, (s nimiž jsou jedinci) spříznění, vztahuje se více k určitému prostředí, stavu mysli, který může být nejlépe vyjádřen prostřednictvím životních stylů, který upřednostňují vzhled a "formu" (ibid: 98). Kmeny se proto vyznačují stabilními praktikami inkluze a exkluze - jsou integrační a rozlišující současně. V těchto kmenech jde především o to být „neřízeně“ spolu, jsou založeny na organické solidaritě. Tato nová komunita tak podporuje pluralitu, tekutost a částečný závazek spíše než pevné, diskrétní a ohraničené skupinové identity - jednotlivci jsou schopni proudit mezi víceznakovými koncepcemi totožnosti. Je možné se zúčastnit současně činností dvou nebo více takových kolektivů. Pro jednotlivé členy těchto skupin není prioritou podpora jejich komunity, ale používají přináležení ke skupině k uspokojování jejich individuálních potřeb. Tento koncept pak byl využit ke studiu subkultur jako nových kmenů (Bennett 1999) a odkazuje k dočasným skupinám, vymezující se prostřednictvím stylu a hudebního vkusu z homogenity masy a neodkazují k problémům třídy.

2.4.2 Subkultura a sport

Koncept LF sportů (B. Wheaton [2003]) a další přístupy ke studiu sportů (D. Donnelly a P. Williams [1985]) přichází s teorií, že v rámci sportovních aktivit se mohou utvářet svébytné subkultury (windsurfařů, skateboarderů či lezců), které mohou být jak svojí ideologií, tak praktikováním vyjádřením nesouhlasu a opozice vůči mainstreamovým či dominantním sportům či dokonce společnosti.

Dle D. Donnellyho a P. Younga (Donnelly a Young 1985) sportovní aktivity nemusejí být odrazem dominantní kultury a sloužit k její reprodukci, jak je to chápáno v klasickém pojetí moderních sportů. Uvažuje o sportu méně jako o zcela začleněném aspektu kultury, a vnímá ho spíše jako oblast, v níž jsou hodnoty, ideologie a významy společnosti mohou být sporné či zpochybňované (ibid: 21). Sport v kulturním pojetí může dle něho být viděn jako kulturní forma, která je neustále produkována a reprodukována v souvislosti s měnícími se sociálními, historickými a místními okolnostmi, a která představuje různé významy pro různé skupiny a třídy (ibid: 22). Jeho přístup, stojí proti funkcionalistickému pojetí sportu i proti tomu, že sport je nástrojem k utlačování. Sport tak v kulturním pojetí, který autoři přinášejí do studia sportů, mohou ztělesňovat současně jak reprodukci, tak transformaci kapacity a významů (ibid: 22). Dle D. Donnellyho a P. Younga (1985) se v rámci sportů vytvářejí skupiny, které mají každá svoji vlastní slovní zásobu a svůj vlastní způsob referování o vlastních členech a o tom co dělají. Také mají unikátní způsob přemýšlení o a provozování jejich sportů.

V návaznosti na teorii subkultury začali sociologové sportu zkoumat některé nově vytvořené sporty jako symbolické vyjádření nesouhlasu k tradičním sportovním kulturám (Atkinson a Young 2008 : 32) a dokonce i konzumní či moderní společnosti (Lewis [2000] , Donnelly a Williams [1985]). Každý extrémní sport, tak je považován za skupinu, která si vyvíjí

vlastní resistenčně orientované atletické preference a praktiky, esoterické styly jazyka a oblečení, hudební vkus a jiné skupinově signifikantní praktiky (Atkinson a Youg 2008: 32). První práce se zaměřují především na sportovní subkultury mládež (snowboarding, skate), které se vymezují proti rodiči kontrolovaným, soutěživým, pravidly svázaným, komerčním, autoritářským a exklusivním formám organizovaných sportů jako fotbal, baseball a basketball (ibid: 34). B. Beal, a L. Weidman (2003) rozumí skateboardingu jako technické resistenci proti mainstreamovým, soutěživým sportovním formám, které provozuje/ jsou určovány střední třída, bílých, mužské normy. B. Wheaton (1997) uvádí, že windsurfing není jen rekreační aktivita, ale že se kolem něho vytvářejí komunity, mající povahu subkultury, která je založena anti-soutěživém ethosu, odolnosti vůči konzumpci, institucionalizaci a materialismu, a autentickému závazku v aktivitě. V rámci toho co později B. Wheaton (2003) nazývá lifestylovými sporty se tak mohou vytvářet autentické subkulturní identity. B. Wheaton a B. Beal (2003) uvádějí, že při utváření sportovní subkultury windsurferů a skateboardistů hrají důležitou úlohu média. Ilustrují, že životní styl sportovní populace může být vyjadřován skrze subkulturní médii, která zprostředkovávají oběh symbolů a významů stylu té které subkultury, a zároveň jsou také samotná subkulturní média (např.: časopisy), jejich správné používání či výběr odrazem členství, statusu v dané subkultuře (výrazem subkulturního kapitálu) (Wheaton a Beal 2003).

Dle B. Wheaton (2007) může být teoretický koncept subkultury používán pro výzkum členství v LF sportu a utváření identity v jeho rámci (ibid, 293). Při analýze sportu skrze koncept subkultury je pak dle ní nutné porozumět vztahu mezi autentičností a opozičním potenciálem subkulturních skupin. Jde o to práť se, kdo skrze subkulturu vzdoruje, jakým způsobem, v jaké formě a za jakých okolností se resistance projevuje a zda se dá prokázat (ibid: 294). Jak ukazuje, mohou se dle ní

ve sportovní aktivitě objevovat různé druhy resistance, odporu, kritiky či narušení řádu. Na druhou stranu Wheaton dodává, že ačkoli sportovní subkulturní skupiny sdílí určité hodnoty, zkušenosti účastníků nejsou homogenní, ani nejsou jejich identity fixované. Je tak dle ní vhodné vidět subkulturní identitu, jako výraz, který není nikdy pevně zafixované a rozhodnuté (ibid: 294).

Někteří autoři (Lewis 2000) zkoumající tzv. LF sporty (viz vymezení v kapitole 2. 3.) uvádějí, že i samotná sportovní aktivita, pohyb, vztah k tělu a kontrola nad tělem, může být formou vyjádření resistance proti disciplinaci a dozoru nad tělem v pozdní kapitalistické společnosti. Atkinson a Wilson (2002) uvádějí, že subkultury jako skateboarding nebo surfařů mohou vyjadřovat přinejmenším symbolicky resistenci vůči disciplíně a kontrole nad tělem, typickou pro dnešní konzumní společnost, prostřednictvím výrazu těla – nekontrolovatelnost těla při aktivitě (ibid: 34). Podobně na to upozorňuje N. Lewis (Lewis 2000), který uvádí, že dobrodružné lezení (obsahující vysoké riziko pádu a zranění, používáním vlastního jištění), dává lezcům pocit svobody, skrze svobodu a kontrolu používáním těla při lezení. N. Lewis (2004) také uvádí, že dobrodružné lezení na rozdíl od sportovního (využívající při výstupu fixní lezení) vyjadřuje prostřednictvím vztahu těla a přírodního prostředí/ ekologického protestu resistenci vůči komercializovanému a racionalizovanému volnému času (ibid: 87). V rámci dobrodružného lezení není omezováno či upravováno životní prostředí, je v jeho rámci vyhledáváno vyšší riziko a nejistota, čímž vyznavači dobrodružného lezení dle N. Lewise vyjadřují resistenci vůči racionalizaci ve volném čas (ibid: 89)

2.4.2.1 Lifestylové sporty jako subkultury

Stejně tak dle Wheaton (2004, 4) „lifestylové“ sporty, mohou nabývat forem žitých kultur, vytvářet lokální subkultury. Tyto subkultury dle ní většinou postrádají regulaci a kontrolu a svou formou odsuzují či dokonce

odporují institucionalizaci, regulaci a komercializaci sportu a mají určitý vymezující se vztah k tradičnímu pojetí sportu jako soutěživého. Domnívá se tak, že LS mohou odmítat bojovnou soutěživost a také tradiční mužské sportovní hodnoty drsnosti a agrese a mohou potenciálně vyzívat vztahy genderu a sexuality v rámci sportu (ibid: 12).

B. Wheaton (2004: 4) označuje lifestylové sporty jako „lifestylové“ z toho důvodu, že pro participaty na těchto sportech není aktivita jen sportem ale způsobem života (style of life). Tento způsob života poskytuje účastníkům kýžené hodnoty, přínáležení je manifestováno v řadě symbolů a přístupem k aktivitě. Způsob života podřizující veškeré ostatní stránky života – práci, volný čas, kariéru dané sportovní aktivitě. Partikulární, odlišný či alternativní životní styl je centrálním významem a zkušeností prožívanou a vyhledávanou participanty na těchto „sportech.

LF sporty B. Wheaton (2004: 9-10) vymezuje tím, že jsou výhradně o pravé participaci na sportu (ne sledování dané aktivity), „provádění“ dané aktivity (ne soutěžení), o schopnostech a zapojení do dané aktivity. V rámci LF sportů mohou dle B. Wheaton být utvářeny určitá pojetí autentické subkulturní identity. Od těchto aspektů se odvíjí i participace na či uznání příslušnosti k dané sportovní subkultuře. Sportovní subkultura LF sportů se nevymezuje především skrze symboly - oblečení či stylu, ale vymezení je založeno na méně viditelných charakteristikách na vnitřní definici autenticity – pravého přístupu k aktivitě. Symbolickými vymezeními těchto LF sportovních subkultur zahrnuje argot, technické dovednosti (sportovní obratnost a styl), přístup k aktivitě a užívání subkulturních medií a prostoru (ibid: 9). To, kdo je považován za člena sportovní subkultury je dáno mírou závazku (časové, finanční) k sportovní aktivitě, k participaci na způsobu života spojeném s danou sportovní aktivitou (ibid: 9). V rámci LF sportů, také bývá sdílena ideologie, která podporuje veselou zábavu, hédonismus, zahrnutí, samo-aktualizaci (=seberealizace v nejvyšší možné míře), žít právě teď či adrenalinové

vzrušení. Wheaton také uvádí, že LF sporty, které jsou provozovány v přírodě (jako i lezení), vyjadřují nostalgii po imaginární minulosti venkovského života, a připisují přírodě význam něčeho mysteriosního a spirituálního, co je třeba uctívat, chránit a uchovávat (ibid: 12).

B. Wheaton (2004) celkově definuje LS sporty nižší organizovaností, důrazem na participaci na aktivitě než na soutěžení či získávání ocenění, odměnou je zábava, sebe-aktualizace; spojením se specifickým životním stylem a druhem konzumpce, mohou zahrnovat určité extrémní či rizikové aktivity, jsou většinou založeny na individuální formě; užíváním specifických či nových prostor, a jak již bylo naznačeno výše, mohou se kolem těchto aktivit vyvinout určité formy kolektivního výrazu, postoje či sociální identity (ibid 11-12)

2.4.3 Subkultura lezců

T. Williams a P. Donnelly (Williams a Donnelly 1985) uvádí, že kolem horolezení, se vytvořila určitá subkultura⁶. Autoři popisují vývoj horolezecké subkultury zahrnující to, jak je horolezectví konstituováno, jak bylo produkováno, jak je reprodukováno a konečně jak je transformováno. Jeho vývoj zasazují do širšího kontextu vývoje moderní společnosti a jejího vlivu na subkulturu.

Lezení popisují spíše jako hru, vyznačující se respektem k přírodnímu/fyzickému prostředí, hazardním chování a nebezpečím a sociální konstrukcí standardně přiměřeného ohrožení (ibid 4). To, co odlišuje lezení, i když ne v unikátním způsobu, je kombinace pohybu v nezvyklém prostředí, nebezpečí vycházející z tohoto a podstoupení určité míry ohrožení – riskování (ibid4). Ohrožení či je základním prvkem

⁶ P. Donnelly a T. Williams (1985) vnímají subkulturu jako jak „živoucí“, dynamický společenský jev, který řeší jisté rozpory vycházejících ze sociálních omezení na jedné straně a který má kapacitu k tomu, aby dosáhla změny na straně druhé.

horolezectví. Lezec „musí“ by, měl být v ohrožení, tím, že je vystaven nebezpečí, které je součástí fyzického prostředí. Určitá míra rizika je dle autorů konstitutivním element horolezectví, kterému je lezec vystaven skrze rizika vycházející z fyzického prostředí. Riziko je esencí, kořením, které dle autorů přitahuje lezce ke sportu. Je tím, čím se odlišuje od ostatních sportů. Pravidla jsou v lezení sociálně konstruována, čím nebezpečnější lezecký terén tím se však pravidla rozvolňují (ibid 4).

Vznik horolezectví dávají do souvislosti se změnou světonázoru, důrazem na individualitu a emancipaci jedince, důraz na úspěch a sebe uplatnění, poznání (ibid: 6). Historický vývoj a ustanovení lezení mu dalo jeho dnešní podobu a ideál, která ztělesňuje dle D. kritický postoj vůči pořádku a racionalitě času, odpor k destruktivnímu aspektu industrializace/urbanizace, důraz na klid a jednoduchost přírodního prostředí, kritický postoj k pevné morálce a omezením, důraz na jedinečnost a individualismus (ibid 6-7). Popisují horolezectví také jako únik od dusivých podmínek industrializace, romantické oživení - lezci hledali spontánnost, rozmanitost, nepředvídavost a rebelství (ibid7). Lezení je dle autorů s odkazem na nutnou přítomnost určité míry rizika založeno na děláním věcí složitějšími, než jsou, je založeno na vyhledávání ohrožení (ibid: 8) Pravidla, jejichž dodržování je otázkou morálky, jsou konstruována, aby zachovali rozmanitost cílů, spontánnost a nejistotu (nebezpečí), např. zakázáním fixního jištění (ibid: 9). Další odlišení od ostatních sportů je, že není organizováno formálně a vyvíjelo se neformálně. Lezení je tak dle autorů sociální paradox, kdy technika se sice mění, ale jeho základní struktura se změnila jen málo (ibid: 9). Proto lezení považují za subkulturu, protože odolává od svého vzniku vnějším vlivům a považují lezení za unikátní sportovní subkulturu. Tato subkultura je založena na postoji přivlastňující si hory či skály, vyzdvihuje mír, krásu a klid samoty, je především o vykonávání lezení, úniku před veřejností, od bezpečného každodenního života a vyhledávání rizika (ibid: 9). Lezci

byli z důvodu nepatřičného a zbytečného riskování vnímáni jako odlišní a sami se tak začali vnímat, na obyčejný život (každodenní) pohlížejí s domýšlivostí a nechutí a vnímají ho jako fádni (ibid: 10). T. Williams a P. Donnelly se domnívají, že souhrou historických okolností, se z širšího společenství Evropy vyčlenila odlišná a zároveň soudržná kolektivní skupina – subkultura horolezců.

Ohrožení, nejistoty (neurčitost) a fyzické prostředí se stala legitimní kombinace značného společenského hodnota pro tyto lidi, a do značné míry je to základní model vystihující subkulturu lezců. Hodnoty a vztahy mezi lezci, regulace jejich činnosti, pravidla a morálka, která se odvolává na sílu tradic, jsou odrazem tohoto modelu (ibid: 11). V tomto ohledu autoři vnímají subkulturu lezců velmi široce, považují horolezce za jednotnou subkultur překračující národní hranice (ibid: 11). Blízké přátelství není dle autorů opravdu nezbytné k vytvoření a udržení vnímání lezení jako bratrství, aby vytvářeli sdílenou realitu (identitu). Díky neformálním pravidlům založených na stejných morálních hodnorách, a vycházejí ze společné historie, kterou lezci sdílejí, jsou očekávání a vztahy mezi lezci dostatečně strukturovány tak, že díky společnému zkušenosti, jaké to je být jedním horolezecem, chovají podle očekávání, v poli daného rámce (ibid 12).

P. Donnelly (2003) ve své pozdější analýze dopadu rozvoje sportovního/soutěžního lezení na lezeckou subkulturu vyvozuje, že horolezectví zůstává stále mimo dominantní sportovní kulturu, ale již se proti ní nevymezuje. Tradiční lezení dle P. Donnellyho reprezentuje kulturní formu, která zůstává nevčleněná, přesto ne v opozici k dominantní sportovní kultuře, ale reprezentuje alternativní způsob provozování sportu (ibid: 302). Sportovní lezení naopak reprezentuje začleněnou kulturní formu, s mnoha praktikami, které se snaží stát součástí dominantní sportovní kultury Olympijský medailí, rekordů, televizních kontraktů a sponzorování. Sportovní lezení dle Donnellyho

narušuje vyvážení mezi obtížností a rizikem. Snižuje riziko, zavádí organizovanost a soutěživost (vývojem obtížností stupňů) a přibližuje ho tak moderním sportům (ibid: 297).

2.5 Skalní lezení

Tato práce je zaměřena se především na vyznavače skalního lezení. Skalní či sportovní lezení⁷ je vlastně v současnosti nejdominantnější formou horolezectví (Frank a Kublák 2007). Jde v podstatě o slézání skal vysokých pár desítek metrů (sportovní cesty) nebo někdy i stovky metrů (tzv. vícedélkové lezení). Většinou se při postupu na skále používají k jistění fixní, tedy na skále již umístěných jistících body (borhácích, nýtech) nebo se může využít i méně užívaný tzv. tradiční způsob výstupu po vlastních, zakládaných postupových jistěních (vlíněnce, friendly, hexy atd.).

Základním principem tradičního lezení je požadavek, aby terén zůstal po výstupu člověka v té podobě, v jaké byl před jeho výstupem, tedy fair play vůči přírodě⁸. Člověk má výstup vykonat svými schopnostmi, ať už je to síla, pohybová zdatnost, vytrvalost, a nemá při tom přírodu přemoci svými technologickými zařízeními. Výstup má být čistým soupeřením lidské snahy a přírodní nedostupnosti. Cílem lezení je tak v tomto případě osazovat skálu, co nejmenším počtem fixních jistících bodů, preferuje se užívání mobilních jistících prostředků (vklíněnců, friendů, smyček), a samozřejmě dosáhnout vrcholu cesty vlastní silou. Tento (horo)lezecký ideál tzv. „čistého lezení“ si však občas protiřečí s druhým cílem

⁷ Někdy je přívláskem sportovní označováno celé horolezectví a někdo jen specifickou formu lezení mající blíže k závodnímu lezení vyvinutou v 70. Francii Německé Frankenjuře, která se později stala vzorem závodního lezení. (Frank a Kublák 2007)

⁸ Při rozvoji lezení po 2. Sv válce docházelo, k rozvoji tzv. technického lezení, které do skal přivezlo množství materiálu, skob, žebříku a lan, které však většinou již na horách i zůstalo. Tehdy se začalo více přemýšlet o výše uvedené etice lezení, a která je většinou začínajících lezců vtoukána do hlavy jejich zkušenějšími spolulezci. (Frank a Kublák 2007, 173)

horolezectví, uplatňuje se především ve sportovním lezení, ale výjimkou není ani ve velehorách a na vysokých skalách, a tím je snaha zvládnout na skále, co nejtěžší pohyby a přelézt, co nejtěžší a nejsložitější místa na skále, samozřejmě vlastní silou. Toto gymnastické pojetí horolezectví klade do popředí soutěživost a snahu zvýšit obtížnost prováděných pohybů, to je však možné pouze za pomoci většího množství fixních bodů umístěných na skále. (Frank a Kublák 2007, 166–167)

Od pravidla čistého lezení se odvíjí i hodnocení výstupu na skále či hoře. Za nejhodnotnější formu přelezu je tak považován styl OS – lezec vidí skálu, cestu poprvé a přeleze ji pouze za použití skály a vlastních sil, nejideálněji dle tradičního lezení po vlastním jištění. Dalším stupněm je RP, kdy lezec vyvede cestu, v které si před tím vyzkoušel těžké kroky. Skoro na stejné úrovni je i FLASH – kdy má lezec v cestě již připraveno jištění, přes které vyvede cestu na poprvé opět pouze použitím skály a vlastních sil. Za hodnotný výstup se považuje i vyvedení cesty přes založená jištění s expresem vlastní silou po skále po více než jednom pokusu, jedná se o tzv. PP, je však hodnocen méně než FLASH či RP. Pokud lezec vyleze cestu s pomocí horního jištění, tedy že v podstatě je neustále postupuje na laně, které je již vyvedeno na vrchol skály či cesty a nehrozí mu tedy žádný pád, je tento styl označován za AF, u nás se někdy používá termín „na rybu“. Při tomto výstupu prakticky není lezec nijak ohrožen a nemusí řešit strach z pádu, a tak tento styl není uznáván, za plnohodnotný výstup na skálu či horu, přesto však není zakazován. Tyto pravidla vznikla, až s příchodem sportovního lezení, ale celkem rychle se rozšířila a bývají většinou lezců lezoucích na skalách ať již ve velehorách, či na menších skalkách uznávána. (Frank a Kublák 2007, 173)

I když si lezec v podstatě může lézt dle svého uvážení a není omezen striktními pravidly, nad jejichž dodržování by někdo dohlížel, existují již

psaná pravidla⁹. Jejich dodržování a dohled nad nimi však spočívá na samotných lezcích. Samotný ČHS¹⁰ stanovuje několik pravidel lezení v nepískovcových a pískovcových oblastech, které se týkají především správného postupu při stavění cesta, osazováním skály fixním jištěním a používáním magnésia, jejichž podstatou zamezit znehodnocení skal a ochránit přírodu. V příručkách a pravidlech ČHS lze vyčíst i co je v současnosti považováno, za nejhodnotnější výstup na skále. To však odráží pouze soudobý diskurs, který se vyvíjel a neustále vyvíjí, není tedy žádnou daností, která by v lezení existovala od jeho počátku, či musela být striktně dodržována. V podstatě lezec může vystoupit po skále jakýmkoliv způsobem, který uzná za vhodný, pokud při tom nebude poškozovat skálu či okolní prostředí. To co je vhodný a hodnotný výstup a styl lezení si tak vlastně určují sami lezci.

Skalní sportovní lezení je tak obecně fyzicky náročnější než lezení ve velehorách a jeho cílem není jen dostat se někam nahoru, ale přelézt cestu/skálu, co nejobtížnějším způsobem a dodržet při tom určitá pravidla či spíše hodnotnější styl přeletu (Frank a Kublák 2007). Z tohoto je také důvodu považováno za „sportovnější“ formu lezení než lezení ve velehorách. Někdy je také do skalního lezení řazen i bouldering¹¹ a pískovcové lezení¹².

⁹ Dají se nalézt na stránkách ČHS (www.horsvaz.cz), nebo v příručkách o horolezectví např. Horolezecká abeceda (Frank a Kublák 2007)

¹⁰ Český horolezecký svaz

¹¹ Bouldering je přelézání velkých balvanů či kamenů (anglicky boulder) a to bez jištění, většinou do výšky bezpečného seskoku. Lezec se během svého výkonu, nalézá blízko nad zemí, zbaven psychické zátěže ze strachu před pádem, a může se plně snažit o co nejnáročnější lezecký pohyb. Vznikl v šedesátých letech 20. Století v USA, odkud se postupně rozšířil do celého světa. Vyznačuje se extrémní obtížností jednotlivých lezeckých kroků. Provozuje se i na umělých stěnách (Frank a Kublák 2007, 168).

¹² Přesto že se neliší příliš od sportovního lezení, je považováno díky svému specifický historický vývoj a díky materiálu a psychické náročnosti za jedinečnou lezeckou disciplínu, a to i ve světě. Jedná se o nejstarší formu skalního lezení s přesně danými pravidly zajišťující co nejmenší narušení skály umělými pomůckami či magnesiem,

3 EMPIRICKÁ ČÁST

3.1 Cíle a výzkumné otázky práce

Skalní lezení svojí formou odpovídá formě Lifestylových sportů (Wheaton, 2003), není o soutěživosti, je především o provádění dané aktivity a zahrnuje určité rizikové aktivity. Lidé, kteří tyto sporty provozují dlouhodobě a věnují jim převážnou část volného času, dle Wheaton (2003) utvářejí lokálních komunity, nabývající podob subkultury. Skalní lezci by tak stejně mohli vytvářet určitou sportovní subkulturu a sdílet specifickou, kolektivní, vymezující se identitu.

Cílem této práce je zjistit, zda může být utváření identity vyznavačů skalního lezení definováno skrze koncept subkultury. Cílem této práce je tak zmapovat, zda se mezi skalními lezci utváří specifická kolektivita či kolektivní identita, zda může být koncept subkultury použit pro vysvětlení utváření této „kolektivní“ identity a zda tedy vyznavači skalního lezení mohou být vymezeni jako sportovní subkultura, v rámci které určitým způsobem vzdorují hodnotám a normám dominantních sportů či dokonce moderní společnosti jako takové.

Z uvedeného cíle práce vyvstávají dvě hlavní otázky, které budou prověřovány v rámci následujícího výzkumu. Tyto otázky jsou:

- Sdílejí vyznavači skalního lezení určitou kolektivní identitu? To znamená, zda vnímají přináležení k určité skupině (zda se skupinově identifikují) a zda definují a vnímají určité podobnosti s sebou mezi, mezi ostatními skalními lezci a zároveň zda vnímají určitou jinakost skalních lezců. Zda se odlišují mezi sebou, zda v rámci skupiny vznikají svébytné jednotky.

- Je součástí kolektivní identity skalních lezců vymezení se vůči hodnotám a normám jiných sportů (institucionalizaci, organizovanosti, soutěživosti) či společnosti (konzumpci, kontrole)? Jakým způsobem se toto vymezení projevuje (image, slang, přístup ke sportu)?

Vzhledem k tomu, že sdílení a utváření kolektivní identity je vymezeno z hlediska interakcí s ostatními aktéry, kdy aktéři definují sebe jako členy určité skupiny, rozeznávají členy a ne-členy dané skupiny a definují a vnímají stejné podobnosti mezi členy a odlišnosti ne-členů skupiny, je následující výzkum zaměřen na prozkoumání hlediska aktéra. Tedy na hledisko skalních lezců a toho jaký význam přiřkládají dané aktivitě a jak vnímají interakce mezi ostatními (lezci, ne-lezci). Záměrem následujícího výzkumu, je tak odpovědět na výše uvedené otázky získáním hlubšího porozumění danému fenoménu skalního lezení z pozice aktérů. Dílčími výzkumnými otázkami jsou:

- Jaký význam skalní lezci své aktivitě přiřkládají a jaký vztah k této aktivitě mají?
- Jak vnímají účastnictví na skalním lezení, z jakého důvodu skalní lezení provozují?
- Je pro skalní lezce důležitou součástí praktikování sportu vymezení se vůči/proti něčemu?
- Jak vnímají ostatní lezce, spolulezce? Vnímají se jako jednotná skupina?
- Vnímají stejně určité odlišnosti či podobnosti (v hodnotách, přístupu) mezi ostatními skalními lezci či ne-lezci?

Toto hledisko bude zjišťováno výzkumem založeným na sérii kvalitativních polo-strukturovaných rozhovorů s vyznavači skalního lezení.

3.2 Zkoumaná populace a výběr vzorku

Zkoumaná kritéria pro výběr vzorku byl ovlivněn zaměřením a cílem výzkumu. Vzhledem k tomu, že cílem je zjistit, zda vytvářejí skalní lezci určitou subkulturu, vymezení populace vycházelo z výzkumů a definice sportovních subkultur. Subkultury ať už horolezců či winsurfařů jsou vytvářeny lokálními skupiny či skupinami lidí spojených s danou aktivitou a ideologií spojenou s aktivitou¹³. Konkrétně se, dle definice LF sportovních subkultur, jedná o lidi věnující se dané aktivitě či sportu dlouhodobě, jsou do dané aktivity plně zapojeni, a kteří vytvářejí lokální komunity (právě tak označuje Wheaton populaci, kterou zkoumá ve svých výzkumech sportovních subkultur). Výzkum je tak zaměřen na populaci lokálních skalních lezců věnujících se dlouhodobě a aktivně skalnímu lezení. To, zda se jedná o komunitu či skupinu, bude předmětem zkoumání.

Z důvodu, že o zkoumané populaci neexistují žádné statistické údaje, byl zkoumaný vzorek vybrán nepravděpodobnostní metodou, účelově. Účelový výběr je založen na úsudku výzkumníka o tom, co by mělo být pozorováno a o tom, co je možné pozorovat (Dismann 2000: 112). Velikost vzorku se tak odvíjela od cíle výzkumu, dostupného času a zdrojů pro výzkum. V rámci zkoumané populace výzkumu, tak byli vybíráni k rozhovorům lezci aktivně a dlouhodobě provozující skalní lezení v lokální oblasti (Plzně). To znamená, že z výběru byli vyloučeni začátečníci, lezci provozující lezení jen příležitostně a lezci zabývající se výhradně jinými druhy lezení – jako vysokohorské, bouldering, drytooling, lezení na umělé stěně atd. (viz kapitola Horolezectví).

Vzhledem k tomu, že v době výzkumu jsem byla aktivním lezcem, měla jsem celkem přístup k lidem, kteří se věnují lezení, takže získání prvních respondentů bylo celkem jednoduché. První respondenty jsem tak znala

¹³ P, Donnelly a T. Williams (1985) jako subkultury vnímají jedince sdílející stejné sportovní aktivity a celkově tedy širší populace účastníků těchto sportů, které překračují hranice států

osobně a zahrnovali okruh mých známých odpovídající výše uvedeným kritériím. Tito mi pak doporučili další respondenty. Další výběr tak proběhl metodou nabalování, kdy výzkumník od prvních respondentů získá doporučení na další zajímavé členy populace (Hendel 2005: 152). Forma dalšího výběru nabalováním byla zvolena především z důvodu, aby respondenti nezahrnovali jen osobní síť výzkumníka a také snahou zahrnout, co nejvíce respondentů z dané populace.

3.3 Metoda sběru dat

Jako technika sběru dat o zkoumané populaci byly zvoleny polo-strukturované rozhovory (Bernard 2006), někdy nazývané také rozhovory s návodem (Hendel 2005). Tato technika byla zvolena z důvodu, že umožňuje získat poměrně rychle množství kvalitativních/kulturních dat k předem daným tématům. I když jsou témata či otázky v rozhovoru předem dané, dovoluje citlivě zohlednit i vlastní hledisko respondenta.

Polo-strukturovaný rozhovor je jednou z metod kvalitativního výzkumu a prostředků pro získání kvalitativních/kulturních (Bernard 2006, Hendl 2005). Metody kvalitativního výzkumu by měli sloužit k získání hloubkového popisu případů a k získání informací proč a v jakém kontextu se daný fenomén objevil. Technika polo-strukturovaných rozhovorů používá sadu otázek či návodu k rozhovoru. Návod k rozhovoru představuje seznam otevřených otázek nebo témat, jež je nutné v rámci rozhovoru probrat.

Neexistují fixní pravidla pro tvorbu návodu či řazení otázek při organizaci interview, ale spíše určitá doporučení (viz Hendl 2005: 168). Důležitou zásadou při vytváření otázek v kvalitativním interview by měly být skutečně otevřené, neutrální, citlivé a jasné. Základní snahou při vymýšlení otázek je minimalizovat vnucování určitých odpovědí samou formulací otázky. Většinou se začíná s otázkami, jež se týkají neproblémových skutečností, např. současných aktivit, zkušeností a chování jedince. V další fázi rozhovoru se snažíme získat informace o

interpretacích, názorech a pocitech vztahujících se k popsaným akcím a chováním. V kvalitativním rozhovoru se poměrně rychle přechází k vlastnímu předmětu rozhovoru. Nejdříve klademe otázky zaměřené na přítomnost a teprve pak na budoucnost nebo minulost. Demografické a identifikační otázky jsou poměrně nudné a nemusí být pro dotazovaného příjemné. Tyto otázky se kladou buď nenápadně během rozhovoru, nebo se rozhovor s nimi zakončí, ale nikdy se jimi rozhovor nezačíná.

Osnova či návod není závazná, v průběhu rozhovoru se může měnit pořadí otázek či doplňovat otázky tzv. sondování či „probing“, zjišťující hlubší informace. Jako důležitou součástí samotného rozhovoru je uváděna sondáž (*probing*), sloužící k prohloubení odpovědí v určitém směru. Většinou se jedná o otázky (Jak to myslíš?) či podněty (naopak například mlčení), které se snaží prohloubit, rozvinout odpovědi respondentů. Rozhovor má probíhat spíše v normálním konverzačním stylu, tazatel nemá dávat najevo, že mu na odpovědích záleží. Ani v kvalitativním rozhovoru nesmí docházet k tomu, aby tazatel položil několik otázek najednou (ibid: 170).

Výhodou dané osnovy rozhovoru je, že umožňuje tazateli, co nejvýhodněji využít čas k interview a současně umožňuje provést rozhovory s několika lidmi strukturovaněji a ulehčuje jejich srovnání. Pomáhá tedy na jednu stranu udržet zaměření rozhovoru a zároveň dovoluje dotazovanému uplatnit vlastní perspektivy a zkušenosti. U tohoto typu rozhovoru se výzkumník může přizpůsobovat respondentovi. Polo-strukturovaný rozhovor je určitá střední cesta mezi dotazníkem (kvantitativní přístup) a volným vyprávěním subjektu (kvalitativní přístupem) (ibid: 164). Zahrnuje částečně výhody obou přístupů. Výhodou je tak mimo ty zmíněné výše, že s jeho pomocí může zaznamenat i to, co bylo. Dovoluje kontrolu situace sběru dat. Na rozdíl od strukturovaného rozhovoru s uzavřenými otázkami se při kvalitativním dotazování nikdy nepředkládají dotazovaným předem určené formulace odpovědí nebo jejich kategorie. Velkou výhodou je větší svoboda dotazování než při jiných typech sběru dat. Výzkumník tak má možnost přezkoušet, zda

dotazový otázkám rozuměl. Respondent naopak může dát najevo své zcela subjektivní pohledy, názory, pocity a dojmy, může sám hledat mezi klíčovými tématy souvislosti (ibid 164- 165).

Polo-strukturované rozhovory tak umožňují získání komplexních dat o zkoumaném fenoménu. Svou otevřeností stejně jako kvalitativní rozhovory obecně mohou přispět k odhalení nových či jiných poznatků (srovnej Gratton a Jones 2004: 142-143). Daný návod pak umožňuje určitou míru zobecnitelnosti. Na rozdíl od neformálního rozhovoru, však předem daná témata a otázky snižují validitu, tedy pravdivost či volnost výpovědí. Míra zobecnitelnosti, reliabilita, je pak samozřejmě taky nižší než u dotazníkového šetření. Nevýhodou polo-strukturovaného rozhovoru je také stejně jako u jiných druhů rozhovorů nepřímá informace filtrovaná respondentem, často je prováděn v umělých podmínkách; přítomnost výzkumníka může vést ke zkreslení; lidé neumějí vyprávět (Hendel 2005, 126).

Technika sběru dat však nezajišťuje kvalitu sběru dat. Jak uvádí mnoho autorů (např. Gratton a Jones 2004, Hendel 2005) výzkumník je klíčový element v procesu rozhovoru, jeho či její dovednosti, vlastnosti a technika kladení otázek sou všechno součástí úspěchu metody v získání bohatých kvalitativních dat. Základním předpokladem každého zdařilého polo-strukturovaného dotazování je tak právě výše zmíněné adekvátní sondování neboli probing (srovnej Toušek 2012: 70).

Výše zmíněná technika byla zvolena především z toho důvodu, že jejím prostřednictvím lze získat množství komplexních, kvalitativních dat k předem určeným tématům. Předem daná témata rozhovorů pak umožňují srovnávat data. Z těchto důvodů tak metoda vyhovovala záměrům výzkumu zjistit hledisko aktéra a zároveň zjistit i podobnosti mezi hledisky jednotlivých respondentů nutné k odpovědím na výzkumné otázky.

3.3.1 Tvorba polo-strukturovaného rozhovoru

Návod rozhovoru byl tvořen s ohledem na omezení či nevýhody polo-strukturovaných rozhovorů. Předem daná témata a především příklady otázek, byly s ohledem na dodržení validity, vybírány a stanovovány, tak aby co nejméně podsouvali či ovlivňovali výpovědi. Otázky k jednotlivým tématům, tak byly navrženy, tak aby naváděly k vyprávění a umožňovaly, co nejširší možnosti odpovědi. Formulace otázek také byla přizpůsobena běžnému jazyku a vystříhání se odborným termínům. Otázky k jednotlivým tématům pak byly v návodu „řazeny“ od nejobecnějších ke konkrétnějším. Formulace konkrétních otázek byly stanoveny jako příkladné, tj. že nebylo záměrem dodržovat jejich přené formulace při rozhovorech. Do návodu byly také zařazeny možné otázky, které měli rozvinout výpovědi respondentů.

Návod na rozhovor (viz příloha č. 2) byl sestaven ze čtyř bloků úvodu, dvou stěžejních témat a závěru. První hlavní téma rozhovoru se vztahovalo ke vztahu respondenta k lezení – jak často leze, co všechno pro něj lezení znamená, jeho pojetí lezení. Druhé téma rozhovoru bylo zaměřeno na to, jak respondent vnímá ostatní lezce, ne to zda vnímá, že by skalní lezci utvářeli nějakou skupinu. V rámci návodu je každý blok horizontálně rozdělen na dvě části, jedna uvádí, co je v rámci daného bloku či tématu zjišťováno a druhá část představuje příklady otázek.

3.3.2 Sběr dat

Sběr dat a získávání respondentů probíhal od října do ledna 2012/13 a červenec 2013. Celkově bylo provedeno a zaznamenáno 13ti rozhovorů s lezci věnujících se skalnímu lezení. Průměrná délka rozhovorů byla 45 minut. Před rozhovorem byl každý respondent informován o cílech výzkumu a o tom, že jejich výpovědi budou využity pro potřeby diplomové práce (viz příloha č. 2). Při sběru dat bylo využito nahrávací zařízení, které zaznamenalo celý průběh rozhovoru. Pro záznam rozhovorů bude využito nahrávací zařízení. Data budou získávána od respondentů formou audio nahrávky na diktafon. Výhody audio nahrávky jsou zřejmé a

pro výzkum nutné. Přesný záznam rozhovoru umožňuje zaměřit se na skutečné detaily, formulace odpovědí a přesné použití slov.

Při výběru místa pro rozhovor bylo přihlíženo především na potřeby a možnosti respondenta, a zároveň také na potřeby zajištění klidného prostředí pro nahrávání a s ohledem na předpokládanou délku rozhovoru 30-45 minut. Větší část rozhovorů tak probíhala v domácnostech respondentů nebo (menší část) v boulderingovém baru. Navzdory k celkem časové náročnosti rozhovorů, byli oslovení respondenti, až na jeden případ, vždy velmi vstřícní a ochotní účastnit se výzkumu. Všichni z respondentů rozhovory dokončili a odpověděli, nebo se alespoň snažili odpovědět na všechny otázky.

Při sběru dat se ukázalo, že osobní znalost lezců byla spíše na překážku. Od Respondentů, které jsem znala osobně a kteří především znali dobře i výzkumníka, jednalo se o ty první, s kterými byly vedeny rozhovory, bylo ve výsledku získáno méně dat, než od ostatních. Při rozhovory se „známými“ jsem se často setkával s odpovědí: „Vždyť to znáš.“

3.4 Analýzy dat

Data získaná z polo-strukturovaných rozhovorů jsou svým způsobem specifická. Jednak jsou již částečně strukturována danými tématy a otázkami rozhovoru, na druhou stranu otázky nejsou u každého rozhovoru stejně formulovány. Data tak nemají jednotnou povahu, jedná se o data kulturní. Data sesbíraná pomocí rozhovorů, budou analyzována pomocí kvalitativních metod analýzy textu přímo postupem navrženým pro analýzu dat získaných z polo-strukturovaných rozhovorů (Schmidt 2004). Tato metoda se vlastně podobá, využívá přístup kvalitativní obsahové analýzy dat i částečně zakotvené teorie, s tím že bere ohled na předem stanovené výzkumné otázky a s nimi související zkoumané teorie, ale umožňuje i vytváření nových konceptů souvisejících s daty.

3.4.1 Postup analýzy dat

Samotné analýze dat předcházela transkripce rozhovorů. Transkripce se nazývá proces převodu mluveného projevu z interview do písemné podoby. Jedná se o časově velmi náročnou proceduru. Pro podrobné vyhodnocení je však transkripce podmínkou. (H: 208). Nahrané rozhovory, tak byly doslovně přepsány pomocí programu F4. Program umožňuje velmi jednoduché a efektivní ovládání (pozastavování/přehrávání) audio nahrávky a současně přepisování materiálu do vymezeného textového pole v rámci programu. Pomocí programu jsou automaticky očíslovány řádky jednotlivých segmentů (vět/odstavců) textů rozhovoru a přiřazeny k nim stopáže.

Přepisy jednotlivých rozhovorů jsou umístěny v příloze č 4. Přepisy nebyly nijak upravovány, převáděny do spisovného jazyka či opravovány chyby ve větné stavbě. V přepisech byly vynechány či pozměněny identifikační údaje (tj. především jména), tak aby byla zachována anonymita respondentů.

Samotná analýza byla prováděna pomocí programu MAXQDA, určeného pro kvalitativní analýzu textů. Tento program umožňuje přehledně analyzovat přepsané rozhovory, umožňuje hierarchické kódování – vytváření kódů a řazení do kategorií či sub-kategorií, respektive vytvoření kódovacích knihy. Umožňuje vytváření a přiřazování poznámek a proměnných ke kódům či dokumentům. Srovnání a porovnávání kódů s atributy rozhovorů a především zobrazení jejich vztahů. Jeho množství funkcí umožňuje přehledné uspořádání a práci s daty (texty rozhovorů, kódy, dokumenty přepisů) a zobrazení jejich vztahů (schémata kódů, poznámek, dokumentů, přehledové tabulky).

V rámci tohoto programu pak byly uplatněny samotné postupy analýzy polo-strukturovaných rozhovorů navržené Schmithem (2004: 254 - 257). Analýza zahrnovala následující kroky:

1) Vyhledávání témat a individuálních aspektů jednotlivých přepisů rozhovorů a vytváření analytických kategorií. Kódy a kategorie jsou vytvářeny opakovaným a intenzivním čtením všech rozhovorů. U každého jednotlivého rozhovoru jsou poznamenávána různá témata, která se v něm objeví a jejich jednotlivé individuální aspekty (vlastnosti), která mohou být spojena s kontextem výzkumných otázek. Pro každý jeden segment textu je možné, v tomto procesu zaznamenat více než jedno téma nebo aspekt. Důležité je všimnout si nejen odpovědí na formulované otázky (vycházející z výzkumných), ale zvážit zda respondenti skutečně odpovídají na otázky, co pro ně otázka znamenala, jaké nepředvídané nové aspekty či témata k otázce uvedli a jaké vynechali. Při vypisování témat a poznámek k nim není důležité přizpůsobit data dané teorii a výzkumným otázkám, ale zapsat všechny možné související i právě naopak nesouvisející aspekty. Opakované čtení textů, a zejména, vědomé a otevřené jednání s těmito předpoklady pomáhá vyšetřovatel všimnout nejen části textu, které v souladu s těmito předpoklady, ale i ty díly, které odpovídají méně. Toto vyhledávání témat a individuálních aspektů, by se dalo označit za deskriptivní kódování. Již při této fázi je vhodné všimnout si výrazných podobností a odlišností mezi rozhovory (ibid: 254 - 255).

2) Sestavení kódovací knihy, shromáždění analytických kategorií do kódovací knihy s jejich jasnou definicí. To obsahuje podrobný popis jednotlivých kategorií, a pro každou kategorii jsou stanoveny (formulovány) odlišné verze/možnosti varianty v podobě kódů. Každá kategorie by měla být vystižena různými odlišnými variantami, jednou z možných variant by měla být i možnost „nezařaditelné“. V průběhu kódování mohou být kategorie pozměněny či znovu přeskupovány, především sub-kódy analytických kategorií. (ibid: 255-256)

3) Kódování všech rozhovorů pomocí kódovací knihy. Znamená zařazení konkrétní pasáže v textu rozhovoru do jedné kategorie, ve verzi, která nejlépe vyhovuje dané textové pasáži. Každý rozhovor je kódován

podle předem daných hlavních analytických kategorií v kódování příručce. V této fázi tak dochází k redukci dat a k jejich zobecnění do předem daných abstraktních kategorií, aby bylo možné srovnání s případy, pokud jde o dominantní tendence. (ibid: 256)

4) Kvantifikace výsledků kódování. Dalším krokem v analýze je sestavení souhrnných přehledů výsledků kódování. Z technického hlediska to znamená jasné prezentace výsledků ve formě tabulek. Tento druh přehledu sestává z údajů frekvencí v jednotlivých analytických kategorie. Ještě netvoří výsledek, ale pouze poskytnout informace o "databázi". Souhrnné přehledy jsou zejména hodnotné při přípravě další analýzy; poukazují na možné vztahy, které mohou být sledovány v kvalitativní analýze. (ibid: 257)

5) Podrobná interpretace a diskuse výsledků, konceptů analýzy. (ibid:257)

3.4.2 Kódování a kódovací kniha

Vyhledávání témat a aspektů, jejich rozřazení do kategorií či subkategorií a vytvoření kódovací knihy, probíhalo prakticky souběžně, což dovoluje uživatelské prostředí programu MAXQDA.

Nejprve byly v prepisech vyhledávány témata a aspekty jednotlivých respondentů vztahujících se k výzkumným otázkám a teoriím. Byla tak vyhledávána témata přímo související s otázkami i témata nová a individuální. Cílem prvního kroku analýzy bylo zachytit i individuální aspekty respondentů a proměnné věku, pohlaví, doby provozování lezení, sociálně-ekonomické charakteristiky týkající se vzorku respondentů. Tyto individuální charakteristiky se odrážejí v nejnižších kódech kódovací tabulky, odkazují k segmentům prepisů a většinou se jedná o tzv. deskriptivní kódy – označení části textu dle obsahu a *in vivo* kódy – označení části prepisu přímo výrazem použitým respondentem. Nejčastěji zmiňovaná a rozeznaná témata v rozhovorech pak byla shrnuta do obecných kategorií a vytvořena kódovací kniha. V rámci

tohoto kroku došlo k zobecnění témat rozhovorů do analytických kategorií, vztahujících se přímo k výzkumným otázkám. Analytické kódovací kategorie je přesně vymezený a jasně definovaný kód. Analytické kategorie a jejich definice byly vytvářeny v návaznosti na výzkumné otázky a na základě nejčastěji se objevujících témat, vyabstrahovaných v prvním kroku analýzy. Vztahy mezi kódovacími kategoriemi jsou pak vyjádřeny vztahy v kódovacím systému. Vytvořená obecné kategorie a kódovací tabulka obsahuje následující hlavní analytické kategorie a příklady sub-kódů:

- CHARAKTERISTIKA/IDENTITA RESPONDENTŮ (Kategorie obsahuje údaje, které o sobě respondenti uvedli v rozhovoru a které se týkají přímo jednotlivých respondentů, socioekonomických a jejich individuálních charakteristik)
 - Věk
 - Vzdělání
 - Doba – jak dlouho lezec provozuje lezení
 - Druh lezce
 - ➔ Komplexní lezec – skálo-lezec, více-délky, krátké cesty, bouldering, hory
 - ➔ Vymezený lezec – sportovní lezec
 - ➔ nerozeznatelné

- VÝZNAM LEZENÍ PRO RESPONDENTA (Co všechno mají respondenti spojeno s lezením, co všechno pro ně lezení znamená, proč lezení provozuje, jak mu zasahuje do každodenního života)
 - Jak často se respondent věnuje lezení
 - jen zábava
 - jen dosahování sportovních výkonů
 - kombinace zábava/výkony
 - trávení času s jinými lidmi
 - trávení času v přírodě
 - cestování
 - zasahování do každodenního života (práce, rodinného života)

- vymezení se vůči něčemu
- hlavní aktivita, čas věnovaný lezení
- lezení a riziko

- LEZENÍ A VYMEZENÍ SE (určité aspekty, vůči kterým se respondenti jako lezci vymezují, nebo vůči kterým vnímají, že se lezci vymezují)
 - vůči společnosti (masovost, racionalita)
 - vůči jiným lezcům
 - vůči jiným sportům
 - vůči materialismu atd.
 - nevnímání lezení jako vymezující se aktivity

- VNÍMÁNÍ OSTATNÍCH LEZCŮ (jak respondenti vnímají a vymezují ostatní lezce, spolulezce, jak je popisují, jak se o nich vyjadřují)
 - vnímání lezců jako jednotné skupiny
 - vnímání lezců jako různých skupin
 - vnímání lezců jako individualit, heterogenní jedinci
 - vnímání podobností mezi lezci
 - vnímání odlišností mezi lezci

- HODNOTY a LEZENÍ (hodnoty, pravidla zásady, které vnímají respondenti jako obecně důležité součásti lezení, vlastnosti, charakteristické rysy, které by měli lezci mít)
 - vztah k přírodě
 - ohleduplnost
 - férovou, atd.

- ZMĚNY V LEZENÍ – (Změny, které respondenti vnímají ve spojení s lezením, a u ostatních lezců)
 - zpopularizování
 - masovost
 - bezpečnější

- o lezci jako méně vymezená skupina, atd.

Všechny analytické kategorie byly vyhledány a použity u všech přepisů. Kategorie „změny v lezení“ byla vytvořena jako nové téma, které nebylo zohledňované ve výzkumných otázkách. Kategorie byla zařazena do kódovací knihy s ohledem na četnost, s jakou respondenti uváděli, že dřív to bylo jinak, nebo že dřív lezci byli jiní atd.

Výsledkem kódování dle předem daných obecných analytických kategorií, bylo dotvoření kódovací knihy. Kódovací kniha vygenerovaná v programu Maxqda zobrazuje hlavní analytické kategorie (charakteristika respondentů, význam lezení pro respondenta, lezení a vymezení se, hodnoty a lezení, změny v lezení); všechny jejich další sub-kategorie a sub-kódy vytvořené během kódování; a vztahy mezi nimi (viz příloha č. 3). Obecné tendence, podobnosti a odlišnosti mezi interpretacemi jednotlivých respondentů, pak byly sledovány pomocí zobrazovacích nástrojů programu MAXQDA. Vygenerovaný přehled hlavních analytických kategorií a všech jejich sub-kódů ve vztahu k jednotlivým respondentům, je vyobrazen v příloze č. 4.

3.5 Interpretace a diskuse výsledků analýzy

V následující části, budou představeny hlavní poznatky z analýzy rozhovorů v návaznosti na přílohu č. 4, na jejíž obsah bude v průběhu interpretace odkazováno. V návaznosti na výzkumné otázky a výchozí teorie, budou vinterpretovaná jednotlivé analytické kategorie, respektive představeny podobnosti a odlišnosti respondentů ve vnímání a vymezení jednotlivých kategorií. Před vlastní interpretací toho, co pro respondenty lezení znamená, budou uvedeny charakteristiky respondentů, pro poskytnutí bližší představy o výzkumném vzorku.

3.5.1 Charakteristika respondentů

Jak již bylo uvedeno výše, rozhovory byly vedeny s 13ti respondenty z toho pět bylo žen a zbytek muži. Věk respondentů se pohyboval

v rozmezí od 21 do 47 let. Dle míry dosaženého vzdělání a zaměstnání respondentů zjištěných během rozhovorů se dá všechny respondenty považovat za členy střední třídy. Konkrétní socio-ekonomické charakteristiky respondentů jsou uvedeny ve shrnující tabulce, vytvořené z analytické kategorie „charakteristika respondentů“, zahrnující i přesné údaje o tom, jak dlouho se jednotlivý respondenti lezení věnují (viz příloha č. 5) Co se týká vztahů mezi respondenty, vzhledem k tomu, že výběr respondentů probíhal formou nabalování, se všichni respondenti vzájemně znali, respektive na sebe odkazovali v doporučení pro další respondenty.

Co se týká charakteristiky respondentů ve vztahu k lezení, lišili se mezi sebou dobou, kterou se věnovali lezení a to od 9 do 27 let (viz příloha č. 5). Tento rozdíl, byl však úměrný věku, kterému se respondenti věnovali lezení. I když se všichni respondenti věnovali skalnímu lezení, projevovala se mezi nimi různorodost v tom, zda se věnují jen lezení krátkých cest, tedy sportovnímu lezení, nebo zda se věnují i více-délkám a lezení v horách. Pět respondentů se tak považovalo, za komplexnější lezce, kteří lezou i v horách a ve vysokých stěnách Někteří se tak vymezovali jako lezci, někteří jako „skálolezci“, kombinující lezení jak na vysokých stěnách, tak krátkých či na malých boulderech a někteří jako sportovní lezci. Nicméně činnost většiny respondentů převážně zahrnovala lezení sportovnějších cest na skalách. (viz kategorie „charakteristika respondentů“ příloha č. 4).

Respondent: Jo, já mam teda ráda jak sportovní lezení, což ve svý podstatě to lezení na skalách těch sportovních cest, kdy to má prostě jednu případně víc délek, ale jakoby toho sportovního charakteru, že to je prostě odjištěný mam ráda i lezení takový jako tradiční, kdy jsou to vícedýlkový cesty třeba v horách, to už jsem teda dlouho nebyla, tak to mam ráda taky.. (Aneta)

Respondent: *No jasně, tak dělám i bouldering, hory, vícedélky. Takže já dělám všechno.(Vrata)*

. Všichni lezci se považovali za lezce věnující se skalnímu lezení, přičemž část z nich přímo odkazovala k tomu, že se věnují sportovním lezení kratších cest na skalách. Neberou to, tak že by se výhradně věnovali jen určitému vymezenému stylu lezení, berou lezení jako komplexní aktivitu. Dva respondenti se považovali spíše za skalní lezce věnující se nejčastěji více-délkovému lezení v horách, ostatní se nejčastěji věnovali sportovnějšimu lezení na kratších stěnách a vymezovali se jako sportovní lezci. Obecně se respondenti nechtěli řadit do vyhraněných kategorií – sportovní lezec, které by byly jednoznačně definované.

3.5.2 Význam lezení: Lezení jako sport, zábava i způsob života

Jaký význam skalní lezci své aktivitě přikládají a jaký vztah k této aktivitě mají? Jak vnímají účastnictví na skalním lezení, z jakého důvodu skalní lezení provozují? Význam, jaký přisuzovali respondenti aktivitě, byl různorodý a zahrnoval komplex aspektů a důvodů proč se respondenti lezení věnují (viz kategorie „význam lezení pro respondenta“ příloha č. 4).

Před samotnou interpretací tohoto komplexu významů je nutné uvést, že pro všechny respondenty bylo lezení hlavní aktivitou, tedy hlavní náplní času. Jak ukazuje kategorie „čas věnovaný aktivitě“ respondenti se věnovali lezení celkem pravidelně. I když však pro respondenty bylo hlavní náplní volného času, vnímali jeho význam různě. Většina respondentů popisovala lezení jako hlavní koníček, hlavní sport, nebo hlavní náplň volného času (viz kategorie „hlavní aktivita“). Dva respondenti dokonce uvedli, že je pro ně lezení lezení „celý život“ (Honza) či dokonce „závislost“ (Vraťa).

Respondent: Ty jo... Já už si nepamatuju, kdy jsem nelez. Já si myslím, že můj, můj život je celej v hodně věcech... že vždycky, jako když se

začalo něco kazit, tak to lezení vždycky bylo... Víš že lezení mi přijde jako můj celej život... (Honza)

To že respondenti popisovali lezení jako sport či koníček, neznamená to, že by pro ně lezení končilo a začínalo v jeden čas či, že by ho vnímali jako jakýkoliv sport. To, že má lezení vliv i na jejich každodenní život, většina respondentů, až na jednu výjimku (Jana) přiznávala (viz kategorie „vil na běžný život“). Někteří (Zdeněk, Aneta, Terka) mu částečně uzpůsobovali i práci. Dva respondenti (Honza a Vraťa) si dokonce vybírali práci, tak aby se mohli co nejvíce věnovat lezení.

Celkově se dá říct, že u většiny respondentů má lezení v jejich životech celkem velký význam. V tomto ohledu se objevil jeden z aspektů LF sportů a tou je právě vliv sportů na celkový život aktéra a závazek k dané aktivitě. Dá se tak předpokládat, že provozování skalního lezení má vliv na utváření identity respondentů. To že lezení pro většinu respondentů není jen sport v termínech A. Guttmanna (1992), tedy druhem fyzického zápasu, který souvisí se soutěžení a hrou, ukazuje vymezení lezení jako aktivity, kterou provozují z řady důvodů a ne jen kvůli fyzickému výkonu či soutěžení s ostatními (viz kategorie „komplex významů/aktivit příloha č. 4). Význam lezení pro respondenty byla především zábava a užít si aktivitu. Lezení pro většinu respondentů mělo čtyři významné aspekty a to: „zábavu“, „podat fyzický výkon“, „být venku“ a „být s lidmi“.

Respondent: *Mě vlastně baví ten pohyb sám o sobě, to lezení, to že jsem venku, baví mě i ten sportovní výkon mě baví, baví mě ty lidi okolo, baví mě to, že v těch skalách potom večer člověk doleze někde se prostě zaparkuje, uvaří se to jídlo, popije se, popovídá, zahrajou se nějaký hry, prostě taková pohoda (Aneta)*

Respondent: *Myslím, že ne... Já jako na to trénuju, jako na sport, ale není to pro mě úplně... ten čistě sportovní výkon je jen část toho lezení... (Honza)*

Respondent: *To je těžký popsat, tak líbí se mi tam, že se člověk může nějakým způsobem posouvat. A líbí se mi, že může člověk trávit čas venku a směřovat to k těm horám. (Martin)*

Respondent: *Co mi na tom baví? No to je úplně všechno, že to je v přírodě, že je to levnej sport, je tam adrenalin. (Terka)*

Respondent: *Ono je to spojený se všim možným jako s cestováním, bejt v přírodě, pak nějaký ty sociální vazby, že se stýkáš s podobně postiženýma jedincema. (Vrát'a)*

Respondent: *No asi prostě ta kombinace všeho, že je to trošku sport, ale není to sport, kterej je někde v hale je to prostě sport, kterej je venku k přírodě a je tam jako blízkej vztah s tou přírodou a s tím okolím. (Zdeněk)*

Spíš si jako jedu zalézt, protože mě baví si zalézt a bejt s lidma, bejt venku s těma kamarádama s kterýma si čkověk rozumí. (Lukáš)

Být venku pak odkazuje k tomu, že respondenti preferují spojení s přírodou, ale zároveň to neznamenovalo pro ně být někde sami, ale s ostatními lezci (viz kategorie „být s lidmi“). V tomto ohledu je také zajímavé, že jako jeden z hlavních vlivů, které lezení mělo na jejich běžný život, považovali nabytí nových vztahů a kamarádů. Lezení tak dle nich podporovalo vztahy a vazby mezi lidmi (viz kategorie „vliv na běžný život“).

Respondent: *A musím říct, že jsem přemýšlel, že kdyby jako, kdyby nějaký lidi nebyli, tak si myslím, že bych ani nelez. I když čistě lezení je pro mě strašně moc, ale zároveň je to pro mě strašně moc tím, že tam mam ty lidi kolem sebe... (Honza)*

Respondent: *No to lezení je to takový víc... jakoby na jednu stranu je to individuální sport, ale na druhou stranu seš tam v tom kolektivu těch lidí a*

nevím, asi se dá říct, že je to svým způsobem živostní styl a hlavně je to spojený s venkovní aktivitou. (Jana)

Respondent: *No takže nikam nespěchám a musím být s hodně lidma spíš mě to baví jako v partě No asi to asi přece jenom preferuju poslední dobou to že vylezu fakt něco z čeho mám radost a právě jako závěr dne, jako hodně mi přijde, že s tím lezením mám spojený právě takový to, že si večer tak jako odpočineš a popovídáš si o tom jak jsme lezli a taková ta pohoda s těma lidma.. (Pavla)*

Respondent: *Moje lezení bylo v podstatě vždycky s nějakou partou spojený, dřív možná ještě víc než teďka... (Lída)*

Respondent: *A jako určitě mě baví i ta komunita těch lidí, jako že jsou to fajn lidi. (Terka)*

Zároveň to však neznamená s jakýmikoliv lidmi:

Tazatel: *A je to pro tebe teda důležitý být při lezení s lidma?*

Respondent: *No to je hodně důležitý, jako právě jak si říkala, že si to užívám, tak to je čím dál tím důležitější než když jsem měl před tím tu prioritu výkonu. Na těch lidech spousta věcí sem spíš přehlíd, když sem potřeboval něco vylízt a teď když nemám ten výkon, tak spíš preferuju to aby mi s tima lidma bylo dobře. (Jirka)*

Podat fyzický výkon pak pro respondenty představuje především v tom lézt těžké cesty, překonat se, či se zlepšovat, ovšem neznamená to soutěžení s ostatními. Pro některé respondenty sice porovnání se s ostatními bylo také důležité, ale nebrali to jako hlavní důvodu, proč se věnují lezení (viz kategorie „porovnávat se“, příloha č. 4).

Tazatel: *Takže je to spíš soutěžení sam se sebou?*

Respondent: *Hm a nebo, když někdo v mém okruhu dokáže vylézt cestu kterou bych taky zvládl, tak to mi tak jakoby vybičuje k tomu to třeba zkusit, ale pak je to jako spíš o tom jestli to zvládnou já, než že bych s někým soutěžil. (Martin)*

Lezení tak respondenti nebrali jako soutěžení s někým nebo jako soutěživý sport, což vystihuje mimo jiné (viz kategorie „zábava“ příloha č. 4) i toto tvrzení respondenta:

Tazatel: *Hm a ta soutěživost v lezení pro tebe byla důležitá....*

Respondent: *Byla jasně, ale když chtějí soutěžit, tak ať jdou soutěžit na závody, tam se to ukáže, mají stejnou cestu, mají na to jeden pokus nebo podle pravidel bouldering má víc pokusů, tam se porovnam. Ale porovnávat se přes toho lezce, ale hele to je moje osobní věc a každé se v tom musí srovnat. Na skalách nesoutěžím tak, že bych s někým, soutěžit přes body zapsané na lezce, jo. To mi přijde hloupý... (Jirka)*

V ohledu na teorii, že LF sporty nejsou jen o soutěžení a rozhovory se ukázalo, že sport není jen racionalizovanou aktivitou s důrazem na soutěžení a kvantifikaci výsledků, jak sport ve své teorii popisuje Guttman. Moderní sporty jsou tak dle něj druhem fyzického zápasu, který souvisí se soutěženími a hrou (Guttman 1992). Také se s ohledem na koncepci LF sportů ukázalo, že i pro skalní lezce je lezení spíše o tom užít si danou aktivitu. Důraz na to být v přírodě a bavit se ale spíše nekoreluje s vymezením subkultury lezců dle Donnellyho a Williamse (1985), kteří ji vidí jako aktivitu založenou na vyhledávání rizika a riziko jako esencí lezení. Lezci spíše nevyhledávali na skalách riziko (viz kategorie „lezení a riziko“). V tomto ohledu se do jisté míry projevila jeho pozdější interpretace skalního lezení a to, že skalní lezení se již nevymezuje vůči dominantní sportovní kultuře (Donnelly, 2003).

3.5.3 Lezení a vymezení se vůči masovosti a spotřebě

Je pro skalní lezce důležitou součástí praktikování sportu vymezení se vůči/proti něčemu? Jakým způsobem se toto vymezení projevuje (image, slang, přístup ke sportu)? V porovnání s tím, co lezení pro respondenty znamená, se nedá říct, že by respondenti vnímali za důležitou součást praktikování lezení přímo i vymezení se vůči soutěživým sportům či soutěživosti. Nicméně určité vymezení se vůči konzumnímu způsobu života, materialismu a konzumnímu přístupu k lezení, bylo ve výpovědích respondentů a jejich přístupu k lezení patrné (viz kategorie „vymezení se“). Nejvíce se respondenti vymezovali vůči konzumnímu přístupu k lezení a tedy i kategorii lezců, kteří nemají „pravý vztah k lezení“, tedy vůči těm:

...co to berou jako posilování to lezení, prostě místo do fitka jdou na stěnu, že vidí posun v tom, že vylezou nějaký číslo, ale zase prostě už jsou to lidi, který nikdy v životě už na ty skály nejdou. Což třeba já nechápu.“ (Martin)

Vymezení se vůči konzumnímu způsobu života se také do jisté míry odráželo v hodnotách, které respondenti považovali za důležitou součást lezení a tou byl především vztah a ohleduplnost k přírodě (viz kategorie „hodnoty a lezení“ příloha č.). V této souvislosti respondentům vadili:

„...takový ty lidi, co přijedou do tý přírody a vůbec jdou na ty skály a nemají takový jakoby základní chování v tý přírodě, vztah k ní. Jakoby berou to tak hrozně spotřebitelsky, jak se tam chovají, tak to mi vadí docela hodně. No... (Lída)

Respondenti se tak většinou vymezovali vůči lezcům, kteří nedodržují hodnoty, které oni vnímali, jako důležitou součást lezení, například i právě ohleduplnost vůči ostatním lezcům (viz kategorie „vymezení se/vůči masovosti“):

... Že tam chodí lidi trénovat i na ty skály, tam vlastně nejsou zvyklí tolik chodit na ty umělky jako u nás, ale je tam hodně začátečníků a lidí, který to zase až tak neumí a dělaj hodně velký chyby, chodí na ty skály a dělaj tam jako problémy. No Pavel záchranář a já vystudovanou zdrávku, tak máme vždycky strach, že se tam někdo přizabije a ještě je budeme muset zachraňovat.

Tazatel: *A jak si myslela ty podobný typy lidí, jako lidi co mají ten vztah k přírodě?*

Respondent: *No to si myslím se tou umělou stěnou vlastně smazalo tohleto, že jsou to lidi, který vy životě nebyli na skalách venku a chodí dovnitř jenom. (Terka)*

Respondenti v tomto ohledu hodně vnímali, že se z lezení stává masový sport, že se k lezení dostává, čím dál tím víc lidí a vůči tomu se také vymezovali (viz kategorie „vymezení se/vůči masovosti“):

Asi to postupně je populárnější, což nese postupně i svoje stíný stránky, že se k lezení dostávají i lidi, který na to nemaj morál, některý prostě k tomu nemaj přístup ke skalám k přírodě. Takže to, tak to jsme se báli, že jednou že vemou 20ti cm boulder a hoděj ho někam dolů. Takový pak hatla patla. Je to pak trochu taková snobárna, jako často právě jak si mluvila o tý geniální výbavě, pintlich, tak to jako poslední dobou docela frčí (Pavla).

Respondenti tak sice považovali být s lidmi, za důležitou součást lezení, rozhodně však s určitými lidmi, kteří mají určitý vztah k lezení. To že by se z lezení stal masový sport, by je dokonce i od lezení odradilo:

Respondent: *No kdybych tam měl stát fronty, tak to víš že jo, že je příjemný ty lidi tam na těch skalách mít, ale ne tam bejt mezi hordama lidí. (Jirka)*

Vymezení se vůči konzumnímu přístupu k lezení a obecně k materialismu je tak patrné i ze změn které lezci v lezení vnímají (viz kategorie změny v lezení). Vnímají, že lezci byli dřív méně konzumnější a že dříve bylo lezení míň populárnější. Někteří respondenti tak vnímali, že nárůst lidí věnující se lezení by mohlo ohrozit základní hodnoty spojené s lezením, jako je především vztah k přírodě (viz kategorie „hodnoty a lezení“) a obecně to respondenti považovali, za jednu ze změn, které v lezení probíhá (viz kategorie „změny v lezení“)

Respondent: *No, to bylo, že se k lezení dostávali lidi, co se pohybovali v přírodě. A dneska se k tomu dostávají přes umělý stěny, to je taky docela průser. Protože pro ně je to pak náradí, to samý jako stěna, chtějí to mít tak jištěný. Jako lezení by se nemělo stát masovým sportem, myslím si, že by to neměl být olympijský sport. (Vrát'a)*

...Mě to přijde hodně podbný ty vztahy jako to bylo tenkrát... I když možná těm lidem tehdá stačilo mnohem míň. To asi jo, ted'ko jsou lidi daleko víc náročnější daleko víc náročný než byli na všechno možný a že i ta společnost je jako daleko víc konzumní než byla.. A myslím si, že se to projevuje i na tom lezení, že i na tom lezení je to znát... (Aneta)

Vztah k přírodě a být venku jako důležitá součást lezení pro respondenty, je dalším prvkem, kterým se dá považovat jako aspekt vymezení se vůči „pohodlnosti“ či materialismu dnešní společnosti. Respondenti uvedli, že nepotřebují materiální věci k tomu, aby byli spokojení (viz kategorie „lezení a vymezení se“)

Respondent: *Protože by mi to nebavilo bejt v hotelu, třeba večer na tej louce, když zapadá sluníčko, tak je mi příjemnějš než sedět v hotelu v pokoji, v hotelu bych chtěl sedět alespoň na balkonu, když jsme byli na Kalymnosu, ale kdyby to tam nebylo, nebo kdyby to bylo možný a mohli jsme tam spát ve volnej přírodě, tak bych zvolil volnou přírodu... (Jirka)*

Respondent: *No to mě na tom třeba baví, taková ta nečistota, nekomfort. Jsem zjistil, že pro mě daleko příjemější kempování nebo jakoby pobyt venku i s tím že se nějak o sebe staráš než bejt někde v nějakym hotelu nebo apartmánu, víš, že mě uspokojuje, že se musíš o sebe postarat v nějakých v uvozovkách přírodních podmínkách jo (Michal)*

Respondent: *To je asi nějak spojený s tím... Jako že v tom lezení, prostě se sebereš a vypadneš, jedeš někam a že to tak prostě zjistíš, že ty priority jsou někde jinde, než prostě vydělávat tady prachy a hrotit nějaký kraviny. Vlastně to jako zjistíš, že když jedeš ven, tak ti tam nic nechybí. (Honza)*

Někteří respondenti uvedli, že nemateriální přístup k životu je dokonce jeden z aspektů, v kterém se lezci podobají (viz kategorie „podobnost mezi lezci“).

Taky mam takovej pocit, že když v některých sportech je to tak, že když člověk nepřijede v nejmodernější výbavě, tak ho lidi odsuzují, tak v tom lezení jsem si toho nevšimla, že by lidi odsuzovali někoho, že má starý vybavení, nebo tak, tam je to spíš o tom, co zvládne. (Terka)

No většinou tady ty lidi, neřešej, aby měli lepší auto než má soused, nebo aby měli dražší televizi než někdo jinej, nejsou vlastně materiálně založený a maj ty hodnoty postavený někde jinde. Asi žijou z těch zážitků, prostě se nesnaží shromažďovat ty majetky, nebo to pro ně není důležitý. (Zdeněk)

Respondent: *Tak prostě jim stačí strávit víkend na skalách prostě ve spacáku. No ale takhle to právě všichni teďka nemaj, jako že teďka se tomu začínají věnovat lidi, který tyhle ty hodnoty nemaj k tomuhle. (Martin)*

V souvislosti s tím, že pro respondenty není důležitou součástí jen sportovní či fyzická výkon, je i zajímavé, že další aspekt, vůči kterému se

lezci vymezovali, byl i určitý přístup k lezení. A to přístup, v kterém jde především k dosahování sportovních výkonů za každou cenu (kategorie „vymezení se/vůči přístupu k lezení“). Neuznávali tak lezení či lezce soustředující se jen na vylezení co nejtěžších cest, „urvat číslo“, ujždění cest, lezení na prvním konci lana či vůči jedné ze soutěžních disciplín lezení, vůči rychlo-lezení. Není to tak, že by se však lezci vymezovali přímo vůči soutěživosti, či soutěživým sportům, jen to nepovažují za důležitý aspekt lezení, navíc respondenti soutěživost v lezení vnímali různě, někteří se vůči ní vymezovali (kategorie „vymezení vůči soutěživosti“) a někteří brali soutěživost jako přirozenou součást lezení (viz kategorie „nevnímání vymezení se/vůči soutěživosti“).

Co se týká institucionalizace, respondenti se spíše vůči organizovanosti v lezení příliš nevymezovali (viz kategorie „nevnímání vymezení se/vůči organizovanosti“), někdy naopak uváděli, že lezení by mohlo být lezení organizovanější. Nicméně někteří respondenti se nepřímo vymezovali vůči organizovanosti, vymezením se vůči jiným sportům respektive vůči kontrole (pravidly a tréninky svázaným sportům) či organizovanosti (viz kategorie „vymezení se“). To se odráželo i v hodnotách, které měli respondenti spojeni s lezením, což byla určitá volnost či svoboda v lezení, zažívaná přímo při samotné aktivitě i vnímána jako odlišnost od jiných sportů, že právě lezení není tolik organizované, toto vymezení se však objevilo jen u některých respondentů (viz kategorie „hodnoty a lezení“).

Jeden z respondentů, pro kterého bylo příhodně i lezení způsob života, považoval lezení a lezce za přímo se vymezující vůči společnosti:

Tazatel: *Takže ty si připadáš jako nějak odlišný od masové společnosti nebo obecně ty lezece, které považuješ, za pravý, univerzální lezce?*

Respondent: *Určitě no. Určitě každé kdo má nějakou takovou sport, tak vůči většinové společnosti je v nějaké míře vymezené. A my jsme právě řešili, jestli je lezení adrenalinový sport nebo není. No a já si myslím, že*

částečně je a měl by jim být. Jo liší se od těch ostatních, že to je staticky, že neřešíš ty rychlosti, si relativně na místě, ale o to se člověk bojí dýl třeba. A ve všech těchto sportech, čím se jde do většího extrému, tak ty lidi jsou vlastně víc vyšinutý nebo vymzenější. (Vráťa)

Jak vychází z výše uvedených interpretací, respondenti se vymezovali nejvíce vůči masovosti, materialismu a konzumnímu způsobu života, v podobě vymezení se vůči konzumnímu přístupu k lezení. V tomto ohledu se tak dá říct, že skalní lezení obecně a zpopularizování lezení. Celkově jim zpopularizování nevadilo, ale obávali se nárůstu nezkušených lidí, lezců, kteří nemají takový vztah k lezení. Dalo by se říct, že vymezení vůči masové spotřebě či konformitě se do jisté míry odráželo v jejich celkovém přístupu k lezení. Dle teorie LF sportů, která předpokládá, že jsou to sporty, které se vymezují vůči soutěživosti a institucionalizaci, se toto v rozhovorech nepotvrdilo. Spíše naopak lezci vnímají, že by nevadila větší organizovanost či institucionalizace sportu. Vůči soutěživosti se částečně vymezují, zároveň však připouští, že i soutěžení či porovnání se je jednou ze součástí jejich lezení.

3.5.4 Ostatní lezci: Lezci jako nesourodá skupina

Jak vnímají ostatní lezce, spolulezce? Vnímají se jako jednotná skupina? Jak částečně vychází i z vymezování se respondentům i vůči určitým druhům lezců (na umělých stěnách, s ne vztahem k lezení) většina respondentů nevnímala skalní lezce jako stejnorodou homogenní skupinu (viz kategorie „ostatní lezci/odlišnosti mezi lezci“). Většina respondentů vnímala, spíše lezce jako odlišující se, jako členy na různorodých skupinách, odvislých převážně od stylu lezení, který vyznávají (písaři, tradicionalisti, boulderisti).

Respondenti se také nevnímali, jako členové jednotné skupiny skalních lezců (viz kategorie „ostatní lezci/vnímání přináležení k určité skupině“). Někteří respondenti se cítí součástí lezců, kteří se věnují sportovnímu

lezení, pohodáři, co lezou těžké sportovní cesty (Honza). Někteří respondenti se cítili součástí „plzeňské komunity lezců“ (Jana)

Akorát jakoby sem neměla v té době moc možnost někam jezdit někam na skály, že chvíli trvalo než sem se dostala mezi tadytu Plzeňskou lezeckou komunitu, takže to jako chvíli trvalo... (Jana)

Jeden z respondentů se naopak považoval za součást užší skupiny lezců, kteří vychází z písků, ale jsou to univerzální lezci:

No já si myslím, že jsem jeden z nich. No a z těchle lidí je taková, já nevím, je to takový zdravý jádro tak 100 lidí, který se takhle z těch skal znaj a jsou mezi nimi od požitkářů po fanatiky, jako který chtěj ty 10ky lézt nebo nejmíc a tak. A znaj se právě z písků, z boulderů, z Francie, ze Španělska a ty vazby, většinou vznikaj těma osobníma setkáníma. (Vráťa).

Někteří respondenti se cítili jako členy širší lezecké obce, kterou vymezovali, jako lidi jezdící do skal (Michal). Někteří se považovali za součást skupiny sportovních lezců, a zároveň vymezujících se vůči lezcům vyznávající jiné styly lezení.

Respondent: *Myslím si, že jako takhle, že boulderistí jsou takový víc samorostí a takový ty lidí... Myslím si že to sportovní lezení, jak ho praktikuju já po tom vápně, tak tam se scházej ty největší socky a zároveň pohodáři jo... Pískaří mi přijdou takový namyšlený, boulderistí jsou takový samorostí a tady... to už je jako dobrý. (Honza)*

Ostatní respondenti nevnímali, že by byli členy nějaké plzeňské či jiné lezecké skupiny. Většina respondentů vnímala, že skalní lezci vytvářeli užší a vymezenější skupinu dříve.

Respondent: *To byla hodně úzká ta komunita relativně. Ted'ka je v Plzni těch lidí hrozně a hrozně těch lidí začíná úplně na jiný úrovni, tady přijdou lidi vyzbrojený z umělejších stěn do skal, to jako... (Lída)*

S nárůstem počtu lezců se dle některých respondentů hranice skupiny skalních lezců rozpustili, což se odráží i ve vnímání lezců jako různorodých.

Tazatel: *No i ten typ lidí, co ten sport provozoval, že byl jinej, že se to odlišuje v tom, že dřív to byla taková vybraná skupina, lidi podobného charakteru, která má právě ráda tu přírodu a dneska už se to přesunulo hodně na tu umělou stěnu. No na těch skalách je asi spíš pořád řada těch stejnejch lidí, hlavně na tu umělku tam. (Terka)*

Respondent: *No, no ale spíš ta komunita mi přijde, že dřív, já nevím před deseti rokama a víc nebo prostě před 5ti rokama, tak že byla nějaká lezecká komunita a dneska prostě nevím, tím jak jsou hodně umělý stěny a je to takovej, že se z toho stalo takovej trochu moderní sport, leze strašně moc lidí a už tím jak to vlastně těch lidí dělá hodně, tak už asi nemůžou dělat takovou nějakou uzavřenou komunitu. (Zdeněk)*

Tazatel: *No a myslíš si teda, že lezci vytváří nějakou komunitu?*

Respondent: *No já myslím, že ted'ka už ta skupina lidí, která leze prostě už je na to moc velká, aby si všichni rozuměli a byli bezkonfliktní a tak. (Martin)*

Někteří respondenti vnímali naopak, že lezci jsou součástí širší skupiny lidí, která se obecně vymezuje vztahem k přírodě, jako součást lidí věnujících se outdoorovým aktivitám (viz kategorie „ostatní lezci“). V rozhovorech se tak neprojevovalo, že by se respondenti vnímali jako jednotná skupina, nebo že by vnímali celkově skalní lezce jako jednotnou skupinu.

3.5.5 Hodnoty a lezení: vztahem k přírodě

Vnímají skalní lezci stejně určité odlišnosti či podobnosti (v hodnotách, přístupu) mezi ostatními skalními lezci či ne-lezci? Respondenti obecně vnímali určité podobnosti mezi lezci (viz kategorie „podobnosti mezi lezci“). Podobnosti, které respondenti vnímali mezi lezci, se opět zároveň odráželi i v hodnotách vnímaných za důležitou součást lezení (viz kategorie „hodnoty a lezení“). Za nejvýraznější podobné znaky lezců, tak byl vnímán vztah k přírodě a odlišnost od současné společnosti (materialismu, konzumnímu způsobu života). Zároveň však tyto podobnosti nemohou být považovány za znak jednotnosti mezi lezci či výraz utváření jednotné skupiny, jak již bylo uvedeno výše.

I když skalní lezce většina respondentů nevnímala, jako jednotnou skupinu obecně vnímali, že se v lezení pohybuje podobný typ lidí se vztahem k přírodě (viz kategorie „podobnosti mezi lezci“). Někteří respondenti také uváděli, že se v lezení vyskytují často lidé s podobným přístupem k životu, který by se dal označit jako hédonistický, byli vnímáni jako pohodáři, požitkáři, volnomyšlenkáři či punkeři (viz kategorie „podobnosti mezi lezci“). V tomto případě se tak shoduje vymezení lezců s vymezením identity členů LF sportů.

Jako já sem to, když sem se od začátku setkávala s těma lidma s tou skupinkou, tak mě vždycky právě s nima bylo dobře, že právě jako jsou takový nad věcí, že ty věci neřešej, že by řešili nějaký zásadní životní situace, je to spíš u mě takový pocitový, těžko se mi to vysvětluje slovama... (Jana)

Jak sem měl možnost spoustu lidí, co lezou zažít, tak jako fakt nic nehrotí, nic není problém většinou, a to mi přijde supr. Když potom jednam s lidma s kterýma podnikam, s kterýma musim jednat a občas to vidim, tak si říkam: Ty jo, co to je? (Honza)

No většinou tady ty lidi, neřešej, aby měli lepší auto než má soused, nebo aby měli dražší televizi než někdo jinej, nejsou vlastně materiálně založený a maj ty hodnoty postavený někde jinde. Asi žijou z těch zážitků, prostě se nesnaží shromažďovat ty majetky, nebo to pro ně není důležitý. (Zdeňek)

Jako myslíš jestli mě s nima něco spojuje, no nevím, mě přijde často, možná je to tím, koho si vybírám za kamarády nebo možná je to fakt... Jo že mi přijde, že to, že jsou všichni hrozný pankeří ve výsledku, že s nima zažiješ takový specifický situace jako s málo lidma jinejma nebo lezckejch skupin... (Pavla)

Taky mam takovej pocit, že když v některejch sportech je to tak, že když člověk nepřijede v nejmodernější výbavě, tak ho lidi odsuzujou, tak v tom lezení jsem si toho nevšimla, že by lidi odsuzovali někoho, že ma starý vybavení, nebo tak, tam je to spíš o tom, co zvládne. (Terka)

Tak prostě jim stačí strávit víkend na skalách prostě ve spacáku. No ale takhle to právě všichni teďka nemaj, jako že teďka se tomu začínají věnovat lidi, který tyhle ty hodnoty nemaj k tomuhle. (Martin)

Z výše uvedených interpretací vychází, že podobnosti mezi lezci, nebyly vnímány v návaznosti na teorii subkultury, jako vymezující charakteristiky jednotné skupiny, projevující se nějakými vnějšími symboly či stylem. Lezci, které vnímali respondenti jako podobné, se spíše lišili přístupem k lezení a k životu obecně. Tyto podobnosti však sdíleli jen někteří z lidí a skupin věnujících se skalnímu lezení, které respondenti rozlišovali, jak bylo uvedeno výše.

3.5.6 Změny v lezení

To že respondenti nevnímali skalní lezce, jako jednotnou skupinu se projevilo i ve změnách, které všichni respondenti vnímali jako současný

znak lezecké aktivity (viz kategorie „změny v lezení“). Kde jako jedny z hlavních změn vnímali někteří respondenti zvýšení různorodosti lezců. Dřív byli lezci vnímání jako užší, vymezenější skupina sdružující určitý typ lidí:

Taky před revolucí zaprvé těch lidí bylo hrozně málo, já když sem jezdila na písky a lezla jsem ty těžší cesty, tak jsme o sobě věděli v celých Čechách, takže to jsem věděla, že to vylezla i tuta, tak sem se na tu cestu taky jela podívat. Prostě všichni ti dobrý lezci o sobě věděli, když si jela takhle na sever tak "Čau," "Čau," Všechny si vpodstatě znal (Lída)

ale dřív se lezení, tak každej kdo vlastně lez nebo se kolem toho pohyboval, tak byl nějakým způsobem zajímavěj nebo skoro i divnej. No takový zvláštní lidi to sdružovalo, většinou lid, který třeba úplně nezapadali do takovýho klasickýho fotbalu a byli to většinou docela osobnosti. (Zdeněk)

Jako nejvýraznější změna, pak bylo vnímání lezení jako populárnější a masovější, která v podstatě znemožňuje utváření a vnímání skalních lezců jako jednotné skupiny. No myslím si, že se od té doby, co jsem začala lízt hodně rozmohly lezecký stěny a že začala lízt jako spousta lidí, který chodí jenom na stěnu a mají to místo jako fitka, že místo toho aby šli do posilovny, tak jdou jako na stěnu a... Mam tedko takovej dojem, že to lezení začlo bejt v uvozovkách super moderní a prostě kdo jako nechodí na tu stěnu, tak je absolutní prostě out... (Anet).

Zároveň to však neznamenal, že by tuto masovost vnímali, jako překážku k vytváření skupiny:

...No ale ve skutečnosti z těch lidí potom prostě leze strašně malý procento, který u toho jako vydrží a dělaj to proto, že je to baví, možná proto, že tím žijou, že to je ten životní styl (Lída).

Respondent: *No obrovskej vývoj, jako ten vývoj v tý obtížnosti, ten šl strašně kupředu a jakoby je to daleko masovější ten sport než bejval, že sme přád brečeli, že nemáme na čem trénovat, nebyly žádný umělý stěny, dneska jich je spousta a naopak začínáme mít strach jestli na těch skalách nebude tak narváno, ale myslim si, že to nenastane, že spousta lidí si vyzkouší to lezení na těch umělých stěnách a na ty skály jezdit nebudou. Že ty lidi, co jezdí do skal jsou zas trošičku jiná krevní skupina, než ty co se jsou jen přivázat na umělý stěně a zkusí si to. No ale určitě ten vývoj v tom je... (Jirka).*

V nárůstu masovosti, viděli lezci spíš ohrožení autentického přístupu k lezení, který zahrnoval právě vztah k přírodě a ke způsob lezení, který by se dal označit jako poctiví, což znamená že zahrnuje lezení na prvním a s tím související míru rizika (viz „hodnoty v lezení“), která v tomto ohledu může byla jedním z respondentů považována za důležitou součást lezení a i nástroj, jak odolávat zmasovění lezení:

Tazatel: *Takže ty to riziko, vnímáš jako součást toho pravýho lezení.*

Respondent: *Mělo by tam být, protože lezení se stává masovým sportem i tím jak z toho mizí ten strach. A ten tlak, těch skal nemáme tolik a ten talk na tu přírodu je pak větší. A já chci ten klid.*

Celkově se dá říci, že samotná aktivita skalní lezení není aktivitou, s ohledem na vnímání odlišností a změn v lezení, kterou by vyznávala skupina s jednotnými hodnotami a normami, alespoň tak to respondenti vnímali. Dalo by se říct, že s narůstající množstvím lidí, věnující se této aktivitě dochází i k rozpouštění hranic skupiny, která dle některých respondentů dřív „existovala“.

3.6 Diskuse výsledků analýzy

Cílem této práce bylo zjistit, zda se mezi skalními lezci utváří specifická kolektivita či kolektivní identita, zda může být koncept subkultury použit pro vysvětlení utváření této „kolektivní“ identity a zda tedy vyznavači skalního lezení mohou být vymezeni jako sportovní subkultura, v rámci které určitým způsobem vzdorují hodnotám a normám dominantních sportů či dokonce moderní společnosti jako takové.

V rámci výzkumu bylo zjištěno, že v návaznosti na teorii sportovních subkultur a konceptu lifestyleových sportů, se respondenti jako skalní lezci vymezují vůči konzumní spotřebě, která se projevovala v přístupu k lezení a i ve vnímání určitého autentického pojetí skalního lezení (pravého přístupu k aktivitě, kterým je ohleduplnost k přírodě a k ostatním lezcům než čistě pojmání lezení jako fyzické a sportovní aktivity. Do jisté míry, tak bylo vymezení se vůči hodnotám moderní společnosti součástí identity vyznavačů skalního lezení a praktikování lezení, na druhou stranu pro samotné respondenty vymezení se přímo vůči hodnotám společnosti či jiných sportů nebylo hlavním aspektem, který spojovali s provozováním lezení. Toto vymezení také nelze pokládat za aspekt kolektivní identity skalních lezců. I když respondenti sdíleli přístup, hodnoty, postoje, nevnímali se jako jednotná skupina a nevnímali tak ani ostatní skalní lezce. Respondenti se vnímali jako členové různých skupin či podskupin utvářejících se dle nich v rámci skalního lezení a vymezovali se (vnímali odlišnosti) vůči různým typům či skupinám lezcům. Někteří pak dokonce ani nevnímali, že by skalní lezci tvořili nějakou skupinu.

Vzhledem k výsledkům analýzy je možné uvažovat o interpretaci utváření identity skalních lezců ne z hlediska konceptu subkultury, tedy jako kolektivní a vymezující se vůči hodnotám společnosti jako takové, ale naopak jako o identitě odrážející povahu současné společnosti v intencích teorie o postmoderní společnosti navržené M. Maffesolim

(1996, 2002). Tato teorie je zajímavá právě v tom ohledu, že nepovažuje současnou společnost za vyznávající racionalitu (např.: Weber 1998) či konzumní způsob života (např.: Baumann 2000) či individualismu. Maffesoli charakterizuje současnou společnost, jak již bylo zmíněno výše, jako založenou na pluralismu, tribalismu, nomádství a hédonismu. Právě tyto charakteristiky se objevili i v interpretacích sebe samých jako lezců a zároveň i ostatních skalních lezců.

Kolektivnost se tak projevovala právě ve vyzdvihování toho, že je pro respondenty důležitou součástí „být s lidmi“, „s lezeckou partou“, „s podobně postiženými jedincema“, „kamarádama“, „v komunitě lezců“ (viz kategorie „být s lidmi“) a vnímání přináležení respondentů k různým skupinkám, lezeckým partám. Určitá touha respondentů po kolektivnosti se odrážela i ve vnímání navazování vztahů a kamarádství, jako jednu z hodnot, které jim lezení přineslo a přináší a kterou vnímali za důležitou součást provozování lezení (viz kategorie „vliv na běžný život“). Projevuje se zde tak Maffesoliho „neřízené být spolu“, upřednostňování kolektivnosti nad individualismem a i dionýský způsob života, kterým se novodobý tribalismus vyznačuje (1998: 98). Jako korelaci s vyznáváním hédonismu může být vnímán právě důraz na zábavu, jako jednoho z důležitých aspektů provozování lezení (viz kategorie „význam lezení/zábava“) a vnímání ostatních lezců jako „pohodářů“ (viz kategorie „podobnosti mezi lezci“).

Cestování i být venku, které mají také skalní lezci spojené s cestováním, pak může odkazovat k Maffesoliho pudu bloudění, touha po „být jinde“, mimo, kterými charakterizuje současnou společnost (2002 18-19). Právě „být venku“, „spojení s venkovní aktivitou“, „směřovat se k horám“, „poznávat nové oblasti“ „spojení s cestováním“, bylo často respondenty skloňováno (viz kategorie „význam lezení“) V tomto ohledu i vztah k přírodě, tedy přímo být v přírodě a vážit si jí, tedy určité ekologické cítění, je dle M. Maffesoliho konceptu rysem dnešní společnosti.

V současné společnosti dle něj bude kladen důraz (v současné společnosti) spíše na jistou ekologickou citlivost než na ekonomickou koncepci světa. Půjde o ekologii stricco sensu, jejíž význam se v různých společnostech neustále zvětšuje, ale také o ekologii ducha, která z epistemologického hlediska tíhne ke globálnímu a organickému nahlížení na danost světa a jež bude z hlediska empirického zdůrazňovat životní síly a dynamismus zkušenosti (Maffesoli 2002: 77-78).

S ohledem na výsledky analýzy rozhovorů se tak dá přiklonit k interpretaci, že skalního lezci jako celek nesdílejí jednotnou kolektivní identitu, která by byla odlišná od většinové společnosti, a nevytváří vymezenou subkulturu s odlišnými hodnotami a normami. Neznamená to však, že by někteří skalní lezci či typy lezců nevytvářeli vůbec žádné skupiny a že by se necítili součástí určitých lezeckých kmenů. Z interpretací respondentů vycházelo, že v rámci okruhu lidí věnujících se skalní lezení, se objevují i vyhraněné „skupiny“, jako například boulderisti, pískaři či tradiční lezci (viz příloha 4, kategorie „odlišnosti mezi lezci“). V rozhovorech se převážně objevovaly vnější identifikace pískařů, které respondenti vnímali jako skupinu se svými tradicemi, jasně danými hodnotami a pravidly. V tomto ohledu by tak bylo zajímavé uplatnit koncept subkultury na vyznavače tohoto stylu lezení.

4 ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zmapovat, zda skalní lezci vytvářejí určitou sportovní subkulturu. Práce navazovala na konstruktivistické pojetí identity (R. Jenkinse), teorii subkultury a konceptu *lifestylových sportů* (Wheaton, 2003) spojující určité sportovních aktivit s utvářením subkulturní kolektivní identity.

Součástí práce byl výzkum založený na sérii kvalitativních rozhovorů, zjišťující zda sdílejí vyznavači skalního lezení určitou kolektivní identitu a zda je součástí této identity vymezení se vůči hodnotám a normám jiných sportů či společnosti. Výsledky analýzy rozhovorů ukázali, že respondenti jako skalní lezci se do jisté míry vymezovali vůči hodnotám moderní společnosti (především vůči konzumnímu způsobu života a materialismu). Ovšem během analýzy se neprokázalo, že by toto vymezení bylo součástí jednotné kolektivní identity skalních lezců respektive respondentů, neboť respondenti se nevnímali jako součást nějaké jednotné skupiny skalních lezců a vnímali mezi s sebou, respektive mezi ostatními skalními lezci spíše odlišnosti. S ohledem na to, že respondenti se cítili součástí určitých kolektivit (lezecké komunity, lezecké obce, skupiny kamarádů, či užší skupiny „lezců“) a ne jako individualisti, bylo utváření identity skalních lezců interpretováno v návaznosti na teorii postmoderní společnosti M. Maffessoliho (1998, 2002). Z tohoto pohledu je možné interpretovat skalní lezce, jako členy různých „lezeckých kmenů“.

5 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

ANDERSON, B. 1983.: *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. New York, Verso.

ATKINSON, MICHAEL A KEVIN YOUNG . 2008. „Introduction: A Subcultural History“ In.: Atkinson, M. a Kevin Young. *Tribal Play: Subcultural Journeys Through Sport*. Emerald Group Publishing, 2008. Str.: 1-45

BENNETT, A. 1999. „Subcultures or neo-tribes? Rethinking the relationship between youth, style and musical taste“. *Sociology* 33 (3): 599–617.

BARKER, CHRIS. 2006. *Slovník kulturních studií*. Portál.

BERNARD, HARVEY. 2006. Russell. *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches*. Rowman Altamira.

BEAL, BECKY A LISA WEIDMAN (2003). „Authenticity in the Skateboarding World“. In.: Rinehart, Robert E., a Synthia Sydnor. *To the Extreme: Alternative Sports, Inside and Out*. SUNY Press, 2003. Str.: 307-352

BERGER, PETER A THOMAS LUCKMANN. 1999. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Centrum pro studium demokracie a kultury.

BOURDIEU, PIERRE. 1978. „Sport and Social Class“. *Social Science Information* 17, č. 6 (12. leden 1978): 819–840. doi:10.1177/053901847801700603.

BOURDIEU, PIERRE. 1984. *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Harvard University Press.

BOURDIEU, PIERRE. (1998) *Teorie jednání*. Karolinum.

DONNELLY, PETER, A KEVIN M. YOUNG. 1985. „Reproduction and Transformation of Cultural Forms in Sport A Contextual Analysis of Rugby“. *International Review for the Sociology of Sport* 20 (1-2) (leden 3): 19–38. doi:10.1177/101269028502000103.

DONNELLY, PETER. 2003. „The great divide: Sport climbing vs. adventure climbing“. *To the extreme. Alternative sports, inside and out* (2003): 291–304.

DISMAN, MIROSLAV. 2000. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. Karolinum

ERIKSEN, THOMAS HYLLAND. 2007. *Antropologie multikulturních společností: rozumět identitě*. Triton.

FRANK, TOMÁŠ, A TOMÁŠ KUBLÁK. 2007. *Horolezecká abeceda*. Epoque.

FULKA, J. (2002): Od interpelace k performativu (feminismus a konstrukce rodové identity). In: Sociální studia, časopis Katedry sociologie FSS MU, No. 7/2002. Pp. 29-50.

FULKA, J. (2005). „Konstruktivistická východiska současného multikulturalismu“, in: T. Hirt, T. – M. Jakoubek (eds.), *Soudobé spory o multikulturalismus a politiku identit: antropologická perspektiva*. Vydavatelství a nakladatelství Čeněk, Plzeň.

GIDDENS, ANTHONY. 2010 [1991]. *Důsledky modernity*. Sociologické nakladatelství.

GRATTON, CHRIS, A IAN JONES. *Research Methods for Sports Studies*. Routledge, 2004.

GUTTMANN, ALLEN. 2012. *From Ritual to Record: The Nature of Modern Sports*. Columbia University Press.

Hebdige, Dick, 2012 (1979). *Subkultura a styl*. Dauphin.

HENDL, JAN. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Portál.

CHANEY, DAVID. 1996. *Lifestyles*. Routledge.

Lewis, Neil. 2000. „The Climbing Body, Nature and the Experience of Modernity“. *Body & Society* 6, č. 3–4 (11. leden 2000): 58–80.
doi:10.1177/1357034X00006003004.

Lewis, Neil. 2004. "Sustainable adventure: Embodied experiences and ecological practices within British climbing." In.: Wheaton, Belinda. *Understanding Lifestyle Sports: Consumption, Identity, and Difference*. Routledge, 2004.

MAFFESOLI, MICHEL. 1996. *The Time of the Tribes: The Decline of Individualism in Mass Society*. SAGE.

MAFFESOLI, MICHEL. 2002. *O nomádství: iniciační toulky*. Prostor,.

MUGGLETON, DAVID. 2000. *Inside Subculture: The Postmodern Meaning of Style*. Berg,

RINEHART, ROBERT E., A SYNTHIA SYDNOR. 2003. *To the Extreme: Alternative Sports, Inside and Out*. SUNY Press.

SCHMIDT, CHRISTIANE. 2004. „The analysis of semi-structured interviews". In.: *A companion to qualitative research* (2004): 253–258.

TAJFEL, HENRI. 1981. *Human Groups and Social Categories: Studies in Social Psychology*. CUP Archive,

TOUŠEK, L. 2012. "Metody v aplikované antropologii." In.: Hirt, T. a kol. autorů. *Vybrané kapitoly z aplikované sociální antropologie*. Západočeská universita v Plzni.

THORTON, S. 1995. "The logig of subcultural capital." In.: Gelder, Ken. 2005. *The Subcultures Reader*. Routledge. Str.: 200 - 209

THORTON, S. 1997. "General Inthroduction." In.: Gelder, Ken. 2005. *The Subcultures Reader*. Routledge. Str.: 1-7

WEBER, MAX. 1998. *Metodologie, sociologie a politika*. 1. vyd. Knihovna novověké tradice a současnosti Sv. 27. Praha: Oikoymenh.

WHEATON, B. 1997. "Windsurfing: A Subculture of Commitment." Rinehart, Robert E., a Synthia Sydnor. *To the Extreme: Alternative Sports, Inside and Out*. SUNY Press, 2003. Str.: 74-105

WHEATON, BELINDA. 2004. " **Introduction**: Mapping the lifestyle sport-scape." In.: Wheaton, B. *Understanding Lifestyle Sports: Consumption, Identity, and Difference*. Routledge. Str.: 1-28

WHEATON, BELINDA. 2007. „After Sport Culture Rethinking Sport and Post-Subcultural Theory". *Journal of Sport & Social Issues* 31 (3) (leden 8): 283–307. doi:10.1177/0193723507301049.

WILLIAMS, TREVOR, A PETER DONNELLY. 1985. „Subcultural Production, Reproduction and Transformation in Climbing". *International Review for the Sociology of Sport* 20 (1-2) (leden 3): 3–16. doi:10.1177/101269028502000102.

WHEATON, BELINDA, A BECKY BEAL. 2003 „`Keeping It Real' Subcultural Media and the Discourses of Authenticity in Alternative Sport". *International Review for the Sociology of Sport* 38, č. 2 (6. leden 2003): 155–176. doi:10.1177/1012690203038002002.

6 RESUMÉ

The aim of this study was to explore whether rock climbers make a sports subculture. The work followed the constructivist concept of identity (R. Jenkins), subcultural theory and the concept of lifestyle sports (Wheaton, 2003), joining a sports activities with the formation of subcultural collective identity. The research work was based on a series of qualitative interviews, investigating whether rock climbing lovers share a collective identity, and that identity is included in this definition are to the values and norms of other sports or society. The results of analysis of the interviews showed that respondents as rock climbers to some extent defined itself against the values of modern society (especially against consumerism and materialism). However, during the analysis did not show that this definition was part of a unified collective identity or rock climbers respondents because respondents perceive as part of a single group of rock climbers and between perceived with each other, or between other rock climbers rather differences. The identity of rock climbers was interpreted in relation to postmodern theory spoelčnsti M. Maffessoliho (1998, 2002). From this perspective it is possible to interpret rock climber, as members of various "tribes climbing."

7 PŘÍLOHY

Příloha č. 1

TÉMATICKÁ OBLAST	OKRUHY/PŘÍKLADY OTÁZEK
<u>A. Úvod</u>	
	Požádat respondenta o souhlas s pořízením nahrávky a informovat ho, že po něm nebudu požadovat žádné citlivé osobní informace, ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb. O ochraně osobních údajů, a že veškerá data budou anonymizována.
A. 1. Představení	
<i>představení diplomové práce</i>	Tématem mojí práce je <i>Horolezectví jako životní styl: Utváření subkultury a životního stylu v rámci sportu</i> . Hlavní cílem této práce je prozkoumat zda a jakým způsobem aktéři vytváří a reprodukují svoji subkulturní identitu a životní styl skrze praktikování horolezectví. Cílem této práce je zjistit, jak je identita jedince utvářena skrze praktikování horolezectví, zda tato identita může být považována za skupinovou identitu horolezecké subkultury a jaké jsou hlavní znaky této identity, na jakých normách a hodnotách je založená.
<i>charakteristika respondenta</i>	Věk. Kolik je ti let? Zaměstnání/studium. Kde pracuješ? Popřípadě vzdělání, co studuješ?
<u>B. Vztah respondenta ke sportu a skupinová identita spojená se sportem</u>	
B. 1. Význam sportu pro respondenta a jeho vztah k němu; Jaký má lezení, aktivita pro respondenta význam, či pro něj jde pouze o racionálně organizovanou tělesnou aktivitu, za účelem dosažení (vylezení) cesty, zlepšení fyziky apod...	<p>Jak bys vymezil/a popsal (definoval) horolezectví/sport, co provozuješ? Považuješ lezení za sport? Jaký styl lezení vyznáváš? Proč?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Považuje respondent lezení za sport, jaký je lezení typ sportu – nechat si vysvětlit... • Ztotožňuje se s tradičním či se sportovním/gymnastickým pojetím • Pokud uvede nějaký styl (skalní, pískovcové, bouldering, ledové, horské a velehorské, bigwall, zimní, zajištěné stěny, umělé stěny) doptat se na jeho vztah k a názor na ostatní styly (k specializaci je to dobré). • Pokud jich uvede více, zeptat se, který je u něj převažující a proč. • Co je náplní, cílem vyznávaného stylu. • Jaká pravidla či zásady při lezení dodržuje, jaká by měla být dodržována, zda má nějaké speciální zásady. Proč • Vede si respondent deníček proč? <p>Jak dlouho lezeš? Kdy a proč jsi s tímto horolezectvím/sportem začal? Kdo tě k lezení přivedl?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bylo to z respondentovy iniciativy nebo ho k tomu někdo přivedl • Co ho poprvé na lezení zaujalo, proč u lezení zůstal... • Změnilo lezení nějak tvůj přístup k životu. (Už trochu hodnoty) <p>Kolik času věnuješ lezení? Vztah k jiným aktivitám (jiné sporty)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Je to hlavní respondentova aktivita, považuje jí za hlavní, nebo je to část nějakého komplexu. Je to jediná aktivita, kterou respondent provozuje • Kolik času je jí věnováno v různých obdobích

	<ul style="list-style-type: none"> • Zahmout i trénink, jak trénuje • Podřizuje ostatní aktivity, práci, rodinu, školu lezení či naopak • Přizpůsobuje tedy svůj čas/život lezení, Považuje respondent alespoň teď lezení za svůj životní styl, za způsob života. <p>Jsi členem nějakého oddílu? Proč?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proč je jeho členem, jak se do oddílu dostal, za jakým účelem, proč tam zůstává... • Doptat se na aktivity, cíle oddílu, na další členy <p>Co všechno pro tebe horolezectví znamená? Co pro tebe znamená lezení? Proč lezeš? Co pro respondenta znamená lezení, co ho na tom nejvíc baví</p> <ul style="list-style-type: none"> • Co ti lezení přináší? • Je jeho cílem něčeho v tomto sportu dosáhnout (vylézt nějakou těžkou cestu, zlepšovat se, zlepšit si fyzičku) nebo něco jiného (být s přáteli) Čeho chceš při lezení dosáhnout? Proč • Naplňuje respondenta samotná aktivita, pohyb. Jaké pocity při lezení prožívá? <p>Jaký je tvůj ideální lezecký den, nebo jakou máš o něm představu?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Co je důležité pro to, aby to respondenta bavilo? Třeba spolulezec, atmosféra, dobré výkony... Ale moc nenapovídat... • S jakými lidmi rád respondent leze. Jaké spolulezce si vybírá a proč. <p>Jaké vyznáváš hodnoty, řekl bys, že jsou nějak spojené s lezením? Jsou nějaké hodnoty či normy, které uznáváš či dodržuješ při lezení?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jsou to hodnoty a normy, které vyznávají podle tebe všichni lezci? Jaké?
<p>B. 2. Subkultura a životní styl ve skalním lezení; <i>Zda se provozovatelé horolezectví považují za součást určité subkultury, odlišující se svými hodnotami, normami či životním stylem od moderních či mainstreamových sportů. Jaké zvláštní hodnoty a normy, které se odlišují od moderních sportů, sdílejí lezci.</i></p>	<p>Liší se podle tebe horolezci nějakým způsobem od ostatních sportovců/společnosti? Proč? Jak?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odlišnosti, podobnosti s/od ostatních sportů <p>Často je slyšet spojení „lezecká komunita“. Máš pocit, že lezci vytváří nějakou komunitu či společenství? Nebo nějakou skupinu, která se odlišuje od ostatních? Máš pocit, že jsi její součástí, proč?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na jakém základě je to společenství založeno? Přátelství, vztah ke sportu <p>Vyznačují se lezci podle tebe nějakým zvláštním životním stylem? Jakým?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jsou nějaké hodnoty a normy, které vyznávají podle tebe všichni lezci? Jaké? Jsou tyto hodnoty či normy odlišné od jiných sportů? <p>Mají podle tebe všichni lezci něco společného? Co? Mají něco, čím se odlišují (od ostatních lidí) a čím se naopak podobají ostatním sportovcům?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Existuje zde něco, jako vzájemné pochopení mezi lezci i cizími. Když potkáš nějaké jiné lezce, rozumíš si s nimi? Pokud se spíš liší, v čem a jak? • Myslíš, že se vyznačují lezci nějakým zvláštním životním stylem? Jakým? • Existují nějaké speciální/zvláštní „tradice“/pravidla mezi horolezci?

	<ul style="list-style-type: none"> • Je něco, podle čeho se lezci poznají? Existují nějaká symbolická vyjádření reprezentující příslušnost ke sportu? Jaká? • Existuje nějaký zvláštní slang mezi lezci? Jaký? Používáte nějaké speciální slova, označení něčeho • Rituály, používáš nějaké před lezením. • Existují ještě nějaké odlišnosti lezců od ostatních sportovců, či obecně od společnosti? / Jaké jsou podobnosti. Napadá Tě něco? • Jsou nějaká omezení v tom, kdo může provozovat tento sport? Jaké by mohli být překážky pro lidi provozovat tento sport?
<u>C. Závěr</u>	<p>Je něco, co bys dodal/a ke vztahu člověka ke sportu/horolezectví?</p> <p>Nebo k tomu s jakými problémy či zajímavými okolnostmi se setkáváš nebo jsi se setkal/a při provozování tohoto sportu?</p> <p>Poděkovat za rozhovor.</p>

Příloha č. 2

Informovaný souhlas

Informovaný souhlas týkající se diplomové práce na téma: *Horolezectví jako životní styl: Utváření subkultury a životního stylu v rámci sportu*. Hlavní cílem této práce je prozkoumat zda a jakým způsobem aktéři vytváří a reprodukuje svoji identitu a životní styl skrze praktikování horolezectví.

Žádám Vás o souhlas s poskytnutím výzkumného materiálu pro výše uvedenou práci ve formě audio nahrávky rozhovoru.

Při zpracování výzkumného materiálu budou dodržena následující pravidla a dbáno na:

- (1) **Anonymitu informanta/informantky – v prepisech rozhovorů budou odstraněny (i potenciálně) identifikující údaje.**
- (2) **Mlčenlivost výzkumnice ve vztahu k osobním údajům o účastnících výzkumu (s tím, že s výzkumným materiálem budu pracovat výhradně já).**
- (3) **Po přepsání rozhovorů dojde k autorizaci textu – budete mít možnost vyjádřit se k uvedeným údajům a upravit je.**

Jako informant/informantka máte právo kdykoli odstoupit od výzkumné aktivity.

Děkuji za pozornost věnovanou těmto informacím a žádám Vás tímto o poskytnutí souhlasu s Vaší účastí ve výzkumu.

Bc. Marie Kubalíková

Podpis:

Podle zákona 101/2000 sbírky o ochraně osobních údajů ve znění pozdějších předpisů uděluji souhlas s účastí v uvedeném výzkumném projektu a s poskytnutím výzkumného materiálu.

V dne Podpis:

Příloha č. 3

Následující příloha obsahuje kódovací tabulku, vygenerovanou z programu MAXQDA.

Code System [561]

Charakteristika/Identita respondenta [0]

věk [13]

vzdělání [0]

střední škola [1]

vysokoškolské [9]

práce [0]

student [2]

práce na plný úvazek [8]

OSVČ [3]

práce spojená s lezením [4]

zkušenosti s jinými sporty [8]

basketbal [1]

lyže [1]

běhání [1]

judo [1]

kolo [2]

doba [13]

typ lezce/zkušenosti s různými druhy lezení [0]

komplexní [2]

tradiční i sportovní lezec [2]

pískový [1]

vymezený [0]

skalní lezení [3]

sportovní lezec [6]

Význam lezení pro respondenta [0]

čas věnovaný lezení [0]

pravidelně [1]

3 krát týdně, pravidelně [6]

více jak 3krát týdně [1]

nepravidelně [6]

komplex významů/aktivit [9]

podpora psychiky [0]

vyrovnání se se strachem, stresem [2]

max soustředění/únik z každodennosti [2]

odreagování [1]

porovnávat se [0]

zdravá soutěživost [1]

zdravá motivace [1]

soutěžení ze srandy [1]

sám se sebou [2]

s ostatními [1]

svobodná aktivita [3]

levnej sport [1]

zábava [6]

ne soutěžení s ostatním/zábava [4]

pohoda [1]

zábava/požitkářství [1]

rekreace [1]

radost z výkonu [3]

cestovat [6]

přiblížit se horám [3]

lezení v horách [0]

nezávislost/být v prostoru [1]

podat fyzický výkon [1]

překonat se [5]

zlepšovat se [5]

pohyb [4]

lézt těžké cesty [5]

lézt těžké cesty [2]

- kousnout se [2]
 - užít si pohyb i lézt těžké cesty [3]
 - být venku užít si přírodu [16]
 - být s lidma [14]
- hlavní aktivita [0]
 - způsob života [2]
 - závislost [1]
 - hlavní koníček/sport [5]
 - zábava, sport, koníček [1]
 - koníček [7]
 - sport [5]
 - volnočasová aktivita [6]
 - náplň života [1]
- lezení a riziko [0]
 - riziko jako součást lezení [1]
 - vyhledávání adrenalinu [3]
 - překonat strach [2]
 - nevyhledávat riziko [11]
- vliv na běžný život [0]
 - negativní vliv [1]
 - poctivost, přímočarost [2]
 - Lezení a podpora vztahů, utváření komunity [8]
 - nové vztahy [4]
 - negativní na rodiný život [1]
 - odolnost vůči stresu [2]
 - bez vlivu na běžný život [1]
 - vnímání jako způsob života [2]
 - životní styl [2]
 - přízpůsobení práce [2]
 - vnímání uzpůsobování života lezení [8]
 - částečně přízpůsobení práce [3]
- Lezení a vymezení se [0]
 - konzumnímu přístupu k lezení [6]
 - lezení jako výdělek [1]
 - nepřístupu ke skalám/přírodě [1]
 - vůči přístupu k lezení [0]
 - vůči rychlOLEZENÍ [4]
 - soustředění na číslo [2]
 - vůči ujíždění cest [3]
 - šáhlování [1]
 - vůči TR [1]
 - vůči soutěživosti [4]
 - lezení jako osobní realizace [1]
 - vůči masovosti [6]
 - vůči materialismu [4]
 - neohleduplnosti [2]
 - vůči sebestřednosti [1]
 - vůči jiným lezcům [1]
 - pískářům [1]
 - echt tradicionalistům [1]
 - umělé stěny [2]
 - vůči jiným sportům/sportovcům [2]
 - svázanými pravidly [2]
 - tymovým [1]
 - fotbalistům [2]
 - nevnímání lezení jako vymezující se aktivity [0]
 - vůči jiným sportům/sportovcům [1]
 - vůči institucionalizaci [3]
 - vůči soutěživosti [5]
- Ostatní lezci [0]

vnímání přináležení k určité lezecké skupině [9]
 nerozlišitelné zda vnímá resp. lezce jako skupinu [2]
 podobnosti mezi lezci [0]
 podobnost s lidmi provozující sporty v přírodě [1]
 vztah k lezení [2]
 odlišnost od společnosti většinový [1]
 nematerialistů [2]
 osobnosti [1]
 odlišnosti lezců od konzumnímu životu [3]
 odlišnost od jiných sportů [2]
 vnímání podobnosti mezi lezci [0]
 inteligentní lidi [3]
 slang [1]
 styl oblečení [2]
 egoistů [1]
 ambiciozní [1]
 ohleduplný lidi [1]
 fyzičnost [3]
 férový lidi [3]
 vztah ke sportu [2]
 vztah k přírodě [4]
 nekonzumní [2]
 pohodáři/požitkáři [5]
 punkeři [1]
 aktinost, společenskost [2]
 gesta [2]
 odlišnosti mezi lezci [0]
 vnímání lezců jako různorodých jedinců [2]
 vnímání lezců jako různorodých skupin [16]
 úzká skupina jádrových lezců [1]
 vychází z písků [1]
 vzory [1]
 vymezená vůči masové společnosti [2]
 lokální skupinky [1]
 adršpach [1]
 Labák [1]
 ústecký lezci [1]
 vnímání pravých a nepravých lezců [2]
 lezci na skalách [2]
 lezci se vztahem k lezení, k přírodě [2]
 výkonostní lezci [3]
 lezci na umělkách [2]
 plzeňská komunita [3]
 boulderisti [1]
 tradicionalisti [2]
 písaři [0]
 vymezená skupina [1]
 tradicionalistů [2]
 kontrola dodržování pravidel [1]
 namyšlený [2]
 zvláštní komunita [1]
 jižani - sportovní lezci [2]
 vnímání lezců jako odlišných od jiných sportovců [1]
 pohodáři [1]
 podobnosti [2]
 externí vnímání lezců [2]
 vnímání lezců jako součást širší skupiny [3]
 lišší se stylem oblečení [1]
 individualistů [1]
 vnímání lezců jako jednotné skupiny [0]

vnímání lezců jako komunity [2]
 lezecká obec [1]
 komunita odlišná od jiných sportovců [1]
 neformální kontrola [1]

Hodnoty v lezení [0]

obecné [0]

lezecká zdatnost důležitější než vzhled [2]
 lézt on-sight/pocité lezní [2]

spolehlivost [1]

férovost/poctivost [4]

zábava [1]

společenská [4]

bezpečnost [6]

ohleduplnost [8]

vztah k přírodě/ke skále [9]

nesobeckost [1]

ke skále [1]

vztah k ostatním lezcům [1]

důvěra [2]

svoboda/volnost [4]

individualita [1]

vztah ke sportu obecně [2]

vlastní [1]

lézt na prvním [2]

přiměřená míra rizika [1]

ohleduplnost [1]

vztah k přírodě [1]

poctivost k sobě [1]

održování pravidel bezpečnosti, stylů přelezu [5]

Změny v lezení [0]

vyšší různorodost lezců [2]

dříve skupina [4]

dřív užší komunita [1]

konzumnější/nevztah k přírodě [1]

dřív lezci méně konzumní [2]

nevztah k přírodě [1]

dřív nebezpečnější/odvážnější [2]

dřív víc ovandrech/volnosti [2]

dřív organizovanější [4]

úbytek poctivých lezců [1]

lidi jdou za číslem [1]

populárnější/masovější [6]

sportovnější [4]

nezařaditelné [0]

písaři [0]

spory [3]

Sets [0]

Příloha č. 4

Následující příloha obsahuje přehled vygenerovaný, zobrazující všechny obecné hlavní analytické kategorie (zvýrazněné) a všech jejich sub-kategorie a sub-kódy ve vztahu k jednotlivým respondentům.

Příloha č. 5

Tabulka č. 1 Charakteristika respondentů

	věk	pohlaví	vzdělání	doba provozování lezení
Aneta	31	žena	vysokoškolské	14
Honza	30	muž	vysokoškolské	12
Jana	33	žena	vysokoškolské	13
Jirka	40	muž	vysokoškolské	26
Lída	47	žena	vysokoškolské	27
Lukáš	28	muž	středoškolské	9
Martin	26	muž	student/ka VŠ	9
Michal	39	muž	vysokoškolské	13
Pavla	21	žena	student/ka VŠ	9
Peter	24	muž	vysokoškolské	7
Terka	26	žena	vysokoškolské	8
Vrát'a	39	muž	vysokoškolské	23
Zdeňek	30	muž	vysokoškolské	18

Příloha č. 6

Následující příloha obsahuje přepisy rozhovorů, řazených abecedně, dle následujícího schématu, v závorce je uveden datum vzniku rozhovoru.

Aneta	(8.1.2013)
Honza	(15.1.2013)
Jana	(10.1.2013)
Jirka	(10.1.2013)
Lída	(30.1.2013)
Lukáš	(26.1.2013)
Martin	(30.6.2013)
Michal	(7.2.2013)
Pavla	(4.2.2013)
Peter	(7.2.2013)
Terka	(2.7.2013)
Vrát'a	(6.7.2013)
Zdeňek	(4.7.2013)

- 1 Tazatel: Kolik jete let? 00:00:16-8
- 2 Respondent: Je mi 31. 00:00:18-3
- 3 Tazatel: Kde pracuješ? 00:00:22-1
- 4 Respondent: Pracuju jako IT podpora na oddělení aplikací pod městem. Takže ajťák jsem, no. 00:00:33-4
- 5 Tazatel: Takže normálně je to na plnej úvazek. 00:00:35-5
- 6 Respondent: Na plnej úvazek no. A na brigádu chodim ještě do Rock'n'wallu (boulderová stěna s barem) a občas nějaký vejškovky a... A to je asi všechno. 00:00:47-0
- 7 Tazatel: Takže v léte vejškovky? 00:00:48-7
- 8 Respondent: Hm. 00:00:58-6
- 9 Tazatel: Ještě jaké máš nejvyšší dosažené vzdělání. 00:01:01-6
- 10 Respondent: Magisterský. 00:01:03-2
- 11 Tazatel: A co máš za obor? 00:01:06-2
- 12 Respondent: Já jsem učitelka na prvním stupni. 00:01:08-0
- 13 Tazatel: A to ti nějak nevyšlo učit, nebo tě to nebavilo? 00:01:11-6
- 14 Respondent: Kúli nižšímu platu, dostala jsem lepší nabídku práce u T-mobile. 00:01:32-4
- 15 Tazatel: Jak bys popsala sport nebo aktivitu, kterou provozuješ? Jaký styl lezení vyznáváš? 00:02:05-0
- 16 Respondent: Jo, já mam teda ráda jak sportovní lezení, což ve svý podstatě to lezení na skalách těch sportovních cest, kdy to má prostě jednu případně víc dýlek, ale jakoby toho sportovního charakteru, že to je prostě odjištěný mam ráda i lezení takový jako tradiční, kdy jsou to vícedýlkové cesty třeba v horách, to už jsem teda dlouho nebyla, tak to mam ráda taky... No a myslim si, že jsem jak sportovní lezec, tak i horolezec, protože mam prostě ráda i hory a ráda prostě jezdim i do Alp a... Nevim prostě, že mě lákaj jak výstupy na vrchol nějakou normální cestou, tak mě lákaj, to co jsem teda ještě ale pořádně nebyla, nejaký jakoby těžší cesty, taky jako výstupy na vrchol...
- 17 Tazatel: Jo, takže vlastně jakoby i to sportovní i to tradiční lezení, neděláš v tom rozdíl.
- 18 Respondent: Ne prostě pro mě je to lezení jako takový fakt jako pro mě komplexní a myslim si, že jakoby každá ta disciplína má nějaký specifikum a, že v podstatě jednou se připravuješ na tu druhou, určitě ji jako... Asi jo asi to jde dělat všechno samostatně, že prostě nekdo řekne: Já budu jenom chodit do hor, ale prostě ty zkušenosti z toho sportovního lezení se mi tam určitě hodí.
- 19 Tazatel: Hm, ale teďka tě nejvíc asi baví jakoby to sportovní lezení?
- 20 Respondent: Jako nejvíc, jako jo asi mě nejvíc baví... Mě baví teda i ty hory, takže, ale nejvíc se věnuju tomu sportovnímu...
- 21 Tazatel: Takže spíš to sportovní bereš jako trenink, až pojeděš na hory?
- 22 Respondent: To zas ne, mě to sportovní lezení baví i jako samo o sobě. Za prvý mě baví jezdit ven do skal, lízt tam těžký cesty, když nejdou těžký cesty, tak mě baví lézt prostě spoustu lehkejš cest a zároveň mě i baví... Ja jsem takovej tréninkovej typ, že mě baví i ten trénink na tý stěně.
- 23 Tazatel: Takže vlastně nejsi nějak vyhraněná.
- 24 Respondent: Hm prostě že někdo jenom boulderuje, tak takhle to nemam, jako já jedu na bouldery, jedu do normálních skal jedu na vícedýlkové cesty, jedu prostě jsem schopná ject do hor i do hor jako na v podstatě jako lézt vícedýlkovou cestu v horách a nebo i v horách jít nějakěj výstup. Nikdy jsem teda neby v 8000 a tak, ale alpy
- 25 Tazatel: A jaký pravidla při lezení dodržíš? Styl přelezů
- 26 Respondent: Hlavně si nic neudělat, pravidla bezpečnosti se snažim dodržovat jo, jo to se asi snažim na tu bezpečnost dbát, aby fakt se mi nic nestalo i když teď mam dobou pojistku, takže když se nedej bože zabiju, tak našim po mě nezůstanou dluhy (smích)... No ale snažim se jako dodržovat nějaká pravidla bezpečnosti a cítit takový jako styly přelezů, píšu si samozřejmě deníček na lezci, já jsem takovej soutěživejš typ, takže... Takže mě to baví, jako mě to baví z jedny strany jakoby taková nějaká evidence, já mam deníček, kde mam půlku věcí zapsaných neverfejně, protože prostě jsem je lezla a seděla jsem v tom, ale nechci tam mít viditelně zápis af, že v tom sedim, ale prostě chci si to někam zapsat a nemam jako jinejš sešit...
- 27 Ale jako nelezu kvůli tomu abych si to mohla zapsat do deníčku, lezu protože mě to baví a baví mě jak přesně ty těžký cesty, samozřejmě mam radost, když si to pak do toho deníčku můžu zapsat, ale hlavně jako lezu protože mě to baví.
- 28 Tazatel: A Jak dlouho teda lezeš?

- 29 Respondent: Já si myslím od nějakých 17ti možná 18, takže nějakých 14 let.
- 30 Tazatel: A jako vzpomeneš si na to proč jsi začala lézt?
- 31 Respondent: Já jsem před tím slaňovala hodně, vždycky mě to jako lákalo, slaňovali jsem vždycky z mostů z baráků, dělali jsme si různé... Já jsem z vesnice, že jo, takže jsem trávila dětství jako v lese a na různých rozbořených barácích... Tam já jsem vyrostla vlastně s klukama staršíma, takže jsem dělala takovýhle různé ptákoviny. Hodně jsme slaňovali, vím, že jsem byli slaňovat jednou tady v Chrástu na mostě... No a pak jsem začla chodit s klukem, který je z Děčína a tomu sem... prostě jak jsme před tím furt někde před tím byli, to slaňování a tak, furt jsme někde jako lezli, tak ten kluk dělal ve fabrice, kde spoustu těch kluků lezlo, no a já jsem ho furt jako nutila k tomu, aby sme šli někam aby nás vzali kluci na lezení, v podstatě pak se mi podařilo ho přemluvit jako jít lézt...
- 32 Tazatel: Takže to vlastně ty jsi iniciovala, to aby ste začli lézt.
- 33 Respondent: Hm v podstatě bych řekla, že jo.
- 34 Tazatel: A kde jste začínali lezt?
- 35 Respondent: My jsme začínali lézt v Děčíně, normálně na těch skalách, jsem lezla na druhým. No a pak nějak přišla zima, tak jsme lezli v zimě na stěně, tam byla taková malá stěna, to jsme brali jako takový nutný zlo, proto abysme mohli jako lezt venku a my jsme jako hodně jezdili i na kole, takže mi sme toho měli tak jako spoustu. Jezdili jsme na bajku, chodili jsme na vandy a pak jsme k tomu právě měli ještě to lezení
- 36 Tazatel: A to tě pak chytlo víc, když jsi u toho vydržela?
- 37 Respondent: To jo, já jsem si trochu jako znechutila kolo, takže jsem pak přestala jezdit na kole a lezení mě bavilo hodně no... Tak já jsem dělala vždycky ještě něco k tomu, já jsem předtím jako celej život závodila, já jsem dělala judo, takže jsem...
- 38 Tazatel: A co tě na lezení nejvíc poprvé zaujalo?
- 39 Respondent: No mě hrozně baví bejt venku, takže jako asi tohledsto s tím spojený. Tak určitě když jsem byli na těch pískovcových věžích prvně, tak to prostě když si vylezla nahoru, tak to byl pohled, který si předtím jako nikdy člověk nezažil, no a tohledsto mě na tom jako bavilo hodně... A prostě ty lidi okolo mě bavje i tenkrát mě to bavilo... tak řáá, prostě, že to bylo vysoko, že tam člověk překonával nějaký nesnáze a tak
- 40 Tazatel: Hm a teďko, jak si říkala, že tě to baví na tej stěně, tak je to taky o tom pohybu...
- 41 Respondent: Hm třeba na stěně mě baví i ten trénink sám o sobě, jo mě baví jako když mi řekne někdo: Jo tady to prostě stokrát vylez, tak já jsem prostě takovej tréninkovej zabejčenec, ještě to mam z toho juda, že prostě du a 100krát to vylezu a takový věci, jako že mě baví, takovej ten trénink ten dril, mě docela baví. Hlavně když pak člověk nad tím jako nemusí třeba moc přemejšlet a tak, že kůli tomu mě baví třeba běhání, že si du zaběhat, že si člověk jako vyčistí hlavu. Což teda u lezení moc není, tam si jako hlavu nevyčistí člověk, ale jako mě to baví...
- 42 Tazatel: Jako myslíš proč u toho lezení?
- 43 Respondent: Protože tam je spousta jako třeba na tý stěně, tam je spousta faktorů, který prostě mi ten mozek jako zaměstnávají, jako prostě, že musím správně dávat nohy, musím cvakat, pak takovej ten stres z toho padání a tak. To třeba jako u boulderinku nemam. Tam je to jiný. Ale stejně když máš ten mozek zaměstnaný něčím jiným nějaký třeba já nevím problémy v práci nebo doma, tak je to prostě znát že člověk se tak jako nesoustředí. A přijde mi že na to lezení se asi člověk potřebuje trochu jako soustředit... Co mě baví ve skalách, tak tam mě baví lezt ty těžký cesty, že to je takový že... prostě tam je člověk, jak leze fakt jako to maximum, co může ze sebe jako vydat, případně mě baví zkoušet ty cesty, který vím že nemám asi šanci moc vylezt, ale třeba se mi hrozně líbí ty kroky, jo takže to lezu proto, no a když mi nejdou těžký cesty, tak mě baví lezt, mě baví ten pohyb, tak mě baví ta činnost, takže jako lezu i lehký věci, nebo spoustu lehkejších věcí...
- 44 Tazatel: Tak a kolik času věnuješ tomu lezení?
- 45 Respondent: No já bych řekla, že teď moc ne...
- 46 Tazatel: No tak řekněme, teďka v zimě.
- 47 Respondent: Hale já to mam letos takový trochu rozhozený, protože mi přijde, že je to hrozně takový rozstrkaný všechno, že vždycky člověk začne trénovat, pak jsem nemocná, pak zase začnu, pak jsou nějaký dlouhý prázdniny, že jsem pryč a tak, takže mi to přijde takový trochu na prd... Ale třeba loni tak jsem trénovala já nevím 3krát týdně minimálně, teďko ve své podstatě se taky snažim chodit 3krát tejdne na stěnu 2krát na lokotku, jednou boulderovat, tam trávím 2 a půl hodiny, to je různý...
- 48 Tazatel: No a pak v létě?
- 49 Respondent: V létě chodim většinou tak 2krát týdně většinou na boulderovku a v podstatě určitě celej víkend v podstatě asi ve skalách a myslim si že jsem, jezdila vždycky jednu týdně ještě. Takže 3 dny v týdně jsem strávila na skalách a pak jsem ještě chodila na nějakou stěnu...
- 50 Tazatel: Takže to je docela často. Ale děláš jako i něco jinýho?
- 51 Respondent: Jako je to asi hlavní to lezení, hlavní koníček. Chodim běhat, teď jsem zase začla jezdit na kole, to lezení je hlavní. Občas si jdu zaplavat.

- 52 Tazatel: A přizpůsobuješ nějak práci lezení?
- 53 Respondent: No trochu to tomu přizpůsobuju... No občas prostě jdu dřív z práce nebo si prostě vezmu dovolenou v tejdnu abych mohla jet do skal, protože mě to prostě baví no...
- 54 Tazatel: Jsi členem nějakýho oddílu?
- 55 Respondent: Jo jsem.
- 56 Tazatel: A jakýho.
- 57 Respondent: Climber.cz
- 58 Tazatel: A ten oddíl má, co za cíl? Nebo jestli můžeš popsat jeho náplň.
- 59 Respondent: Hele my jsme teďko takovej oddíl neoddíli, protože už vlastně nemáme ani svojí stěnu. My jsme měli stěnu o kterou jsme přišli no a vpodstatě jsou tam... Lezci jsme tam snad už jenom asi 5 lidí spousta lidí tam jezdí na kole, jo a vlastně já ještě jezdím na lyžích v zimě na sjezdovkách a naběžkách, my teď napadlo. No spousta lidí si myslím, že lyžuje a jezdí na kole, ale taky spousta lidí u nás v oddíle už má ty své rodinky a nějak jako se aktivně neúčastní ničeho...
- 60 Tazatel: A jezdíte spolu s lidma z oddílu lézt?
- 61 Respondent: Tak já vzhledem k tomu, že jsem v oddíle s Azbestem a s Martinem Navrátilem, myslím si že Miloš je u nás v oddíle, Jára, tak jako jo jezdíme spolu, ale myslím si, že né proto že by to byla oddílová akce, ale že prostě se kamarádíme.
- 62 Tazatel: A vy jste zakádali ten oddíl?
- 63 Respondent: Já jsem do něj přišla, až když ho kluci dávno měli založenej, Martin s Azbestem si myslím že ho zakládali. No a my jsme vlastně měli na Koterovský stěnu, takovou malinkou, nebo malinkou, takovou prostě 100m čtverečnejch jsem tam měli a přišli jsme vlastně o ní o tu stěnu, pak jsem se snažili nějak jako získat nějaký jiný prostory, to úplně neklaplo no a pak vlastně, pak se nějak obnovilo Boulder cafe a pak Honzáč se rozhodl že jo, že postaví stěnu.
- 64 Tazatel: A jak jsi se dostala teda do oddílu?
- 65 Respondent: No já jsem ve svý podstatě přišla do oddílu, ještě možná před tím než jsme se znali s Azbestem. Vlastně když jsem přišla do Plzně tak jsem tady začala lézt a pak jsem se nějak dostala do oddílu.
- 66 Tazatel: A jaký jsi k tomu měla důvod?
- 67 Respondent: Tak oni mi to nabídli. Máme nějaký výhodnější, platíme trochu jiný příspěvky na pajdu, když to... ale nevím jestli to ještě teďkon máme, ale předtím to, že jsem byli v oddíle znamenalo, že jsme mohli chodit jako k nám na stěnu.
- 68 Tazatel: Jo takže to bylo kvůli tomu?
- 69 Respondent: Tak, hm.
- 70 Tazatel: Teď vlastně to proč lezeš si mi řekla, řekla si mi proč tě to vlastně baví..
- 71 Respondent: Mě vlastně baví ten pohyb sám o sobě, to lezení, to že jsem venku, baví mě i ten sportovní výkon mě baví, baví mě ty lidi okolo, baví mě to, že v těch skalách potom večer člověk doleze někde se prostě zaparkuje, uvaří se to jídlo, popije se, popovídá, zahrajou se nějaký hry, prostě taková pohoda.
- 72 Tazatel: Ráda jezdíš jakoby s lidma.
- 73 Respondent: Jako nemam to, že bych jezdila jenom jako bušit ty cesty, to fakt ne. Ráda si tam... Někdy mám takový prostě, že se tam nechci potkat s někým, ale někdy jsem ráda, že se tam sejde víc lidí.
- 74 Tazatel: Takže to máš takový půl na půl, že někdy chceš vylezt nějakou cestu. Ještě jsem se chtěla zeptat na spolulezce, jestli máš výhradně nějaký lidi s kterýma jakoby lezeš ráda nebo... Jestli je nějaký typ spolulezce, kterej ti vyhovuje?
- 75 Respondent: To mam teďka takový komplikovaný. Já jsem vždycky lezla jako... Nejdřív jsem lezla s tím Ondrou s tím kulkem z Děčína, pak jsem spolu lezli s Azbestem, no a teďko vlastně jako tak jezdím lízt ve svý podstatě asi ne vyloženě s kým se dá, ale jako s lidma, který znam. Nerada lezu s lidma, který neznam, i když letost jsem to vlastně absolvovala už... A určitě lezu s lidma od kterých se necham jistit, což znamená že těm lidem musím trochu nějak věřit.
- 76 Tazatel: Jako že je důležitý abys jim věřila. Ale co ti přišlo jako nejpříjemější s kým bys lezla?
- 77 Respondent: Asi mě nejvíc vyhovovalo, když jsem jezdila s přítelem, to jako mi vyhovovalo, že mi přijde, že jsme byli v tomhle som jako docela hodně sehraný, prostě jsme věděli, co kdo chce, věděla jsem o něm, že umí jistit, že prostě když bubu něco potřebovat třeba nacvakat cestu, tak že mi jí nacvaká, vzájemně jsme se podpořili...

- 78 Tazatel: Jako myslíš si, že je dobrý mít nějakýho stálýho spolulezce?
- 79 Respondent: No není to úplně nejdůležitější, ale je to příjemný mít někoho. Jo to jo, to myslím, že je to příjemný. Než pak jako furt řešit jako... To mě na tom vadí teďko, že prostě když chci jet někam lízt, tak to prostě člověk hrozně řeší, že prostě jestli se máš domluvit s tímhle člověkem nebo když se s ním domluvíš a on pak řekne, že nepojede, prostě takový to domlouvání, to mi úplně leze na nervy.
- 80 Tazatel: Považuješ lezení za způsob života? Jestli se to dá tak jakoby...
- 81 Respondent: Všichni říkají, že lezení je způsob života... Já nedokážu jakoby specifikovat to, co znamená jako způsob života. Prostě každé nějakým způsobem žije a jako nějaký životní styl... Jako jo myslím si, že ten svůj život určitě tomu lezení nějakým způsobem uzpůsobuju, jako asi velkým způsobem mu ho uzpůsobuju, přizpůsobuju se tomu, ale nevím, co si mám představit pod významem styl života nebo způsob života...
- 82 Respondent: Jo určitě tím lezením jakoby žiju, to jako jo, ale že bych řekla... Já prostě nedokážu definovat to, co je životní styl. Podle mého to lezení je prostě zábava, sport, koníček, ale nevím zase jako jestli životní styl, nevím. Prostě člověk podle mého může být jako bohem, nebo sportovec asi jo, asi jsem takovej napůl bohem napůl sportovec...
- 83 Tazatel: Jaký je tvůj ideální lezecký den?
- 84 Respondent: Ráno se probudím ve skalách, nebo někde poblíž nejlépe v Juře, prostě se probudím uděláme si nějakou snídani, prostě v pohodě si dojdeme do skal, na něčem se rozlezu, pak něco těžkého vylezu, pak si vylezu ještě spoustu hezkejších cest, pak večer zase deme zpátky, pak si něco uvaříme nebo se někde dáme něco k jídlu, popijem a jdem spát.
- 85 Tazatel: Dokázala by si vyjmenovat nějaké hodnoty, které máš spojeně s lezením? Jestli si myslíš, že existují nějaké hodnoty, který vyznávají jenom lezci?
- 86 Respondent: Si myslím, že to má asi jako každé sport, že... Že ty lezci si myslím, že vyznávají nějakou čistotu přeletu, nějakou obtížnost přeletu.
- 87 Tazatel: Odlišuje se nějak lezení od jiných sportů? Nebo považuješ lezení za sport?
- 88 Respondent: Já si myslím že jo, já jsem teda o lezení psala diplomku taky schodou okolností. Já jsem psala o sportovním lezení, přímo o vývoji sportovního lezení v Čechách a našich právech jako lezců.
- 89 Respondent: Já si myslím, že to lezení je určitě sport a že už potom jenom záleží na tom na jaký úrovni to ten člověk dělá a chce dělat...
- 90 Tazatel: Tak když lezou závody, tak je to jasný.
- 91 Respondent: Hm, prostě to je závodní lezení, tak prostě to sportovní lezení je ve své podstatě jakoby na skalách, pak je tam to horolezectví, v podstatě to lezení je hrozně široké pojím, jo patří do toho drytooling, prostě všechny tadyhle věci, lezení v ledech, to co dělá lucka hrozová, že jo... Prostě přímo tak jako to klasické lezení po skalách, bouldrování... Jako jo mam jako pocit, že ta lezecká komunita se určitě, řekla bych, že se jako, ne že by byli něco víc nebo, že mam pocit, že z těch lidí jako je cejtít, že by byli něco víc, ale ale asi jsou jako odlišný od těch jiných sportovců mi přijde... A vždycky mě hrozně překvapí jaký všichni lidi jako to lezení dělají, že prostě je potkáš v těch skalách, v tom většinou normálním oblečení případně v nějakých otrhanejších kalhotách a všechno a pak prostě zjistíš, že tohle je doktor, tohle je anesteziolog, tohle je prostě právník, tohle je učitelka a je tam prostě strašná spousta inženýrů a tak... Přijde mi, že to dělá jako spousta vzdělaných lidí.
- 92 Tazatel: Jo spíš jako takový vzdělanější...
- 93 Respondent: Hm možná jo, ale to taky záleží na tom s kým se člověk stýká.
- 94 Tazatel: A takhle když potkáš ty lidi, tak si s nima na těch skalách rozumíš?
- 95 Respondent: Já se s lidma moc nebavím, já jsem taková, ač to tak nemusí vypadat, tak já jsem takovej nekomunikativní člověk, já když se s tíma lidma jako neznam, tak já se s nima nebavím a nejsem ten člověk, kterej by inicioval nějaký jako rozhovor. To třeba Marek takovej je, ten prostě byl hrozně komunikativní a já jsem tím na druhou stranu trochu jako trpěla, protože já jsem se s těma lidma ani jako nechtěla seznamovat a bavit a tak a prostě on jako jo, že si s nima pokecá a všechno a mě to prostě... Já mam ráda ty svoje jako kamarády, ty lidi který znám, já nemam ráda prostě nové věci a a tak. Takže já se jako s lidma na skalách ani moc nebavím... A není to proto, že... Já sem o sobě slyšela i takový ty věci, že jsem nafoukaná a tak, ale to prostě není tím... Já prostě jenom nevyhledávám tyhle situace...
- 96 Tazatel: Čím myslíš, že se lezci ještě odlišují od ostatních sportovců?
- 97 Respondent: Já si myslím, že prostě lezci nemůžou být žádný blbci totiž, nemyslím si že bysme byli něco víc jako lezci to určitě ne, ale že to musíš mít jako v tý hlavě trochu srovnaný, že prostě nemůžeš... Jako jo prostě se najde spousta jak jako blbců, tak i jakoby hloupějších lidí, ale že ty lidi prostě mi přijde, že musej to mít trochu srovnaný protože přece jenom jako i koordinálně to není úplně jednoduchý ten sport mi přijde, že prostě je tam... Máš čtyři končetiny, máš lezt někam nahoru, někam něco cvaknout prostě do toho cvaknout správně lano
- 98 Tazatel: Čím myslíš, že se lezci ještě odlišují od ostatních sportovců?
- 99 Respondent: Já si myslím, že prostě lezci nemůžou být žádný blbci totiž, nemyslím si že bysme byli něco víc jako lezci to určitě ne, ale že to musíš mít jako v tý hlavě trochu srovnaný, že prostě nemůžeš... Jako jo prostě se najde spousta jak jako blbců, tak i jakoby hloupějších lidí, ale že ty lidi prostě mi přijde, že musej to mít trochu srovnaný protože přece jenom jako i koordinálně to není úplně jednoduchý ten sport mi přijde, že prostě je tam... Máš čtyři končetiny, máš lezt někam nahoru, někam něco cvaknout prostě do toho cvaknout správně lano, případně toho druhýho jistit...

- Myslím si že to... Třeba když to srovnám s fotbálistama, tak jako...
- 100 Tazatel: A máš ráda i týmový sporty?
- 101 Respondent: Týmový sporty. Já jsem hrála házenou, takže docela jo.
- 102 Tazatel: Tak když jsi narážela zrovna na ty fotbalisty?
- 103 Respondent: Ne to jako týmový sporty mě rozhodně nevdá, jako já mam týmový sporty docela ráda, ale... Prostě některý sporty dělaj jako lidi, který bych řekla ty inteligence asi moc nepobrali no, což mi přijde, že u toho lezení takovejch lidí není moc, a nebo se s nima teda nesetkávám, nebo jako je nepotkávám.
- 104 Tazatel: No a myslíš si jako, že to lezení je teda, jako jestli je spíš individuální nebo kolektivní sport? Jako máš sporty, který jsou vyloženě individuální, jako běhání, ale to lezení je takový...
- 105 Respondent: Tak na to lezení, potřebuješ vždycky někoho, kdo tě bude jistit, že jo. Ale že by to bylo hromadný, to si jako nemyslím. Já si myslím, že v těch dvou lidech se to klidně jako... V pohodě si ty lidi vystačej.
- 106 Tazatel: Tak teď se přesuneme k dalšímu tématu... Myslíš, že mají lezci teda ještě něco společného. Často je slyšet spejení lezecká komunita, nebo že vytváří nějakou komunitu?
- 107 Respondent: Myslím si, že na tom asi něco jako je, že... Podle mýho i na těch vztazích je to vidět, jako myslím partnerskejch, že prostě dost časo člověk, kterýho jako to lezení baví nějakým způsobem, tak a věnujmu víc času než je běžný, tak ten člověk si myslím, potřebuje k sobě nějakýho dalšího lezce a že tím vlatně, že opravdu je to komunita, že jako prostě... Žít, když prostě lezeš, lízt nějaký ty těžký cesty, chceš do těch skal prostě jezdit, chceš tam ten čas trávit, tak podle mýho názoru je hrozně těžký žít s nelezcem, aby to jako fungovalo úplně dobře, protože si myslím, že to lezení ti pak zabírá jako velkou spoustu času a ten člověk, kterej to s tebou nedělá, tak jako si myslím, že to není úplně dobře..
- 108 Tazatel: Takže myslíš si, že ty lidi jsou nějak propojený?
- 109 Respondent: Myslím, si že určitě jo. No na základě toho sportu... I ty lidi jako sledujou, co ty jako jejich kamarádi lezli, vylezli, kde byli lízt, jako zajímá je to.
- 110 Tazatel: Je něco podle čeho se lezci mezi sebou poznají?
- 111 Respondent: Já bych řekla, že lezci se poznaj v hospodě podle toho, že neustále máchaj rukama, teda jako, že neustále někde něco lezou: "No to vezmeš takhle a takhle" a prostě když se člověk podívá v nějaký hospodě a vidí tam tady to, tak je to potom úplně jasný, že jsou to jako lezci. A mě někdy baví tohlesto prostě pozorovat, jako když se toho neúčastním a sleduju, jak ty lidi tam prostě fungujou (smích).
- 112 Tazatel: A co na to ostatní lidi nelezci?
- 113 Respondent: No když sedíme na lokotce v hospodě, tak to občas vypadá asi jako komicky, no ale...
- 114 Tazatel: Ještě, myslíš si, že jsou nějaký omezení v tom, kdo může nebo nemůže lézt?
- 115 Respondent: To asi ve svý podstatě může dělat skoro každě... Záleží na tom proč to ten člověk chce dělat, jestli prostě si chce vybrat sport ve kterým bude soutěžit a bude v něm dobrej, tak k tomu určitě musí mít nějaký dispozice, a nebo jestli to chce dělat jako nějakýho koníčka, nějaký hobby, tak to si myslím může dělat každě...
- 116 Tazatel: A nemůžou být omezením třeba peníze?
- 117 Respondent: Ale zase u toho lezení je to takový, že si ty věci jako nakoupíš a vydržej ti hodně dlouho. Třeba když jezdíš lyžovat, tak si musíš furt kupovat nějaký permanentky a takovýhle věci, takže jako... Jo určitě to stojí peníze, většinou si člověk koupí za rok nový lano, nějaký lezečky... A myslím si, že to nejsou zas tak závažný sumy, aby... Rozhodně si myslím, že to není nějaké snobácej sport, že ve svý podstatě je to úplně jedno v čem v těch skalách seš, jestli máš super moderní kalhoty od E9 a nebo jestli máš na sobě elastáky od vietnamských za 50,-
- 118 Tazatel: Tak teď bych se ti ještě zeptala na nějaký vývoj v lezení, nebo jestli si zaznamenala, jestli se v lezení za tu dobu, co lezeš něco změnilo, jestli tu došlo k nějakýmu vývoji?
- 119 Respondent: Tak já si myslím, když jsem začala tenkrát lezt na těch pískách, což mi přišlo tenkrát jako takový tradiční lezení, tak bych... Tam vnímám jako ten posun na těch pískách, vnímám posun, že z toho tradična to na těch pískách přešlo do tý sportovní roviny. Já když jsem začala lízt v Labáku, tak tam prostě nebyly cesty, který by byly vyborhákovaný, oni i tedko jsou sice vyborhákovaný, ale přesně tam je taková poučka jako: Vzhledem k perspektivě se zdá vzdálenst borháků menší, ačkoliv ve skutečnosti je to naopak... Takže ono to vypadá, že to je vystřílený borhákame, jenže ti vůbec jako nedojde, že to má 80m a ve finále těch borháků je tam 10... Jo a prostě když na to koukneš ze spoda tak řekneš: No to je prostě vystřílený borhákama a pak když seš tam a ono těch 5m mezi těma borhákama je docela dálka... Takže já když jsem začala lízt v Labáku, tak tam žádný takovýhle vyborhákovaný cesty nebyly. Tam prostě byly cesty, kde tam byl kruh v prvních 15ti metrech a pak si měla někde jako slaňák, když to bylo jako hodně skvělý, tak sis tam dala někam nějaký svoje smyčky, uzly a tak dále... Případně nějaké pocitové uzlíky někam položit na polici... No a dneska je to... je tam mraky nových cest, ty cesty jsou i docela dobře odjištěný, je tam spousta dobře odjištěnejch cest novejch, je tam spousta cest, co nejsou dobře odjištěný :) No myslím si, že se od té doby, co jsem začala lízt hodně rozmohly lezecký stěny a že začala lízt jako spousta lidí, který chodí jenom na stěnu a mají to místo jako fitka, že místo toho aby šli do posilovny, tak jdou jako na stěnu a... Mam tedko takovej dojem, že to lezení začlo bejt v uvozových super moderní a prostě kdo jako nechodí na tu stěnu, tak je absolutní prostě out... No ale ve skutečnosti z těch lidí potom prostě leze strašně malý procento, který u toho jako vydrží a dělaj to proto, že je to baví, možná proto, že tím žijou, že to je ten životní styl:) No ale

- nevím, já to asi nemám úplně jako sport, mě to prostě baví celý všechno a...
- 120 Respondent: I to blábolení v tý hospodě o tom jak tady tohle chytneš, támhle tam jak se to chytne... Když jsem tuhle přinesla do práce cepíny, tak co to je?
- 121 Tazatel: A myslíš si, že se změnily nějak i vztahy mezi lezcema?
- 122 Respondent: Jako jo, ty lezci se baví hodně mezi sebou, spolu... Mě to přijde hodně podbný ty vztahy jako to bylo tenkrát... I když možná těm lidem tehdy stačilo mnohem míň. To asi jo, teďko jsou lidi daleko víc náročnější daleko víc náročný než byli na všechno možný a že i ta společnost je jako daleko víc konzumní než byla.. A myslím si, že se to projevuje i na tom lezení, že i na tom lezení je to znát... Mě vždycky moje teta říká, že jsem snob a já říkám jako proč? a ona říká, že si jako kupuju ty značkový věci... A já říkám, no ale já si ty značkový věci kupuju z toho důvodu, že prostě, když jako jedu do těch Alp, tak prostě potřebuju aby ta bunda dělala ty věci, který o ní píšou... A když tam o ní píšou, že neprofoukne a já vim, že když za ní ty peníze jako velký dam a funguje to, tak že prostě budu spokojená..00:47:50
- 123 Tazatel: Je něco, co se změnilo od té toby co lezeš, co ti chybí?
- 124 Respondent: Třeba teďko možná se mi stejská po tom, že sem si ten Labák daleko víc neužila, ale jako my jsme nelezli ani moc dobře. Dneska člověk může lízt daleko těžší cesty a hlavně těch cest je tam za těch 12 let mraky.
- 125 Tazatel: Takže teď jezdíš i do toho Labáku?
- 126 Respondent: Jo jezdim no.
- 127 Tazatel: A změnili se tam nějak ty lidi, jestli to nějak vnímáš?
- 128 Respondent: Ty lidi z Labáku znam až jako z poslení doby... Tak lidi se asi mění, jako já když tam vidím ty vztahy v Labáku, prostě co tam je ten správce a vidím tam některý ty prvovýstupce, který tam vzájemně spolu bojujou a mají takový různý prostě, že jsou jako malý děti, ale fakt. To je prostě, že tam jeden natluče nějakou cestu, druhý řekne, že tam to prostě bejt nemělo, jde a vytluče mu jí no prostě hrozný komedie.
- 129 Tazatel: To mě přišlo, že to spíš berou jako srandu?
- 130 Respondent: No hodně těch vztahů tam není dobřejch, to jako opravdu asi není, no a udržet tam některý jedince na uzdě to je taky jako umění. No a pak třeba lidi, který byli jako nerozlučný kamarádi, tak teď se nemůžou vystát, protože najednou to lezení, každej měl o tom jinou představu a začal se ubírat jiným směrem, což pro toho druhýho bylo jako neskousnutelný, a ty lidi už spolu jako nejsou.
- 131 Tazatel: Takže se v podstatě mění názory...
- 132 Respondent: Když tam začne někdo masově něco dělat, viz třeba já nevím průvodcování a lezení, a v podstatě takovýhle outdoorový aktivity pro turisty a ten druhý člověk to tak prostě nevnímá. To Majda s Benešem
- 133 Tazatel: Tak to je asi všechno, jenom jestli tě ještě něco napadá k tomu vztahu nebo názoru na lezení, nebo bys něco ještě ráda dodala?
- 134 Respondent: Prostě lezení je skvělý (Smích)... Já třeba nechápu lidi, který lezou a nikdy nelezli venku a ani nechtěl lézt venku, to prostě pro mě je něco naprosto nepochopitelnýho...
- 135 Tazatel: Takže to prostě pro tebe není lezení?
- 136 Respondent: Jako jo lezou, ale prostě pro mě je to jak kdyby chodili do fitka. Pro mě ty lidi nejsou lezci. Jo asi jo pro mě lidi, co nelezou venku jako nejsou lezci. Nikdy jsem na tom nepřemejšlela a vždycky mi přišlo jako divný... To v tý bávalí práci jsme měli ITka, a ten prostě lezel v Lokálu v Praze a prostě boulderovat v Lokálu a chodil tam dvakrát tejdne boudlerovat, jo. A já mu říkám, že: "pojedem ven, jestli nechce někam." "Ne ven jako lezt nechci" On prostě nechce lézt venku, mě to přijde úplně ujetý. Jako jemu asi přijde ujetý, že venku lezem, ale nevím to je to samý jak když lidi chodí do fitka na běhací pás. Já jsem ráda, že si jdu zaběhat ven a je tam nějaká příroda.... Jsem takovej přírodní člověk a mam tu přírodu prostě ráda
- 137 Tazatel: Jak chápeš v lezení soutěživost, je to důležitá složka lezení?
- 138 Respondent: Myslím si, že jo. No určitě mezi těma lidma je rivalita asi velká.
- 139 Tazatel: Jako, že mezi sebou lidi soutěží, kdo co jako vyleze?
- 140 Respondent: Hm, já si myslím, že jo. Podle mýho je to i motivuje k vyšším výkonům tady to, že "Tohle tenhle přelez a tak já jsem to ještě nepřelez, tak to prostě na to natrénuju a převezu."
- 141 Tazatel: A myslíš si, že hodně lezení ovlivňují pravidla?
- 142 Respondent: Tak tohle má taky svoje pravidla... Jako úplně stejný jako ostatní sporty s pevně danýma pravidlami to asi nebude. To lezení má svý pravidla, který jsou tak nějak všeobecně platný a myslím si, že lidi který tedy ty pravidla nedodržuju a někde se prezentuju na veřejnosti, tak že ta lezecká komunita, že je proti nim bych řekla... Že si to prostě ti lezci jako nenechají líbit. Třeba nějaký v uvozovkách podvodý s převezama a tak, že prostě ty lidi si to podle mého nenechávají líbit.
- 143 Tazatel: Takže ty pravidla, to jsou vlastně ty způsoby převezu?

- 144 Respondent:Hm.
- 145 Tazatel: A zdá se ti, že lezci řeší i to jestli si jištění zakládají sami nebo už tam je, takový ten spor mezi tradičním a sportovním lezením?
- 146 Respondent: No já to neřeším, pokavaď je tam borhák, tak si do něj cvaknu expresku. Pokavaď je tam stará skoba, která se tváří, že jako by ne úplně vypadla, tak si jí tam prostě cvaknu, mě to je jedno a když se bojím a mam tam prostě borhák z vedlejší cesty, tak si ho tam taky prostě cvaknu. Já to nedělám, proto abych se zabila (smích). Já si myslím, že se to u nás zas tak moc neřeší. Jako určitě pár jedinců je, myslím si, že se to v Anglii jakoby řeší, oni jsou podle mého taky takový bezmozci, ale...
- 147 Tazatel: A co si myslíš o organizovanosti v lezení? Tak tys už něco říkala o tom oddílu, ale to asi není moc orgaizovaný...
- 148 Respondent: No myslím si, že oproti jiným sportů jako je třeba ten fotbal, případně nějaká atletika, tak že to lezení je na tom jako hodně špatně si myslím v tomhleštom. Nefunguje tam nějaký vyhledávání talentů, není tady ve svy podstatě nějaký oddíl, kterej by vyloženě vedl děti. Teď jako Martin vede kroužek dětí, ale... Ať si každěj sáhne do svědomí, proč to dělá, protože tam má svoje děti, až mu děti vyrostou, otázka je jestli to ještě bude dělat, jo. Upřímně si myslím, že ne ale třeba se pletu. #00:57:53-55
- 149 Tazatel: A myslíš si že je to teda špatně? #00:57:53-5#
- 150 Respondent: Já si myslím, že to jako není organizovaný... Je tady určitě spousta lezeckejch oddílů, ale že by tady... Prostě my máme ČHS, který... Tam je to hrozně složitý v tom ČHS, protože je tam oblast sportovního lezení, je tam oblast ledového lezení, horolezci, pak je tam sekce závodního lezení, teď se tam snaží vyčlenit bouldering jo a je tam problém v tom, že jedni dávaj ruce pryč od těch druhých, hádaj se tam prostě ohledně různých pravidel lezení viz písky a mágo... No ale že by tam jako... A v těch různých komisích a takovýchle věcech, tak spoutsta těch lidí je tam jen proto, aby tam mohli protěžit ty svoje potomky a tak. A že to dělá soutsta lidí viz třeba v tom závodním lezení to je třeba vidět. #00:59:12-6#
- 151 Tazatel: Jako že tam jsou lidi spíš, aby tam někoho protlačili do těch závodů? #00:59:17-6#
- 152 Respondent: Jako nemusí to tak bejt všude. Vím o pár oddílech, který se tomu opravdu věnujou z dobrý vůle a aby někomu předali svy zkušenosti a něco ty děcka naučili. Ale ten ČHS. #00:59:53-7#
- 153 Tazatel: A myslíš si, že by to teda mělo být nějak líp organizovaný a nebo je tu důležitý to nějak organizovat? Tak to závodní lezení asi jo.. #00:59:53-9#
- 154 Respondent: No oni právě ani ty závody profesionální nejsou nějak organizovný, tam ty podmínky jsou prostě složitý. Tam je to takový, že když to srovnám s tím judem, tak tam ty kulci se nám věnovali a to vlastně tam ani ty jejich děti tam nechodili, a ty treněři se nám věnovali ve svým volným čase, nic za to neměli a vpodstatě mi to přišlo jako takový posláním, co oni dělaj, no ale nevím, to lezení je takový asi běžný děti nemaj možnost k tomu prostě jít na kroužek lezní, máš třeba fotbal tyhlety masový sporty. No nevím jestli je to dobře nebo špatně, zase jako těch skal není tolik, aby to mohlo bejt úplně masový. #01:01:21-4#
- 155 Tazatel: A tobě by teda nevadila větší organizovanost? #01:01:29-3#
- 156 Respondent: V tý závodní sekci asi jako jo. Já to dělám protože mě to baví, takže já to nepotřebuju mít nějaký organizovaný. Určitě jako znam lidi, soutěžej v tom, kdo přeleze prostě nejtěžší cestu a tak, ale jako že by v tom padali vyloženě nějaký rekordy. Já sama to beru jako že překonám sama sebe, že přelezu něco v čem se bojím. #01:02:49-1#
- 157 Tazatel: Tak jo, tak děkuju za rozhovor.
- 158 Tazatel: Ještě doporučila bys mi nějaké další lezce, co znáš a máš na ně kontakt. Jako myslím, co lezou dlouhodobě a věnujou se skalnímu lezní, klidně jestli jich znáš víc, koho bych mohla vyzpovídat?
- 159 Respondent: Jo. Tak třeba Azbest, Martin Navrátil, Jára Loučím, Pavla, Šimi, Vráťa, Bída, Jana L.

- 1 Tazatel: Kolik je ti let? Co děláš, jaký máš zaměstnání, vzdělání?
- 2 Respondent 2: Je mi 30 let. Pracuju jako programátor na volný noze a studoval jsem vysokou školu.
- 3 Tazatel: Jak by jsi vymezil styl lezení, který provozuješ, nebo jak bys popsal, to co děláš?
- 4 Respondent: Tak moje lezení je hlavně sportovní lezení, lezu hlavně po skalách a nejvíc mi baví asi lezení těch sportovních cest, dobře odjištěných na jihu Francie, Španělska i v tý Juře... Takže na skalách. Vlastně jenom na skalách.
- 5 Respondent: Takže spíš ty sportovní cesty, nějaký vícedélky?
- 6 Tazatel: Vůbec, spíš sportovní dobře zajištěný.
- 7 Respondent: A co třeba bouldering?
- 8 Respondent: Bouldering jenom v tréninku, jakoby.
- 9 Tazatel: A jaký vztah, nebo spíš názor máš na ostatní směry lezení nebo vyhraňuješ se proti nim? #h:37-3#
- 10 Respondent: Vůbec se proti nim nevyhraňuju, ale jsou mi naprosto, vlastně jako naprosto nedotčený.
- 11 Tazatel: A jak bys teda popsal sportovní lezení, jakýma pravidlami se při něm řídíš?
- 12 Respondent: Tak já se snažím lízt všechno na RP nebo na PP, čili teda... Co se mi poslední dobou docela líbí je nacvičování cest, což jsem teda před tím nedělal, dřív jsem se všechno snažil lízt OS a to mi pak 3 roky zpátky pustilo a od té doby hodně nacvičuju, což teda spousta lidí neuznává, ale mě to přijde supr, právě...
- 13 Tazatel: Ještě nějaký jiný obecný zásady dodržuješ při lezení?
- 14 Respondent: Nějaký morální.
- 15 Tazatel: No třeba...
- 16 Respondent: Tak morální, třeba nešlapat do cizích cest a tak, jako třeba v tý Francii je to pohoda, v tý Juře je to občas takový kontroverzní. No když jako lezeš cestu a vedle tebe je 8ka a je zcela evidentní, že se tam chyty neberou a někdo to leze přes ně, tak... Takže tak, takže to se snažim nedělat.
- 17 Tazatel: A tyhle pravidla máš od někoho převzaný, nebo...?
- 18 Respondent: To jako vnitřně cejtím. #h:10-9#
- 19 Tazatel: Vnitřně, takže nesleduješ nějaký lezce, vzory...
- 20 Respondent: Ty to myslim si že ne, snažim se k tomu přistupovat co nejvíc férově a tak jak to cítim.
- 21 Tazatel: Takže ty pravidla si vytváříš sám.
- 22 Respondent: Přesně tak, jo.
- 23 Tazatel: A když teda vyznáváš ten sportovní styl, tak jaký vztah máš k tomu tradičnímu lezení?
- 24 Respondent: Takle jako tradiční lezení mi nevadí, mě vadí to přenášení tradičního lezení na... Tuto mě jako docela dost překvapilo takový tradicionalistí, co mají potřebu přelezát ty sportovní cesty tradičně. Já nevím jestli si viděla, jak lezou třeba ten Tepich v tom Sús, lezou tam po vlastním cestu která je normálně odjištěná, vlastně ji ničí tím vlastním jištěním a tím jí ničí a ta cesta na to není... Takže jedinec takhle, ale jinak tradiční lezení mi přijde náhodou dobrý, to jsou docela frajeři.
- 25 Tazatel: Takže v tom tady nevidíš nějakou rivalitu?
- 26 Respondent: Vůbec.
- 27 Tazatel: Třeba v Anglii to řeší dost, ale tady jsou třeba zase písky.
- 28 Respondent: Tak lidi na pískách jsou zvláštní, že jo... Je to taková zvláštní komunita, mi přijdou takový takový hodně sebestředný a namyšlený a...
- 29 Tazatel: A ty jsi někdy lezl na pískách?
- 30 Respondent: No párkrát jsem tam lezl, ale právě ty lidi mi úplně nesedí. Víc mi sednou takový ty uvolněný jižanové než... Přijde mi, že všichni ti písaři jsou dost namyšlený, nebo ne namyšlený ale dost.
- 31 Tazatel: A v čem tě přijdou lepší ti Jižani?
- 32 Respondent: No takový ty Francouzi jestli víš a Španěláci, takový ty pohodáři, jako že ty písaři mi občas přijdou, že jsou příliš namyšlený a...
- 33 Tazatel: Jako že se s tobou ani nebaví, nebo?
- 34 Respondent: Třeba, třeba no asi tak. Teď jak jsem tam byli, jestli znáš Karla Bělinu, taková legenda prostě, to je strašnej nafoukanec, člověk kterého já bych třeba... s tím bych nechtěl lízt.
- 35 Tazatel: Tak jo. A jak dlouho vlastně lezeš?

- 36 Respondent: Ty jo lezu možná nějakých 18 let.
- 37 Respondent: No začal jsem s tátou. Já nevím mě bylo třeba 10, 12 a začali jsme tady na skalách kolem Plzně, vid' Radyně...
- 38 Tazatel: A táta byl teda taky lezec?
- 39 Respondent: No, jo. Vlastně ještě můj nevlastní táta.
- 40 Tazatel: A vzpomeneš si, co tě na tom lezení poprvé zaujalo?
- 41 Respondent: No on ten můj vývoj lezení byl takový zvláštní. Když jsem začínal lízt, tak se mi líbilo takový to lezení 4ek 3jek a tak nějak... mi to bavilo jako lízt nahoru. Jenom asi nezávisle na stylu lízt nahoru a pak nějak jsem se dostal na střední, tak jsem začal chodit sem na Pajdu a tady se to úplně změnilo. Tady jsem začal trénovat, začali mi právě bavit ty sportovní cesty a lízt jakoby co nejvíc čistě a...
- 42 Tazatel: Takže ze začátku jsi jezdil lízt jako s tvým tatínkem a ještě s nějakýma lidma?
- 43 Respondent: No, no. Oni měli takovou partu, takových možná těch klasiků (smích). A s těma jsme lezli na Žďáru a na Radyni a tak.
- 44 Tazatel: Takže to tě bavilo dostat se....
- 45 Respondent: Dostat se jenom nahoru.
- 46 Tazatel: A nějak to okolo ty lidi...
- 47 Respondent: No musí říct, že tady právě tohleto okolo ta parta těch lidí a to, to přišlo až s tím, když jsem začal lízt sám. Že tady právě tím, že tady (s tátou) to byla nějaká parta, která už byla nějakým způsobem uzavřená, že jako by starší, tak tam to taky nebylo... Právě když jsem přišel sem do Plzně a sem tady na Pajdu, tak tady jsem poznal lidi s kterýma jsem pak začal jezdit a ta parta se začala utvářet trochu, jakoby ta má lezecká parta.
- 48 Tazatel: Jo takhle. A ty vlastně ti vyhovovali nebo zaujali tím stylem, co lezou a tak?
- 49 Respondent: No jasně a i tím věkem vlastně.
- 50 Tazatel: Takže je to pro tebe jako důležitý ty lidi kolem...
- 51 Respondent: No to rozhodně, myslím, že lidi v lezení jsou pro mě fakt důležitý. Že třeba... No já nevím, jestli to můžu říkat... Jako mam lidi s kterýma bych lízt nejel. Dřív jsem si myslel, že ne ale opravdu na tom strašně záleží.
- 52 Tazatel: Jo a myslíš si, že to lezení změnilo nějak tvůj přístup k životu.
- 53 Respondent: Ty jo... Já už si nepamatuju, kdy jsem nelezl. Já si myslím, že můj, můj život je celý v hodně věcech... že vždycky, jako když se začalo něco kazit, tak to lezení vždycky bylo... Víš že lezení mi přijde jako můj celý život...
- 54 Tazatel: Takže už si nedokážeš představit, že bys nelezl?
- 55 Respondent: Já jsem vlastně dva roky nelezl. A to bylo špatný no, musím říct, že teďka když lezu, tak je mi o hodně líp. (smích)
- 56 Tazatel: A dokázal bys říct, proč to tak je?
- 57 Respondent: Hm je to strašně zvláštní. Protože je spousta věcí, kterých mě jako nadchne a hned jakoby pusť a to lezení je asi jediná věc, která mi drží tak strašně dlouho a vlastně nevím proč... ale přijde mi to dobrý.
- 58 Tazatel: Tak zkus říct, co tě na tom baví...
- 59 Respondent: Tak baví mi, to že je člověk venku, že se kousne, to právě mě baví strašně moc, jako lízt teďka ty těžký cesty opravdu na maximum.
- 60 Tazatel: Takže ten pocit při tom lezení je pro tebe hodně důležitý?
- 61 Respondent: No asi tak, lezení je hlavně jenom o pocitech. Si myslím, nebo...
- 62 Tazatel: A jaký přesně pocity to jsou?
- 63 Respondent: No mě strašně baví jako... Šáhnout si na dno je špatný slovo, jo, ale strašně mě baví, když přijdu pod tu cestu, která je třeba nelezitelná a pak právě... To je na tom nacvičování super, že ty opravdu třeba tam nastřílíš třeba 15 pokusů a ještě na to trénuješ doma a zlepšuješ si ty kroky, pak tam přijedeš a přelezeš to. Pak třeba když jsem byl v tom Chorrú, tak já sem tam lezl to Lurdes, to 8ačko. Já se na to strašně těšil, ne prostě světový 8a a pak jsem to vylezl asi pátým pokusem, a byl jsem strašně zklamanej, ne jako: Ty jo já jsem chtěl lézt něco těžkýho.(smích) Takže prostě mě na tom lezení baví, že se člověk prostě kousne a fakt v tom musí bojovat. Takže vlastně ten boj, to je, vlastně sranda. Že když se to nepovede, tak se nic neděje a když se to povede, tak je to super. Takže tady to mě baví vlastně nejvíc.
- 64 Tazatel: A jak je to se strachem, bojíš se při lezení, jak to vnímáš, je to součást lezení, co tě baví?
- 65 Respondent: No, tak jasně že se bojím, ale tím, že lezu sportovky, tak míň, jako nedělam to kvůli tomu abych se zabil.
- 66 Tazatel: Kolik času teda věnuješ lezení? Ono to lezení je pro tebe asi hlavní aktivita?
- 67 Respondent: Hm, vlastně nema jinou aktivitu. Jedinou aktivitu, co dělám je to lezení, ale lezení jsem letos počítal, jsem byl vlastně 96 dní na skalách. Takže lezení věnuju fakt hodně času.
- 68 Tazatel: Takže v zimě trénink?
- 69 Respondent: V zimě trénink a... Přes léto co to dá, tak jezdit ven.
- 70 Tazatel: A nějaký teda jiný aktivity?

- 71 Respondent: No běham, ale to je kvůli tomu lezení. Teďko jsem začal cvičit gymnastiku třeba.
- 72 Tazatel: Gymnastiku?
- 73 Respondent: Tady je čvícení na gymnastiku. Ještě právě s Blážou a Brouk občas chodí.
- 74 Tazatel: Takže dalo by se říct, že přizpůsobuješ svůj čas, práci nějak lezení?
- 75 Respondent: Hm přizpůsobuju no. Vlastně i práci kterou jsem si vybíral po škole... Já jsem šel na vejšku kvůli lezení, abych měl čas na lezení. A když jsem si vybíral práci, tak jsem si vybíral práci u Hopa (Jeden z Plzeňských lezců, který si s dalšími lezci založili vlastní firmu, aby si mohli určovat pracovní dobu a jezdit na skály, firma později málem zkrachovala, protože se jezdilo víc na skály než pracovalo.), abych tam měl čas na lezení, protože jsem věděl, že u Hopa to bude. A když jsem potom začal znova po tom problému s rukama pracovat, tak jsem začal podnikat proto abych měl čas na lezení.
- 76 Tazatel: Jsi vlastně členem nějakého oddílu?
- 77 Respondent: Hm sem členem tady toho USK lezec a vlastně z důvodu toho, že když lezu dobře, tak mam tady tuhle tu stěnu.
- 78 Tazatel: Takže si tam vstoupil abys mohl chodit sem na boulderovou stěnu?
- 79 Respondent: No jasně. Hm mě tady takovýhle organizovaný členství úplně jako nelákal. Tady to mam spíš jako kvůli tý stěně.
- 80 Tazatel: A pořádá oddíl nějaké společné akce?
- 81 Respondent: Ještě dřív jsme dělali nějaký akce jako na Kozelce (lezecká oblast na Plzni severu u Nečtin) a tak. Teďko už se to tak trošku rozpadá, opravdu víc kámošů mam mimo oddíl a ty chodí tady lízt k nám.
- 82 Tazatel: A ten oddíl založil...?
- 83 Respondent: To byl Sikáč vlastně, ten Bolek tady ta parta.
- 84 Tazatel: Proč lezeš už si mi vlastně řekl, ještě bys k tomu něco dodal, co protebe lezení znamená?
- 85 Respondent: Tak asi... jinak bych asi neměl, co dělat (smích). Co mi lezení přináší... Vlastně mi toho i hodně odnáší, ty jo.
- 86 Tazatel: Takže nejvíc tě na tom baví ta pohybová aktivita a ty lidi okolo...?
- 87 Respondent: Lidi okolo ty jsou pro mě STRAŠNĚ důležité... Že mě podpoří v lezení. A musím říct, že jsem přemýšlel, že kdyby jako, kdyby nějaký lidi nebyli, tak si myslím, že bych ani nelez. I když čistě lezení je pro mě strašně moc, ale zároveň je to pro mě strašně moc tím, že tam mam ty lidi kolem sebe... Ty lidi který mam. A kdyby nebyli, tak bych se třeba dal na bouldering, nebo já nevím.
- 88 Tazatel: A čím tě jako pomáhaj...
- 89 Respondent: Já nevím, já vím, že třeba některý lidi s těma bych lézt nemohl, třeba, že prostě to je nafoukanej paňák, to je člověk, kterej mi třeba jako na skalách nesedí, kuli takovejim lidem právě já nelezu, že mam rád takový čistý lidi, což si myslím, že tady ta osoba není.
- 90 Tazatel: Tak a teď mi popiš jak si představuješ svůj ideální lezecký den.
- 91 Respondent: To je teďka muj každěj den, protože skoro každěj den lezu. Pro mě ideální je vstát brzo, zacvičit si nějakou jogu, nebo nějakou takovou blbinu no a potom vyrazit do skal, většinou s někym s kym mi to fakt sedne, letos se mi teda povedlo párkát lézt s někym s kym mi to nesedlo a není to ono. A ideální je.
- 92 Tazatel: A co ti s ním nedeslo?
- 93 Respondent: No já rád jezdím do skal s lidma, který chtějí lízt... To se mi taky stalo, že některý lidi lízt nechtějí a pak to nestojí za moc, protože pak mi to taky nebaví, protože mam pocit, že ten člověk je tam jenom kvůli mě a to mi nebaví. Pro mě je ideální, že ten člověk s kterým jdu lízt tak si zaleze první, utahá se, je spokojenej a jestli zbyde pak nějak čas na mů lezení, to už je jedno. A večer, večer víno:) kecá se o cestách, vymýšlíš programy
- 94 Tazatel: A máš nějaký hodnoty či zásady spojený s lezením, který si přenášíš do normálního života.
- 95 Respondent: Tak mohe hlavní zásada je hlavní bejt férovej, to si myslím, že jak i s tím lezením, tak i v tom podnikání, který teďko dělám jako, který mě začíná teďka bavit pdobně jako to lezení, taky taková hra. A to je asi taková hlavní zásada. Nechovat se jako svině:).
- 96 Tazatel: A myslíš si, že lezení může nějak ovlivňovat hodnoty člověka?
- 97 Respondent: Hm myslím si že jo, ale já už to právě nepoznam, já asi jak už lezu dlouho... A já myslí si že v lezení se pohybujou lidi, která jsou takový jako přirozeně férový, že třeba já jsem scháněl nějaký lidi zase k tomu busnisu, nějakým způsobem jsem potřeboval něco dělat a lidi který jsem sehnal jsou lidi z lezení. Teďko vlastně Milan (jeden z plzeňských lezců věnující se převážně boulderingu), tak... A vim prostě, že to udělá, že ty lidi, který poznáš z lezení, tak potom... Že je to taková záruka toho, že s tebou nebudou jednat úplně jako to... #7#
- 98 Tazatel: Jako že myslíš, že lidi, co lezou, že...?
- 99 Respondent: Že možná ten sport shromažďuje takový lidi, který jsou takový ryzí no. Možná si jenom fandim... No jsou upřímný takový, ale možná že je to jenom taková iluze:) Ale nevím, myslím ž ejo.
- 100 Tazatel: A teď teda, něco o těch lidech kolem lezení, máš pocit, že lezci vytváří něco... že mají něco společného?
- 101 Respondent: No myslím si, že určitě jo. To je vlastně jak sem říkal, že prostě ty lezci... Je to že já bych nemohl lízt s někym jako kdo mi sedí. To je vidět i tady u Honzáče, jak se ty lidi tam schází a ještě dřív se jezdilo do Jury. Teďko třeba tenhle rok se to nějak nepodařilo, ale dřív vždycky ve

- Spiezu (ve skalních oblastech ve Frankenjuře) hromadná akce Plzeňáků. A i s těma lidma třeba když teďka jsme se potkávali s tou Katkou Chudobkou (1. žena v žebříčku na lezci), ona leze strašně hustě a ta je z Prahy, a to sou lidi, který prostě tam potkáš, pak už jako vidíš, že sou to lidi, který už k tobě patří, jako taková smečka prostě. Takže kdybys jí někde potkala a o něco jí poprosila, tak jako ti vyhoví... A to si je potkala jenom 5krát na skalách a už jsou to kámoši, už patří k tobě.
- 102 Tazatel: Jako že i v normální životě, jako by i v jiný situaci... #h:02-8#
- 103 Respondent: Jo, jako že když jí potkam na chodníku a řeknu že něco potřebuju, tak si myslím, že to pude... Ale možná že to je nějaká moje představa, ale asi jo.
- 104 Tazatel: Takže, že to podopruje i vztahy mimo..?
- 105 Respondent: No jako hodně přátelství a... tak to tam určité je.
- 106 Tazatel: A co si teda myslíš, že mají lezci společnýho?
- 107 Respondent: No tak možná ta láska k tomu sportu, že jo, k těm skalám, k tý přírodě... Si myslím, že to je spojuje a všichni ví že to mají rádi stejně a že vlastně to lezení je supr tím, že tam nikdo nic nehrotí, ne. Že i když já lezu těžký... že to je úplně jak jsem to říkal, že to... já lezu 8a a někdo leze 6a, tak si stejně tak dobře večer pokecáme, je to takovej naprosto zvláštní sport, že to v jiným sportě ani tak není... Ale já jsem nikdy žádněj jiněj sport nedělal, takže nevím...)
- 108 Tazatel: Tak to nevím, jestli bys dokázal zhodnoti čím lezení liší od ostatních sportů?
- 109 Respondent: No to právě nevím, že jako... Ten výkon je tam strašně relativní a... Tím že to je sport hlavně o pocitech, což si myslím, že fakt je, tak ty pocity můžeš mít stejně tak v 6ačku jako v něčem šiléným a... To bych řek, že je o trošku jiný...
- 110 Tazatel: Takže máš pocit, že v tom lezení nejde o to vylézt co nejvyšší číslo nebo co nejvyšše?
- 111 Respondent: Ne, to si myslím, že v tom lezení je důležitý prožít si tu cestu tak, aby tě uspokojila... Jakmile tě uspokojí, tak je to jedno jestli to byla cesta za 6a nebo za 8b. Proto si myslím, že si ty lidi tak rozumí, ne, že i jí si strašně dobře pokecam s lidma, který nelezou... Což si myslím, že v jiných sportech jako moc není, že když jsem třeba dřív chodil na fotbal, tak mi přišlo, že tam byla taková hierarchie, prostě že ten kdo kopá líp, je jako lepší. A to v tom lezení mi nepřijde, nebo jako třeba nějaký lezci to tak cítí, právě třeba ty pískaři jsou takový jako vyhranění, že když jsem potkal nějaký v Juře, tak než zjistili, že lezu těžký cesty, tak tě ani nepozdraví.
- 112 Tazatel: Takže myslíš že ty čísla berou víc?
- 113 Respondent: Jo, jo. Ačkoliv říkaj, že ne tak si právě myslím, že jo.
- 114 Tazatel: A myslíš si že si mezi sebou rozumí i lezci z různých stylů, jako třeba z bouldernigu?
- 115 Respondent: Myslím si, že jako takhle, že boulderisté jsou takový víc samorostí a takový ty lidi... Myslím si že to sportovní lezení, jak ho praktikuju já po tom vápně, tak tam se scházej ty největší socky a zároveň pohodáří jo... Pískaři mi přijdou takový namyšlený, boulderisté jsou takový samorostí a tady... to už je jako dobrý.
- 116 Respondent: Jo určitě myslím si, že lezci spoustu věcí jako nehrotí... Jak sem měl možnost spoustu lidí, co lezou zažít, tak jako fakt nic nehrotí, nic není problém většinou, a to mi přijde supr. Když potom jednam s lidma s kterýma podnikam, s kterýma musim jednat a občas to vidim, tak si říkam: Ty jo, co to je?
- 117 Tazatel: A proč si myslíš, že to tak je?
- 118 Respondent: To je asi nějak spojený s tím... Jako že v tom lezení, prostě se sebereš a vypadneš, jedeš někam a že to tak prostě zjistíš, že ty priority jsou někde jinde, než prostě vydělávat tady prachy a hrotit nějaký kraviny. Vlastně to jako zjistíš, že když jedeš ven, tak ti tam nic nechybí. Jsi tři tejdny venku a nic nepotřebuješ. To mě tu přijde, když tě někdo seřve prostě, že jako něco nefnguje, řík,áš: "Co? klídek to se spravi" a to právě ty lidi, co jsou tady do toho zabředlí a jezdí na 14dni k moři, tak to prostě nemaj. Prostě v tom lezení tak je takovej trend, je tady tak jako víc těch volnomyšlenkářů. #ch44-7#
- 119 Tazatel: Takže jsou to lidi, který vyznávají...
- 120 Respondent: Svobodu, no. Myslím si že to lezení je hlavně o tej svobodě a vlastně i ten pocit, co ti dává to lezení tý konkrétní cesty, tak si ty lidi pak přenáší do toho širšího, do toho svýho širšího života. Tak takhle si myslím, že to mam já. To je prostě, že se soustředíš jenom na to, jako třeba v tý józe, na tu jednu činnost a to já dokážu jenom v tom lezení, opravdu když lezu, tak jenom lezu a když tady to zažiješ, tak zjistíš, že všechno ostatní jsou jenom prkotiny.
- 121 Tazatel: Napadne tě ještě něco, čím se můžou lezci odlišovat? Zevnějškem, slengem....
- 122 Tazatel: Vzpomeň si na nějaký speciální výrazy, co se používají mezi lezcema
- 123 Respondent: Tak dvourstovka, jednorstovka, rajbas, nebo takový ty hecovací slovička, na rybu, lišta, krimp - zavřený úchop, oblíny.
- 124 Tazatel: A sleduješ třeba nějaký videa, nebo lezecký časopisy weby?
- 125 Respondent: Taky no, já strašně rád sleduju ty videa s tím Sharmou, kterej je s těma klukama, který vidim, že je to baví. Že třeba jsem zklamanej z toho Čarodějova učně, že Adam Ondra je lezec, kterej mi naproso nesedne, Adamovo vztah k lezení mi nepřijde takovej čiste. Třeba když ho vidim a spadne a křičí (často velmi sprostě nadává), přijde mi že nemá něco vyřešenýho. Tak třeba koukam rád na videa se Sharmou, kterej mi přijde, že právě naprosto ryzí, že k tomu přistupuje, tak že je to taky celej jeho život a vlastně... A to mě strašně motivuje, když vidim jak leze a v těch jeho projektech se posouvá, tak to je vlastně i lezení, který dělám já.
- 126 Tazatel: Jako tvůj vzor?
- 127 Respondent: Já nema vzor. Ale asi mě trošku ovlivnil, když nad tím teďka tak přemýšlím, že jako vlastně já to dělám dost podobě a taky mě to strašně baví.

- 128 Tazatel: Takže se na to koukáš, aby tě to motivovalo?
- 129 Respondent: No já se nepotřebuju motivovat, to asi ne, spíš jako mi přijde fajn, že to někdo vidí podobně.
- 130 Tazatel: Jo. Ještě si vzpomeneš na nějaký odlišnosti, podobnosti?
- 131 Respondent: Hm. Co mi teďko přijde zajímavý, třeba ty lezecký páry. To mi přijde takový zvláštní, když ty lidi horolezou a nějakou delší dobu spolu vydrží, tak už spolu potom lezou... Vlastně jsou spolu furt, tráví spolu víkendy a mě to přišlo super třeba na těch že oni mají ještě společnou práci. Takže celý rok jsou prostě spolu. To je úplně neskutečný.
- 132 Tazatel: A ještě něco?
- 133 Respondent: Tak jako to lezení mi přijde takový hodně individuální, jako že tam člověk jede hodně na sebe. když lezeš tak je to jenom tvuj, jako i když nic nevylezeš tak je to jenom tvé. A vlastně nikoho jiného to nezajímá. A tak je to podobný asi se spoustou sportů, který jsou takhle individuální. Třeba hodně lezců teďka začalo skákat s padákem, takže tady s těma sportama.
- 134 Tazatel: A jak vlastně vnímáš vývoj v lezení za tu dobu, co lezeš, zěnilo se za tu dobu něco, jako obecně?
- 135 Respondent: No určitě, já když jsem začal lézt, tak tady bylo právě hodně těch klasiků, takovejch který neuznávali to sportovní lezení, a přijde mi, že teďko i když spíš před těma 5ti lety to sportovní lezení tady u nás bylo strašně in, jako všichni chtěli trénovat strašně a strašně lízt a teďko zase poslední rok. Přijde mi že prostě ty lidi nemaj chuť trénovat tak moc, že třeba já když jsem před těma 3 rokama lez, tak všichni chtěli strašně trénovat a myslim že teďko to ty lidi nechtějí dělat proto, že vidí, že si to užijou stejně době v těch 8čkách 9kách jako v těch 10kách a prostě teď ta společnost je taková, že chtějí všichni vydělávat ty prachy a... Dřív to bylo takový divočejší, všichni jsou teďka našťelovaný na to, že budou po škole vydělávat už jenom ty peníze... Že spousta dobrejch lezců, který v době kdy jsem před těma 3 rokama lez, tak je kosili a byli na vejšce, já už jsem pracoval a lezli strašně dobře a jakmile začali pracovat, tak prostě z toho lezení úplně odešli. Že asi to vydělávání peněz je naplňuje víc, nebo že nemaj čas... nevim. Myslim si že teďka ten trend takovej, že bud výrazně míň lezců, co lezou těžký cesty. Lezení se jako určitě rozšiřuje a že ty lidi, co polezou polezou spíš lehčí cesty... Myslim, že těch lidí, co budou chtít opravdu dřít a lízt, takový ty hobby lezci jako já, který chtějí lézt fakt ty těžký cesty na který už musíš fakt jako trénovat, tak těch bude si myslim míň.
- 136 Tazatel: A myslíš, že je to škoda?
- 137 Respondent: No chvilku sem myslel, že je to škoda a pak sem si říkal, že bude alespoň místo v cestách. Takže asi ne. Ale zase když se s těma lidma, co lezou stejně těžký cesty co ty, tak s těma si hned sednu a jsou z nás kámoši.
- 138 Tazatel: A myslíš si, že se teda víc rozvíjí sportovní lezení?
- 139 Respondent: V podstatě, že ty lidi, co teďko přijdou, tak spíš lezou ty sportovní cesty a je to i tím, že... Já jsem vlastně začínal na skalách a teď většina těch lidí začíná na umělý stěně a z tý umělý stěny se dostanou do skal a z těch skal třeba až do hor. Zatím to dřív mi přišlo, že to bylo opačně, že ty lidi byli jako chodci, turisté z toho se dostali na nějaký cvičný skály a potom... Umělý ještě nebyli akdyž jse začínal já v těch 12ti, tak to taky ještě nebyly.
- 140 Tazatel: A co si myslíš o vlastně profesionalizaci v lezení a rozšíření závodního lezení, myslíš si že lezení teď víc organizovaný?
- 141 Respondent: Takhle myslim si, že v Čechách rozhodně organizovaný není a třeba ve Francii, když jsme tam před těma 10ti lety jezdili, tak organizovaný bylo. A Francie je třeba země, kde to lezení, tam to lezení je jako fotbal pomalu, fakt. Tam mají prostě na každý škrole stěnu, přijedeš normálně tam jezdit školy lezecký. Ale v Čechách to nikdy organizovaný nebylo a vždycky ty pokusy, to selhalo.
- 142 Tazatel: A myslíš si, že je to špatně?
- 143 Respondent: Mě je to jedno. Tak jako já bych byl radši... Kdyby se to pojímalo jako ve Francii, tak by mi to nepřišlo špatný. Ale přijde mi, že takovej ten Českéj způsob, takovej ten humpoláckej, to není úplně ono. Ale právě to závodní lezení je trochu ještě jiný.
- 144 Tazatel: A ty máš nějaký konkrétní cíl v lezení, jako v přelezení nějakých čísel?
- 145 Respondent: Mým cílem je lízt:) Ale mam teďka takovou hranici 8b, když ho vylezu... Mam takovou životní hranici, to je 8c+ to mam dokonce dvě cesty, který bych chtěl vylízt a myslim, že mam ještě tak 10 let čas, že pak už to nepude, takže když se mi to podaří do 40...
- 146 Tazatel: A je to hlavní cíl toho tvého lezení?
- 147 Respondent: Hm, nebo zatím je to hlavní cíl, a až ho splním, tak si najdu nějaký jiný cíle. Že i když ty lidi vylezou ty těžký cesty, tak u toho lezení nějak zůstanou, třeba jezdí do hor a ty cíle maj jiný. Takže si myslim, že to v tom lezení já budu úplně do nekonečna.
- 148 Tazatel: JJeště něco k těm pravidlům nebo k organizovanosti?
- 149 Respondent: No myslim si že ta organizovanost by nebyla špatná právě z toho pohledu, že když vidíš lidi co jezdí do skal, tak já mam občas strach, že ty skály zavřou... Když přijedeš do Jury a vidíš tam Poláky, který tam stanou prostě v místech, kde se stanovat nesmí, tak jenom čekáš, až to Němce nasere a ty jo... A prostě to začíná zavírat, nebo udělaj vstupný a... Myslim si, že tady z toho pohledu, ale to asi není o tý organizaci ale to je o tom svědomí každého a právě tím jak začíná lízt čím dál tím víc lidí a lidi, který k tomu třeba nemaj ani takovej vztah jako já, nebo jako... Já do tý Jury chci jezdit ještě 20let, a tak se tam podle toho chovam, když tam přijedou Poláci, který si tam ožerou držku a za vesnicí tam prostě dělají bordel a spí v místech, kde by neměli, tak to...
- 150 Tazatel: Tak to je teda asi tím, že ty lezci co lezou dlouho tak ty zásady maj...?
- 151 Respondent: Tak maj, no. Ty ostatní ne. My jsem i říkali, že by nám nevadilo, mít nějakou celoevropskou permici... Ale fakt to jsem říkal letost, protože to jsem se na ně fakt nasral, úplně to není možný, ne. Protože oni tam udělali fakt bordel, dělali tam kravál, to bylo fakt kousek od vesnice a druhý den když odjeli pryč, tak všude flašky rozházený...
- 152 Tazatel: A vnímáš v lezení nějakou soutěživost?
- 153 Respondent: No určitě. Myslim si, že je, jako že třeba i deničky na lezci jeden čas já jsem to docela řešil, ale myslim si, že ta soutěživost už se jako posunula, že teďka už to tak trochu upadá a i u mě to tak upadá... Myslim si, že ta soutěživost v tom lezení, co dělám já, je o tom že se kousnu a je to

pro mě důležitý, že jako, že vlastně už... Někdy mi na tom záleželo bejt před tím babsem v deníčku, tak jako takovej hec. A teďko to vidim tak, že to opadlo nějak a ta soutěživost je hlavně o tom, že chcei kousnout sebe, že chci vidět, že v tom prostě bojuju a..

154 Tazatel: Takže je to spíš taková vnitřní soutěž sama se sebou?

155 Respondent: No, jasně.

156 Tazatel: A myslíš, že se dá vůbec nějak soutěžit navzájem mezi lezcema, protože o té obtížnosti se pořád diskutuje?

157 Respondent: No to je otázka, no jako myslim, že lezení na umělý stěně jako soutěživý být může tam ty podmínky jsou stejný, ale zase dneska na skalách tam ta rivalita taky je a ta prestiž tam je výrazně větší než třeba na těch závodech. Prostě když Chris vyleze tu Ladura duru, tak to prostě bude pecka, to je jako když vylezl..., tak to je prostě hrozně prestižní záležitost a myslim, že to dělají ty kluci, kvůli tý prestiži, že to nedělaj jenom kvůli číslu, ale že se to prostě pak ví... že ty lidi tady po sobě chtějí něco zachovat. A pak jsou právě ty lidi, co lezou na tý umělce, kde ty podmínky jsou rovný a to jsou prostě závody, to je prostě sport jako každej jinej...

158 Tazatel: A myslíš si, že to co lezeš ty je sport?

159 Respondent: Myslim, že ne... Já jako na to trénuju, jako na sport, ale není to pro mě úplně... ten čistě sportovní výkon je jen část toho lezení...

160 Tazatel: Máš nějaký rituály, který dodržuješ před lezením?

161 Respondent: JO, jo mám. když lezu do cesty, kterou lezu už fakt hodně, tak namáguju a... dam si víc mága tahle na zápěstí... Tak to je jedinej.

162 Tazatel: Jo. Tak díky za rozhovor

- 1 **Tazatel:** Takže jenom na úvod jestli mi řekneš nějaké základní informace o sobě, kolik je ti let?
- 2 **Respondent:** 33, vysokoškolský a teď učím, dělám učitelku na plný úvazek...
- 3 **Tazatel:** Jo a teď jestli bys mi popsala jakej vztah máš k tomu lezení. Co teda vlastně považuješ za to lezení, nebo co teda děláš?
- 4 **Respondent:** Tak v podstatě se věnuju sportovnímu lezení a hlavně teda lezení na skalách, nebo venku, nejmíc teda na vápně, protože písky nejsou teda o sportovním lezení a s tím souvisí samozřejmě tréninky na stěně. A moc se teda nevěnuju boulderování, to jenom tak hodně okrajově.
- 5 **Tazatel:** Nějaký lezení vícedílek?
- 6 **Respondent:** Vícedíly taky ale málo, míň, protože je to časově náročnější a na to aby byli dva partneři na úrovni, tak aby to k něčemu bylo tak to není zas tak jednoduchý, ale párkrát sem lezla vícedíly a bavilo mě to, ale jakoby pro mě to znamená jak nelezou úplně těžký čísla lézt úplně lehoučké cesty, což bývá, že ty cesty nebývají úplně hezký... Takže si myslím, že ty vícedíly si užijou lidi, co lezou 8,9.
- 7 **Tazatel:** Jo takže co vlastně všechno považuješ za lezení?
- 8 **Respondent:** Asi jako lezení beru všechno jako všechny ty druhy, akorát někomu vyhovuje spíš boulderování někomu klasický lezení na pískách, někomu sportovní, akorát co mě přijde divný odvětí je rychlolezení, nebo lezení na rychlost, to už mi přijde takový divný, ale to už je spíš o závodění, to není o lezení jako takovým... Takže ale jinak ty ostatní druhy mě asi přijdou jako tak nějak, všechny je beru jako součást lezení, v podstatě jenom takový podkategorie.
- 9 **Tazatel:** A pro tebe je teda lezení sport, volnočasová aktivita ?
- 10 **Respondent:** No to jo, určitě.
- 11 **Tazatel:** A co je teda tvým cílem v lezení?
- 12 **Respondent:** No to je těžký říct, protože mě ten sport baví jako takovej se všim všudy, proto jsou ty cíle takový... Že třeba mam oddobí, že ty cíle vůbec nemam, že bych chtěla něco konkrétního vylézt, nebo se dostat na nějaký čísla, protože mě baví ten pohyb jako takovej, jako jet na ty skály, lézt si tam, samozřejmě když se mi podaří vylézt pro mě těžká cesta, tak je to fajn, ale málokdy jsem měla oddobí, že bych vyloženě šla jakoby za nějakým zlepšením ve smyslu čísel. Jakože mam radost, když se zlepšuju, sem schopná technicky líp vylézt nějaký věci, než to bylo dřív, ale není to pro mě o tom vylézt nějaký konkrétní čísla, nebo trénovat nějak pravidelně, na to nemam dostatek jako disciplíny abych trénovala pravidelně a že mam i jiný zájmy, který prostě mě od toho odvádí...
- 13 **Tazatel:** A ty děláš ještě nějaký jiný aktivity nebo...?
- 14 **Respondent:** No dělám třeba teďka tancování... A vždycky sem k tomu lezení něco měla, ale spíš se to jakoby hodně měnilo, že ty ostatní aktivity... že prostě mě baví jezdit na kole, baví mě lyžovat a určitě i nesportovní aktivity, divadlo a tady ty kulturní věci, dřív sem se hodně věnovala divadlu i prakticky... Takže tak nějak, teďka je to to tancování a pejsek... Takže teďka mě třeba víc táhno tohle, jakoby v tom lezení se stejně nějak zvlášť nezlepším, jako že nejsem talent na lezení, takže nemam v tom nějaký velký ambice, jenom mě to prostě baví a chci se udržet na nějaký úrovni, jo... V tom lezení myslím si nějakou velkou posun nevidím, takový jenom ty malé krůčky, že těma zkušenostma se člověk přece jenom hejbe líp na těch skalách, než když začínal jo a že když teda holt bude poctivě trénovat, tak že prostě se mu ty 7ky polezou lehčeji, že jinak by třeba do nich vynaložil víc síly, ale že bych třeba měla někdy ambice, že polezu 9ky, tak to prostě ne no...
- 15 **Tazatel:** A předpokládáš že budeš lézt?
- 16 **Respondent:** No to určitě, to určitě, jo i trénovat i lézt, jako samozřejmě, že když pak začne bejt hezký a jezdi se ven, tak to určitě. Spíš ten trénink, cejtím teď že nemam motivaci v tom tréninku, že prostě jakoby chodím 2krát týdně (myslí na Lokotku) s tím, že sem třeba jeden den domluvená s A. (lezkyně, stejný věk kat), která prostě potřebuje někoho, kdo s ní bude chodit od 4, protože je na mateřský a hodí se jí to takhle, takže jakoby mam závazek vůči ní, ale často bych se na to prostě vykašlala a jako šla dělat něco jinýho a vlastně ve čt zase chodíme s L. (lezkyně stejný věk kat), takže zase jakoby částečně tam chodím kvůli těm holčím, ale sem ráda, že mě to i svým způsobem donutí, ale jako nějak se tam určitě nepředřu na tom tréninku. Tak si říkám musí vylézt 10 cest, jdu si si dát dvojcesty (vylézt dvě cesty po sobě, trénink vytrvalosti, často užívaný lezci), nebo tak, vyzkoušet si nějakou novou těžší cestu, ale nemá to nějakou vyloženou systém, jakoby no...
- 17 **Tazatel:** Tak jo, a když si vzpomeneš, kdy jsi začala lézt?
- 18 **Respondent:** No jsem začala na vs ve druháku, někdy ve 20ti...
- 19 **Tazatel:** Ty jsi chodila na tělocvik?
- 20 **Respondent:** Ne chodila sem na kroužek. Při pájdě byl kroužek na té Sauně, na té boulderovce, tady vlastně v té době ani nic moc nebylo kromě té Sauny... Já vím že bylo něco, že se říkalo, že se chodí někam k hasičům, ty měli asi stěnu s lanem udělanou a to nevím, kde bylo. A jinak vlastně... Já přemejšlim, jestli v té době tu ještě něco bylo...
- 21 **Tazatel:** A ta stěna co je na zč, tak ta asi taky ještě nebyla...
- 22 **Respondent:** No to ne to je udělaný monohem pozdějc. Vlastně bylo jenom boulderovky, byla jenom pajda, potom K2 a pak ještě...
- 23 **Tazatel:** A ještě L. říkala, že měli nějakou soukromou stěnu...
- 24 **Respondent:** JO, tu tady na Koterovský, ta byla taky, to je pravda. To měl ten club, jak je M. R., J.J. (přítel respondentky lezec) tam občas taky chodil, já jsem tam občas taky chodila, ale já sem vlastně nepatřila do toho jejich oddílu.
- 25 **Tazatel:** Jo, a to ses přihlásila na ten kroužek sama a nebo s někým?
- 26 **Respondent:** Sama. No jako že ono to vzniklo tak, že sem měla na VŠ kamaráda, kterej lezl a ten jakoby netrénoval, spíš že jenom fakt jezdili s

- partou kámošů na skály a tak. Takže mě to přišlo takový zajímavý, když o tom vyprávěl, takže sem si říkala, že bych to mohla zkusit, protože sem hledal v té době nějaký sport jako, kterej bych dělala. No takže sem to prostě zkusila ten kroužek a tak nějak mi to zůstalo...
- 27 Tazatel: A bavilo tě to?
- 28 Respondent: Jo bavilo, bavilo. Hlavně jsme se tam sešli dobrá skupinka lidí, jako že sme si docela sedli, takže to bylo dobrý... Akorát jakoby sem neměla v té době moc možnost někam jezdit někam na skály, že chvíli trvalo než sem se dostala mezi tadytu Plzeňskou lezeckou komunitu, takže to jako chvíli trvalo...
- 29 Tazatel: A pak si teda začala jezdit na skály a ...?
- 30 Respondent: Pak sem začala jezdit na skály no. Už jakoby když sme byli na tom kroužku tak mi sme vlastně měli L. H. (z Ústí). Tak ten nás vzal dvakrát, že sme byli někde teda na skalách. Pak skončil ten kroužek a já sem pak začala sama chodit dál na tu pajdu na stěnu a tam sem se pak potkávala s J. (lezkyně) a H. (lezec) a J se mnou začala bavit a spolu jsme tak začali a s nima sem se pak dostala na skály a tak...
- 31 Tazatel: A co tě na tom teda zaujalo, nebo co tě začlo bavit na tom lezení?
- 32 Respondent: No to je, já nevím. Tak jednak se mi líbilo, tak já mam asi vůbec ráda jako pohyb
- 33 Tazatel: Jenom když ti do toho skočím, dělala si nějaký sport i před tím?
- 34 Respondent: Když sem byla na ZŠ, tak sem hrála basket vpodstatě jako závodně a skončila sem v 7 třídě a pak na střední škole sem měla období, kdy sem jako absolutně nesportovala, a pak když ke konci střední školy jsem začala to sportovní a že je mi to příjemný, vždycky jsem teda jako jezdila na kole nebo tak, to jo. A pak sem začala různě takový ty aerobiky a tak a pak právě tady na té pajdě, tak určitě sem chodila na nějaký aerobiky, ale furt sem hledala takovýho jako, co by mě víc ten sport, co by mě víc naplňovalo ten život jo... No to lezení je to takový víc... jakoby na jednu stranu je to individuální sport, ale na druhou stranu seš tam v tom kolektivu těch lidí a nevím, asi se dá říct, že je to svým způsobem živostní styl a hlavně je to spojený s venkovní aktivitou. Třeba ten aerobic, to je jenom v tělocvičně hodinu si zacvičit a tím to končí. A právě když mi to vpravěl ten kamarád o tom lezení, tak te mi líbilo, že právě jezdí někam na skály, že je to spojený i tady s tím cestováním a prostě s tím výletem někam, což třeba mě vždycky bavilo jo jakoby i s našima, že sem hodně chodili na výlety a spíš jako dovolený, že sme trávili tak, že sme jezdili na hory a chodili různě po horách, takže možná k tomuhle jsem měla vždycky nějaký vztah, bejt nějak v tej přírodě a to lezení s tím hodně souvisí no... No a taky se mě vždycky líbilo a viděla jsem ty lidi, který jako umí lézt, tak prostě jak lezou, jako ty pohyby, to sem na to koukala s otevřenou pusou, takže člověk by chtěl to takhle umět, no že je to hezký takhle ten pohyb i příjemný vědět, že člověk nějaký ten pohyb udělal dobře... že vlastně každé ten trénink i každý to lezení na skalách je vlastně taková jako výzva, že pořád jakoby... Já když to srovnám, třeba s tím aerobikem, tak ten aerobik, když si půjdu zacvičit, tak pořád to bude nějaká sestava a pak třeba to bude i chvíli nuda, protože prostě už to budeš znát ty cviky, nebo ti to tak nějak přijde pořád dokola, ale jakoby v tom lezení je pokaždý ten pohyb nějaký nový jinej a pořád tam má nějaký jako cíle no.
- 35 Tazatel: Takže tě to lezení pořád baví, to jsme říkali. Myslíš, že to lezení způsobilo tvůj přístup k životu nebo k nějakým, věcem?
- 36 Respondent: Tak to teda nevím, spíš si myslím přístup k životu asi ne, ale spíš si myslím, že mi to nějak naplnilo víc ten život...
- 37 Tazatel: Jo, že to bylo něco, jak si říkala, že si pořád něco hledala?
- 38 Respondent: Že sem pořád něco hledala takovýho, no, a v tomhle sem našla takovou tu náplň pro mě smysluplnou toho času, no, takže, v tomhle to asi jo...
- 39 Tazatel: Tak jo, ještě jsem se tě vlastně nezeptala, jaký pravidla a zásady při lezení, nebo čím se řídíš, klidně obečně jestli máš nějaký vlastní zásady nebo naučený?
- 40 Respondent: Jo, no takže jakoby určitě respektuju nějaký pravidla těch přelezů OS, RP, ale tak nějaký ten základ, kterej je všeobecně známej, tak ten respektuju a nějaký pravidla. Pak jsou nějaký pravidla co se týkají mg, tak pokud je oblast, kde je to zakázaný, tak to dodržuju, ale jakoby i na těch pískách sou místa, kde se to toleruje. Jako já lezu na písku na druhym, takže si to můžu dovolit, to nepoužívá to mg, když o nic nejde, ale beru to, že když tam lidi nacvičují nějaký těžký cesty, tak že to mg používaj, to jako asi beru... No a nevím...
- 41 Tazatel: A máš i nějaký svoje vlastní zásady, když jdeš lézt.
- 42 Respondent: Hm to mě vůbec nenapadá nějaký zásady... Jako určitě se nebráním lézt na druhym, jako že někdo to odsuzuje třeba, tak protě to neřeším. Mě teďka nic nenapadá...
- 43 Tazatel: To nevádí, a ty si vedeš deníček?
- 44 Respondent: Ne, ne...
- 45 Tazatel: Ne, takže pro tebe to lezení teda není o tom sbírat ty těžké cesty a baví tě to i normálně.
- 46 Respondent: Hm, jo, jo.
- 47 Tazatel: A ani sis nikdy nevedla deníček?
- 48 Respondent: No jedenu dobu sem se snažila, ale stejně to k ničemu nevedlo, takže... Jako vyloženě tréninkovej, to mi ale vydrželo jednu sezónu a pak jako... Jako na lezci, to je pravda tam si píšu cesty, ale jako teď ve symslu toho tréninkovýho a tak.
- 49 Tazatel: A tam si to teda píšeš...
- 50 Respondent: Tam si to píšu, ale je pravda, třeba sem si psala jednu dobu, že sem si říkala, že si to budu psát třeba až od 7ek nebo od 6, že si tam nebudu psát nějaké 5,6 co vylezu, no a občas se mi stane, že na to zapomenu to tam napsat, jsem na to takovej lajdák (smích).

- 51 Tazatel: A to máš jako pro přehled...
- 52 Respondent: No tak spíš sem si to založila v době, kdy sem měla ambice, že bych chtěla lízt těžší cesty, tak jako asi aby člověk viděl to zlepšení, když vidí že jeden rok leze 7 a další rok už zvládl 8-
- 53 Tazatel: A nebo si tam řesila ty body...
- 54 Respondent: Ne body jsem teda nějak neřešila, protože s mýma budoama, tam není co řešit, ale no spíš takový... dobrý to bylo v době kdy šel člověk nějak nahoru a pak když to způstane na té úrovni, spíš sem si říkala, že někdy taková motivace pro sebe, že se tam udělá těch 10 nejlepších cest, no tak vždycky sem si říkala, že bych je měla naplnit, abych tam měla 7ky a vejs, jo, aby tam nebyli jenom 6ky 5ky a tak no. Třeba jenom takhle, že sem si dala cíl v rámci toho svého deničku, jo.
- 55 Tazatel: No a teďko teda kolik času lezení věnuješ. No tak to mě zajímá do jaký míry tomu přizpůsobuješ svůj čas nebo život, práci.
- 56 Respondent: No tak v podstatě když to vezmu přes zimu, tak to jako tak dvakrát až třikrát týdně trénink a to si myslím, že tomu nějak extra nepřizpůsobuju nic, protože na to je čas odpoledne, tak do práce mojí to nějak nezasahuj, spíš někdy že třeba mam chuť to odpoleden strávit jinak, ale jinak mít... ale není problém ten trénin zrušit. Takže bych řekla, že mi to tak nějak neovlivňuje a... Potom v létě samozřejmě když se začne jezdit na skály třeba každé víkend, tak to si myslím, že jako ovlivňuje dost, že pak je problém se věnovat něčemu jinému, to je třeba věc, kterou budu řešit tohleto léto, že když vlastně chci s tím pejskem děla ty agility, tak ty se většinou dělaj o víkend, takže tam to budu muset trochu vyřešit, to se uvidí. Je to takový, že pro mě to má výhodu tu, že jakoby já nejsem člověk, co by vydržel doma, takže jakoby vim, že každé ten víkend vim, že můžu bejt někde pryč, takže spíš jako takhle... Je to pro mě prostě takový, výplň volného času.
- 57 Tazatel: Tak jo. A na dovolenou jezdiš spíš lezeckou nebo?
- 58 Respondent: Hm, taky. Jako určitě na jednu lezeckou jezdíme s J. vždycky no, jako já bych mohla (že by jí nevadilo) jet i na jinou, ale s J. teda to prostě nejde (smích).
- 59 Tazatel: Jo, ty jsi teda byla někdy v nějakým oddílu, nebo seš?
- 60 Respondent: Já sem nikdy teda oddíly moc neřešila, takže teďka v oddíle nejsem. Ale myslím si, že v době když sem byla na pajdě a platila jsem si stěnu, tak jsem automaticky byla v USK. Takže jenom tak kvůli tej stěně. Já jako nejsem... Já sem nikdy nepochopila, jako proč bych měla být v nějakým oddíle, mě to nikdy nenapadlo jako proč... Jako chápu že je někdo v oddíle, když se věnuje chození po horách a potřebuje nějaký materiál na to a lepší je pro něj, když ten materiál jakoby je majetkem toho oddílu a nemusí do toho tolik investovat. A pro mě já nevím, co by z toho plynulo, kdybych byla členem nějakého oddílu, prostě na tréninky si můžu chodit, jak chci, jako to neovlivňuje... Právě se tam jinak ani nic neděje, dřív když byly ty oddíly, že se organizovalo něco společně jo, že... Mě přijde, že ta lezecká komunita, která tady je, že to je v podstatě takovej neorganizovanej oddíl, mě to tak jako přijde, jo že třeba ten oddíl slučuje ty lidi, který, že kdybych chtěla lézt a neměla s kým, tak se dam do nějakého oddílu, abych teda jako s někým mohla na ty skály, ale takhle vlastně, když máš ty lidi kolem sebe, tak nevím no. Ty akce se tak nějak zorganizovávají, jakoby spontánně.
- 61 Tazatel: Teď ještě jestli mi můžeš popsat svůj ideální lezecký den, nebo víkend?
- 62 Respondent: Hm. Ty jo, to nevím. Tak asi ideální lezecký zájezd byl, když sme byli ve Finále a když to bylo u moře. No jasně ráno se vstane a jde se lézt, nejlépe když člověk něco vyleze a pak třeba jakoby odpoledne nebo na večer se vkoupat v moři a večer potom u vína a u ohně a...
- 63 Tazatel: No, a většinou to když jedete lézt, tak spíte venku, že jo?
- 64 Respondent: No no, tak hlavně je to jedno na tom, co mě na tom baví. Třeba právě v tom finale, i když jsme tam měli stany, tak jsem raději spala venku, že ani v tom stanu sem neměla potřebu spát, když je hezky, když je teplo.
- 65 Tazatel: A ještě jak si říkala, že i ráda jezdiš s těma lidma, tak jako jestli bys dokázala říct s jakýma lidma ráda lezeš?
- 66 Respondent: No jakoby asi v tom okruhu těch lezců, co znam, asi nemam výrazně s někým problémem, spíš si myslím, že problémem je když máš hodně odlišnou výkonnost a pak jakoby najít nějaký kompromis, kam teda jet a na jaký skály a tak a... Jinak nemam problémem s kým bych nemohl jet, nebo že by mě vadilo, kdyby mě někdo jistil jo, že... Tak v podstatě spolulezce nestřídám, že vim že jim můžu věřit, hlavně jako si myslím, že ty lidi co lezeš znáš dobře, tady ty prostě z té Plzeňské komunity...
- 67 Tazatel: Jasně a když potkáš nějaké cizí lezce na skalách, tak si s nima rozumíš?
- 68 Respondent: Asi jo, ale samozřejmě někdy člověk potká zvláštní typy. Někdo je třeba svalnatej z posilovny a když leze na skále, tak pak neleze nic, nebo jo... Jo určitě jako všude ti asi někdo není úplně sympatickej. Někdy to mam spíš na stěnách, jak se tam občas objevujou takový ty, co jako opravdu si doužalézt, já nevím maj pocit, že je to teď módní jít na stěnu, tak tam jdou a teď tam dělaj nějaký ty kraviny, kdy si i říkáš jestli tam se někomu něco nestane a jestli to vůbec přežiu, tak spíš s tímhleďstím mam problémem, myslím že na skalách... K tomuhle nevím jakej mam mít postoj, když tam (na stěně) ty rodiče maj ty děti a teď jakoby je tam na jednu stranu zabaví, že se tam houpou na laněch a dělaj kraviny, což je asi doba jsou to přece jenom děti, ale nevím jestli by je neměli učit, že ten sport je taky o té bezpečnosti, že ta bezpečnost je tam strašně důležitá, jo trochu je navést, aby měli respekt z nějakých věcí a že nejde jenom o mě, ale i o to okolí, jiný jističi a tak...
- 69 Tazatel: Jo, takže ti vadí trocha ta přeplněnost těch stěn těma novými lidma a na skalách to je...?
- 70 Respondent: Nevím no na skalách taky tam tolik lidí před 20ti lety nebylo. Jakoby člověk samozřejmě když jezdíme do Jury, tak zná prostě ty skály, který vždycky budou přeplněný, takže když nechceš, tak tam nepojedeš. A jako zase s Járrou vybiráme takový skály, kde ve Finále nikdo není, my si pak vždycky říkáme, že sme asi jediný, co lezou, nebo sli lézt (smích). No tak jako samozřejmě se snažime objevovat nějaký nový místa...
- 71 Tazatel: Tak jo. A když to tak zhodnotíš myslíš si, že si něco z lezení, třeba nějaký hodnoty přenášíš i do toho vědního života?

- 72 Respondent: Jo. No možná by to mohlo být něco v tom smyslu jako jak jsme se bavili o té bezpečnosti, tak vnímat nějak ty lidi okolo, aby... Možná i jako někdy bych řekla, že taková ta zodpovědnost vůči přírodě, že člověk v souvislosti s tím lezením co třeba je nějaký zásah do přírody není moc dobrý a co ještě je jako únosný, jako tady ty věci... Možná ten vztah k té přírodě, jako víc si těch věcí všimám a člověk se nad tím i víc zamyslí, no. Samozřejmě spíš bych řekla ne toho samotného lezení, ale co se týká toho kempování, jo že třeba to je takový, že to člověk řeší, aby té přírodě tolik neublížoval, když už dělá sport, který je spojený s přírodou, tak aby ty přírodě tolik neškodil.
- 73 Tazatel: A teďka něco obecně k lezcům, jako dalo by se říct, že mají ty lezci něco společného, nebo mají vlastně společně ten sport a myslíš si, že se i v tom všedním životě se lezci setkávají a tak nebo myslíš si, že to tak je?
- 74 Respondent: No myslím si, že mají i v něčem podobně ten životní styl no, že jsou to lidi určitě aktivní, už jenom to, že mají rádi ten sport, jsou rádi venku, jsou rádi aktivní, jsou určitě rádi v té společnosti, že rádi si sednou spolu a popovídají, o tom co kde vylezli. Jako já je vnímám všechny ty lidi, že mají hodně podobný ty lidi a... Často si myslím, že ti takovej nadhled, hodně času to vnímám u lezců u chlapů, že jsou takový často free. Jako já sem to, když sem se od začátku setkávala s těma lidma s tou skupinkou, tak mě vždycky právě s nima bylo dobře, že právě jako jsou takový nad věcí, že ty věci neřešej, že by řešili nějaký zásadní životní situace. Je to spíš u mě takový pocitový, těžko se mi to vysvětluje slova...
- 75 Tazatel: Ještě teda všimáš si i nějakých odlišností od jiných sportů
- 76 Respondent: Jo, já přemejšlim spíš jak mam teď zkušenosti s magickářema. Ty lezci většinou řeší i jiný sportovní aktivity, protože ještě mají takový ty jiný sportovní aktivity.
- 77 Tazatel: A myslíš, že se vůbec lezení liší od nějakých jiných sportů,
- 78 Respondent: No takhle ještě bych třeba řekla, že mě teď napadá, že jak jdou ty rekreační volejbalisti, tak že s nima mam takovou zkušenost, tak mě přijde, že ta jejich skupinka, která si jde prostě zahrát ten volejbal, pak si jdou sednou na pivo, ale že je to pořád ta jejich skupinka, nemyslím si, že se takhle scházej volejbalisti všude možně z různých koutů plzně. Kdežto ty lezci o sobě tady vzájemně ví, takový co se tomu hodně věnujou a taky je jich určitě míň, než kdyby se sešli všichni ti volejbalisti. Jo že vlastně se hrozně ty skupinky prolínaj, jo že vlastně ty volejbalisti si hrajou pořád v nějakým ustáleným teamu a neprolínaj se ty jejich teamy, kdežto mi jakoby jdeme lézt jednou s tím, jednou s tím, takže se to všechno pořád takhle prolíná, protože není vlastně ustálený tým lezců a nenapadá mě jiný sport, kde by to takhle bylo, pro mě třeba spíš k tomu přijde srovnatelný ten magig...
- 79 Tazatel: Tak jo, takže dalo by se říct, že ty lezci tvoří nějakou skupinu. Tak teďka jestli si vzpomeneš na nějaký podobnosti mezi lezcema, třeba vzhled, chování?
- 80 Respondent: Jako chlapy asi jo, jako stylem oblékání a u těch holek, tak jakoby. Jako že je určitě druh oblečení ve kterým když někoho vidím, tak si řeknu, že to asi bude lezec, takový ty shoftshelový bundy a sportovní... a u těch holek bych to asi nepoznala, možná podle postavy, když mají nějaký namakaný předloktí, ale tak jako spíš, když bych viděla nějakou holku, která je vysportovaná, tak mě napadne, že sportuje, ale nevím jestli bych přímo řekla, že je lezkyně, ale u těch kluků si myslím, že je to vidět, takový sportovně ležerní typ.
- 81 Tazatel: A ještě nějaký zvláštní chování tě napadne?
- 82 Respondent: Chování nevím.
- 83 Tazatel: A třeba nějaký tradice, něco co by se dodržovalo mezi lezcema?
- 84 Respondent: No já vím takový ty na pískách, vím že na Silvestra nebo na Novej rok, že vlastně první kdo dojde nějakou věž, tak něco... Horezdary se dělají, jako, že se napišeš jako první do té knížky, takže oni vyloženě se snaží být ještě na toho Silvestra na věži, nebo pod věží. Tak tohleto vím, a jinak... možná spíš ty tradice budou na těch pískách, protože přece jenom to sportovní lezení je takovej mladší sport a že tam nevím jestli se najdou vyloženě nějaký tradice...
- 85 Tazatel: To nemusí být ani tradice...
- 86 Respondent: No sázky, to já vlastně asi velká tradice. No a pak nevím jestli se dá počítat jako tradice, ale to už se dneska asi taky nedělá, že vlastně jak vzniklo to RP, tak že to dělal ten... že vlastně si dělal ty červený puntíky.
- 87 Tazatel: Jo a máš třeba nějaký rituály před lezením nebo tak?
- 88 Respondent: Většinou se dřív navazuju, ale spíš to je, že mi ty lezečky tlačí... Já třeba ještě přemejšlim, že třeba když se navážu, tak pak ještě několikrát kouknu na ten uzel, to dělám no, ale... A ještě pak když jistim a mam karabinu, tak mam zabjehnutý, že jí pořád kontroluju.. Takže takový stereotypy...
- 89 Tazatel: Vzpomeneš si ještě na nějaký slova nebo na něco, co se speciálně používají?
- 90 Respondent: Speciální výrazy ještě, že jsou ty skály oslemlý, jako že je tam šlem na tom, když sou ty skály špinavý. Loker se taky říká, to je když je kámen který není pevný.
- 91 Tazatel: Jo, ještě myslíš si že jsou nějaké omezení v tom kdo by mohl lézt?
- 92 Respondent: já nevím, to mě vždycky napadnou jenom tlustý lidi.
- 93 Tazatel: Nebo máš třeba pocit jako holka, že by to byl mužskej sport?
- 94 Respondent: No to ne, jako mam to tak že samozřejmě mě přijde, že asi je to mužskej sport, ale nepřijde mi divný, že hloka leze, než že hraje fotbal. Jakoby takhle přijde mi to, že je to hodně silovej sport, takže tu sílu bych čekala víc u těch chlapů, ale zároveň je to o nějakým vyváženosti pohybů, což mi přijde spíš takový ženský. Takže asi tak že to má obě ty složky, to jedno mi přijde klučičí, to jedno spíš holčičí. Ale třeba že je to takovej odvažnej sport, tak má člověk víc zafixovaný, že chlapy sou spíš odvažný, že budou šplhat do vějšek a že u holek se to tak nečeká, ale nepřijde mi to zas takový divný.

- 95 Tazatel: Ještě když se k tomu vrátíme, jenom na spolulezci ti nevádí jestli je to holka nebo kluk?
- 96 Respondent: Hm to mi přijde stejný, jako jakmile vim, že je to někdo, kdo má zkušenosti s lezením, tak je mi to jedno.
- 97 Tazatel: Jak dlouho teda lezeš?
- 98 Respondent: Tak 12 let
- 99 Tazatel: A přijde ti, že se za tu dobu něco v tom lezení změnilo?
- 100 Respondent: To nemam pocit...
- 101 Tazatel: A přístup k tomu máš pořád stejnej?
- 102 Respondent: No tam asi bylo vždycky to že mě bavil ten pohyb a i potom ty lidi, která sem tam poznala, akorát, že třeba jsem tam měla kratší období, že jsem chtěla zlepšit tu výkonnost, ale jako více méně tak nějak tím základem je pořád to, že prostě mě baví ten pohyb a že mě baví bejt s těma lidma..
- 103 Tazatel: Myslíš si, že by nějak rostla ta organizovanost.
- 104 Respondent: To si myslim, že je spíš obráceně, že třeba dřív to bylo takový organizovaňejší, že teďka bych řekla, že je víc lidí, co třeba jenom chodí na stěny a nejezdí vůbec na skály a myslim si, že i dřív byla povinnost, když chtěl člověk jet na skály, tak musel být v ČHS, takže si myslim, že ta organizovanost ubývá.
- 105 Tazatel: A vnímáš nějaký rozdíly mezi lezcema, nebo vymezuješ se vůči nějakému třeba stylu lezení?
- 106 Respondent: No myslim si, že by se tam asi našlo rozdíl třeba mezi těma typickejšma jenom bouldristama a těma sportovníma lezcema, co se věnujou jenom tomu tak to bude zase jiná partička lidí, no ale že bych řekla, že bouldrista něni lezec, to zase ne. No to mi přijde to rychlolezení, že nechápu ten smysl, nevím, ztrácí se tam to co mě na tom sportu baví, že jsou tam pokaždý jiný phyby, a je to o tom hledat jak to jako vylézt, jak to zvládnout a ta rychlost je tam pro mě na poslenim místě, to mě tam přijde úplně zbytečný, to je jakoby se běhala 60tka na krásu...
- 107 Tazatel: A myslíš si, že lezení je soutěživej sport?
- 108 Respondent: No určitě, myslim si že se tam dá soutěžit v těch zebříčcích a to si myslim, že to kluci sledujou hodně. Zvlášť jako konkrétní lidi, který se znají a těm lidem se pak říká deničkáři..
- 109 Tazatel: A ty se v tom lezení snažíš nějak soutěžit?
- 110 Respondent: Já nějak nevím, protože nemam s kym soutěžit a ani to není můj cíl.
- 111 Tazatel: A jakej máš názor v tom překonávání rekordů?
- 112 Respondent: Jako jo třeba lezení na rychlost ve skalách je docela obdivuhodný, no myslim si, že to už je tak odtažitý od máho lezení, takže třeba Adam Ondra. Já ani nejsem schopná pobrat, že vylezl něco těžkýho, to už je pro mě tak vzdálené lezení, že to pro mě ani není taková senzace, že to vylezl. Já prostě nejsem schopná to nějak vnímat, pro mě jakoby je důležitý to co jsem schopná taky lézt, pro mě bude důležitější zpráva, že já nevím Lída přelezla 9ku, než že mi řekne, že Ondra vylezl to a to, a nějak mi to ani nepřekvapí, protože už mi to přijde takový sci-fi...
- 113 Tazatel: Tak to, to je asi všechno, tak děkuju za rozhovor.
- 114 Tazatel: Že těch lezců je asi furt m
- 115 Tazatel:

- 1 **Tazatel:** Tak nejdřív nějaký tvoje základní charakteristiky, kolik je ti let?
- 2 **Respondent:** Jo, 40 mi bude.
- 3 **Tazatel:** A co děláš?
- 4 **Respondent:** Jsem konstruktér, na plnej úvazek a jsem ing.
- 5 **Tazatel:** A teď teda k tomu lezení, na začátek mohl bys mi popsat co vlastně děláš, jaký styl lezení vyznáváš, nebo jak bys tu činnost charakterizoval?
- 6 **Respondent:** Tak já vyznám asi skálolezení nebo sportovní lezení, kde ten cíl je zaměřen spíš na výkon, z hlediska obtížnosti, než nějakých zážitků nebo dosažených metrů do vejšky.
- 7 **Tazatel:** Takže sportovní lezení...?
- 8 **Respondent:** A sportovní jak na laně, tak bouldering.
- 9 **Tazatel:** A ještě vlastně na pískách lezeš?
- 10 **Respondent:** No ale to bych řekl, že je to samý, co je to sportovní lezení, akorát, že je to takový odvážnější.
- 11 **Tazatel:** A jakej vztah máš k ostatním stylům lezení třeba k tomu tradičnímu v horách nebo jseš vyhraněnej proti nějakému stylu?
- 12 **Respondent:** Tak já jsem v klasicejch horách nikdy nelezl, já sem lezl buďto ve sportovních oblastech vícedélkové cesty třeba v Arcu, ale klasicky hory v tatrách nebo alpách to jsem nikdy nelezl. A s nějakýma sporama jsem se setkal jedině na těch pískovcích, protože spíš že lezu ty sportovní cesty, tak já používám magnézium a někdo se staví proti tomu, takže jakoby v tuhle těch tradičních oblastech tutěm lidem jdu z cesty a tam kde se mágovat nesmí, tak tam nejedím a tam nelezu.
- 13 **Tazatel:** Takže jsi spíš sportovní lezec a ten boudlering, jakej k tomu máš vztah..?
- 14 **Respondent:** Tak já jsem vždycky lezl na skalách s lanem a boudering jsem používal jakoby tréninkovej, metodu zvýšit si maximální sílu. Tak ono už je to taky dlouho, ale tak asi pře 10 lety jsem byl ve Fontenebleu (boulderová oblast ve Francii), takže do té doby boudering po šutrech mě moc nebavilo, ale v tom fontáči tam mě to přímo nadchlo...
- 15 **Tazatel:** Jo a proč?
- 16 **Respondent:** Protože to bylo takový něco zvláštního, že tady to boudering já nevím Petráč nebo něco je takový, že sedíš na zadku a ten zadek ani nemůžeš zvednout, kdežto tam ty šutry jsou velikánský a bylo to blíž tomu normálnímu lezení jo.
- 17 **Tazatel:** Jo. takže to máš spíš jako trénink. A jak dlouho teda lezeš a kdy a proč jsi začal lézt?
- 18 **Respondent:** Hm tak já sem začal lézt úplně prvně v 5ti letech, protože lezl muj táta. Ten potom měl vážnej úraz, takže přestal lézt... A furt jsem se jako o lezení zajímal, čet jsem tenkrát spíš knížky o těch horách "Himálajský dobrodružství" a takový a asi ve 14, protože já sem chodil do třídy s Vlastou V. (ze Sumitdrive, správce Lokotky) na základku, tak on tenkrát lez a tím sem se k tomu lezení dostal znova a začal jsem lézt od té doby, takže od těch 14 lezu už jako pravidelně.
- 19 **Tazatel:** Takže on tě přivedl na ty skály?
- 20 **Respondent:** Jo, jo. abych si to mohl s ním vyzkoušet.
- 21 **Tazatel:** A jaký si z toho měl ten první pocit, nebo co tě na tom zaujalo?
- 22 **Respondent:** No co mi nadchlo, já sem před tím dělal i jiný sporty, kdy vždycky byl nějaký trenér a někdo na tebe řval a musel ses mu podřizovat, kdežto tady to bylo úplně jako volný, že sis mohl dělat jako, co jsi chtěl, trénoval si podle sebe. I když trénovat jsme tenkrát netrénovali to až daleko pozdějš, bylo to takový úplně něco jinýho no.
- 23 **Tazatel:** Takže ze začátku si to měl, takový jako...
- 24 **Respondent:** Jako dobrodružství spíš.
- 25 **Tazatel:** A pak ses teda rozhodnul trénovat a to bylo proč, nebo..?
- 26 **Respondent:** No tak to bylo, abych si zvedl maximální úroveň, ale to bylo až o hodně dýl, protože tenkrát tady žádný umělý stěny nebyli, takže když jsme začli trošičku trénovat, nebo mimo to, že jsme jeli někam na skály, tak tady byl ten nedostavěnej mostní pilíř tady dole na Slovanech, jo... nebyly umělý stěny.
- 27 **Tazatel:** Jak se to teda vyvíjelo dál, ty jsi začal trénovat a ty jsi závodil taky?
- 28 **Respondent:** To jsem potom závodil.
- 29 **Tazatel:** Jo, a mohl bys to ještě nějak popsat jako proč si začal závodit a...?
- 30 **Respondent:** No tak když se postavili první stěny, tak to vlastně to jsme postavili taky s tím Vlastou V., to bylo jak bejvalo kino hvězda a na rohu, jak je ten most směrem k Viktorce, tak dole ve sklepě byla první takováhle boudlerovka. A jednu zimu jsme tam začli trénovat a ta výkonost šla obrovsky nahoru. Jako na skalách, když jsem netrénoval jsem lezl tak 7+/8- a přes tu zimu jsme natrénovali tak, že první březnověj výlet do Arca a vylezl jsem tam 7b+, takže ten nárůst byl hodně rapidní no a když sem zjistil, že mam takhle tu výkonost vyšší, tak sem jel zkusit pár těch závodů. No a ze začátku to bylo, že sem sotva postoupil z kvalifikace třeba do semifinále a pár těch závodů co sem objel se mi podařilo dostat do finále já nevím bejst pátej na českým poháru a takhle...

- 31 **Tazatel:** Aha a co tě vlastně k tomu vedlo, že jsi začal závodit, proč tě to bavilo...?
- 32 **Respondent:** Chtěl jsem se poměřit s těma ostatníma, protože tady byla uzavřená komunita Plzně ale byl si takovej jednookym králem mezi slepými a neviděl si dál, kdežto když sem se pak sešel s těma lidma z celý republiky, tak tě to rozšířilo obzory a zjistil si že v Praze nebo v Brně nebo, že prostě lezou ti kluci zas ještě těžší cesty a výkonost že maj jinou.
- 33 **Tazatel:** Takže to pro tebe byla i nějaká...?
- 34 **Respondent:** Konfrontace s republikou a motivace se posunout dál.
- 35 **Tazatel:** Takže ti tady něco jako chybělo, nebo...
- 36 **Respondent:** Chtěl jsem se porovnat jakože s ostatníma no. Tady ta komunita byla tenkrát hodně úzká, lezlo daleko míň lidí, než leze dneska a proto jsem to jel zkusit jinak...
- 37 **Tazatel:** No a bavilo tě to?
- 38 **Respondent:** Bavilo musím říct, že jo... Musím říct, že byla otrava strávit ten čas v izolaci a pak si zalést jednu krátkou kvalifikační nebo finálovou cestu, zbytek sis jenom povídal s těma ostatníma nebo ses soustředil na ten výkon, ale já jsem to bral jako že je to součást těch lezeckejch závodů, tak sem se s tím ztotožnil a...
- 39 **Tazatel:** Tak jo. A myslíš si, že to lezení nějak změnilo tvůj přístup celkově třeba k životu, nebo?
- 40 **Respondent:** Hm. To asi každému si myslím, protože to lezení je úžasný v tom, že propojuje nejen ten fyzickej výkon, ale i ten psychickej a to si myslím, že i na těch sportovně dobře zajištěnejch cestách se každěj trošičku bojí a musí ten jakoby strach nebo stres z toho ovládat a potlačit a to si myslím, že je důležitý i potom v tom osobním životě nebo v práci nebo kdekoliv, jako zachovat si chladnou hlavu a nerozhodovat se zbrkle, to si myslím, že je dobrá příprava pro život.
- 41 **Tazatel:** Jako, že je člověk pak takovej rozvážnější...
- 42 **Respondent:** No ne tak vystresovanej ze všeho, protože tady při lezení ti jde o život. A myslím si, že to i posílí vlastní sebevědomí a to že je dobrý.
- 43 **Tazatel:** Jo tak jo. A přizpůsoboval nebo přizpůsobuješ lezení nějak svůj čas, práci, život?
- 44 **Respondent:** Přizpůsoboval, když sem závodil tak sem trénoval 4 dni v tejdnu. Teď potom sem třeba už ubíral, protože jsem měl rodinu, malý děti tak jakoby ten čas na to bylo míň a dneska už zas není tolik ta chuť, no (smích). Teďka už jsem ten pohled na lezení změnil, že už to není moje priorita, je to muj koníček. Jakoby porád mi to baví, už to nehrotím tolik do těch výkonů, ale spíš do těch příjemnejch zážitků, který při tom zažiju, daleko víc mi záleží, když třeba plánuju někam nějakěj zájezd, než jaký sou tam cesty, spíš dávám prioritu s kterejma lidma tam pojedou a jak mi tam s těma lidma bude.
- 45 **Tazatel:** Takže by se dalo říct, že před tím tě na tom lezení zajímal spíš ten výkon a teďko je to už...
- 46 **Respondent:** Spíš na ty zážitky na tu pohodu. Víc si to užívám no.
- 47 **Tazatel:** Takže teďko je to lezení tvůj hlavní koníček nebo máš ještě jiný aktivity?
- 48 **Respondent:** Je to teďka muj hlavní koníček a muj hlavní koníček a muj hlavní sport, ale do tý doby jsem dělal od dětství těch sportů víc sem prošel, závodně sem plaval, závodně jsem lyžoval, dělám sem kanoistiku na divokej vodě a vlastně i k těm sportům jsem dělal i další doplňkovj sporty, běhání na běžkách, cyklistiku, nebo nabírání kondičky a tumhletěm sportům se věnuju samozřejmě dál, ale okrajově a ten hlavní sport je to lezení.
- 49 **Tazatel:** Takže ten význam toho lezení pro tebe je, že je to jako koníček, takže to bereš tak, že je to jen část tvýho života, nebo...
- 50 **Respondent:** Tak musíš to brát úměrně k věku do 20ti se na to člověk dívá jinak než ve 40ti, takže jo je to koníček, vim že mi to nebude žít a že nebudu mistr světa a já nevím, co a i tak na to potom nahlížíš. Má ti to přinášet radost a né stres.
- 51 **Tazatel:** Jasně ale tak říkal si, že trochu na to člověka má vliv, takže myslíš si, že to trochu utváří i tvůj životní styl?
- 52 **Respondent:** No asi jo...
- 53 **Tazatel:** A ty jsi členem nějakýho oddílu?
- 54 **Respondent:** Nejsem, nejsem. Byl sem členem na pajdě tam je oddíl. Jeden čas sem byl v Azbestovo oddílu Climberu, ale více méně já ten oddíl pro svoji činnost nepotřebuju, takže teďko nejsem členem žádnýho oddílu.
- 55 **Tazatel:** A z jakýho důvodu si byl před tím v tom oddílu?
- 56 **Respondent:** A tak v tej době před tím se v tom oddílu něco dělo, jo, měli jsme společnou stěnu, společný tréninky, z toho plynuli i nějaký výhody, tak proto jsem v tom sdružení nebo v tom oddíle byl.
- 57 **Tazatel:** A teďko ty oddíly.
- 58 **Respondent:** Jakoby tu svoji činnost zastavili nebo utlumili, tím já nemam potřebu tam chodit, stěny máme svý vlastní soukromí, nebo komerční který zaplatím a proto nemam potřebu platit ještě nějaký členský příspěvky.
- 59 **Tazatel:** Ty vlastně chodíš k tomu kamarádovi Dendymu na tu stěnu?
- 60 **Respondent:** Hm. Já sem měl i svou vlastní stěnu, když sem bydlel u mý mámy ta je tam furt.
- 61 **Tazatel:** Jasně takže si před tím do toho oddílu chodil kvůli tomu tréninku a kvůli...?

- 62 **Respondent:** A kvůli tej komunitě, protože byli společný tréninky, ty společný tréninky jsou strašně důležité, když trénuješ sám, to třeba bylo v té době kdy jsem závodil, tak Jirka S. chvíličku Rene. F tak občas na ty závody jeli, ale nezúčastňovali se jich pravidelně, protože, nechci se jich dotknout, ale třeba tu výkonnost neměli takovou a proto je to nemotivovalo jezdit víkend co víkend, nebo co ty závody byly a to bylo Praha, Liberec, Brno, Ostrava, poměrně daleko a... V té době sem se na ty závody připravoval sám a to bylo hrozně úmorný, jakoby snažit se trénovat na tu nejvyšší úroveň těch závodů a při tom k sobě nemít partnera, který s tebou ten trénink máš a když takovou skupinu máš, tak se trénuje daleko snáz a snáze se i zlepšuješ.
- 63 **Tazatel:** No a ještě jste tam měli nějaký jiný akce, jezdili jste někam spolu?
- 64 **Respondent:** JO, jo domluvili jsem nějaký společný zájezdy...
- 65 **Tazatel:** A to proč lezeš, o tom už jsme trochu mluvili, že si to chceš užít...?
- 66 **Respondent:** Teď už si to chci užít, dřív sem chtěl něco dokázat.
- 67 **Tazatel:** A to bylo jako věkem, že si změnil názor na to lezení nebo...?
- 68 **Respondent:** No asi jo. No tak hale podívej se ta výkonost jde nahoru nějakou dobu, pak se dostane na tu mezní hranici a pak s tím skončí. A já jsem s tím neskončil protože mě to baví dál, ale už hledáš ten cíl někde jinde, protože víš, že už těžko... Dosáhl si třeba 8a, víš že můžeš možná vylézt 8a+, ale už víš, že nepolezeš 8b, takže začneš hledat už něco jiného...
- 69 **Tazatel:** Takže teď tě baví na tom lezení nejvíc co..?
- 70 **Respondent:** Baví mě si to užít, aby mě ta cesta bavila, vylézt si něco pěkného OS, vylézt něco odvážného na pískách...
- 71 **Tazatel:** Jasně a taky si říkal, že tě to baví i ta komunita, jezdit teda s těma lidma?
- 72 **Respondent:** A jezdit s těma lidma, s kterejma je ti dobře.
- 73 **Tazatel:** A je to pro tebe teda taky důležitý být tam s určitýma lidma?
- 74 **Respondent:** No to je hodně důležitý, jako právě jak si říkala, že si to užívám, tak to je čím dál tím důležitější než když jsem měl před tím tu prioritu výkonu. Na těch lidech spousta věcí sem spíš přehlíd, když sem potřeboval něco vylézt a teď když nemám ten výkon, tak spíš preferuju to aby mi s tíma lidma bylo dobře.
- 75 **Tazatel:** Tak jo. A teď jestli bys mi popsal nějaký tvůj ideální lezecký den...
- 76 **Respondent:** Ty jo to je těžký. Ráno se probudíš bude takový chladnější sluneční ráno, rozlezeš se vylezeš nějakou těžkou cestu... Nevím co by bylo, ještě pěkného, večer dobrá večeře, lahvinka vína a být s lidma někde u ohně, pokecat...
- 77 **Tazatel:** Jo, takže když jedeš někam lézt, tak jezdíš spíš někam na delší dobu?
- 78 **Respondent:** Na víkend jezdím.
- 79 **Tazatel:** Jo a kdybys to shrnul nějak celkově, kolik času tomu lezení věnuješ?
- 80 **Respondent:** Teďko chodím dvakrát v tejdnu trénovat, o víkendech když je sezona, tak jezdím na skály na oba dva dny a když je zima, tak jdu ještě jednou o víkendu vlastně trénovat, takže jakoby přes zimu 3krát tejdne trénuju a nejezdím na skály, přes léto trénuju dvakrát v tejdnu a víkend na skalách...
- 81 **Tazatel:** Jo a vy jste teďko byli na tom Kalymnosu, taže to jezdíš kolikrát za roki na delší dobu lézt...
- 82 **Respondent:** Tak letos nebo 2012 jsem byl, z jara sem nebyl, to jsme byli lyžovat, ale byli jsme v květnu na prodlouženéj, to bylo asi 6dnů, to jsme byli v Ospu, přes léto potom jenom víkendy a v říjnu jsme byli 10 dnů na tom Kalymnosu.
- 83 **Tazatel:** Máš ještě, nebo jezdíš na nějakou jinou dovolenou než na lezeckou?
- 84 **Respondent:** Nemam. Jo lyžařskou vlastně. A jarní prázdniny tejdne jsme byli v Alpách, na sjezdovkách. To jsme byli s Jěnou, ono sehnala levný ubytování přes nějaký francouze, kterej tam má rodiče a tady žije. Takže ubytování bylo asi 6e na noc...
- 85 **Tazatel:** Myslíš si teda... Ty jsi říkal, že to lezení ovlivnilo asi i tvuj život to lezení, tak dokázal bys mi říct jestli jsou i nějaký hodnoty, který si přenášíš z lezení?
- 86 **Respondent:** No to asi jo, důvěra, za prvý ty si musíš hodně věřit, takže máš o sobě i vyšší mínění to je dobrý, protože lidi, který maj nízký, tak jsou zakomplexovaný a s tím maj vždycky problém a pak si myslim, že je taková otevřenost mezi těma lezcema a důvěra v toho druhýho když tě jstí, tak mu musíš věřit.
- 87 **Tazatel:** A teďka k té komunitě, ty jsi říkal, že tě na lezení baví i ta komunita, takže bys řekl, že lezci vytváří nějakou komunitu, nebo že mají něco společného...
- 88 **Respondent:** Vytváří ale myslim si, že to nejsou jenom lezci, ale jsou to všichni sportovci, který se věnujou nějaký těm outdoorovým sportů, jako jsou freeridový lyžování, snowboard, jo všechny tyhle to maj. Tak že maj podobný zaměření ty lidi a i stejný smýšlení a drží se při sobě v těch partičkách a nemusí to být jako že by byli lezci uzavřená skupina pro se, že i s tuhlestěma lidma si mají, co říct a... Tak jako to je vidět v hospodě u Honzáče, že se to tak jako prolíná tudy světy a...
- 89 **Tazatel:** A dokázal bys si říct proč to tak je?
- 90 **Respondent:** To nevím, ale myslim si, že jsou odlišní od toho zbytku světa a hledaj i ty svý protějšky, aby si mohli o těchle bláznivých aktivitách, tak nějak normálně povídat, že s normálním člověkem třeba nenacházíš společnou nit...

- 91 **Tazatel:** Blázniví aktivity, myslíš jako že...
- 92 **Respondent:** No tudy sporty jsou pro širší veřejnost jako bláznivé aktivity si myslím...
- 93 **Tazatel:** Hm. A ještě je něco co mají podle tebe společného?
- 94 **Respondent:** Já si myslím, že jsou normální lid, ale jako ta ostatní populace si myslí, že jsme trochu šáhly. Třeba mí vrstevníci v práci vlastně, když se bavím o tom kam pojedou na dovolenou a řeknu jim, že jedu do Ospu (lezecká oblast ve Slovinsku), že tam jedu v noci a pak někdy v noci se vracím a že tam budu spát v křoví, tak si ťukaj na čelo, že jsem se asi zbláznil, proč tam nejedu do hotelu, jo... že si tam budu sám vařit, tak tudy věci nechápu...
- 95 **Tazatel:** A proč to tak vlastně děláš?
96 va
- 97 **Respondent:** Protože by mi to ne bavilo být v hotelu, třeba večer na tej louce, když zapadá sluníčko, tak je mi příjemnější než sedět v hotelu v pokoji, v hotelu bych chtěl sedět alespoň na balkonu, když jsme byli na Kalymnosu, ale kdyby to tam nebylo, nebo kdyby to bylo možný a mohli jsme tam spát ve volné přírodě, tak bych zvolil volnou přírodu...
- 98 **Tazatel:** Takže vlastně ten vztah k přírodě jako je součástí toho proč lezeš, je důležitý?
- 99 **Respondent:** Hm. No...
- 100
- 101 **Tazatel:** Ještě ty jsi říkal, že tě ne bavili ty týmové sporty, tak když to porovnáš lezení s nějakým jiným sportem, tak myslíš si že mají něco společného nebo se liší nebo...
- 102 **Respondent:** Tak základ v čem se shodují je, že to co tomu dáš, tak to se ti může vrátit... Když třeba nenatrénuješ, nikdy nemůžeš očekávat, že budeš mít nějaký výsledky a to je jedno jestli je to sport nebo je to učení, a tak dál. Tak to si myslím, že mají všechny ty věci, aktivity společný. Ale tady u toho je rozdíl oproti těm jiným sportům, že tu třeba není ten trenér... Rozdíl tam je, nebo dneska třeba už děti začínají lízt a jsou vedeny v nějakých kroužcích, takže třeba ten rozdíl už takovej není, jestli jdeš do přípravy na plavání nebo... My jsme taky teďka vedli děti, takže už je tak nějak směřuješ a vysvětluješ jim nějaký základy, ale když začínaj už dospělí lidi, což většinou bejvají v tom lezení a já sem to taky tak zažil, protože jsem už jsem byl taky téměř dospělý. Tak si neměl žádnýho trenéra a všechno si si tak zkoušel sám na sobě, analytoval si své tělo, jak reaguj na trénink a podle toho si ho přizpůsoboval. Bylo to ještě jako svobodnější než když jsem před tím lyžoval, plaval, nebo dělal něco, tak jsem se podřizoval těm mechanismům toho trenéra, kterej on už to měl jasně nastavený a nemohl jsem si trénovat podle svého..
- 103 **Tazatel:** Tak jo. Tak ještě to jsme říkali, co mají lezci společného?
- 104 **Respondent:** Asi jsou to dost individualistí.
- 105 **Tazatel:** Jak to myslíš?
- 106 **Respondent:** Jako že mají touhu jako vyniknout, nepotřebujou být někým řízený, těžko někomu podlehají, nebo to musí být nějaká vyšší autorita...
- 107 **Tazatel:** Myslíš, že se lezci vyznačují nějakým zvláštním stylem?
- 108 **Respondent:** To že chodí do hospody, to tam nedávej nebo.
- 109 **Tazatel:** Myslíš si že se lezci mezi sebou poznají jako zevnějškem?
- 110 **Respondent:** Jeden čas to bylo, že měli všichni dlouhý vlasy, to bylo jako kolem té revoluce, to dneska už není. Ale poznáš je že mají nějaký stylový oblečený do toho lezeckýho světa zapadající, nebo nějaký náramky na ruce, jsou takový znaky, že lezce poznáš snadno, nějaký šňůrky na krku nebo..
- 111 **Tazatel:** A třeba vzpomně by sis na nějaký zvláštní slova, nebo výrazy, co lezci používají?
- 112 **Respondent:** No já nevím, že hodil tlamu nebo že to někde opral, to je ten lezeckej slang, určitě no... zamknout lištu, "Ať se liští na lištišti.", to je Ála R., to je že je základ udržet lišty.
- 113 **Tazatel:** Jo. Používáš nějaký rituály před lezením, nebo..
- 114 **Respondent:** Asi ne. Někdo to má, že si zavazuje nejdřív pravou potom levou lezečku, to nema..
- 115 **Tazatel:** Ne, a mívají to lezci, co znáš?
- 116 **Respondent:** asi ne, ale určitě jeden by teda měli mít z hlediska bezpečnosti, když už se začnu navazovat, tak nedělali nic jinýho a dodělali to a pak teprv šli lézt... To musím říct i z vlastní zkušenosti, že se mi to málem vymstilo... A stane se to právě jako když je ta komunita, která je sice strašně fajn a je i při tom sranda a seš takovej zovíální, děláš srandičky, tak si rozptýlenej a tohleto se třeba nedodělá. Že jsem vlastně udělal osmičkovéj uzal, provlík jsem si ho úvazkem, ale nedovázal.
- 117 **Tazatel:** Tak to je na tom i něco špatnýho..
- 118 **Respondent:** To je špatně, to je nevýhody té komunity. Ale na skalách si myslím, že to není tolik, jako na těch umělých stěnách, nebo na těch tréninkách. Vidím to jo, že tam přijdou lidi a v tom tejdnu jsou takový to, si pokecat a může se stát i nějaký průšvih...
- 119 **Tazatel:** A proč si myslíš, že to na skalách tolik není?
- 120 **Respondent:** Myslím si, že tam se lidi víc soustředí na to co chtějí vylézt. Na tom tréninku si řeknou, vždyť je to jenm umělka.
- 121 **Tazatel:** Taky se říká, že začátečníci nedělají tolik chyb jako paradoxně ti zkušenější lezci.
- 122 **Respondent:** Hm jsou ostražitější, začátečníci.
- 123 **Tazatel:** Myslíš si, že můžou být i nějaká omezení nebo překážky v tom provozovat lezectví?

- 124 **Respondent:** No tak fyzický dispozice asi jo, když bude mít někdo 150 kg a břicho takový, že se nemůže dotknout skály, tak lézt nemůže, ale jinak si myslím, že ne. Ale samozřejmě i psychický může mít někdo takový fóbie, že ten strach nikdy nepřekoná, jo. Pak lézt taky nemůže...
- 125 **Tazatel:** Myslíš si, že existuje nějaké vzájemné pochopení mezi lezcema, když potkáš třeba na skalách nějakého cizího lezce, jestli si s ním rozumíš?
- 126 **Respondent:** Hm. myslím si že jo, mě se to stalo několikrát, že sem se takhle dostal i do toho závodního týmu, že jsme byli s Jirkou S. na 3neděle v Sūs (lezecká oblast ve) jeli jsem tam stopem... A ten Sus je docela velkej kopec, tak 40 min je ke skalám, tak jsem tam vytahl nějaká zásoby, ale na 14 dní tolik jídla neunesíš, takže sme potřebovali si jezdit nakupovat a byli tam kluci z Prahy. Jirka je znal trošičku od vidění, ale ne moc a dali jsme se tam tolik dohromady, že nás vozili každé rest day (odpočinkový den mezi lezeckými dny, určený k regeneraci) prostě na nákup a domluvili jsme se a pak jsem s nima v jednom tom týmu závodil. Takže to bylo supr. Myslím si, že jsou stejně zaměřený, tak že mají pochopení i pro nějaký potíže toho druhýho a snáží mu vyjdou vstříc a snáží se dokážou dotý jeho role vžít, pomůžou si, nezištně.
- 127 **Tazatel:** A myslíš si, že se ti spoluloci schází víc i v každodenním životě?
- 128 **Respondent:** Myslím si, že jo... Já nevím myslím, si že v tom osobním životě vim, že prostě jako kamarád kamarádovi z lezení nabízí lukrativní místo v zaměstnání asi takhle, že si takhle vypomáhaj. I takhle přes tu práci, že se obrátí na člověka, kterýho zná po té osobní stránce, z lezení proklepnutá, ví jak se chová no.
- 129 **Tazatel:** Takže si myslíš, že to má vliv i na ten osobní život, když se znáš s těma lidma z lezení?
- 130 **Respondent:** Určitě.
- 131 **Tazatel:** Teď už jenom obecně k tomu lezení. Myslíš si, že se nějak lezení změnilo za tu dobu co lezeš?
- 132 **Respondent:** No obrovské vývoj, jako ten vývoj v tý obtížnosti, ten šel strašně kupředu a jakoby je to daleko masovější ten sport než bejval, že sme přád brečeli, že nemáme na čem trénovat, nebyly žádný umělý stěny, dneska jich je spousta a naopak začínáme mít strach jestli na těch skalách nebude tak narváno, ale myslím si, že to nenastane, že spousta lidí si vyzkouší to lezení na těch umělých stěnách a na ty skály jezdit nebudou. Že ty lidi, co jezdí do skal jsou zas trošičku jiná krevní skupina, než ty co se jsou jen přivázat na umělý stěně a zkusí si to. No ale určitě ten vývoj v tom je...
- 133 **Tazatel:** A když si vezeš ty lidi jestli se nějak změnili?
- 134 **Respondent:** Myslím si, že ne... Přibilo lidí, lezou se těžší cesty v tej absolutní výkonnosti a asi taková ta širší veřejnost ta výkonnost taky stoupla, jo že třeba před 15ti lety kdo lez 9-, tak už to byl docela borec a dneska si myslím, že těch 9- v Plzni leze mraky lidí a stejně tak se to posunulo někam jinam...
- 135 **Tazatel:** A myslíš i v tom stylu lezení?
- 136 **Respondent:** Já se teda bavím spíš o tom sportovní lezení...
- 137 **Tazatel:** A myslíš si, že je to špatně nebo dobře ten vývoj?
- 138 **Respondent:** Já si myslím, že to nebude vadit, že tolikd ty skály nezhustí.
- 139 **Tazatel:** Myslíš, že to ty lidi zase pustí...
- 140 **Respondent:** No nebo že spíš zůstanou utěch umělek.
- 141 **Tazatel:** Odradilo by tě to od těch skal kdyby tam začali jezdit...
- 142 **Respondent:** No kdybych tam měl stát fronty, tak to víš že jo, že je příjemný ty lidi tam na těch skalách mít, ale ne tam bejt mezi hordama lidí. A hlavně i někdo o tom psal i Bída, že třeba na rovišti nebo takhle se setkal s lidma, který úplně ta krevní skupina těch lezců takový to, co my si myslíme, že jsou ty praví lezci, už nejsou, že tam je někdo vytáhne, kterej jim tam nahodí lano, zbytek takový tý partičky to hoblouje na ryby, jako top roup a vidíš, že už jsou to lidi jinak myslící, už nemaj tu pokoru k těm ostatním lezcům, nemaj tu vstřícnost, jsou hrubý, jsou takový voražený... Nemaj takovou tu výchovu, nemaj tu průpravu starých lezců.
- 143 **Tazatel:** A tys měl nějakou průpravu starých lezců?
- 144 **Respondent:** No myslím si, že jo, že postupně si v tý komunitě žil a oni si tě tak jako přitvořili a tys na ně koukal jako na velký vzory, takže ses je snažil napodobovat. Takže si nedělal nějakýho hejbuláka, když si viděl, že starej Zalabák je takovej a takovej, tak si se snažil taky bejt takovým tím směrem... Že nezahazuje někam odpadky, že se k tej přírodě nějak chová a k ostatním lidem je taky férověj.
- 145 **Tazatel:** Jasně takže to bylo pro tebe taky důležitý, takovýhle vzory...
- 146 **Respondent:** Pro mě třeba z těch starších lezců jsem řek Lubor Zalabák, ale Jindra Z. velkej vzor Jirka Ž. velkej vzor. Tak imponuje mi na nich to, že Jindra je dodneška schopnej lézt jakoby tu nejvyšší úroveň, co leze na všech různých materiálech a je mu jedno jestli to má dobře zajištěný jestli to má hůř zajištěný jestli to leze vyložené jenom po vlastních, tak to obdivuju, jestli to leze v horách na pískách, prostě kdekoliv.
- 147 **Tazatel:** Jasně takže dalo by se říct, že ty lidi, jak si říkal nejsou ta krevní skupina, tak jim tam něco chybí?
- 148 **Respondent:** No jakoby možná neměli tudy vzory nebo si je ani jako za vzory vzít nechť. Třeba se s tou ostatní partou lezců ještě nesetkali, no... že je vyvezli někam poprvý na skály a žijou v jiným světě a tak se projevují. A teď ty lezci na ně koukají, co to přijelo za blbečky, když to řeknu takhle..
- 149 **Tazatel:** Jasně. Tak jo. A jak vnímáš třeba v tom sportovní lezení tu organizovanost, jestli vznikaj jak ty říkáš i ty kurzy pro ty děti a je to víc profesionalizovaný, jakéj na to máš názor?
- 150 **Respondent:** Tak takhle já si myslím, že.. Já si pamatuju ještě dobu jakoby konec komančů, tak to možná bylo organizovanější než je to dneska, ale už se to víc organizuje, než to bylo ten konec 90. let, že tenkrát ty oddíly daleko víc fungovali, protože to bylo tou komunistickou dobou. Ty jsi musel mít nějaký výkonostní třídy, abys mohl vůbec někam jet..

- 151 **Tazatel:** To mluvíš jako o tom závodním lezení..?
- 152 **Respondent:** Ne teď mluvím o normálním lezení, jako lez John, Jindra, tyhle... Oni museli nalézt nějaký cesty, počet v nějaké obtížnosti a potom měli výkonnostní třídu a podle toho vybírali lidi, který se zúčastní nějakýho oddílovýho soustředění do Tater a takový byli oddíly za komančů. A těch tady bylo spousta já nevím, Slávie, Prazdroj, nevím ještě co... No a pak třeba se z toho vybírala reprezentace a ty mohli jezdit na Západ, no a za komančů to bylo velký lákadlo být v reprezentaci aby si mohl někam vyjet. A bez toho ses tam nedostal, soukromě na nějaký pozvání nebo doložku.
- 153 **Tazatel:** A bylo tam hodně lidí v tom oddíle?
- 154 **Respondent:** Myslim si, že právě víc, kdo lezl, tak byl v oddíle. A dneska spousta lidí leze aniž by bylo v oddíle já taky.
- 155 **Tazatel:** A proč myslíš, že to tak bylo že byli ty lidi v oddíle, jako že to bylo kvůli tomu že se dostanou na Západ, nebo že měli ty společný zájezdy?
- 156 **Respondent:** Taky a právě, že to bylo přes ten oddíl nějak usnadněný jo, že ten oddíl přidal peníze abys mohl někam jet i se dostat na ten Západ... Dneska můžeš jet na Západ nebo jakkoliv, stejně si to platíš sám.
- 157 **Tazatel:** A teďko ty oddíly ty akce už nedělají?
- 158 **Respondent:** Dělají, ale dělají jich jako pár, ale spíš jsou to si myslim takový pietní nebo, nebo aby se sešli ty lidi. Budťo nějakou výroční schůzi nebo poslední slavní a nebo nějakou sranda akci, že si udělají. Horolezeckej ples nebo tak.
- 159 **Tazatel:** Většinou mi lidi říkají, že jsou tam kvůli tomu, že chtějí chodit třeba do Sauny... Takže si myslíš, že teďka jsou ty oddíly...
- 160 **Respondent:** Míň organizovaný.
- 161 **Tazatel:** A myslíš si, že je to škoda, že teďko ty oddíly už nejsou tak organizovaný?
- 162 **Respondent:** Já si myslim, že je to odraz dnešní doby, jak sem říkal, tím že to bylo za komunistů, tak všechno bylo organizovaný od Pijonýra a dneska je všechno volný a tím je to takhle. Jestli je to škoda nebo není, mě to nechybí...
- 163 **Tazatel:** Tak jo. Ještě jsem se tě nezeptala, jaký vlastně zásady nebo pravidla dodržuješ při lezení?
- 164 **Respondent:** No jakoby styl přelezů máš napsaný ve spoustě knížek...
- 165 **Tazatel:** Jasně a když ty jsi začínal v lezení, tak jak ses učil ty pravidla?
- 166 **Respondent:** Já sem se učil lézt od těch starších lezců a pak mi řekli, že se teda leze nějak OS nebo takový.
- 167 **Tazatel:** A teďko lezeš, tak se řídíš nějakýma pravidlami, vedeš si deníček na lezci?
- 168 **Respondent:** Vedu si deníček na lezci a pokud si chci ty cesty zapsat, tak to musim lézt v nějakým stylu, abych se mohl nějak ohodnotit...
- 169 **Tazatel:** A jaký názor máš na tady ty pravidla, na hodnocení cest a tak?
- 170 **Respondent:** Tak aby se to vůbec dalo nějak porovnávat, tak tady musí nějaký pravidla být. A jestli myslíš žebříček nebo něco takovýho, myslim si že by se měli porovnávat stejný cesty, než jejich obtížnost, to je na širší debatu, nemůžu říct 9- a 9-, takže v době kdy jsem se začal zlepšovat a chtěl jsem napodobit ty svý vzory jako byl tenkrát Jirka S. nebo Standa K, který lezli 9- nebo 9ky, tak sem se snažil vylézt ty cesty, který už eoni přelezli, abych se s nima mohl porovnat, ne si hledat nějakou 9- která mi sedne a říct, já sem taky devítkovej lezec jako oni. To si myslim, že není dobře a to je vlastně celej žebříček na lezci a to mi trošičku vadí k tomu přiřazování bodů a takový?
- 171 **Tazatel:** Takže si myslíš, že rovnost v tom lezení vnímáš takhle, že to není o číslech, ale o těch cestach...
- 172 **Respondent:** Hm, že se to nedá porovnávat úplně..
- 173 **Tazatel:** Hm a ta soutěživost v lezení pro tebe byla důležitá...
- 174 **Respondent:** Byla jasně, ale když chtějí soutěžit, tak ať jdou soutěžit na závody, tam se to ukáže, mají stejnou cestu, maj na to jeden pokus nebo podle pravidel bouldering má víc pokusů, tam se porovnam. Ale porovnávat se přes toho lezce, ale hele to je moje osobní věc a každej se v tom musí srovnat. Na skalách nesoutěžim tak, že bych s někým soutěžil přes body zapsaný na lezce, jo. To mi přijde hloupý...
- 175 **Tazatel:** A ty si vedeš teda ten deníček proč
- 176 **Respondent:** Abych si pamatoval, který cesty jsem lezl a který ne, protože se tam zpětně můžu podívat.
- 177 **Tazatel:** A jaký máš vlastně teďka cíle v lezení, vylézt nějakou těžkou cestu?
- 178 **Respondent:** Tak ty cíle mam furt, ale jako jde to hůř a hůř. Mam cíl se nejpomomalejš zlepšovat...
- 179 **Tazatel:** Tak jo. Ještě k těm pravidlům nebo zásadám kterýma se řídíš jako lezec?
- 180 **Respondent:** Tak tamto co jsme říkali, to nebyli až tak pravidla, ale lezecký styly, jo ale pravidla lezení by měli být s důrazem na bezpečnost a pak na ochranu skály, nebo dodržovat nějaký oblastní doporučení, jako je na těch měkřejch materiálech, nelézt po dešti, kde je zakázané mg, tak to respektovat, i když je si myslim, můj osobní názor je, že je to blbost no. Protože víc poškozujes ten pot tu skálu, než to mg... Pak důležitý pravidlo je i neničit tu skálu, když se dáva to Top rop, nebo nebrousit borháky...
- 181 **Tazatel:** Tak jo, tak děkuju za rozhovor.

- 1 **Tazatel:** Takže jen o úvod nějaké základní informace o tobě kolik je ti let, co děláš?
- 2 **Respondent:** Já sem ročník ročník 1956, nejvyšší dosažené vzdělání Mgr., podniká se svým bývalým mužem, mají firmu na výrobu outdoorového vybavení a oblečení, jako první tyhle věci začali v ČR po revoluci vyrábět. Před revolucí si sami pro sebe šili spacáky a bundy.
- 3 **Tazatel:** A tedy k samotnému lezení. Jak dlouho lezeš, kdy jsi vlastně začala lézt a jak.
- 4 **Respondent:** Já jsem vlastně začala lézt na střední na skalách, kde byli takový krátký cesty, převísky a to je kousek od Volyně, kde sem dělala tu školu a tak jako jsme s kamarádami tak jakoby vyráželi a začalo se jezdit na vandry na skály, do písku a pak sme se přihlásili do oddílu. Ale to lezení to bylo úplně něco jiného, to prostě bylo... Jako lezení na skalách bylo něco totálně podřadného, to se prostě nebralo, to byla jenom příprava, jako tam nějakou obtížnost to se samozřejmě lezlo, ale jako... Nejdůležitější bylo co vylezeš v Tatrách, protože když si byla jako začátečník, tak si nesměla lízt těžší cesty než 3k, 4ky, což bylo v podstatě chození po kopcích. Takže to bylo jakoby úplně jiné, takže takový, že my jsme jezdili spíš na vandry a když řeknu, že jsem začala s lezením, tak to znamená, že jsem za dva měsíce vylezla 4 cesty. Prostě úplně jiné pojetí a se sportovním lezením to nemělo absolutně nic společného. Ale pak se to trošičku jakoby převrátilo... Já nevím třeba za pět let najednou se začlo malinko lízt na tu obtížnost, malinko jakoby postupovali, že nutně nemusíš jezdit do kopců, ale my jsme v podstatě nemohli nikam. Tady na skalkách lezení na Kozelce, tak to si přešel nějak... A začalo se hrozně jezdit na písky. Na písky do Německa a každé víkend se jezdilo do Labáku nebo na sever a tam vlastně začalo to prádný lezení, že člověk sice netrénoval, protože nebylo kde trénovat... Chodilo se třeba na Radyni, kromě toho že byly pravidelný dny, jako teďka jsou na Lokotce, tak mi měli pravidelný dny a trénovala si prostě na Radyni.
- 5 **Tazatel:** A nebyli alespoň nějaké soukromé boulderovky v té době?
- 6 **Respondent:** Ani náhodou, to se ani nevědělo, že něco takového vůbec existuje. To prostě nebylo, opravdu jako nebylo. Takže my jsme teda třeba začali jezdit na písky tam se začali lízt těžší cesty a hlavně to bylo o tom, že když tam člověk leží těžší cestu, tak to působí totálně psychicky i fyzicky, takže to musel lézt zdatnej člověk i psychicky, to nebylo jako dneska. Já si pamatuju, že jsem začala lízt jako navázaná normálně na laně s horním a pak postupně... To taky nebyli vůbec žádný sedáky a pak to pomalu začalo, lepší prsní úvazek, nebo expresky různě ušitý a tak...
- 7 **Tazatel:** A to jste si teda šli, to se neprodávalo.
- 8 **Respondent:** To si doma lidi vyráběli. Já sem v podstatě začala jako takový to lezení, že sem občas něco vylezla jakoby a jezdila jsem na ty vandry tak to byl 77/76 rok, třeba. A tím jak sem nebyla v takový ty skupině... Věřím tomu, že třeba na pískách ta komunita byla trošičku jiná, trošičku sportovnější vlastně. Takovej progresivní byla třeba Morava a Sever a tady já sem začínala s těma lidma z Jižních Čech a tady potom pozdějš sem se vrátila sem. Sem tady začala studovat vejšku, tady z toho západu, tak to byli všechno takový přípoďelanci, takový jakoby já bych řekla, že to bylo jiné. No a pak až vlastně, když sem začala dělat tu VŠ, tak bych řekla, že to začalo trošičku, začala sem hodně jezdit na písky.
- 9 **Tazatel:** A co si dělala tu VŠ?
- 10 **Respondent:** Tady jsem dělala vejšku, pajdu a ve Volyni střední, dva roky jsem dělala mezi tím a to už jsme jezdili na ty pískovce, pak sem začala studovat, pak sem začala chodit s Jindrou a to jsme už docela jezdili lízt těžký cesty na písky. A začalo se trochu trénovat, že se začalo chodit k Saskému mostu na ten pilíř, to nebylo nic moc ale začalo to trochu mít charakter takový nějakýho tréninku a to, že. Já sem třeba chodila hrát fotbálek tady jako s Plzeňákama... Prostě to tak bylo, no a pak se začalo lízt hodně na pískách, v Německu hodně. A pak vlastně to byly začátky 80. let, to v podstatě nebyl umělá stěna nikde nic ani se o tom nevědělo. Takže všechno sis to musel zasloužit na těch skalách, vylezalo se to jen na skalách. Možná někdo dělal doma kliky, já jsem je nedělala. I když potom vlastně jo, sem začala dělat tady ty věci, protože jsem dělala ten tělocvik na VŠ, takže to bylo jedno s druhým. No hrozně v té době právě záleželo, kam si se do jaký party dostal, protože aby tě někdo někam vzal a vytáhl tě nějakou těžkou cestu, ne každé to dokázal, tak aby sis měl možnost vůbec to vyzkoušet. Nebylo nějaký nahazování a hoblování (myslí lezení Top rop, kdy vede lano z vrcholu skály k lezci, lezec je po celou dobu do lana zavěšen), to se prostě ani takhle nedělalo. To bylo úplně jinak, aby se jako několikrát trénovala ta cesta, všechno se lezlo AF na pískách, lezlo se od kruhu ke kruhu, protě ty styly přelezů to potom začínalo, až pozdějš.
- 11 **Tazatel:** Takže to bylo o tom vylézt na to horu...
- 12 **Respondent:** Vylézt na nahoru samozřejmě těžkou cestou. To jo to už pak jo, to se lezli pekelný prášky, do dneška nemají přečazy, protože ty lidi to měli v hlavě jinak srovnaný na těch pískách, ale něco se třeba olámala, takže to... Takže lezlo se hrozně těžký cesty, to nevím jestli si někdy jezdila na písky, tak to je úplně jiná kategorie, si myslím...
- 13 **Tazatel:** Takže ty jsi jezdila hlavně na ty písky, to tě bavilo?
- 14 **Respondent:** No ono nebylo kam jinam jezdit, doba nebyla...
- 15 **Tazatel:** A do vysokech hor si jezdila?
- 16 **Respondent:** No do vysokech hor jsem jezdila s Jindrou jakoby do Tater, pak sem si našla holku s kterou jsme tam v zimě chvilku lezli, ale pak tam lezl Jindra se mnou, měla jsem tam 3 měsíce brigádu a byla jsem tam, tak to jo, ale to už se bralo jako že nebyl vrchol, že si jezdila do Tater, ale bylo to na pískách, to už byla taková speciální kategorie no. V Labáku měli tam ty takže ty jezdili tam na písky a my jsme jezdili do Německa (Český Švýcarsko), takže to byli nebyvají areály jako tam skály, nebo na naše písky do Žlebu a tak...
- 17 **Tazatel:** A vzpomeneš si, co těm na tom lezení nejvíc zaujalo nebo nejvíc bavilo?
- 18 **Respondent:** Já vůbec nevím, já vím, že jsem se docela hodně bála, tak ono taky nebylo úplně normální, že člověk spadnul, protože když si spadnul, tak tě bolelo absolutně všechno, protože když si měla jenom smyčku pod rukama, tak na padání se moc nehrálo, ale byli takový ováživci i, ale jako nebylo to takový normální, odskočím si. Když šlo do tuhýho, tak si se klidně chytil skoby, hlavně nebylo takovýhle jištění jako je teď, nebylo ani radno tomu úplně věřit, jako teď, jedeš do Jury a máš to tam nafákaný nejty a lidi prostě ani nepřemějše, že by se třeba něco mohlo stát, nemají takový zkušenosti v podstatě. Tak co mě na tom zaujalo, nevím, jakoby asi ten pobyt venku, myslím si, že se z toho rekrutoval valná většina dřív lidí, že chtěli bý nějakým způsobem venku. V přírodě a i to, že dělat tady nějaký věci nebyla zdaleka taková, jako dneska máš spoustu možností na lyžích, prknech, lítání já nevím na čem a dřív to nebylo, dřív to bylo omezený, někam si moc extra nemohl a tady prostě si byl v ty přírodě i to vandrování. Spousta lidí dřív jezdilo na vandry a pak začalo jezdit lézt. Takový ty první party, co já sem poznala tak byli kolem toho. Lidi prostě chtěli mít pocit, že jsou svobodný, většinou se pak z toho rekrutovali ne moc takový ty lidi, co by jako moc souhlasili, ne že by to byli nějaký bojovníci proti komunistickému režimu, ale prostě tobyli jako nadšenci, který si tam mohli poslat každého někam. Tak možná taky to, že člověk měl pocit svobody, jako že si žije podle svého, prostě nedělal, co se očekávalo a takový jako. Takže možná takhle to bylo, a potom jakmile se do toho namočíš, tak už potom člověk v tom je pořád, máš tam u toho příběhy a ty kamarády, pak žiješ jako skupina lidí, tak pak už je to jiné.
- 19 **Tazatel:** Tak a co tě bavilo třeba na těch pískách?

- 20 **Respontent:** Tak ono nic jiného nebylo... Já sem vždycky se chtěla snažit ty obtížnosti lízt, jak k tomu začal člověk čím dál tím víc tíhou, tak lezl docela dobře a chtěl si se porovnávat s těma nejlepšíma, takže si se musel porovnávat s tím co platilo a to byli ty písky, samozřejmě platily velký kopce, ale to bylo náročný na čas, na všechno, takže potom sme kopce úplně jako opustili. Jezdilo se pak jenom třeba sme měli jednou takovej výlet na černo na Pamír nebo tak, ale tam sme se nakonec nedostali. Bylo to takový. Nebo Paklenice (v Chorvatsku), to byl takovej vrchol prostě, že jsme odjeli do Paklenice, tak to bylo. Pak vlastně se narodil Honzík v 88 a řekla bych, že potom jakoby už před tím sem tak trochu trénovala a potom sem začala hodně trénovat... Už to začalo být takový sportovnější, začala jsem trénovat tady s mladějma klukama jako, proti mě o 10 let mladšíma, který už to začali trochu brát jinak, co si doma třeba postavili kampus, vydlabali si díry v trámech a lezlo se na trámech, sem nejdřív měla krvavý puchejře, to bylo přišerný a začalo se hodně jezdit do skal. To byla Srbská éra, co si vylezl v Srbsku, tak podle toho si byl hodnocený, jako na pískách. Já sem se pak dostala do takovýho českýho výběru vrchařskýho. To bylo asi v 88, když sem byla vdaná, to sem nelezla no a pak přišla revoluce a ono s to zrušilo (smích). A když sem... ono to stejně bylo jedno, oni ti nic nedali, akorát si byl nějak vyhodnocený a počítali s tebou jako s poteciálním nějakým...
- 21 **Tazatel:** A to se pak s tím vývěrem jezdilo do Alp nebo?
- 22 **Respontent:** Já sem byla nominovaná do repre jako skalkařskýho, to už se začalo rozdělovat jako, to bylo v 88, ale nebyly žádný závody, to se hodnotili ty cesty n a skalách. Prostě si mě všimnul nějaký kluk, že lezu na prvním v Srbsku, řekl "hele to od nás neleze žádná holka." Sepiš to, já sem tady v tomhle, sepíš to. Já sem sepsala, co jsem vylezla na pískách, co tady a tak sem byla v reper... A pak se to nějak zrušilo, no a pak s Honzíkem sem moc nelezla, no a pak už sem trénovala v podstatě jenom s klukama. A pak přišlo to podnikání, tak to už začala éra v tom 89 jakmile se to uvolnilo, tak se začalo jezdit do Jury a zase se začalo brát to, co člověk vylezl v Juře.
- 23 **Tazatel:** A teda ty jsi byla od začátku v nějakým oddílu?
- 24 **Respontent:** Jo byly jsem v tom Písku a pak jsem byla tady v nějakým plzeňským Slavie asi nebo co. Protože sem potřebovala mít jakoby na vstupný, to se platilo na pískách, to se platí do dneška. A pak nějaký pojištění, prostě to tak bylo normální, dneska už je to jedno. Taky před revolucí zaprvé těch lidí bylo hrozně málo, já když sem jezdila na písky a lezla jsem ty těžší cesty, tak jsme o sobě věděli v celých Čechách, takže to jsem věděla, že to vylezla i tuta, tak sem se na tu cestu taky jela podívat. Prostě všichni ti dobrý lezci o sobě věděli, když si jela takhle na sever tak "Čau," "Čau," "Všechny si v podstatě znal, nebo když Jindra spadnul a já sem byla ve Smokovci třeba na nádraží tak se mi tam lidi chodili ptát, jak je Jirovi. To byla hodně úzká ta komunita relativně. Tedka je v Plzni těch lidí hrozně a hrozně těch lidí začíná úplně na jiný úrovni, tady přijdou lidi vyzbrojený z umělejš stěn do skal, to jako... Ono je to vlastně, já se ani nedivím, že u toho tolik lidí je, protože všechno to navozuje takovej pocit, že je to takový příjemný, bezpečný lezení, obzvlášť ty umělé stěny. Takový jako že o nic nejde a je to hrozně zádný...
- 25 **Tazatel:** Takže ty jsi pak přešla k tomu sportovnějšimu lezení... A co tě teda baví na tom lezení tedka, jakéj vyznáváš ten styl lezení.
- 26 **Respontent:** Tedka sportovní, no to jo jednoznačně skalky, protože ty kopce, mě by vůbec nebavilo se tam prásknout někam do stěny, já bych se podělala strachy (úsměv), i když to tak říkam trochu s nadsázkou, protože určitě by si člověk vybral nějakou cestu, která je nějak odjištěná, dřív to nebylo, když sem lezla v Tatrách, tak se to všechno lezlo po vlastním. Dneska to člověk hlavně bere jako že mi stačí, že si vylezu těžkou cestu v Juře a...
- 27 **Tazatel:** Jo jako že tohle tě baví...
- 28 **Respontent:** No a na pískách už taky nelezu prásky, to je taková kategorie, že by tam člověk měl lézt hodně aby se rozlezl. A mě nebaví lézt na druhým konci, z toho nic nemam. Takže kdybych jela na písky, tak abych měla pocit, že jsem si zalezla, že si vylezu něco těžkýho, tak bych to musela lízt na druhým, protože na prvním bych to nedala, takže to je jedno s druhým. V Juře máš nebo na těch vápencovýc oblastí, máš možnost jít to odspoda, když si vybereš dobře, tak tam ti nehrozí ani to, že by si se třeba zabila. Na těch pískách je to něco jinýho, na to musíš mít... I když já tam nebyla od ty doby co sem tam skončilo, takže už tam asi vznikli i relativně odjištěný cesty.
- 29 **Tazatel:** Takže když mluvíš o sportovním lezení, tak si myslíš, že je lezení sport?
- 30 **Respontent:** Určitě, ale musíš to rozlišovat... Dneska to lezení... Dneska když se podíváš na tu lokotku, tak bych řekla, že 70 procent lidí, co to tam zkoušej, tak to nejsou sportovci, už jenom podle postavy, když vidíš jak se k tomu stavěj, maj chuť to zkusit, tak to zkoušej, ale nevím jestli by se dokázali vůbec rozběhnout, vždycky je to pro mě takový překvapení, že takovýhle lidi něco takovýho chtěj zkoušet, víš jako, že tohle nejsou sportovci. Ale při tom to lezení, když bys lezla třeba 4ku na Radyni nebo já nevím, tak se mi právě zdá, že to lezení je v podstatě, že to můžou dělat lidi, co ani nemusí mít sílu, nemusí se při tom zadejchat, že málo kterej sport vlastně umožňuje bejt tak nesportovní, aby si si aspoň něco vylez jo, protože mezi tím (lezením a sportovním) je hrozně dlouhý... Jako sportovní lezení, jako že lezu na obtížnost, ty sportovní cesty, si vem ten Azbest jak chodí trénovat, ten měl takový blbý období, Azbest v podstatě pije, kouří a pak leze, to není sportovec, no není, prostě není... Takže vlastně i takový relativně dobrý lezci nemusejí být sportovci...
- 31 **Tazatel:** Takže jako lezení a sport je takový zvláštní lezení?
- 32 **Respontent:** No... nebo jde to dělat tak i tak... Pak je teda spousta lidí, co prostě trénujou v posilovně všude, prostě někdo je zase namakanej od přírody.
- 33 **Tazatel:** Jo. Takže když to shrneme, ty lezeš dlouho máš ráda to sportovní lezení, jakéj to má pro tebe ten význam, máš ráda ten výkon?
- 34 **Respontent:** Mam no, to jo. Musím říct, že nedokážu si... Vždycky závidím trochu lidem, co třeba malujou nebo něco dělaj, protože představa, že si něco uděláš, nějakéj úraz nebo už na to nebudeš mít ten fond jakoby, tak jakoby najednou to opustit, tak to je těžký to si nedokážu představit. A když lezu, tak mi to dává hodně jako by ten výkon, jako by chci vylít ty cesty, ty těžký a že sem ochotná kvůli tomu docela i makat.
- 35 **Tazatel:** A tedko máš nějaký cíl nebo cíle v lezení?
- 36 **Respontent:** No to mam, ještě mam. Chci vylézt letos nějakou 9ku, ale jestli to tak bude, to nevím. Tak já už jsem nějaký vylezla...
- 37 **Tazatel:** A píšeš si deníček?
- 38 **Respontent:** Vždycky jsem si ho tak jako psala, a teď si ho doma nepíšu...
- 39 **Tazatel:** A na lezci deníček máš?
- 40 **Respontent:** Ten sem měla, loni sem tam nenapsala nic, ale měla jsem ho právě proto, že mě vyhecoval Honzík (syn) a vypisoval mi ten deníček, od ty doby mi to tam nemá kdo psát... Já ani nevím, co tam je. On ten žebříček na lezci je takovej prapodivně sestavený
- 41 **Tazatel:** Tak jo. A když si to vezmeš, tak kolik času věnuješ tomu lezení, přizpůsobuješ tomu obecně svůj čas?

- 42 **Respontent:** No to jo, to jo, to přizpůsobuju, teď zrovna nějak mam udělanej od jehnoho kulka trénink takovej, takže chodim v takovejch různých cyklech, chodim dvakrát na lokotku a dvakrát do posilovny a až přijde sezóna tak nevím ještě jak to bude...
- 43 **Tazatel:** A ty vlastně podnikáš, nebo co děláš za práci.
- 44 **Respontent:** No já sem víceméně doma, protože ty věci spravuje... A to je ještě další věc jo. Když jsem byla ještě na veřejce, tak bylo normální, že ty lidi, co se kolem toho lezení pohybovali, tak si začali dělat i ty věci, to vybavení. Třeba Johna znáš, no tak ten šil úvazky, s Mikim, Jindra tak ten šil batohy, docela tarohádní, já sem šila bundy, spacáky... A byly to supr batohy, s těma přeskama všema, v tom byli hrozně dobrý Slováci, ti to dělali hrozně dobře. Já sem tam jednoho času stavěla chodníky, byla jsem tam na brigádě a dělali jsme tam s klukama, co tam bydleli a věnovali se tam lezení a šli si to tam, i tam začali dřív s pečovkama a se spacákama. A to já sem se tím vlastně přizívovala na vš, že jsem dělala různé věci, i se to dobře prodávalo, vlastně hodně známim, tak sem tady obšla půlku Plzně, tůtéma věcma. Vlastně se takhle spousta lidí dostal k nějakými podnikání, tím jak ten sport dělali a věděli, že to tam jakoby nejsou ty věci k dostání. Spousta lidí s tím pak po revoluci taky skončilo, když to potom začalo být takový dost na tvrdo a nám to tak nějak vydrželo. Já nevím jestli znáš Sígu (zakladatel jedné outdoorové značky), tak toho jsem to naučila vlastně já, jeho ženu, jako jak šít péřovku a jak se šije spacák, jako a vlastně on se tím potom taky začal žít. Já sem tady se Sigou v Plzni začínala lízt, když sme přišli do Plzně, tak sme s nim lezli hodně.
- 45 **Tazatel:** A v jakým věku, že jsi začínala lízt?
- 46 **Respontent:** No já začala lízt na průmyslovce, ale dneska bych řekla, že to ani nebylo lezení... Pak se to začalo stupňovat a pak sem začala trénovat, až pak sem lezla každéj víkend a to bylo až tak ve 20ti
- 47 **Tazatel:** A ještě si dělala nějakej jinej sport?
- 48
- 49 **Respontent:** Ne, ne, jak sem dělala ten tělocvik, tak sem chodila na nějakou tu atletiku, nebo to bylo takový, to sem chodila jen na nějaký kroužky a nebylo to, že bych to dělala závodně. Na běžky jsem hodně chodila.
- 50 **Tazatel:** Takže vlastně ten svůj čas přizpůsobuješ tomu lezení. Jo a teďka Jaký pravidla a zásady při lezení dodržuješ?
- 51 **Respontent:** No tak jakoby rozhodně nelezu s každým, je pro mě důležitý s kým lezu, spolulezec, jako i lidi s kterými jedu lézt, s kterým trávím tne čas. Musim říct, že než jet s někým, kdo mi nesedí, tak nepojedu... A to ten, já nemyslim, že by to byli nějaký špatný lidi, ale prostě sem ráda s lidma s kterými sem zvyklá být a nebo který vím jak se chovaj na těch skalách. Vadí mi takový ty lidi, co přijedou do tý přírody a vůbec jdou na ty skály a nemají takový jakoby základní chování v tý přírodě, vztah k ní. Jakoby berou to tak hrozně spotřebitelsky, jak se tam chovaj, tak to mi vadí docela hodně. No...
- 52 **Tazatel:** Jakoby, že nemají úctu ke skále...?
- 53 **Respontent:** No k tej přírodě, jasně, jako co si tam přinesu si odnesu a takový ty... Tak jakoby samozřejmě nedělat bordel, člověk se taky směje. Skoro nejvic si vybírám lidi, jako nejsem zase nějaká to, ale prostě mi ten zážitek umocňuje to, jak jsou tam ty lidi naladěný. To je pro mě důležitý.
- 54 **Tazatel:** Myslíš, že je to obecně důležitý...
- 55 **Respontent:** Já nevím jási myslim, že je tomožná trochu ověku, že člověk když je mladej tak vstřebá různé věci.
- 56 **Tazatel:** A spolulezce si vybíráš jako...
- 57 **Respontent:** No tak musí mít zkušenosti, to je jasný... A docela ráda lezu s holkou, protože kolikrát máš s holkou větší možnost něco vylízt, že se můžete nějak prostřídát, když by lezela stejně, tak jako by to, mě to vždycky bavilo s holkou. I když sem lezla s klukama povětšinou, tak s holkou mě to docela bavilo, že se zasmějete zase jinyma věcma, jako takový solo výjezdy do Jury, když jedou jenom sami dvě holky, tak je to dobrý. Jo tak zase toho nebylo tolik toho lezení a to mě bavilo, jako že lezeme podobně. A já sem lezla jednoho času hodně s Janinou L., když měla malou a byla na mateřskej, tak sme právě v tejdnu spolu jezdili do Jury a to bylo supr, ona samozřejmě teda lezla těší cesty, ale docela jsme se doplňovali. Občas vyrazim, že jedem s Jítou třeba a jako ani mi nevadí jet s klukem sama, jako když Standa nemůže tak je to jakoby dobrý, nevadí mi.
- 58 **Respontent:** Jo a to kolikrát taky není důležitý, že jdu za těma výkonama, ale kolikrát člověk přijede úplně nadšenej z Jury a nevylez nic, ale zalezěž si nějak, prostě ten zážitek je takovej... No myslim si, že když má člověk nějakou partu, tak... Když jsme byli zrovna na tom Kalymnosu, tak sme tam byli, byl tam Jirka s malým, (teď jmenuje většinou lezce, co lezou už dlouho mezi 30 až 50), byla tam taková totální, takže a to bylo úplně supr, prostě sme si tam všichni vyšli vstříc, prostě tam byla hrozná pohoda, to bylo dobrý no...
- 59 **Tazatel:** Tak ideální lezeckej den je když prostě seš s lidma, co ti vyhovouj...
- 60 **Respontent:** Ideální lezeckej den je když je teplo, no tak když se člověk... Moje lezení bylo v podstatě vždycky s nějakou partou spojený, dřív možná ještě víc než teďka... Takže vlastně to mam tak, že jedu s někým, pak když tam přijde někdo novej, tak se to trošičku přemění, no to není špatný. No ale co já třeba moc neumim, tak to je nacvičování, já moc jako to vidim jako svoji lezeckou slabinu, že neumim se naučit nacvičování (prostě zkoušet nějakou cestu pořád dokkola, dokud jí člověk nevyleze), jo. Dát tomu ten čas a nejsem na to... Můžu vylézt i nějaký cesty, ale v okamžiku, kdy prostě tam jdu, vylezu to nějak, pak tomu dam ještě jeden pokus, dam tomu všechno, co můžu, ale nechci se k tomu vracet, no... Moc neuznávam to ujiždění cest, že někdo tam jede prostě 20krát na tu cestu, to prostě. Jo taky občas lezu nějakou cestu vícár, ale potom už se strácí jakoby ten význam té klasifikace, že se to prostě naučíš, totálně jako. Jako samozřejmě, že na to musíš mít ale...
- 61 **Tazatel:** Ještě když jsme u tý klasifikaci. Myslíš si, že je to důležitý ty čísla a soutěžení mezi tím kdo vyleze těžší cestu.
- 62 **Respontent:** Určitě tě to posouvá, ale na druhý straně je to takový jakoby, že někdy to ty lidi odvádí od toho, aby poctivě lezli, nemyslim, že si vymejšlej tu klasifikaci, ale aby se snažili urvat to písmenko jo. Takže potom mě se na tom nelíbí, že to může sklouznout k tomu, že ty se urputně soustředíš na to číslo, jakoby vylezeš tu těžkou cestu, ale nebudeš schopná potom lízt jakoby já nevím. Když teďka jedu do Jury, tak si myslim, že bych měla vylízt každou 7+, ale si myslim, že sou lidi, že se soustředí jen na to číslo, ale v podstatě jak nejsou vylezený a neumí, tak potom nevylezou ani relativně na co by měli mít podle toho, co lezou jako nejtěžší cestu... Takže si myslim, že to jak si dělaj ty žebříčky a jak se srovnávaj, tak je důležitější někdy jakou cestu vylezeš jednu, než co doopravdy lezeš za obtížnost...
- 63 **Tazatel:** Takže ty si vlastně ceníš takovýho toho skalního lezení, sportovního, ale lezení a ne aby to bylo jen o tom přeležání čísel a toho klasickýho horolezectví si taky ceníš...

- 64 **Respondent:** No cením, ale to je taková jiná liga, to ani neumím ani ocenit to. To je podle mého těžká kategorie.
- 65 **Tazatel:** Řekla bys, že se lezci liší od nějakých ostatní sportovců nebo sportů a jak?
- 66 **Respondent:** Nevím teda čím, nedokážu to tak... No jako by je to určitě životní styl, protože my taky třeba jezdíme na jeden den do Jury, sebereš se, utratíš hromadu peněz za to že jedeš, že jedeš někam, kde postáváš pod skalou, trochu si zalezeš. Jako že relativně ty sportovní výkony až tak nepodáš tolikrát, jo, sice namůžeš si předloktá v jednu chvíli a na večer jedeš zpátky. Tak je to takový trochu sobecký, nejde tam o... My jsme jezdili takhle pravidelně zrovna na ty písky, tenkrát bylo málo aut, takže se vždycky obtelefonovalo, kdo máj volno v autě, protože jezdit tam vlakem bylo hrozný a vim že v nějaké vesnici tam člověk stavěl barák a dřív se to všechno stavělo postupně a on vždycky říkal: "Tak zatím, co já tady 5 let každé víkend jezdím jako na pískovce, tak ten chlap už postavil celej barák" Jo takhle přesne, ty peníz a ta energie do toho musí být podle mého nadšený obá dvě, jinak se to moc neslučuje s tím rodinným životem. To teda vždycky obdivuju, ty manželky, co jejich lezci odjížděj a tu energii a čas... Protože musíš na ty skály odjet a něco jinýho je třeba fotbalista, kde si de zahrát zápas, jde si zatrénovat a za dvě hodiny přijde... A to je prostě to léto, od jara do toho, do toho jsou ty zájezdy lezecký, vid. A teď mi případně, že některý lidi to tak berou postupně, ale já sem to taky tak nebrala, ono to asi jinak nejde, taky byly věci, který to já nevím, co se mělo stát, tak prostě jsem musela odjet na ty skály. Takový to že ty lidi nakonec se rozvedou a nebo se nevěnujou těm dětem jako a za celej svůj život vylezou třeba pár 9-, jo jako že to není žádný posun, že to... Něco jinýho je vrcholovej sportovec nebo... Ale že to jsou takový bojůvky malinký jakoby každýho člověka, v podstatě nic nedokázal a ztratil hrozně, aniž by si to třeba uvědomil. Ale tak to je, já jsem taky byla ochotná zahodit leccos, jenom proto abych odjela na písek a tam si prostě vylezla něco pro sebe důležitýho, a obecně to nic neznamenalo... Když verneš všichni tady ty lidi, tak v podstatě vůbec nic neznamenali, tady všichni ti lidi, jakoby i ty co lezou dobře a nikdo nic... Jako, že ti co lezou nejsou úplně ideální partneři, jako nic tím nedokázali jenom sami sobě...
- 67 **Respondent:** A myslím si, že právě jako že těžko se tomu může nějaký partner jakoby moc přizpůsobit, jo. Mě to vždycky přišlo srandovně, protože třeba dneska už je to jinak rozšířený, ale ještě dřív jak nás nebylo moc holek, tak všichni kluci říkali: "Už chci najít nějakou holku, co leze." Vždycky ty kamarádi jak se mi svěřovali: "ty jo já bych chtěl najít nějakou holku jako ty, která lezeš" A pak si našli holku, která třeba lezla, založili si tu rodinu a najednou potej holce chtěli, aby ona zůstala doma a byla tam sama s těma dětma a ty víkendy, přesto že to měla stejně tak srovnaný jako oni, že chtěla lézt, tak ono je to potom těžký, aby se to vyladilo, myslím, že to musí být docela náročný pro obě strany. A holka, co zas vůbec neleze... #00:57:42
- 68 **Respondent:** Jo tak každý období je nějaký, když sem začínala potom podnikat, Káča byla malá, tak my jsme v podstatě taky spolu nelezli, jsme holt jezdili na kole, prostě to nešlo tak to nešlo, jsou i jiný priority... Ale myslím si, že lidi co to tak nějak postihne to lezení, tak se k tomu docela hodně vracej. #01:01:26-3#
- 69 **Tazatel:** Čím to může být? #01:01:30-7#
- 70 **Respondent:** No je to zajímavý, možná je to spojení s tou přírodou, já nevím. Alespoň pro mě je to fakt docela ta příroda... Co třeba nechápu, že tam lidi jezdí třeba do toho podělanýho altánu u Doosu, my jsme tam docal jedno léto jezdili, prostě takovou zatuchlou boudu, přitom je tam x luk jako, že potajmu večer jedeš někam k lesu a můžeš se vyspat, kde to u nás máš, že bysme se takhle vyspali... To prostě moc nechápu a oni tam jezdí furt do zahusenejho místa jednoho. Tak to moc nechápu #01:02:31-7#
- 71 **Tazatel:** Tak jo. A myslíš si, že teda lezci mají společný ten vztah k přírodě? #01:02:52-1#
- 72 **Respondent:** No ale já myslím, že teďka už to moc není... No To mi tam chybí, ale ono je to těžký. To si myslím, že v tom lezení je hrozně důležitý s kým se potkáš, hrozně důležitý. I jak tě to namotivuje i jak lezeš, to musím říct... Třeba Jirka Š. to byl kluk, kterýho jsme vzali na písky na těžký cesty, protože ten lez se starýma manželama a lezli spolu samý 4ky a nedostal se někam pořádně, tak my jsme ho vzali... A to byl jeden z mála, protože už se vylezl na těch lehkejš, pak k tomu něco napolisoval, tak byl prostě jeden z mála, kterej nebyl podělanej na svý úrovni lezl věci, co mohl... Lezl fakt pěkně a hlavně to měl v hlavě srovnaný, nenechal se... Některý lidi neměli vůbec odhvalu si mysleli, že když jsou nabouchaný... On byl vyrovnaněj psychicky, fyzicky hned jsme ho vzali na jeho první cesty. #01:06:01-3#
- 73 **Tazatel:** Ty seš teďka v nějakým oddílu? #01:06:00-4#
- 74 **Respondent:** Ne... #01:06:06-1#
- 75 **Tazatel:** A myslíš, že by to bylo lepší kdyby to bylo nějaký organizovanější ten sport? #01:06:09-6#
- 76 **Respondent:** Ale tak co sem zjistila, tak oni si to lidi docela organizujou, i sem byla překvapená. Já sem teda nikdy nechtěla bejt nějak moc organizovaná, ale ono, ono to těm lidem pomůže, těm co to chtějí trochu dělat, tak maj možnost se tam potkat s někým kdo je něco naučí a tak. Tak jestli jsou tam nějaký ty drobný soutěže... Já sem jednou byla vyhlášená v okresu, jako za to sem vylezla na skalkách. A dostali jsme od krajskýho svazu ocenění, a nebo když zjistili, že jsem měla v oddíle nějaký nejlepší výstupy z seónu, tak sem dostala ušitou expresku jo. To bylo úžasný ty věci tenkrát nebyly. Tak si říkam, jestli dneska taky není, tak jako jestli si ty lidi nedělaj takovýhle nějaký věci... Nebo jak chtěl udělat Sedláček, že říkal, že bysme se mohli všichni složit a nakoupit si nějaký průvodce a že by to bylo u honzáče a že by si to člověk mohl půjčovat. #01:08:54-7#
- 77 **Tazatel:** Tak teď ještě jestli vnímáš nějaký podobnosti mezi lezcema. #01:09:20-7#
- 78 **Respondent:** Já nevím, většinou je tam člověk s lidma s kterýma už měl něco dřív společnýho, ale tak jako... Vždycky mi přišlo, že se člověk setkal na skalách i s totalníma debilama, teda... #01:09:55-5#
- 79 **Tazatel:** A vzpomeneš si na nějaký tradice mezi horolezcema nebo nědělali jste něco takovýho? #01:10:02-6#
- 80 **Respondent:** No tak udržujou se v rámci nějakých skupin oddílovejch. No to my jsme měli spoustu věcí a to bylo v rámci party, nějaký pijatyky, ale to si myslím, že bylo tak nějak všude. Ale já si myslím, že tohle spíš dělaj pískaři. I když my jsme měli, že se dělali nějaký běžecký závody a takový jakoby věci. #01:11:36-8#
- 81 **Tazatel:** Ještě myslíš si, že jsou nějaký znaky podle čeho se lezci mezi sebou poznají? #01:11:44-9#
- 82 **Respondent:** No to trochu jo, to nevím podle čeho, ale malinko má na to člověk odhad. Ale malíčko vidíš, kord když je vidíš svlečený, tak malíčko, takový ty lepší lezci, mají ty předloktí. Trošku možná podle oblečení, podle značek... #01:12:33-5#
- 83 **Tazatel:** A nějaký slang asi taky mezi lezcema je... Nevzpomeneš si na nějaké speciální výrazy, co používaj lezci? #01:12:56-2#

- 84 Tazatel: A máš třeba nějaký rituály před lezením? #01:13:12-7#
- 85 Respondent: No to mam, musim se v určitym sletu navázat a about boty, nejdřív se musim navázat, pak si vezmu pravou botu a pak levou... Nevim jestli to pomáhá, ale jsem z toho nervózní, třeba úplně nesnášim, třeba když hodně chvátáme a leze se třeba na druhym, něco se nacvičuje, nebo jen tak se chceš dolízt a Standa mi třeba řekne: "Tak už se obuj, připrav se." Nebo i když lezu na prvním, tak to je jakoby, zase chvátá, to úplně nesnášim, to ne... #01:14:03-3#
- 86 Tazatel: Myslíš si, že lezcí mají hodně takový rituály? #01:14:04-5#
- 87 Respondent: Myslim si, že jo, že hodně lidí má trošku nějakej... Jako docela se snažim kontrolovat toho člověka, co mě jistí i sebe sama znova, to mam úplně fóbie, jako poslední dobou, jakoby furt. Obzvlášť jakoby na lokotce, tak to je jako automatický se podívat, jestli máš dobře založino a teď ještě malá začala chodit, tak právě to koukam furt seš navázaná... #01:15:08-9#
- 88 Tazatel: No ono je to při tom tréninku je to nebezpečný... #01:15:10-3#
- 89 Respondent: Tak to jedna takhle spadla asi 8m zeshora... #01:15:22-1#
- 90 Tazatel: Ještě myslíš si, že je nějaký omezení v tom, kdo může provozovat lezení? #01:15:35-0#
- 91 Respondent: No já si myslim, že ani ne taková ta normální blbost tě taky omezuje... Si skoro myslim, že někdy je horší to omezení v hlavě, myslim si, že hlava pouští dál jakoby, jako to jak moc chceš, jak si schopněj si zpracovat proč ti něco nejde, kde máš přidat nebo to si myslim, že ta hlava je hodně důležitá, jak moc chceš některý věci... #01:18:01-4#
- 92 Tazatel: Myslíš si, že se něco změnilo od té doby, co lezeš... Jestli si myslíš, že se něco změnilo nebo něco postrádáš z dřívějška? #01:18:23-5

- 1 Tazatel: Takže na úvod jestli bys mi mohl sdělit nějaké základní informace o sobě. Kolik je ti let, co děláš, pracuješ, studuješ?
- 2 Respondent: Je mi 28. Pracuju jako zámečnick, na plnej úvazek.
- 3 Tazatel: A ty jsi studoval tedy...
- 4 Respondent: Střední školu.
- 5 Tazatel: A teďko teda k tomu lezení... Považuješ lezení za sport, nebo jak bys popsal, co děláš?
- 6 Respondent: Jo považuju to za sport. Jinak já vyznávám všechny styly lezení, ale věnuju se jenom některým no jako třeba. Tak teda to skalní lezení mě uspokojuje nejvíc, nebo lezení v horách, ale třeba stěny spíš než třeba jako to co dělá Tráva, že chodí na ty 4000, furt to beru jako, že je to lezení ale mě by to tolik nebralo.
- 7 Tazatel: Takže tě nejvíc baví asi to lezení na menších skalách i vícedélky?
- 8 Respondent: Jo, jo...
- 9 Tazatel: Takže jezdíš i na ty vícedélky?
- 10 Respondent: No snažim se taky občas.
- 11 Tazatel: A co třeba bouldering?
- 12 Respondent: Bouldering spíš mam, spíš jako v rámci tréninku, než že bych jezdil jenom na bouldery to ne, to já radši s lanem.
- 13 Tazatel: A ty jsi teda říkal, že to co leze tráva (VHT) to by tě nenaplnovalo nebo...
- 14 Respondent: Takhle mě by se to asi líbilo, ale není to to k čemu tíhnu.
- 15 Tazatel: Jo takže to není tak, že bys byl proti nějakému stylu vyhrazenej?
- 16 Respondent: Ne to nejsem, já to beru všechno, že je to sport, jo. Každý má svůj přístup a já to prostě beru tak jako... Občas mam teda řeči...
- 17 Tazatel: A teda ty občas lezeš i na pískách ne?
- 18 Respondent: No to mě baví hodně, to mě hodně baví.
- 19 Tazatel: A bereš to jako zvláštní styl lezení na písku?
- 20 Respondent: Já si nemyslím, že je to něco jiného, ale myslím si, že to spíš není tady pro nás pro Plzeňáky, takový jako to tradiční jo, že my to tady nemáme, tak pro nás je to takovej jinej svět. On to tak trochu je takovej jinej svět, ale myslím si, že kdyby sme třeba byli oba z ústí, tak nám to přijde, že to je normální lezení. Myslím si, že je to stejný lezení jako tady na skalách, ale myslím si, že my tady v Plzni k tomu máme takovej přístup, že z toho je takovej ten strach, že je to něco jiného... Jako je tam trošku něco jiného, ale že na to nejsme zvyklí, takhle asi.
- 21 Tazatel: Tak jo a jaký pravidla nebo zásady při lezení dodržuješ?
- 22 Respondent: Tak já uznávám pravidla takovejch těch oblastí, jako pískovcoví pravidla uznávám, věčný téma magnézium, v Sasku se nesmím, tak to dá rozum. Je to povolený, tak je to moderní nebo všichni to využívají tak proč ne. A pak je třeba takový to jestli prostě lezu nějakou stěnu a teď jestli se chytanu expresky nebo takhle, tak samozřejmě to uznávám, tak jak je to podle těch pravidel, no. Ty styly přelezu uznávám. Je to pro mě, já se tomu nikomu nechubím spíš jako pro svoji útěchu...
- 23 Tazatel: A ty si vedeš deníček?
- 24 Respondent: Soukromej jo nikam to nezveřejňuju, jenom pro sebe. Na lezci nic nemam.
- 25 Tazatel: Jinak ještě nějaký jiný zásady dodržuješ?
- 26 Respondent: Jo tak to sem nad tím přemýšlel, jasně nechci se zabít, nebo zranit jo, takže prostě když je možnost, když je člověk v úzkých a je možnost se chytit stromu, tak se ho prostě chytanu. Takhle jo nejdu do extrému...
- 27 Tazatel: A když lezeš ty vícedélky, tak dodržuješ nějaký jiný pravidla nebo?
- 28 Respondent: No tak snažim se, třeba když vim, že pode mnou leze nějaká jiná dvojice, nebo někdo, tak samozřejmě bejt ohledupnej vůči nim jako neshazovat kameny, ale mě to přijde, že to jsou furt logický věci, že to nehrnu jako bezhlavě...
- 29 Tazatel: A ty jsi v oddílu někde?
- 30 Respondent: No jsem u Zalabáka, ale tam sou ve směs takový starší lidi. Tak samozřejmě spolulezce beru jako kamaráda, kamarádku tak jako že ten sport děláme v podstatě třeba spolu, jo když lezeme třeba tu dlouhou stěnu tak sme tam oba.
- 31 Tazatel: Ještě v tom oddílu si proč?
- 32 Respondent: Já sem tam tak nějak náhodou já sem se přimotak, když sem začal lézt k těm matadorům starejm. Sem zkoušel s mim kamarádem z Prahy lézt a tak nějak jsme byli samoucí a potkal sem Zalabáka, no on se mi jako ujal, takže takhle sem se dostal k těm lidem, takže já sem, mě učil takový ty starý věci takovou tu klasiku, takovou tu jak lezou oni. Takže já sem začal tak jako s nima objíždět ty skály, tady

kolem Plzně furt sem se učil...

33 Tazatel: Takže kdy jsi vlastně začal lézt?

34 Respondent: Takže já sem vlastně, no lezu nějakých já nevím 9 let. Ten kamarád mě k tomu vpodstatě přived, my jsme teda oba dělali společnej sport jinej, my jsme dělali kanoistiku, no a v rámci tréninku ty kanoistiky jsme chodili v Praze běhat do Hluboček a tam jsou Hlubočetský plotny. No a on mi říkal: "Hale tady se leze a já taky trochu lezu, tak zejtra veme sedáky a zkusíme to." Tak sem si to takhle zkusil, no a pak mě to začlo bavit.

35 Tazatel: A co tě teda na tom začalo bavit, takhle ze začátku?

36 Respondent: No že to je něco jinýho. Je to takovej jinej sport než to co sem do té doby dělal, do té doby sem dělal tu kanoistiku a byl to takovej jakoby drill, takový jako jít na vodu, do posilovny, běhat a pak byly někdy závody a když třeba tam člověk zajel ty závody docela slušně, tak měl člověk takovej pocit toho štěstí ty radosti, že tomu věnoval to... A v tom lezení je to takový, že to můžeš prožít skoro pokaždý, takovej ten pocit takovýho toho štěstí, když se tě podaří něco vylézt a můžeš to lézt jako kdykoliv a soupeříš jakoby se sebou a nemusíš čekat na ty závody, kde budou všichni ostatní... Takový jiný to je. Jo a že jako, že mam prostě... Třeba se mi podaří vylézt nějaká 7čka a je taková těžká záludná a na vrcholu mam potom takovou radost z toho, že se mi to povedlo, jo. Stejně tak to bylo při té kanoistice, ale tam si musel čekat no, při tom tréninku to člověk tak nepocítil, z toho pocitu takovýho se mi to začalo líbit, že sem tam překonával sám sebe, začal...

37 Tazatel: A pak si začal lézt se Zalabákem...

38 Respondent: No to byla velká škola.

39 Tazatel: A ještě si vzpomeneš, co tě na tom bavilo, nebo jste asi jezdili s víc lidma už...?

40 Respondent: No jezdili sme s víc lidma a hlavně mě bavilo, že jak sem byl takovej samouk a jezdil sem jenom s tím kamarádem, tak to bylo takový náhodný. A s tím Zalabákem to začalo bejt intenzivnější, my jsme jezdili 2krát v tejdnu a o víkendy a on mi futrt bral na různý nová místa na Kozelku, na Polínka a takhle a takže to pro mě bylo takový nový a furt něco novýho a postupně sem viděl, že se trošičku i zlepšuju, taková útěcha vnitřní...

41 Tazatel: A myslíš si, že tě to nějak změnilo to lezení tvůj přístup k životu, nebo že tě to nějak změnilo?

42 Respondent: Víš, že si myslím, že jo, ale nevím jestli to je jako věkem, že se měním. A nebo je to tím, tak jako mi to pomáhá řešit různý situace, já nevím i nějaký problém v práci třeba, když si z toho člověk dělá starosti. Takhle člověk zjistí, že to vůbec nejsou starosti, že třeba při tom lezení je to kolikrát nebezpečný... Jo ž já nevím jak bych to řek.

43 Tazatel: JO. Že prostě při tom lezení...

44 Respondent: Že si uvědomuješ jako víc ten život, takový moc filosofický... Jo že třeba když se nepohodnu se šéfem, tak to vlastně není nic proti tomu, když bych třeba někde, třeba v Labáku (řečeno s takovým nadšeným hlasem) pod kruhem zrovna vyhučel, jo že ty hodnoty jsou někde jinde a pomáhá mi to, že když si třeba i vzpomenu na nějakou tu krizovou situaci, jo prostě to mi tenkrát bylo trošku i hůř, tak tůto nic není...

45 Tazatel: Ty už si nějaký hodně krizový situace zažil?

46 Respondent: No, ale jako třeba to bylo takový, že by to dopadlo dobře, ale nechce se ti. Víš takový to člověk by se prolít.

47 Tazatel: No jasně při tom lezení musíš mít nad sebou docela kontrolu...

48 Respondent: No musíš se soustředit na to, když nechceš spadnout.

49 Tazatel: A jak pravidelně valstně lezeš, nebo kolik času věnuješ lezení?

50 Respondent: Tak jak kdy, přes zimu tak 2krát tejdně...

51 Tazatel: A to jako trénuješ spíš?

52 Respondent: Spíš jenom trénuju, ale tak jako v rámci toho, že mě to baví, takže jako trénuju ne za nějakým účelem konkrétního nějakýho cíle, ale za účelem toho, že chci aby se mi z jara lezlo dobře a protože mi to baví. Mě baví to trénování...

53 Tazatel: Jo a ty trénuješ na stěně nebo na boulderovce?

54 Respondent: Na stěně na boulderovce.

55 Tazatel: No a potom v létě?

56 Respondent: No v létě tak už je to, že víkendy se snažim trávit na skalách...

57 Tazatel: A to jezdíš většinou s víc lidma nebo, nebo jaký máš pak ty cíle na těch skalách?

58 Respondent: Většinou podle toho, tak se řekne tenhle týden se řekne já nevím "jedeme na Kozelku", tak se jede na Kozelku no a zalezu si na Kozelce a konkrétně nejedu si tam pro nějaký přelez, to už musí jo bejt, abych třeba tu oblast znal natolik, že tam je třeba něco co sem nelez a vyloženě třeba po tom toužil, ale je to takový vyjimečný... Spíš si jako jedu zalézt, protože mě baví si zalézt a bejt s lidma, bejt venku s téma kamarádama s kterýma si čkovek rozumí.

59 Tazatel: Hm jasný. A plánuješ teďka jet někam léz tu vicedélku, nebo kolikrát za rok jezdíš na nějaký ty vicedélky?

- 60 Respondent: Teď sem byl jenom jednou, ale pravidelně třeba tak 2krát, ono to víckrát nejde...
- 61 Tazatel: A to lezeš jako jak...
- 62 Respondent: V Dolomitech, nebo ve Švýcarsku, nebo v Arcu, takže takhle...
- 63 Tazatel: Jo a to si vybíráš nějaký víceděky, že se ti líbí, nebo?
- 64 Respondent: Vybírám si to v průvodci no, víceméně spíš po sportovních no... Teďko poslední roky už řeším obtížnost, že si třeba jako chci vylézt i něco těžšího, a v tu chvíli koukam jestli to je klasika, nebo už sportovně dělaný... Takže těžší ale sportovně odjištěný. A třeba klasiku si dam třeba lehčí, tak samozřejmě koukam jestli na to mam nebo ne.
- 65 Tazatel: A věnuješ se ještě nějakým jiným aktivitám, nebo je lezení pro tebe to hlavní?
- 66 Respondent: To jenom právě přes tu zimu, že běžky no to mě hrozně baví, tak trochu člověk chodí cvičit na tu loděnici, kde jsem začínal, tak se tam ukázu jednou za tejdén a většinou tam přijdu, chci si zacvičit, ale rozpovídám se, víš, takže ono už na to cvičení ani nedojde...
- 67 Tazatel: A když potom v létě lezeš, tak přizpůsobuješ tomu třeba nějak práci, nebo obecně přizpůsobuješ svůj čas lezení?
- 68 Respondent: Tak když chci někam ject, tak si nahlásím dovolenou to je jasný...
- 69 Tazatel: JO. a svůj volnej čas taky trávíš jenom tím lezení?
- 70 Respondent: No, tak zrovna když mam chuť ject lézt a nebo, tak jedu lézt o víkend. Když třeba musím mít chuť jet na kolo, tak... Štěpánka chce jet na kolo, tak třeba holt jedu na kolo, ale je to spíš o tom, co zrovna chci, třeba se to změní, za dva roky, nebo třeba i letos už změní... Třeba už se mi nebude chtít jet lézt třeba oba dva dny, tak
- 71 Tazatel: A zatím tě to baví... A jakej je teda tvuj ideální lezeckej den?
- 72 Respondent: To je od pátku večer do neděle do večera... Třeba teď mě hrozně bavilo, že sme vyrazili třeba do toho Labáku no a těšíš se, že tam budeš do tý hospody, tam potkáš ty známi, co si tejdén neviděl, tak nějak se tam kecá, druhý den vstaneš s takovým tím, tak co dneska a deš se podívat na něco, něco si třeba vybereš v tom průvodci, tak tůto to bych chtěl a pak pod tím stojíš a říkáš si, tak dneska ne, tak příště, no ano příště se člověk do toho nepustí. A zase jedeš v neděli a říkáš si potom "sem to měl zkusit" Je to zaměřený vic na to lezení, ale ono toho člověk moc nenaleze...
- 73 Tazatel: Jo, tak na oddíl sem se ptala, to jsi mi říkal, proč si členem toho oddílu?
- 74 Respondent: No že sem se přimotal k těm starcům a oni mi to nabíclí. Jako v podstatě mě to nic nepřináší, že jsem v tom oddílu, jenom jako že jsem v ČHS, nic víc pro mě tam není...
- 75 Tazatel: A k čemu máš to členství v ČHS?
- 76 Respondent: Já nevím (smích) Oni říkali, že je to dobrý, že můžu jet do tater no a ještě jsem tam nebyl. Potom do Ádru je za to vstup zadarmo, jinak tam se ještě taky teda nebyl. Takže jako je mi to k ničemu a spíš to беру tak, že přispívám tím jakoby na tu, na to správcovství těch skal...
- 77 Tazatel: A ty občas jezdiš na nějaký jejich akce?
- 78 Respondent: No jezdim na poslední slanění, to je taková společenská akce. To jsme mívali na Kapucinkách, nebo míváme to tam a tam je perfektní tábořiště, takže se udělá velkej oheň, Zalabák pořeže půlku lesa. Udělá velkej oheň, pak jeden kamarád, kterej není v oddílu přiveze uzený maso, takže se tam přijede udělá se oheň, trochu se jde zalézt, podle toho jaký je počasí, pak se jde k ohni. My jsme to měli tak různě jednou dokonce i začátkem října, že jako, že máš poslední slanění a stejně potom ještě lezeš, že to jako není, že by si s tím skončila, spíš jde o to že se tam ty lidi sejdou, je to spíš o tý společenský akci, než konkrétně o tom lezení, že kdyby tam člověk jel i bez lana, tak tam prostě člověk pojedje jenom tak.
- 79 Tazatel: A kdo to vlastně vymyslel to poslední slanění, to už je asi dlouhá tradice, co?
- 80 Respondent: No já si myslím, že to vzniklo, že lidi jako turistili, to mi říkal Zalabák, že spíš jezdili na vandry takhle a z toho začali lézt, vyjeli na vandr prostě s kopačkama a potom začali lézt... Tak to mi vlastně říkal Jetík, oni spolu vlastně lezli, oni mají spolu Medu Bedu, a on mi říkal jetík: " My jsme to nebrali jako se to bere teď, my jsme netrénováli, my jsme prostě jeli na vandr, vyrazili prostě ráno večer někam na skály no a jestli tam vylezli 2,3 cesty za den, udělali si to oheň a takhle asi vzniklo i to poslední slanění.
- 81 Tazatel: A co máš teďka za cíl v lezení?
- 82 Respondent: Mam, já mam v lezení za cíl jet v létě do Labáku a je mi jedno, co tam polezu, konkrétní cesu nemam. Prostě se mi to tam hrozně líbí, ta příroda ty cesty a tak...
- 83 Tazatel: A máš ještě s lezením spojený nějaký hodnoty, nebo co ti lezení vlastně obecně přináší nebo přineslo?
- 84 Respondent: Tak třeba spoustu kamarádů jsem potkal novejš, jo.. Já sem byl pořád na tej loděnici, to je takovej uzavřenej okruh lidí, a najednou sem se dostal k tomu lezení a začal jsem poznávat nový a nový lidi z jinejš oddílů a prostě jak se ty lidi takhle potkávají na těch skalách a začnou se zdravít, začnou se bavit, začnou se setkávat třeba v tej hospodě a jako ta komunita těch lidí, co člověk zná, tak se jako rozšiřuje tak to mě to přineslo prostě...
- 85 Tazatel: Jo že to kamarádství je pro tebe na tom důležitý?
- 86 Respondent: To si myslím, že v těch jiných sportech asi moc není, no i když ono to je taky. Toho kamaráda z Prahy jsem měl přes kanoistyku.

- 87 Tazatel: Takže v tom lezení si ty lidi i tak nějak rozumí... Řekl bys, že si rozumíš se všema lezcema?
- 88 Respondent: No já bych řek, že se to škatulkuje, že taky nejsou taky lezci jako lezci, ale to si člověk vybírá ty lidi, ty kamarády v tom lezení stejně jako v normálním životě si myslím já.
- 89 Tazatel: Jo. Takže už jsme trochu mluvili o té odlišnosti s jinými sportama, přijde ti teda, že se lezení odlišuje nějak od jiných sportů?
- 90 Respondent: No sport to je, něco to určitě je, jestli je to jako jiný když to srovnám s tím lyžováním, tak je to jiný. Tak to lyžování je takový jako, když si jdeš zaběhat. Ono je to vlastně to samí...
- 91 Tazatel: Jo takže to je jedno, tak jak si myslel, že se ti lezci škatulkují?
- 92 Respondent: No jako že právě leze různě typ lidí, že třeba potkáš takový jakoby rádoby lezci, který prostě hrotí jenom to, aby vylezl něco těžkýho... Víš ale to není ta komunita ke kteréj já se řadím...
- 93 Tazatel: A ke kteréj komunitě se teda řadíš?
- 94 Respondent: Já sem teď lezec, kteréj trochu běhá na lyžích a přes léto jsem teda běžkař, kteréj trochu leze. (smích)
- 95 Tazatel: Takže podle toho, co mi popsal, tak máš asi rád lidi, který si jedou zaléz, ale neřeší třeba ty čísla...
- 96 Respondent: No všechno je takový o té přírodě no prostě mě to baví být pod tou skálou něco vylézt, spát v tej přírodě, sem rád s těma lidma, co maj taky přístup k tej přírodě, který tam jedou kvůli tomu, že se jim tam líbí a ne přelezt nějaký ty čísla.
- 97 Tazatel: A myslíš si, že tihle lezci se vyznačují nějakým zvláštním charakterem, chováním?
- 98 Respondent: To je právě to, že je škatulkuju, že jsou takový ty rádoby lezci, ty co tam jedou jenom za těma číslama, tak se... na to nějak blbě odpovídá. Když potkam toho lezce lezce, tak ten je mi sympatickej, jenže pak potkam toho rádoby lezce a ten už od pohledu je mi prostě nesympatickej. (A teď si z toho respondent začal dělat srandu) Oni to třeba nejsou zlí lidi, já je třeba ani neslyšel promluvit, ale to zase si myslím, že je problém ve mě... (teď nějaký nesmysly) Ale tohle, co sem teď říkal, se nevztahuje jenom k tomu lezení, to i třeba na těch běžkách, já třeba na běžkách potkam lidi, který jedou v tepláčkách jenom tak to a vim, že jsou to lyžaři a takový, že maj ten vztah k tej přírodě i jako lyžaři nebo běžkaři a to je u těch lezců taky a samozřejmě pak tam potkáš takový ty rádoby běžkaře, co maj hadry na sobě a lyže a vybavení a ničí tam třeba stopu ostatním víš jako...
- 99 Tazatel: Takže jsou ty sympatický ty lezci se vztahem k přírodě i k nějakým zásadám ohleduplnosti...
- 100 Respondent: Hm, jo, jo. Takže takhle si to myslím, že to není jenom v lezení, ale v celým tím životě, jako v práci, na běžkách.
- 101 Tazatel: Jo teďko my jsme se bavili už o tom posledním slanění, ještě si vzpomeneš na nějaký já nevím speciální tradice nebo pravidla, co dodržujete?
- 102 Respondent: Pro mě nic zvláštního není, pro mě je jakoby všechno nový, jako i těch 8 let furt je něco novýho, u těch starý lidí co sem třeba. Třeba zrovna ten zalabák jo, ty dřív lezli tak, že lezli, více méně, že se dostávali nahoru, no takže on prostě někde to bylo těžký, tak se chytá no, ale mají vylezenou cestu. V dnešní době už je trend jiný, prostě kdyby si se chytla někde exprsky, nebo smyčky, takže už se to nepočítá, je to rozdělený do těch stylů o kterých sme se bavily, který samozřejmě já uznávám (myslí RP, PP, OS). Ale uznávám i ten styl lezení, že se prostě chytne baví ho to to lezení, baví ho to a chce lézt, že to dělá prostě pro zábavu, nelikviduje skálu, nepřidává jistění nebo něco tu přírodu jako když není tím svým jednáním, tak si myslím, že je to všechno v pořádku.
- 103 Tazatel: Vzpomeneš si taky ještě na nějaký speciální výrazy, co lezci používají?
- 104 Respondent: Tak jsou tam ty terminologie, že jo, jsou tam i vulgární terminologie něčeho, ale mě to nepřijde, že je to zvláštní něco, jako... fichtle, špagát, rajbas
- 105 Tazatel: Myslíš, že jsou nějaký omezení v tom, kdo může provozovat lezení?
- 106 Respondent: Rodinný. Ale jako stejně bude lézt jenom člověk, kteréj chce lézt a který ho to baví.
- 107 Respondent: Tak je to fyzický sport, já vyznám fyzický sporty, který... že třeba u toho curlingu mě nepřijde, že je to sport, mě přijde, že je to hra, ale neřek bych že je to sport, on na to nemusí chodit běhat trénovat pravidelně. No a při tom je to na olympiádě. To si myslím, že lezení by taky klidně tam mohlo být, že je to spravedlivý sport, spravedlivější než třeba krasobruslení.
- 108 Tazatel: Tak a jestli bys ještě zhodnotil jak vnímáš obecně současný vývoj nebo stav toho lezení, docela teď přibylo lidí, co lezou ne?
- 109 Respondent: To si myslím, že je to tou přístupností toho vybavení, prostě pudeš kamkoliv do krámu a můžeš si to koupit. Můžeš si objednat kdekoli nějaký kurz lezení, jsou umělé stěny, kde najednou ty lidi zjistí, že lezení je poměrně v uvozovkách bezpečný, pokud se dodržou nějaký ty pravidla, tak můžou začít lézt. Třeba před těma 20ti lety ten materiál neexistoval, tady v Čechách určitě ne. Já si to samozřejmě nepamatuju, ale byli to samozřejmě takový víc nadšenci, si to šli doma a byli to takový víc nadšenci, než teď. Já si myslím, že to bylo dřív dobrodružství jako před těma 20ti lety, 30ti lety. Jo že dřív já třeba dřív bych asi nelez, já bych náck nechtěl být na krouceným laně někde navázaný, nevím no. To už byla to jiná doba.
- 110 Tazatel: Myslíš jako dřív, když nebylo to vybavení...
- 111 Respondent: Jako třeba za Zalabákovi éry. Já nevím, nevím, nebyl jsem v tej době. V dnešní době já jdu a koupím si ty nejlepší lezečky, finančně jsou třeba drahý, ale můžu si je koupit, můžu si to dovolit. Téměř... Jo to boulderování spousta lidí chodí jenom boulderovat a jenom na umělku a taky si myslím, že to není špatně, že to je odvětví je to sport. Mě to nevádí, protože s těma lidma se opravdu na těch skalách

nepotkam...

112 Tazatel: A kdyby ses tam s nima potkal, tak...

113 Respondent: Tak by mě tam vadili, protože by mi tam drželi cestu.

114 Tazatel: A jak to vidíš s organizovaností v lezení?

115 Respondent: Já si myslím, že je v tom docela anarchie, já si myslím, že je to organizovaný míň než dřív. No dřív byly víc ty oddíly. Byly víc ty oddíly a kdy si chtěl jet někam lézt, tak si musel bejt ve svazu a... No je fakt, že v dnešní době je to o penězích, když máš peníze, můžeš jet do Španělska, můžeš jet do Francie, uděláš si dovolenou...

- 1 Tazatel: Tak nejdřív na úvod jenom nějaký základní informace o tobě, kolik je ti vlastně?
- 2 Respondent: 26 let.
- 3 Tazatel: Jo a ty jsi student.
- 4 Respondent: Stále student.
- 5 Tazatel: Jak si vlastně s lezením začal?
- 6 Respondent: Tak proč sem začal, dostal sem se k tomu dost náhodou, přes umělou stěnu a než sem se dopracoval do skal, tak to chvíli trvalo a asi mě nejvíc ovlivnili výlet do Nepálu, do Himálají. Tak cestoval jsem i před tím, ale asi ten trek do těch hor, tak ten čas strávených v těch horách mě posunul v tom lezení jako, že se tomu budu věnovat.
- 7 Tazatel: A co tě teda zaujalo v těch horách?
- 8 Respondent: Tak nejspíš jsem si uvědomil, že bych se tomu chtěl věnovat víc (od 2009) a jednou se do těch hor podívat skrz to lezení, takže jsem začal jezdit na nějaký skály a tak.
- 9 Tazatel: Takže se ti líbili ty hory..
- 10 Respondent: Tak já jsem i před tím do těch hor chodil, takže sem se chtěl přiblížit těm horám.
- 11 Tazatel: Jo takže ty se považuješ za horolezce nebo skalního lezce?
- 12 Respondent: Ne to se nepovažuju, ale líbí se mi zároveň ta různorodost toho lezení a skrz ty malé skály sem se chtěl podívat do těch velkých hor.
- 13 Tazatel: Jo takže považuješ se vůbec za nějaký typ lezce, nebo něco takového?
- 14 Respondent: Nemyslím si baví mě jako všechno a to se mi na tom líbí.
- 15 Tazatel: Takže hlavně tě baví lézt na těch skalách?
- 16 Respondent: Asi jo. Baví mě zároveň jak lézt to své maximum, tak lézt i jenom tak pro zábavu.
- 17 Tazatel: Jo takže lezeš spíš kvůli zábavu nebo kvůli tomu, že chceš přelezt nějaký čísla?
- 18 Respondent: No to mě právě baví taky, právě proto že mě baví i systematicky trénovat. Nebo vidět ten pokrok nějaký. A nema to tak.
- 19 Tazatel: Takže nejvíc se ti na tom lezení líbí?
- 20 Respondent: To je těžký popsat, tak líbí se mi tam, že se člověk může nějakým způsobem posouvat. A líbí se mi, že může člověk trávit čas venku a směřovat to k těm horám.
- 21 Tazatel: Jo, takže se ti líbí samotný to lezení jako ten pohyb a zároveň i to, že se tam můžeš nějak zlepšovat...
- 22 Respondent: A cestovat.
- 23 Tazatel: Tak jo. A kolik času tomu lezení věnuješ nebo máš ještě nějaký jiný aktivity?
- 24 Respondent: Tak je to hlavní moje náplň jako volného času.
- 25 Tazatel: A přizpůsobuješ tomu nějak školu, nebo volnej čas?
- 26 Respondent: Hm. Tak jako veškerý volnej čas se snažím trávit asi lezením to asi jo.
- 27 Tazatel: A myslíš si, že lezení změnilo nějak tvuj přístup k životu?
- 28 Respondent: No to asi nezměnilo, naopak asi ten můj přístup se s tím lezením tak jako spojil.
- 29 Tazatel: Jo a jak ses pak k tomu lezení dostal?
- 30 Respondent: No ve škole jsem začal chodit na tělocvik, no já už jsem před tím chodil na tělocvik, ale to bylo jenom na tý umělé stěně bral jsem to tak jako jednotýdenní činnost prostě dalších sportů a pak nějak po tom podzimu, po tom Nepálu, jsem začal lézt.
- 31 Tazatel: A proč si se přihlásil na ten tělocvik?
- 32 Respondent: To nevím, proč jsem se přihlásil na tu jednu hodinu týdně. To jsem neznal žádný lezce, já sem to měl před tím, že sem dělal i víc sportů, ale to lezení tak nějak, i když jsem se, jako i když jsme začali chodit do hor, tak sem to lezení tak nějak nevnímal bych řekl. To slo nějak mimo mě.
- 33 Tazatel: Tak jo. No a ty si pak poznal nějaký lezce?
- 34 Respondent: No jak sem se tomu začal věnovat víc a víc, tak jsem poznal nějaký lidi.
- 35 Tazatel: No a myslíš si, že jseš součástí nějaký lezecký skupiny?

- 36 Respondent: Tak jestli se dá říkat skupina, lidem se kterými lezu tak jo, ale nejsem nevim v nějakým oddílu, rok jsem byl v nějakým oddílu v Praze.
- 37 Tazatel: Takže nemáš žádný stály spolulezce, nebo tak.
- 38 Respondent: No ale tak zase jich není jako, že by to byli pořád jiný lidi s kterými lezu, to je prostě pár lidí.
- 39 Tazatel: No a myslíš si, že lezci vytvářejí nějakou skupinu, něčím zvláštní?
- 40 Respondent: Jo tak asi jsou zvláštní, ale přijde to jenom jim podle mě, ty okolní lidi, to tak asi nevnímaj.
- 41 Tazatel: Jo, a tobě to přijde jako nějaké odlišné sport?
- 42 Respondent: Tak to je tak moje přání, aby to zůstalo odlišné sport. Tak jako mě vyhovuje tak jak to je, aby se o tom sportu zase moc nevědělo třeba jako nějaký široký veřejnosti.
- 43 Tazatel: Jo a proč?
- 44 Respondent: Nevím tak to je můj osobní názor, tak nelíbí se mi, nemyslím si, že lezení by mělo být na olympiádě a velké zájem médií a nějakým způsobem pořád nějaký velký akce.
- 45 Tazatel: Jo takže nechceš, aby to byl nějaký masový sport?
- 46 Respondent: Tak. Prostě ty lidi, který to chtějí dělat, tak aby si k tomu tu cestu našli sami a ne skrz nějakou společnost, který se snaží do toho stáhnout. No tak zase neřekám prostě, že třeba ty závody v tom lezení s lanem, tak že to je něco spásného, tak jako je to taky druh toho lezení, ale prostě aby to zůstalo tak jak to je. No ne nějakou masivní podporu.
- 47 Tazatel: Takže vdiš v tom lezení nějaký rozdíly od ostatních sportů.
- 48 Respondent: No určitě. Prostě se liší v tom zájmu té široké veřejnosti, sponzorů.
- 49 Tazatel: Jo ty si jako myslíš, že to lezení je sport, který není tak jako známý?
- 50 Respondent: No, tak jako aby to dělali lidi, který k tomu mají nějaký vztah, no ale to je asi u každého sportu, když to dělají lidi naplně.
- 51 Tazatel: Takže ty jsi říkal, že to lezení nepovažuješ za masový sport, a kdyby to dělalo víc lidí, tak by ti to vadilo?
- 52 Respondent: Tak asi vadilo, ale neznamenalo by to pro mě, že bych s tím přestal.
- 53 Tazatel: A ještě vnímáš něco čím by se lezení mohlo lišit od jiných sportů.
- 54 Respondent: Tak asi ty lidi jsou odlišný, co to provozují nebo co se tomu věnujou.
- 55 Tazatel: Jo a jak?
- 56 Respondent: No asi jsou pro ně důležitý jiný hodnoty, jiný věci.
- 57 Tazatel: A jaký?
- 58 Respondent: Tak prostě jim stačí strávit víkend na skalách prostě ve spacáku. No ale takhle to právě všichni teďka nemaj, jako že teďka se tomu začínají věnovat lidi, který tyhle hodnoty nemaj k tomuhle.
- 59 Tazatel: Tak jo a ještě něco vnímáš, že mají ty lezci společnýho, tak asi ten pobyt v tej přírodě. A jaký ty máš vztah k těm skalám a přírodě?
- 60 Respondent: Tak to je ta věc, která mě tím lezením nezměnil, nebo prostě ten pohled jsem na to měl i předtím, prostě jsem do té přírody jezdil od mala, jsem chodil do skauta a tohle mě asi hodně ovlivnilo, takže prostě přírodu, k ní mám vztah, že tu přírodu musíš chránit a rozvoj tohohle sportu tu přírodu asi ničit bude no.
- 61 Tazatel: Takže to jsi mi říkal, co tě na lezení baví, takže vlastně s tím souvisí ten pohyb si říkal.
- 62 Respondent: A zároveň co mi na tom fascinuje, že je to zatím jedinej sport, kdy prostě při tom lezení, prostě při tom pohybu nevnímáš nic jinýho než ten další pohyb, co přijde a i to okolí ti je jedno, když máš čistou hlavu, že je to takový maximální soustředění. To sem měl při tomhle a potom při nějakým jako závodě na kole, že to pro mě byla taková námaha, že jsem absolutně nad ničím nepřemejšlel, že sem si zkusil vzpomenout na to nad čím jsem přemejšlel v tej hlavě a potom zjistíš, že o ničím, ale tady to je při každým tom pohybu vlastně.
- 63 Tazatel: Počkej jako, že...
- 64 Respondent: Že nevnímáš to okolí, že se soustředíš jenom na to.
- 65 Tazatel: A ty v tom vidíš jako nějaký rozdíl?
- 66 Respondent: No to sem v jiným sportu takovejhle pocit jako neměl.
- 67 Tazatel: Jo. Takže a plánuješ, že budeš ještě dlouho lézt?
- 68 Respondent: No nedokážu si představit, že bych s tím skončil momentálně, tak...

- 69 Tazatel: Já nevím, tak někdo říkal, že je to únik z každodennosti.
- 70 Respondent: Jo tak určitě je to dobré, že se ti ta hlava vypne, ale na druhou stranu se na to musíš soustředit a tam vznikne takovej jako. Ale právě, že to nemam jenom na tý skále, ale třeba to mam i na tý umělé stěně, že jo, že když zjistím, že když vylezu nahoru a pak mě spouští dolů, a pak si uvědomím, že jsem nevnímá, kdo je okolo, co se děje a tak. Jo ale, že se mi párkrát stalo, že když jsem měl v hlavě nějaký problém a něco jsem furt řešil, tak se mi stalo, že sem se nedokázal na to lezení soustředit.
- 71 Tazatel: To je zajímavý, takže to není úplně takový vytržení z každodenního života.
- 72 Respondent: No párkrát se mi stalo, že sem se lezením nedokázal jako zbavit těch každodenních problémů, nebo na ně zapomenout. Asi ty problémy byly v tu chvíli důležitější.
- 73 Tazatel: A jak vnímáš riziko na skalách, myslíš že je to důležitou součástí lezení?
- 74 Respondent: No to si nemyslím, že ty lidi kvůli tomu lezou, naopak ty lidi o tom riziku ví a mají k tomu dost velkou pokoru.
- 75 Tazatel: No takže to není únik od každodenního života.
- 76 Respondent: Tak asi to je jeden z těch důvodů proč ty lidi jezdí lézt.
- 77 Tazatel: Takže to lezení bereš i jako nějak jako soutěživě?
- 78 Respondent: No to právě mě baví i to se v tom zlepšovat, nevím asi jsou typy lidí, kterým stačí lézt ty 5tky a jezdí si do těch hor, tak to je super, ale zároveň mě baví i trénovat nebo zlepšovat se, někam se posouvat.
- 79 Tazatel: No to ti jde o to i s někým soutěžit nebo?
- 80 Respondent: Spíš jako vidět, že se někam posunu, než že bych měl tendenci se účastnit nějakých soutěží a s někým soutěžit.
- 81 Tazatel: A ty máš deníček na lezci.
- 82 Respondent: Ne. To neřeším, abych někoho přeskočil v žebříčku. No taky jsem měl, že si to budu všechno zapisovat, co jsem vylezl, ale to mi vydrželo tak jako pár cest.
- 83 Tazatel: Takže je to spíš soutěžení sam se sebou?
- 84 Respondent: Hm a nebo, když někdo v mém okruhu dokáže vylézt cestu kterou bych taky zvládl, tak to mi tak jakoby vybičuje k tomu to třeba zkusit, ale pak je to jako spíš o tom jestli to zvládnou já, než že bych s někým soutěžil.
- 85 Tazatel: Takže spíš ty lidi kolem toho lezení...
- 86 Respondent: No tak spíš mi to motivuje, než že bych si s nima porovnával deníčky.
- 87 Tazatel: A ty lidi kolem lezení bereš jako důležitou součást, nebo to bereš individuálně?
- 88 Respondent: No tak to je další. Ten okruh s lidma s kterým se vídam se dost změnil a přesunul do té komunity lezecký.
- 89 Tazatel: No a myslíš si teda, že lezci vytváří nějakou komunitu?
- 90 Respondent: No já myslím, že teďka už ta skupina lidí, která leze prostě už je na to moc velká, aby si všichni rozuměli a byli bezkonfliktní a tak.
- 91 Tazatel: Takže to není, že by ty lezci vyznávali společný hodnoty?
- 92 Respondent: No to právě souvisí s tou dobou si myslím, dřív to asi tak fungovalo.
- 93 Tazatel: Takže si nemyslíš, že by lezci měli nějaký výrazný společný rys?
- 94 Respondent: Jako třeba když ho potkáš na ulici, to si myslím že ho nepoznáš jako. Tak asi většina si myslím, že je do toho sportu hodně zapálená. To lezní a že hodně pijou:) Já si myslím, že už těch lidí je jako moc, aby měli něco společného. Tak já nevím, tak je spojuje to, že pro ně znamená strávit víkend na těch skalách no.
- 95 Tazatel: Jo jakoby, že to není tím sportem, ale typem těch lidí?
- 96 Respondent: No, ale tak tam to přad naráží na to, že tam jsou lidi, který k tomu ten vztah mají, pak ale jsou tu lezci, kterejm to absolutně nic neříká nějaký trávení jako času ve skalách. Ty co to berou jako posilování to lezení, prostě místo do fitka jdou na stěnu, že vidí posun v tom, že vylezou nějaký číslo, ale zase prostě už jsou to lidi, který nikdy v životě už na ty skály nejedou. Což třeba já nechápu.
- 97 Tazatel: Jo takže vidíš nějaký rozdíl mezi těma lezcema?
- 98 Respondent: No jako ty, co lezou jenom kvůli tomu sportovnímu výkonu a pak těch, co to nedělaj jenom kvůli tomu a takovejch lezců, co to nedělaj jen kvůli tomu sportovnímu výkonu je víc snad ještě pořad.
- 99 Tazatel: Takže ty nelezeš teda kvůli tomu sportovnímu výkonu, ale kvůli tomu být v té přírodě a ještě něco?
- 100 Respondent: Bejt v přírodě, zlepšovat se v lezení, podívat se do těch hor, cestovat. Tak do těch hor nejde vyrazit bez těch zkušeností a ty zkušenosti musíš nějak získat.

101 Tazatel: A jaký by byl teda ten ideální lezecký den?

102 Respondent: No teďka mě to nejvíc táhne do těch hor, tak asi do těch hor, ale zároveň bych jel i do Turecka lízt tam ty sportovní cesty, takže to víš to je prostě širokej záběr a to se mi na tom líbí.

- 1 Tazatel: Takže na úvod bych jsem se tě zeptala na pár základních informací, kolik je ti let, co děláš, kde pracuješ?
- 2 Respondent: Je mi 39. Jsem učitel, učím na lékařský fakultě počítače plus tam dělám nějaký věci ohledně správy počítačů nebo serverů. Je to práce na plný úvazek s tím, že řešíme i nějaký projekty, rozvojový, evropský a z těch se pak vytváří nějaký inovativní studijní materiály pro studenty. Částečně mam i úvazek tady z těchhle projektů.
- 3 Tazatel: Takže nejvyšší dosažený vzdělání máš asi vysokoškolský...
- 4 Respondent: Vysokoškolský, učitelství, zaměření tělocvik, výpočetní technika...
- 5 Tazatel: Tělocvik?
- 6 Respondent: Jo, jo ale ten jsem ani nikdy neučil a v podstatě po škole jsem hned nastoupil na fakultu.
- 7 Tazatel: A děláš ještě něco jiného?
- 8 Respondent: Jo k tomu mam ještě vlastně živnosták OSVČ, dělám správce počítačových sítí.
- 9 Tazatel: A pak vlastně ještě děláš ty lezecké kurzy, tak to bereš jako práci nebo...
- 10 Respondent: No to je koníček, to je koníček, to předávám jako vlastní zkušenosti dál.
- 11 Tazatel: A ty jseš ženatej vid'?
- 12 Respondent: Ženatej 2 děti, 8, 6 let, práce na plnej úvazek. :-)
- 13 Tazatel: Tak jo. Takže teďka přejdeme k tomu lezení, nejdřív se tě zeptám jak bys vlastně vymezil tu aktivitu, co děláš, řadíš se k nějakému stylu lezení?
- 14 Respondent: No jako je to asi trávení volného času z valný většiny, tak bych to jako nazval a ty jednotlivý oddnože jak je to definovaný, tak bych se asi charakterizoval jako lezec dneska už a provozuju i skialpinismus, když čas dovolí.
- 15 Tazatel: A to lezení, co do toho teda patří?
- 16 Respondent: No lezení krátkejch cest maximální možný obtížnosti, kterou jsem schopněj vylézt plus zase já nevím jednou za rok jestli vyjedeme na nějaký vícedýlkový cesty, všechno to je v podstatě s lanem lezení po skále, zase obtížost která je zvládnutelná v horách z mýho pohledu.
- 17 Tazatel: Takže děláš v podstatě to sportovní/skalní lezení...?
- 18 Respondent: V podstatě sportovní lezení na skalách. Chození po horách a zdolávání nějakých jakoby vyšších hor tak jsem opustil v podstatě někdy před 5ti lety, to jsme byli naposled. Jezdili jsme do Alp a tam jsme podnikali takový to VHT, chození po horách do obtížnosti méně obtížné 3/3+.
- 19 Tazatel: Jo. A jak teda lezeš dlouho a vzpomeneš si kdy a jak jsi začínal s lezením?
- 20 Respondent: Tak v podstatě k lezení jsem se dostal přes ty hory, přes chození v horách, jsme jezdili do Alp, v podstatě takový túry to spíš byli no a člověk jak se posouval po těch horách, tak najednou zjistíš, že se potřebuješ umět se přivázat na lano, umět se někde zajistit, protože už to začínalo bejt skalnatý ty hřebinky, no a k tomu se člověk dostane jakoby k lezení. To znamená navlíknout si úvazek, umět se přivázat na lano, umět uvázat nějaký smyce někam za něco... No a ze začátku jsem to bral takový jako průprava do těch hor, že člověk se k tomu bude umět postavit, prostě ty pohybový návyky i v těch horách byť je to to chození, tak přece jenom, když člověk umí šahnout na skálu, umí tělo nějaký vyvážený pozice, umí nějak našlápnout nějaký stup, tak je to s devizou, než když tam přijdeš jako úplnej neznalec. Takže ze začátku to bylo lezení nějakých lehkejších cest, člověk se odvažoval lézt i na prvním konci lana no a postupně řek bych přes jednotlivý stupně obtížnosti se člověk propracovával k nějaký výkonnosti. Pak to začalo převažovat teda, že tam člověk začne objevovat tu krásu toho pohybu, jo. Nejdřív se nějak sápeš v těch cestách a postupně jak se člověk zlepšuje, zdokonaluje, tak začneš objevovat tu techniku, začneš objevovat obtížnější lezení a krásy, krásy obtížnostního lezení. Tim jak tady pak vznikli první stěny, tak člověk potom začne chodit i trénovat. No a rázem začneš trávit čas, nechci říct nějakým úplně systematickým tréninkem, ale prostě nějakým popolezáním po stěnách. No a ve chvíli, kdy se začneš nějak zlepšovat, tak v tom potom začneš hledat i nějakou trošku vědu, ve smyslu, že chceš začít trénovat nějak systematicky no... Člověk sežene nějakou literaturu a začne studovat, co ta disciplína obnáší, co se týče výkonnosti a zlepšování se.
- 21 Tazatel: Takže ty když si jezdil do těch hor, tak sis pak našel nějaký kurz na lezení, nebo jak ses to začal učit?
- 22 Respondent: Ne, ne. No tak když jsem před 13 lety, v těch 24, 25 začal s nějakým jakoby lezením. No kurz jsem žádný neabsolvoval v podstatě tak jako od kamarádů, co jezdili lézt, tak ti ukáží, jak se přivázat, jak cvakat expresky. No a pak sem...
- 23 Tazatel: A s těma kamarádema nebo lezcema ses seznámil jako na škole nebo?
- 24 Respondent: V podstatě přes Azbesta asi jo, ta komunita nebyla tak velká jako je dneska, takže byli takový ty profláklý harcovníci, který to tu ovládali, těch nebylo moc no tak k něm se člověk nějak dostal (jak asi?) a začal s nima jezdit do skal a naučí tě co a jak a zkušenosti jakoby praxi přijdou potom, jak s nima člověk jezdí.
- 25 Tazatel: Tak jo...
- 26 Respondent: No a potom někdy v pozdější době, tak sme potom na ten skialpinismus, tak tam to mi přijde nebezpečnější, tak tam jsme absolvovali kurzy, jakoby laviny, vyprošťování z lavi, z trhlin, odhadování svahů, odhadování konsistence sněhu, takže na to už sme se potom nechali proškolit.

- 27 Tazatel: Takže ty jsi říkal, že máš rád to lezení těch krátkých cest, takže co je tvým cílem v lezení?
- 28 Respondent: Cílem no, cílem je asi se bavit no, jako člověk nějaký ambice má, a ty ambice vychází z nějaký momentální formy nebo výkonnosti a vždycky si člověk nějaký cíl dá, že nějakou obtížnost chce vylézt, nebo zkusit vylézt podívat se do ní, ale že bych si řek, že chci být mistr světa, nebo něco takovýho to už člověk dneska ty ambice asi člověk nemá. Mam ambice bavit se tím, trávit volný čas tím co tě baví, konkrétní cíle nemam, baví mě lézt těžký cesty... A je to vždycky momentálně v tom roce, když člověk objeví nějakou cestu, která ho zaujme, tak pak vzniká třeba ta ambice ji vylézt, nebo jezdit na ní a pokusit se jí vylézt. Jo ono se vlastně nedá nějak říct, že chci nějakou obtížnost vylézt, nalezíš do nějaký cesty, zjistíš že ti třeba sedí, nesedí, no a když ti sedí a cejtíš, že by třeba šla vylézt, tak prostě člověk na ní jezdit no. Už ta hrana fakt, když ta hranice toho vylezení, nevylezení už je jakoby tak tenká, že člověk se může snažit jezdit na tu cestu nějaký 4 měsíce a pak zjistí, že tu cestu stejně nevyleze. Tam ta hranice je tak tenká, že se nedá říct předem, jestli tu cestu vylezeš.
- 29 Respondent: Obecně asi když člověk objevuje tu svoji výkonnost, tam kam asi jako patří a lezeš jakoby pod svýma možnostma, tak většinou nemáš problém pak tu cestu vylézt, když ji navlíčíš, jo ale když objevíš to svý maximum, tak začne přicházet tohle, že máš cíl něco vylézt a pak zjistíš že to nevylezeš.
- 30 Tazatel: Takže tě baví lézt těžký cesty spíš tím sportovním stylem nebo v horách lezeš tradičně...?
- 31 Respondent: Jo, vyznámam odjištěný cesty, i třeba v kombinaci když jedu to těch hor, tak mam radši, když ta cesta je odjištěná, nevyhledávám cesty, kde bych si to jištění sám musel osazovat. Asi to, ten muj pocit z toho je, že to závisí na obtížnosti tý cesty. Nemam problém lézt cestu, která je lehčí a zajistím si jí sám a pokud se snažím a to se většinou snažím lézt na maximální možný hranici tý výkonnosti, i třeba v těch horách, tak tam potom vyhledávám cesty zajištěný, i který mají nízký riziko, že tam budou padat sutry, nebo, že to tam bude uvolněný, jo, že ty cesty v horách občas jsou takový sipaniny, že ty cesty jsou nestabilní, tak ty nevyhledávám. Někdo se v tom třeba vyžívá, že si rád leze na svym, kdy tam to riziko vnějších vlivů je větší, tak třeba jsou lidi, který ty rizika jakoby vyhledávají, že v těch horách nikdy jako nevíš co na tebe spadne... Já mam radši, když se člověk od tohohle může odprostit do určitý míry a prostě věnuje se, zápolíš jenom s tou linií, chceš někam dolézt máš jeden cíl chceš vylézt nahoru a máš to relativně připravený ve smyslu jako jištění, že neřešíš nikde nějaký zakládání smyček nebo jinejch pomůček.
- 32 Tazatel: Jasný chápu, v lezení existuje vlastně dost stylů, seš proti nějakýmu z nich vymezenej, nebo tak?
- 33 Respondent: Ne, každej at' si leze jak chce, jak uzná za vhodný. Neuznávám nějaký to, nebo trošku nechápu takový to zbytečný hazardování, třeba sólování těch různých cest, vyhledávání vyšší míry rizika než je vhodný:) Jako rozumím lidem, že to tak chtějí dělat, ale sám bych to nevyhledával.
- 34 Tazatel: Tak jo. A jaký zásady nebo pravidla vlastně při lezení dodržuješ, máš nějaké svoje vlstní nebo doržuješ nějaká obecná?
- 35 Respondent: No tak v podstatě už asi nelezu TR, to je jedna zásada, to sem opustil tenhle styl. Takže lezu buď styl RP nebo PP. OS se říká, že už je mrtvej, jako že ty cesty, ty linie jsou jasný tím magnésiem, původně jako říkaj, že když ta cesta je omágovaná, plno těch cest má čárknutý chyty, tak tím vlastně ten OS je mrtvej ve smyslu, že to máš takhle narýsovaný a pak ta cesta je lehčí. No takže nějaká forma toho flashe. Ten TP, to pro mě není to správný lezení, nebo nemam i potřebu trénovat cestu TP, to prostě nedělam.
- 36 Tazatel: Jasně, chceš si to poctivě vytáhnout...
- 37 Respondent: No já myslím, že k tomu lezení patří i ta míra toho cvakání a toho rizika, že to lezeš na tom prvním konci toho lana, že prostě ten výkon se skládá z nějakých předpokladů technickejch, fyzickejch, ale i to cvakání, to že si to morálně musíš odlézt na prvním konci lana a zacvakat si všechny ty jištění, byť to v nějakých krocích nemusí být úplně stoprocentní, ale O TOM TO JE, že jo to dělá ten adrenalin to lezení tím lezením. Takže to je asi jediná zásada, kterou mam, že nelezu TP
- 38 Tazatel: Jo, tak jo.
- 39
- 40 Respondent: No to lezení s TR, taky závisí nad tím, jestli člověk na tu cestu má nebo nemá, jo že když něčco lezeš TR, tak je to známka toho že to je něco víc, než na co máš, víš, že si na to netroufneš, právě, že to člověk někdo jakoby opadá.
- 41 Tazatel: A myslíš si, že by se to mělo obecně v lezení dodržovat?
- 42 Respondent: Ne tak samozřejmě jsou situace, kdy s TR leze, jako pokud tomu člověk nevěnuje tolik času a bere to jako takovýho koníčka, že občasné si jde někam zalézt, tak nemůžeš ho přivázat na první konec lana, to je jasný, takže to já neodsuzuju, když někdo leze TR, u děti bych řek, že je to nutnost. Ale z mého pohledu ta čistota lezení je na prvním konci lana.
- 43 Tazatel: Tak jo a ještě nějaký zásady máš, když jedeš na skály?
- 44 Respondent: No tak já bych řek, že ty, je pravda že už se člověk nesetkává se jinou skupinou lidí, ale mam ten pocit, že ta lezecká komunita je taková ohlduplnější nebo jako já nevím se vychází z takový tý historie, když je člověk v těch horách, tak tam si lidi dost pomáhali, jo když je nějaký problém, tak si snaží jakoby si nějak pomoci a přijde mi to, že se to jakoby přeneslo i do těch skal, že prostě ty lidi jsou takový ohleduplnější, příjemnější, je to taková sorta lidí s kterou jakoby nemam problém se setkávat. Občas se mi poštětilo, že jsme přijeli na fotbal a člověk je úplně zděšený, co tam jako potká za lidi, že to je úplně jiná sorta lidí, než co potkáváš, jo. No přijde mi to tak, jsou takový jiný takový trošku jako neomaleny.
- 45 Tazatel: Jo jako že když potkáš lezce, tak si s nima spíš rozumíš?
- 46 Respondent: No jo. Jsem třeba vysledoval, jsem byl na dovolený v kempu v Arku, měl jsem porovnání lidí, který byli v tom kempu v Arku, kde chodí jakoby sportovně založený lidi, nechodí tam jenom lezci, ale třeba i cyklisti a tam jsem měl pocit, že ta atmosféra je tam taková uvolněná, všichni tam byli usměvaví. A pak člověk byl v kempu u moře no a my přijde, že jsou to úplně typově jiný lidi, já nevím takový povalečský lidi, ty hodnoty těch lidí jsou úplně zase jinde. Je že to je o těch komunitách, no že pak ty lidi mají podobný hodnoty životní a z toho zas nějak vychází, uvolněnější, příjemnější.
- 47 Tazatel: A myslíš si, že když si začal lézt, že ti to změnilo přístup k životu?
- 48 Respondent: No myslím, že to trošku formuje hodnoty, no určitě. Právě taková ta čistota, taková ta jakoby přímocárnost, kdy při tom lezení v

podstatě nic neřešíš, tvým jediným cílem je dostat se ze zdola na horu, tak máš nějaký cíl a v podstatě neřešíš nějaká další jakob vlivy, jo v životě řešíš občas nějaký kompromisy, člověk dělá nějaký kompromisy, u toho lezení v podstatě nějaký kompromisy neděláš, tam máš cíl a... Je to takhle přímočarý tah a v životě, když něco děláš a potřebuješ něco dotáhnout od začátku do konce, tak právě ty různé kompromisy ti to můžou zhatit, že to lezení tě pomůže k takový ty přímočarosti, že ty vidíš ten cíl a na ty kompromisy moc nedáš a snažíš se je eliminovat a že ten tah na branku u těch lidí je, že se snaží to dotáhnout. Myslím si, že i pocitovost k sobě, v tom lezení že tam není ten rozhodčí, tak ty výkony děláš jenom pro sebe, že jo ale tady tě nikdo nekontroluje, ty seš sám sobě rozhodčím, takže seš i takovej řek bych poctivější i v tom životě, že se to přenáší do toho života, že ty věci se snažíš dělat poctivě, do hloubky. Já si myslím, že to lezení formuje ty hodnoty i do toho života.

49 Tazatel: A líbí se ti tohle na tom sportu, že si děláš sám sobě rozhodčího?

50 Respondent: Určitě no, jo.

51 Tazatel: Jo takže si lezeš pro sebe a děláš si sobě rozhodčího. A ty si vedeš nějaký deníček?

52 Respondent: No dá se říct, že jo, soukromě si eviduju cesty, co jsem přešel.

53 Tazatel: A na lezci?

54 Respondent: Na lezci ne, ne nějak veřejně, spíš to mám tak jako ohlédnutí pro sebe, jestli se člověk posouvá, jestli se zlepšuje a co třeba přelzl. Mě to zajímá z ohledu ty obtížnosti, jestli se člověk někam posouvá, nebo neposouvá a je tam třeba i zajímavý vidět jak ta obtížnost třeba roste, tak najednou už člověk je schopnej lézt těch kvalitních cest mnohem míň, než třeba těch míň těžkejších.

55 Tazatel: A taky nějak v tom lezení soutěžíš s někým?

56 Respondent: Hale asi ne spíš tak jako vnitřně, že je to ta zdravá motivace, postě že se pohybuješ v nějakým okolí lidí, který lezou a je to vždycky takovej jakoby zdravý hec, kdy tě žene to že vidíš toho kamaráda, kterej leze stejný obtížnosti, tak se s ním snažíš porovnat. Ale vyloženě že bych s někým soupeřil, to si myslím, že o tom to lezení není, spíš je to taková ta zdravá motivace, a sázky, sem se ani moc nesázal.

57 Tazatel: Takže ty lidi kolem jsou pro tebe taky důležitý, že jezdíš na ty skály s nějakou skupinou, můžeš to zkusit nějak popsat, jak vnímáš ty spolulezce?

58 Respondent: No já musím říct, že nemám problém vyjet relativně s kýmkoliv z lezecký obce, protože ty lezci jsou většinou vycepaný, nobo prostě ví jak ty lezecký akce probíhají, že prostě to má nějaký řád. Že když se domluví nějaká oblast, tak každé ví kam se jede, co se bude lézt, takže nemám většinou problém s někým vyrazit. Spíš taková pohoda i doma, že člověk nemůže cejtít za zády, že je problém, že zase někam jako jede, není z toho nějaký pres, to je asi důležitější než to s kým jako konkrétně vyjedu.

59 Tazatel: A ještě jak si říkal lezecká obec, tak co to pro tebe je lezecká obec?

60 Respondent: No to jsou ty co jezdí na skály lézt prostě lidi, který jezdí lézt na skály, taková ta pro mě lezecká obec. Já to beru všichni, kdo jezdí lezt na skály, tráví tam ten čas. Druhá věc je když to ta oblast nedovolí, tak jezt s člověkem, kterej třeba leze o x stupňů níž.

61 Tazatel: Tak jo. A do jaký míry tomu lezení přizpůsobuješ svůj čas, život?

62 Respondent: No tak poměrně asi dost, tak ty hodnoty jsou asi tři v životě, to je práce, rodina, lezení a řek bych že ty věci se tak jakoby prolínají neřek bych že něco je vždycky na vrcholu. Nemůžu říct, že rodina je na prvním místě, byť samozřejmě je, že jo, ale když nebudeš mít tu práci, tak se ti ta rodina rozpadne, když řeknu že práce je na prvním místě, tak když budu jenom pracovat, tak se z toho zblázníš. A lezení taky nemůžu říct, že je na prvním místě... Takže to vždycky tak jako ladím, aby to bylo v symbióze, aby to fungovalo.

63 Tazatel: Tak jo. Ale dokázal bys říct jak často teda lezeš?

64 Respondent: No třikrát v tejdnu chodím trenovat, kdy se dá jezdit na skály, tak na jeden den se snažím vyjet na skály, s tím že za tu sezonu lezeckou, já nevím tak jsou tři akce týdeního charakteru. To už se snažím i zapojovat rodinu. Jednu máme jakoby jenom lezci a v létě v rámci těch dovolených tak vtíz tu rodinu.

65 Tazatel: A ty jsi v nějakým lezeckým oddílu, v tom climber.cz

66 Respondent: To je občanský sdružení, který jsem založil, oddíl to se nedá říct, my nejsme organizovaný pod svazem.

67 Tazatel: A proč jste ho zakládali?

68 Respondent: No v podstatě prvotní myšlenka bylo seskupit lidi z lezecký obce, kterou jsme znali, to občanský sdružení už máme 10 let, že původně to bylo takový ry staří lezecký matadoři tady v Plzni, teď už těch lidí je daleko víc. Dneska se to hodí pro organizování různých tady těch věcí pro děti jo. Lezeckej kroužek je zastřešený pod sdružením, závody, který jsme pořádali, tak jsme zastřešili tím občanským sdružením, tak se snažíme bejt i aktivní.

69 Tazatel: Takže se snažíte rozvíjet lezení obecně?

70 Respondent: Rozvíjeli, tak já v tom primárně vidím zapojení svých dětí, pro ty jsem trošku jakoby udělal ten kroužek, no a ty závody v podstatě asi, ta motivace z části vycházela jakoby z těch dětí, když s nma člověk chodí a vidí, že jinde to jde uspořádat nějaký závody, tak jsem si říkal, že prostě něco udělám. V podstatě pro děti, už ne jenom pro své dělám ty závody. To jsme měli na Lokotce teď kon první ročník, na podzim.

71 Tazatel: Takže vy jste to zakládali, abyste ty lidi, co lezou dali nějak dohromady.

72 Respondent: No tak ono žádný oddíl nepotřebuješ nam šlo spíš o to, že jsme si chtěli tenkrát postavit stěnu, tu jsme nakonec postavili a když se potřebuješ nějak zastřešit, tak potřebuješ nějakou hlavičku.

- 73 Tazatel: Jasně takže jako lezci už jste tady spojení byli, akorát jste potřebovali tu stěnu.
- 74 Responent: Tak no.
- 75 Tazatel: Takže to co pro tebe lezení znamená, už jsme nějak probrali. Nebo bys ještě něco dodal?
- 76 Responent: No.
- 77 Tazatel: Jasně, tak a jak vlastně probíhá tvuj klasické lezeckej den?
- 78 Responent: No probudit se na parkovišti pod skalou, dát si snídani, no a pozvolným krokem se vydat do skal a nacvičovat nějakou těžkou cestu, kdyžtak zkrokovat a pak ji vylézt. No a pak zas přijdeš na parkoviště a uděláš si večeři. No to mě na tom třeba baví, taková ta nečistota, nekomfort. Jsem zjistil, že pro mě daleko příjemější kempování nebo jakoby pobyt venku i s tím že se nějak o sebe staráš než být někde v nějakym hotelu nebo apartmánu, víš, že mě uspokojuje, že se musíš o sebe postarat v nějakých v uvozovkách přírodních podmínkách jo. Že to teda není, že si jdeš něco ulovit, ale něco si vybalíš, něco si jako uvaříš na tom koleni v uvozovkách, tak to mě docela baví.
- 79 Tazatel: A myslíš si, že lezci mají nějaký zvláštní charakterové vlastnosti?
- 80 Responent: No tak, pro mě je důležitá spolehlivost, když se s někým domluvíš, tak že to platí, tak tyhle ty lidi vyhledávám no a potom a tak to většinou už ty lezci jsou, já toho lezce nevychočávám, člověk si jakoby to lezení objeví sám, prostě nějakou dobu se tomu věnuje a nějak potom infiltruje do té skupiny a ty potom, jak se s nima potkáš a pak se s nima začne člověk bavit a už potom s nima nemá problém s ním nějak vyjet, že to není převychovávání. Myslim si, že to funguje tak, že člověk infiltruje do té skupiny a už ví, co se od něj očekává a možná sám se jakoby mění...
- 81 Tazatel: A myslíš si, že lezení vyhledávají určité typy lidí?
- 82 Responent: No asi jo, asi to budou lidi, co mají rádi přírodu, asi to budou lidi, který nemá problém někde přespát pod širákem asi to nejsou lidi, který choděj do nějakých kadeřnických salónů, na módní přehlídky. Asi to jsou lidi, co víc inklinují k ty přírodě, jo.
- 83 Tazatel: Tak jo. A ty vnímáš, že lezci se v něčem odlišují od většinové společnosti, nebo že tvoří nějakou skupinu?
- 84 Responent: No přijde mi, že jsou trochu egoisti, exhibicionisti, no... Ale jinak v celku si myslim, že nejsou špatný.
- 85 Tazatel: A ty to vnímáš ty lezce že jako utváří nějakou skupinu, a myslíš si, že je to v takovým sportu nutný?
- 86 Responent: No myslim, že jo, tak ten čas trávíš, asi to bude nějaký životní styl, že to tak asi je, že ten čas přizpůsobuješ tomu lezení, to znamená, že i plánuješ o víkendech, co budeš dělat.
- 87 Tazatel: A ty se cítíš teda součástí nějaký lezecký komunity nebo vytváří ji.
- 88 Responent: Asi jo, je to určitě komunita no. Já když se teď zamejšim nad jiným a sportama, tak když to člověk srovná s nějakou tou kolektivní hrou, tam si to vlastně jakoby odehraješ, tak je to jakoby koníček, že jo. Si to odehraješ ten trénink nebo ten zápas a konec. No myslim si, že to tak bude, že je to jenom koníček. Kdežto tady u toho lezení vlastně, když plánuješ nějakou dovolenou, tak plánuješ třeba s nějakým cílem, že tam bude i ta příroda a tak, což u těch koníčků normálních asi není.
- 89 Tazatel: Takže to vnímáš ty lezece jako skupinu a odlišují se podle tebe nějak výrazně od společnosti? Takže ty si rozumíš s ostatníma lezcema které potkáš na skalách.
- 90 Responent: No.
- 91 Tazatel: A udržují lezci nějaký tradice, nebo pravidla zvláštní.
- 92 Responent: No určitě, jsou takový ty nepsaný, ten způsob chování se v těch skalách. Neřek bych, že je to někde psaný definovaný, ale je to taková přirozenost, jako taková úcta k těm druhým. Neřek bych, že je to někde napsaný, ale se člověk infiltruje do té skupiny a začneš s nima jezdit, tak vlastně od těch jakoby lezeckých matadorů tak to vidíš, jak se chovaj.
- 93 Tazatel: A od koho si se vlastně učil?
- 94 Responent: Tak my jsme jezdili s Azbastem, s Járou L., se Šimi. No tak od nich okouká člověk jak se má chovat, jo jak prostě. Takhle ve vztahu k ostatním a ve vztahu k těm skalám. Prostě nedělat nepořádek, takový ty banální věci, až přes ohleduplnost k těm, co tam zrovna lezou, nelézt někomu do cesty. Jsou to asi takový ty běžný drobný věci, taková ta lidská ohleduplnost, která třeba v ty normální společnosti není úplně normální, nebo asi by tam taky měla být, ale občas jako chybí. Taková uvolněnost, usměvavost, taková ta pohoda, asi pohoda je to pravý slovo, na těch skalách tam jedeš na nějakou pohodu, žádný stres, nikam se někde nezešeš.
- 95 Tazatel: Jako že si tam odpočineš i od toho každodenního života?
- 96 Responent: Jo, od toho stresu denodenního. A konec konců kvůli tomuhle tam jezdíš.
- 97 Tazatel: A ještě nějaký tradice si vzpomeneš, třeba poslední slanění.
- 98 Responent: No chodí se, bejvávalo, že se chodilo vždycky na Radyni na Vánoce, chodili lezci, teď se to stalo nějakou takovou akcí řek bych lidí, který už nelezou tolik, chodí tam nějaký cyklisti, chodí tam širší populace lidí, už se to tak jako profláкло, že tam nechodí jenom lezci, ale chodí tam i lidi, který tihnou k tej přírodě, už se tam neobjevují jenom lezci, ale prostě chodí tam, co jezdí na kánoích, na kole, prostě plno lidí už se na to nabalilo. Já sem tam taky nikdy nelez, spíš tak jako se tam přijít podívat, pozdravit lidi s kterými se člověk nevidí jakoby celý rok, ne vždycky se člověk se všema vidí.

- 99 Tazatel: Tak jo a myslíš, že se lezci poznají i nějak podle zevnějšku?
- 100 Responent: Asi né všichni, možná podle stylu oblečení, takový jako outdoorovější, podle čepic se hodně poznaj lezci, no ja bych řekl, že maj takový pletený, že je i občas vidíš na skalách, že lezou v čepici a takový ty pletený čepice.
- 101 Tazatel: A používají lezci i nějaký slang nebo specifický slovník?
- 102 Responent: No toho je. No šunka v komíně, to je terminus technikus, to je když se nanominuješ do nějaký cesty, která je nad tví možností a v podstatě v tom neuděláš žádný kroky a vysíš tam jako šunka v komíně na tom laně.
- 103 Tazatel: Ty si říkal, že lezeš v Juře to jezdíte lézt jenom tam?
- 104 Responent: No na vápně i v zahraničí.
- 105 Tazatel: Tak jo. A vnímáš nějaký omezení v tom, kdo by mohl provozovat lezení?
- 106 Responent: No tak asi určitě lidi, který mají rádi ten svůj komfort, tak by to asi dělat nemohli, třeba jo. Víš lidi, který mají problém snášet ten diskomfort toho, že něseš v čistý posteli, v čistý místnost.
- 107 Tazatel: Vnímáš nějaký změny v lezení za tu dobu co lezeš?
- 108 Responent: No taková ta, když to převedu do toho sportovního lezení, tak taková ta čistota těch přelezů nebo dosahování toho cíle, přelezení ty cesty. Třeba nacvičování cesty TR, která ti ulehčí potom přelézt cestu, když si to můžeš xkrát vyzkoušet na laně bez nějakýho většinou stresu, tak je to potom pro tebe daleko snazší tu cestu vylézt, než když si jí musíš odpadat, odtrénovat na prvním, jo. A taky se používají různý ty šáhla, že si tu cestu našáhluješ expreskama, nebo že si do toho dáš to lano a tím vlastně si tu cestu zkoušíš a tím si vlastně ušetříš energii, aby si mohl jít zkoušet další cestu, jo. V tomhleto se to myslim posunulo trochu jinam.
- 109 Tazatel: Jo, že...
- 110 Responent: Že tam jde hodně o to číslo. Jo že ty lid jdou prostě za tím číslem a že nepřemejšlí, jak toho dosáhnou toho cíle, takže přelez nějakou cestu, ale myslim si, že za tím musí bejt vidět i ta práce, jakoby v ty cestě. Prostě takovej trend je, já když jsem začínal, tak žádný stěny nebyly a vpodsát se lezlo na skalách a trénink nějaký velkej nebyl. Nebyli umělý stěny no a dneska, když ty lidi se zavrou na ty umělý stěny, relativně jakoby natrénujou nějaký cesty v převisu, nějaký obtížnosti a teď vyjedou na ty skály a oni by vlastně chtěli lézt to sami na těch skalách, ale to ne vždycky jde. Tam prostě ty skály jsou trochu jinačí než ta stěna, ty stupy, chyty. Není to nalajnovaný jako na ty stěně na ty stěně oni to ucvičí nacvičí, kdežto. A teď vlastně na ty stěně to trénuješ ten půlrok, co tam chodíš nebo rok, tak to máš na trénovaný, no ale na těch skalách tomu tolik času nemůžeš dát, tomu drili, tréninku. No takže tam potom jsou vidět ty nedostatky z toho nevylezení, jo, že ty lidi se prostě pustí, přeskočí nějaký obtížnosti a hned se chtěj pustit do nějakých těžších cest a tam už jim potom chybí všechno, převaha, taktika, technika. Prostě cpou se do něčeho na co ještě nemaj, nejsou vylezený a nahrazuju to právě tím TR.
- 111 Tazatel: Takže možná že je to tím, že tyhle ty lidi, co začínají sami na těch stěnách nemají ty vzory.
- 112 Responent: Samozřejmě tím jak je to populárnější, tak celej ten sport se zkvalitňuj že jo, prostě začíná to od ty výbavy, čím to víc dělá lidi, tak tím víc se tomu ty výrobci věnujou, takže najednou ten byznis se v tom vytvoří, takže ty výbavy, móda, no a mraky oblečení se dělaj jenom pro lezece, Jo, že ta skupina se jakoby odděluje, aby se identifikovala v rámci ty společnosti, nebo mam ten pocit, že to tak je, a celý se to tlačí dopředu, což si myslim, že je dobře nebo mam ten pocit, že to tak je. Že i pro ty starší lezce je to přínos.
- 113 Tazatel: Tak jo. A myslíš, že se teda zvyšuje soutěživost v tom lezení?
- 114 Responent: No asi určitě. Tak lidi jsou od přírody soutěživý, rádi se poměřuju, že plno lidí jsou to egoisté, tak rádi se vyprší nějakým přelezem. No porovnatelný jsou v tom lezení ty cesty ne obtížnost, stupně obtížnosti. Nelze porovnávat dvě cesty stejny obtížnosti s dvěma somatotypama lidí. Takže tu obtížnost cest beru jako subjektivní záležitost. Jako asi to závodní lezení je jedinej způsob jak se lezci můžou mezi sebou porovnat, když se chtěj porovnávat, soutěžit mezi sebou, takže to neodsuzuju. Co mi třeba hlava nebere, tak to je lezení na rychlost, to si myslim, že nevím jestli je to disciplína, která... Jo jako at' si každej dělá, co chce, ale tomu já nerozumim, to lezení jako není o rychlosti, ale o něčem jiným, než soutěžit, že někam dolezu rychle. To se můžu honit s někým, ale vylézt něco nejrychlejš, nevím.
- 115 Tazatel: Jo a myslíš si, že je lezení sport?
- 116 Responent: No asi není, ne z těch klasickéjch definic, tak to vychází, že není, že to je spíš takovej životní styl, sport beru prostě, že se jdeš proběhnou, to začíná a končí v nějaký čas. Jako když tomu začínáš podřizovat i jiný aktivity, tak už to sport není.
- 117 Tazatel: Tak jo, tak děkuju za rozhovor.

- 1 **Tazatel:** Takže nejdřív jestli bys mi o sobě mohla říct nějaké základní informace. Kolik je ti let?
- 2 **Respondent:** 21.
- 3 **Tazatel:** Ty vlastně studuješ medínu?
- 4 **Respondent:** Jo, tady v Plzni
- 5 **Tazatel:** Jo, takže si student a děláš ještě něco mimo, nějaké bridágy?
- 6 **Respondent:** No před rokem jsem skončila na Damu, chodila jsem na činohru. Tak to je, co mě taky dost ovlivnilo. A skončila jsem po pár měsících, jsem si řekla, že ta medína bude pro mě lepší. No jinak sportuju, všechno možný. Se sportama to mam tak: v podstatě mě baví všechno, kromě plavání, ne ale tak pravidelně během a jako miluju vytrvalostní sporty, takže během nejradši dlouhý běhy, baví mě terén na kole ráda jezdím, zase dlouhý cesty v terénu, no pěšky... No a jinak jsem tancovala od malička, jsem dělala balet, potom jsem dělala scénickéj tanec, což se mi hodilo i na tu Damu na tu činohru. No a teď netancuju jenom lezu během, protože... Jak je míň času, když chodím na tu medicínu.
- 7 **Tazatel:** A ty jsi začala kdy s lezením?
- 8 **Respondent:** No já si myslím, že tak 12 let mi bylo a můžou za to bráchové, protože oba lezli a nakonec jsem u toho teda zůstala jenom já, oni už moc nelezou, staršímu je 34 a mladšímu je tak 29.
- 9 **Tazatel:** A vzpomeneš si na to první lezení?
- 10 **Respondent:** No úplně přesně, já jsem se tam potkala s Editkou Opatovou, jestli znáš, protože my jsem kamarádky lezecký, eh, ne jenom lezecký. A šli jsme lízt do Tisi a lezli jsme na Žabí korunku, to je nějaká 4ka. A já byla úplně poprví na skalách a hrozně jsem se bála si vzpomínám, vůbec jsem nevěřila ničemu. Mimochodem já jsem teda strašpítel do teďka úplně neuvěřitelně, to je fakt. Jako že ani moc nevyvádím, jestli taham, tak taham spíš na vápně a na písku minimálně. Tak víš, co já na druhym mam vylezený 9bko, jo ale na prvním mam hovno. Prostě do lehkejch se neodvážím, protože jsou na pí... odjištěný a do těžkejch, je na druhým třeba přelezou, ale pak tam, když tam přijdu na prvním, tak se tam bojím, protože už jsou to fakt precizní kroky, že jo. A teďka jsem se překvapila, v Labáku jsem vytáhla nějaký 8b, tak to jsem měla radost. Protože to je u mě specifický, protože ty nevíš, jestli se nedostaneš do místa, z kterýho se nebudeš moct vrátit a budeš muset skákat a to na písku je to takový, že tě nemusí minout nějaký balkony. Tak jsem měla radost, že jsem to překonala, že jsem měla nějakou vyššílenou náladu, protože jinak bych se do toho nepustila.
- 11 **Respondent:** Jo počkej a my jsme se o něčem bavili...
- 12 **Tazatel:** O tom prvním lezení.
- 13 **Respondent:** První lezení, jo a teď jsem se otočila na druhou stranu a tam byla Editka a ta tahala nějakou 8c na písku, což jako si myslím na 12ti letou holčičku, docela slušný. No a ona na mě: "Čau, jak se menuješ?" No a tak jsme se začli bavit spolu a vlastně jsme spolu začli trénovat a pak jsem slaňovala.
- 14 **Tazatel:** A vzpomeneš si, co tě na lezení chytlo ze začátku, nebo?
- 15 **Respondent:** No tak mě na tom bavilo popravdě řečeno, že jsem mohla jezdit s bráchama na nějakou jejich... Bráchové vždycky byli vzor, jako velkej, takže že jsem mohla jezdit na nějakou společnou akci s nima. No a potom konkrétně na tom lezení mě bavilo to, že se překonáš, že máš strach a pak do toho deš. A většinou nejlepší pocity jsou potom večer v tý hospodě, že to byl dobrej den, všechno jsme ve zdraví přežili.
- 16 **Tazatel:** A ty jsi před tím tancovala.
- 17 **Respondent:** No já si myslím, že ten tanec je dobrej pro lezení, protože já jsem spíš lezec, kterej to dohání pohybem, protože nemam sílu. Jo a docela mi přijde, že poslední dobou je pro mě nejlepší shibovat. Já paradoxně o zkouškovým nejvíc natrénuju...
- 18 **Tazatel:** A jak si teda začínala?
- 19 **Respondent:** To bylo tady to léto, nějak a pak jsem začala chodit na tréninky na umělou stěnu a chodila jsem na boulderovku. A tam jsem potkala mýho budoucího kluka, kterej mě naučil systém jak nejlíp natrénuvat. Nejdřív sem chodila sama, to bylo několi měsíců a pak samozřejmě jsem začala poznávat nějaký lidi a pak jsem začala chodit... Ale bylo to dobrý, protože jsme jezdili hodně do skal a to mě jako nejvíd zvedlo. A nejvíc mě, potom jsem i lezla s jedním starším klukem, no a to je o dost starší chlápek ale on, do teďka nechápu, jak mohl se nebát se mnou jít, protože já jsem neměla žádný zkušeností, že jo. A on do toho vždycky spadnul a, alespoň jsem se naučila líp jistit, jako nic se mu nestalo, a to mě hrozně zvedlo, protože jsem začal lízt s lidma, který lezli o tři stupně vejš než já. Takže já jsem první rok lezení začal lízt 8cka, v kterých jsem neměla šanci se hejbat, že jo. Takže jakoby já jsem něco zkoušela, ale to mě strašně zvedlo. Jako že jsem už další léto lezla 7ky, což byl pro mě jakoby úspěch. No a zvedlo mě tohlesno a mam to do teďka, že se nebojím vlízt do cest na který absolutně nemam. Prostě (muj kluk) leze občas 10ku a já to zkusím, minimálně ty boulderový kroky v tom, protože dost boulderuju teďkon, kvůli rostoví (jejímu klukovi). Takže to si myslím, že posouvá hodně, trošku si věřit.
- 20 **Tazatel:** Jo jako že jsi lezla s těma staršíma, zkušenějšíma lezcema. A vy jste byli v nějakým oddílu, nebo něco takovýho?
- 21 **Respondent:** No ve Spartaku...
- 22 **Tazatel:** Takže ty si začala lézt na pískách. Takže si byla v oddílu?
- 23 **Respondent:** No byla jsem v něm 4roky a pak už je to o tom, že máš kámoše a vlastně jezdiš do skal s nima.
- 24 **Tazatel:** Jo takže proč ses tam přihlašovala do toho oddílu?
- 25 **Respondent:** Chodila jsem tam na tréninky. No abych měla nějakěj režim.
- 26 **Tazatel:** Takže ty jsi říkala, že lezeš na skalách a taky boulderuješ. Takže jak bys popsala to lezení, který vyznáváš?
- 27 **Respondent:** No já to nemam úplně ráda, takový to škatulkování, že: Já jsem sportovní lezec, nebo já jsem klasik. No nevím, prostě boulderovka a umělá stěna je pro trénink a skály, to je to o co jde. Takže asi takhle, i když nemůžu říct, že by mě to na boulderovce nebavilo, ale mnohdy je to jenom trénink, jenom dřina a... ale když seš tam s kámošema tak tě to baví, ale dělám to prostě proto, abych se zlepšovala ve skalách. To jo, to je cíl.
- 28 **Tazatel:** Takže seš skálolezec.

- 29 **Respondent:** No jsem radši skálolezec.
- 30 **Tazatel:** Ta lezeš i nějaký vícedélky.
- 31 **Respondent:** No jako v Labáku jsou nějaké vícedélky, párkrát jsem na nich byla, to opravdu byl zážitek. Já jsem opravdu strašpytel a jakmile se dostávám nad 50metrů, tak už jako... No párkrát jsme byli na vícedélkách, právě s tím Martinem a to spíš byli takový průlezy, lehký cesty, jenom prostě pro ten výhled na tý skále, pak nahoře. Ale jako myslíš nějaký hory nebo tak, to jsem se zatím nedostala, ale určitě by mě to bavilo, tojo. Ale zatím jsem nepotkala lidi, co to dělaj a nebo ty lidi, co to dělaj, jsou úplně na jiným levelu viz O. Beneš, kterej je z Ústí...
- 32 **Tazatel:** A máš teďko nějaký cíle v lezení nebo co pro tebe hlavní v tom lezení?
- 33 **Respondent:** Posouvat se na těch skalách, teda v boulderech taky, jo. Co jsem s Rostou, tak poslední roky v podstatě jenom boulderuju. Ale jsem v tom taková rozkolísaná, protože mě jak baví víc věcí, prostě třeba teď i hodně běháme, skorobych řekla, že víc běhám než lezu. Takže já mam cíl - loni jsem měla půl maraton. Tak já si vždycky dávám takový cíle, tak tenhle ten rok mam cíl 7c boulder. Já jsem teda už dala na Sněžníku boulder za 7c a potom, co... Rosťa a Ondra ji vylezli a O. prostě asi věděl, že jsem ji vylezla, tak to shodil na 7b. Takže víš co já jsem prostě taková, že chci letost zkusit maraton, což je pro mě jako velká výzva a u lezení jsem si říkala, tao 7c. Mě prostě motivuje, když mam nějakou kámošku v lezení a ona asi leze líp, nebo zhruba na stejno a baví mě se motivovat vzájemně, víš že si dáme přest týden trénink, kolik shybujem, kolik visíme, kolik běháme.
- 34 **Tazatel:** Takže je to i tvuj takovej dlouhodoběj cíl zlepšovat se?
- 35 **Respondent:** Ze začátku jsem to měla, co rok to stupeň na písku, tak to už teď nejde...
- 36 **Tazatel:** A ještě nějakěj dlouhobej cíl, nebo ce tě teda baví na tom lezení?
- 37 **Respondent:** No dlouhobej, udržovat se ve formě, nebo takový to: Hele seš dobře pohybově nadaná, tak nechceš fakt začít trénovat a dělat s tím něco? Třeba bych se začla posouvat, ale těch spoustu jinejch aktiví, říkam, že je nechci zahodit jenom kvůli jedný, přeci jenom budu radši všestranejší, než hodně dobrá v jedný.
- 38 **Tazatel:** Jo a my jsme mluvili o tom oddílu, takže si z něj vystoupila, protože...?
- 39 **Respondent:** Protože jsem měla lidi s kterejma jsem lezela.
- 40 **Tazatel:** Takže ty jsi tam šla do toho oddílu, abys tam poznala lidi, co lezou?
- 41 **Respondent:** No jo, tam až jsem poznala... No ze začátku jsem znala - bráchové a jejich kámoše, jenomže bráchové po dvou letech, co já jsem lezla, přestávali lízt a do teď se udržují na takových úrovních, že lezou v pohodě.
- 42 **Tazatel:** Jo, vedeš si deníček?
- 43 **Respondent:** Ne nevedu. Já se snažim vést kalendáře, ale to vydržim tak měsíc.
- 44 **Tazatel:** A jaký pravidla nebo zásady při lezení dodržuješ?
- 45 **Respondent:** No tak takový ty zvyky, který jsem vštěpovala dětem. Jo vedla jsem dva roky kroužek dětí na umělce a pak i dospělý, tak tem sem jim opakovala pravidla bezpečnosti, takže ty samozřejmě dodržuju, no ale tak jako ve skalách... Kupodivu takový to zruš a sedim, všechno to opakuju fakt do tý doby, než ten dole odpoví. Takže na tohle si dávám bacha, no nebo jistim, dřív se jistila s osmou, teď jistim s gri-gri od tý doby, co jsem slyšela, že někdo usnul při jištění... Takže taky třeba si říkat, co tam s tebou ty dole dělaj a třeba já sama mam ráda, když mi věnuje pozornost ten, co jistí, tak to by se mělo dělat, dá mi to pocit tý jistoty... Kontroluju všechno dvakrát, já sem fakt posraná, takže tu bezpečnost se snažim dodržovat.
- 46 **Tazatel:** A považuješ to obecně za zásadu všech lezců?
- 47 **Respondent:** No tak lezu hlavně fakt s lidma, který tohle dělaj (dodržuji pravidla bezpečnosti). Prostě už jsem se dostala do situaci, kdy ke mě přišel kluk na stěně a chtěl at' lezem spolu a já jsme si říkala: Mam bejt trapná a říct mu já nechci lízt a nebo mam bejt hustá a nechat se tady zrakvit, protože jsem viděla jak tady jistí, jak pouští osmu a podobně. Tak sem mu řekla, že se omlouvam...
- 48 **Tazatel:** A ještě nějaký zásady?
- 49 **Respondent:** No tak ty styly přeletu, ale vzhledem k tomu, že netahám tolik..f. Ale mě baví i hodně takový to cvičit, za prvý je zajímavý, že jak to poprvý proležeš, říkáš si: Ty vole to je kotel, to nemůžu přeci dát. A deš tam podruhá a úplně jako krásně to navazuj a najednou taková ta paměť těch pohybů tam funguje, ale rozhodně mě nebaví pilovat jednu cestu... Spíš, když to nedam do třetího pokusu, tak... Jednou jednou sme se zasekli, ale pravda to jsem měla takovou tu výkonnostní fázi, a ne takovou tu romantickou ve skalách a to jsme s Hančou, tak jsme narazili na jednu 9- v Juře a nakonec jsem jí teda vylezla, to jsem padala u předposledního háku a to jsem zkoušela asi 7krát, protože jako by bylo dobrý kdybych to vylezla, protože mi to docela sedlo i Hanině, takže jsme se motivovali, tak to jsme vylezli, to jsme se rozlezli na nějaký 7c a pak jsme to zkoušeli.
- 50 **Tazatel:** Ještě dodržuješ nějaký rituály před lezním?
- 51 **Respondent:** No jasně, tak já jsem hodně taková, tak když mi o to fakt jde, tak musim bejt vyčůraná, potom ptam se zacvakávam, to znamená jestli má zašroubovanou karabinu, pak ještě většinou ukazuju uzel, jestli jsem dobře navázaná, sama sobě nevěřim... Jo vim lezečky, profukuju lezečky, nesmí tam být žádný smítko.
- 52 **Tazatel:** Ještě jak často se vlastně věnuješ lezení?
- 53 **Respondent:** No teď je to spíš nepravidlený, dřív to bylo rozhodně pravidelný, než jsem se dostala na nějakou úroveň, kterou v podstatě když chci tak nějak obnovim, stačími chvilka a dostanu se na tu úroveň co jsem měla. A teď je to spíš to běhání, takže teďka častějš běham.
- 54 **Tazatel:** A tak jako, jak často se věnuješ lezení v létě?
- 55 **Respondent:** No tak myslim si, že třeba dva zájedzy 4dení do Jury a dost boulderuju s Rostou, to si myslim, že třeba i v létě 2krát týdně, to jezdíme ven, nebo někde na boulderovce. No a teďko přes zimu se snažim, tak alsepoň jednou za týden na stěnu.

- 56 **Tazatel:** Takže se věnuješ tomu lezení dost, nebo věnovala, ak si říkala, že teď tě bude možná bavit víc to běhání. A myslíš si, že tomu lezení přizpůsobuješ obecně svůj čas, studium?
- 57 **Respondent:** No furt to kdybych to začala přehánět s tím učením nebo s nějakými jinými aktivitami, tak si myslím, že budu mít takovej pocit, abych z toho úplně nevypadla jo, takže, takže tomu to pak objetuju. Ale já většinou jdu, nějak bez tohohle přemlouvání, že nějaký ten čas si udělám.
- 58 **Tazatel:** A řekla bys, že tomu přizpůsobuješ nějak celkově svůj život?
- 59 **Respondent:** Tak jako slovo přizpůsobovat je takový jako, že nechceš, ale já spíš jako bych chtěla, takže takovou tou nenucenou formou, jsem to přizpůsobovala, to jo no.
- 60 **Tazatel:** Takže to lezení asi tě dost bavilo a...
- 61 **Respondent:** No tak změnilo mi to život, že jo, kamarády mi to změnilo, nebo změnilo, rozšířilo. Dostal jsem se na místa, na který bych se bez lezení nedostala a naučilo mě to třeba se tolik nebát, nebo prostě jít do věcí, kterých se bojíš, protože pak je překonáš a máš z toho radost.
- 62 **Tazatel:** Takže ti to lezení přineslo něco i mimo jakoby třeba do všeho života?
- 63 **Respondent:** No. Jo. Takovej ten hec, prostě to si nestěžovat, že tě páli prsty, je ti zima a když někoho jistíš 3 hodiny, což jsem si zažila dostkrát jak u Rosti, u Martina, tak i u Honzika. Oni všichni lezeli docela dobře a ja vždycky říkam, když jdu někoho jistit, kdo mě nezná, tak říkam, ať se nebojí, že fakt líp jistím než lezu, protože jsem se fakt něco najistila jako...
- 64 **Tazatel:** Takže si myslíš, že tě to lezení v něčem spíš pomohlo, než že by tě něco vzalo?
- 65 **Respondent:** No dalo mi to v různých věcech směr. No a někdy, hodně nemam ráda ten pocit, když to nepřekonám, jo, jakoby to je hrozně flustrující, tako to mě občas sere, že to je takovej negativní vliv, že si pak připadam méně cenná, srab k ničemu... No vztekam se, no a pak si říkam, proč to dělám. Někdy se fakt tak bojím, že třeba, po dlouhý době se dostanu na skály, proč to vlastně dělám? Vždyť by bylo mnohem jednodušší si jít hezky zaběhat v klidu po zemi a já tady prostě riskuju. Ale ve výsledku, když to překonám, tak prostě zase znova a znova jsem ráda, že to dělám.
- 66 **Tazatel:** Tak jo, a ještě jestli bys mi popslal, jak si představuješ svůj ideální lezecký den?
- 67 **Respondent:** No idální, to je trošku těžký, mě baví obě varianty. Mě baví jet do skal a mít tam fakt pohodu a nehnát se za výkonama, jako že mam ráda i tohle, vzít si s sebou knížku občas něco vylezu. Víš takovej ten to je jak jsem zmínila taková ta romantická varianta lezení, takový ty začátky právě. No tak to hodně o přírodě a druhá varianta je ten výkon a to hecování. Takže já nevím, kterej ideální den, takže asi nějaká syntéza obojího.
- 68 **Tazatel:** Tak asi jaký den ti připadá dobřej...
- 69 **Respondent:** Tak dobře mam radši, když jsem na zájezdě, když se proberu je krásný počasí a dam si dlouhou snídani, rozhodně nepatřím k lezcům, který v 7 hodni mrknou na hodinky a už asi deme, protože jakože to nemá cenu... No takže nikam nespěcham a musím bejt s hodně lidma spíš mě to baví jako v partě, potřebuju tam mít nějakou tu kámošku, hecařku, která je o trošku lepší než já, aby mi pořád jako motivovala. No potom asi jako hodně oblíbená oblast je prostě Jura mam to ráda, protože je to dobře zajištěný, protože jsem srab, protože se tam nejmíň bojím a líp se mi tam překonávaj... No asi to asi přece jenom preferuju poslední dobou to že vylezu fakt něco z čeho mam radost a právě jako závěr dne, jako hodně mi přijde, že s tím lezením mam spojený právě takový to, že si večer tak jako odpočineš a popovídáš si o tom jak jsme lezli a taková ta pohoda s těma lidma...
- 70 **Tazatel:** Takže teď jsme se dostali jako k tomu, že ty lidi jsou v tom lezení důležitý. Mohla bys zkusit nějak říct proč, jako jestli je něco, co tě s nima spojuje?
- 71 **Tazatel:** Jako myslíš jestli mě s nima něco spojuje, no nevím, mě přijde často, možná je to tím, koho si vybírám za kamarády nebo možná je to fakt... Jo že mi přijde, že to, že jsou všichni hrozný pankeři ve výsledku, že s nima zažiješ takový specifický situace jako s málo lidma jinými nebo lezeckých skupin viz koupání v Juře, to je vždycky obstrukce, my se polejvám u hřbitovní zdi konývkou vody ze hřbitova a podobně... Ne mi tak přijde, že se tak jako ničeho nebojím, ale taky mě občas štvou, že se furt bavěj o lezení, jak se hli do prava, do leva a jak si někdo vzpomíná jak lezl, tak to mě rozhodně nespojuje teda:) No tak takový to odhodlání a potom, že máme rádi přírodu a to maj hodně lidi podobný.
- 72 **Tazatel:** A myslíš si teda, že mají lezci nějaký společný hodnoty, nebo pravidla, nebo co si ještě myslíš, že mají společného?
- 73 **Respondent:** No... Jako by jo mají společný, mě ale přijde, že je spíš hodně takových podskupinek, jo...
- 74 **Tazatel:** Jako, že nejsou všichni lezci stejný, že to není jako jedna...
- 75 **Respondent:** Určitě že by to mohl být takový prototyp lezce, kterej bych ti mohla říct, jak by asi vypadal, ale spoustu jich takovejch nejsou, že jo, když prostě dnešní lezci který jsou třeba výkonostní sportovní a přitom jsou úplně líný udělat cokoliv jinýho, než pohyb na skále. To je zvláštní, jako že nemůžeš říct, že by je spojovalo obecně jako, že mají rádi sport, takže to si taky nemyslím. Ale víš jako že oni milujou to lezení a nic jinýho a to hodně z nich to takhle má.
- 76 **Tazatel:** A takže si myslíš si, že existuje něco jako lezecká komunita, nebo spíš takový lokální skupinky, jak si říkala.
- 77 **Respondent:** No asi jo, protože když mam třeba nějaký kamarády, který právě nejsou lezci, tak mají takovej ten pocit, že se stydí mezi ty lidi přijít, jako mezi ty lezce, a cejtěj z nich, jako, že jsou to takový zvláštní lidi, specifický, takový se tam bavěj o těch krocích a maj furt nějaký konve a maglajs a natečeno. A teď všechny ty holky se ptaj, říkala Hanička (spolubydla), když sem jí vzala na boulderovku, tak vždycky přišla a chtěla překládat ty slovíčka víš co, no takže asi ve výsledku jsou nějaký podskupiny no... Eh ale přijde mi, že jich je spousta, jako rozdělený.
- 78 **Tazatel:** Hm tak ty si mi řekla, vlastně to co se týká těch svých kamarádů, tak to tak vnímáš?
- 79 **Respondent:** Hm. Asi to tak je.
- 80 **Tazatel:** Myslíš si, že teda lezci, že vlastně ani nejsou úplně sportovci, nemaj rádi sport a myslíš si teda, že lezení je sport?
- 81 **Respondent:** Jasně, tak myslím, že jsou líný na jiný sporty, ale tenhle ten sport opravdu dělaj jako. Ale žádněj jiné ani ťuk. No jasně že je to sport, protože to dělá docela pěkný těla, tak jako vyvážený. Zajímavý je, třeba moje fyzioterapeutka, když jsem měla problémy s pávní, tak říkala: "Dva

nejlepší sporty, která můžete dělat je tančovat a lízt" a já: "Fakt, to zrovna dělám". A říkala, že to fakt doporučuje, že když to není v extrémní podobě, když tě pak bolí šlachy na prstech a podobně.

82 **Tazatel:** Hm takže asi máš pocit, že jsi součástí nějaký lezecký skupiny?

83 **Respondent:** No, jo.

84 **Tazatel:** Když teda potkáš nějaké jiné lezce rozumíš si s nima?

85 **Respondent:** To záleží, jako mi přijde třeba že spoustu lezců, co znam poslední dobou, tak mi přijdou hrozně pomlouvačný. Fakt jako se mnohdy necítím dobře s nima, protože právě jak je to taková skupinka těch lidí v Plzni, znaj lidi z Prahy, v Praze znaj lidi z Ústí, jo přece jenom spojení tam je, tak občas mam pocit, že se třeba v něčem štouraj a překrucujou věci, co nejsou pravda a tak. Ale to je asi v každý skupině, takže ne jenom v lezení. Ale tak většinou lezu se svými kamarádama s kterými je to skvělý. Často jsou dost komunikativní, pokud to nejsou zarputilí klasici, který můžou být naopak...

86 **Tazatel:** Ty už jsi se setkala s nějakýma klasikama?

87 **Respondent:** Hm, no rozhodně jsem na pískách potkala někoho, kdo hodně řešil maglajsování. No ale asi jo. A myslim si, že i lidi, který se teďkon spíš věnujou tomu sportovním lezení, byli původně spíš jako by klasický, že prostě se tak rychle někdy přelevjvá...

88 **Tazatel:** Jo. Vzpomeň si ještě na nějaký zvlášť tradice nebo pravidla speciální, co se dodržujou? Tady říkají Plzeňský lezci, že se chodí léz na Radyňi.

89 **Respondent:** Hm. Jo chodím. Chodíme v Ústí na Čimu na Vánoce a tam se fakt sejde celá Ústecká lezecká bandička a vyměňujou si pečivo, a lezeme tam nějakou jednu (grcku) v zasněženým mechu a trávě. A vždycky se snažim něco vylízt. Potom bejvá poslední slanění - Tisá, většinou v Tisí a toho jsem se vlastně nikdy nezúčastňovala, ale je to jako pravidelný. No a potom u nás lezci v Ústí choděj pravidelně do hospody, pravidelně jako společně kecáme a když to teda vezmu... No a mě se právě líbí, že ty ústecký lezci mají často i jiný zájmy, právě, že s nima jezdíme i na vyjíždky na kole. Tak to je takový organizovaný, to už máme na internetu předkreslený kudy pojedem, jaký bude převýšení a tak. Hned jsou holčičí skupiny, takže to je docela dobrý... A na běžky se chodí.

90 **Tazatel:** A myslíš si, že se lezci podle něčeho poznají, myslim zevnějškem nebo?

91 **Respondent:** Jasně no slangem, tak to poznáš. A teďko teda se dá krásně rozlišit jako by, co to právě je za druh toho lezce. My vždycky s Rostou říkáme, s nadsázkou, vždycky říkáme ty koskáči, to jsou ty co nosej takový ty koskovaný kalhoty, co prodávají (recois), tak to je v podstatě určitá sorta lidí, který se vyznačujou tím, že do lezeček si dávají ponožky nebo že na klíčích karabina, nebo že to je takový poznávací znamení. Nebo třeba bušiči, třeba ty mají perfektní výbavu. To třeba poznáš, když ta výbava je až moc dobrá, tak většinou ty lidi neuměj zas tolik lízt, jako začátečník, kterej vyšperkoval výbavičku a.... samozřejmě jsou skvělý lezci, co to chtěj mít všechno v pořádku, moje chyba, že to mam v bordelu.

92 **Tazatel:** Vzpomeň si ještě na nějaký speciální slova, co lezci používaj?

93 **Respondent:** Tak že jo prsták, sokol, tak takový ty... Tobě už to ani nepřijde, ale když to řeknu před Haničkou, tak neví prostě. Tak jako na skále, nevím co mam všechno jsmenovat, balkón, máčo, prdy, exprdy. Ústeckej slang, tak to je: rudluj, to je jako makej, bengá, tak to je něco jako pojď od toho, pita, to je piča, vem to na krtka, to je takhle (úchop skály).

94 **Tazatel:** Myslíš si, že existují ještě nějaký obecný odlišnosti lezců od jiných sportovců?

95 **Respondent:** Tak to je otázka. Tak já si myslim, že je to převážně outdoorový, tak tím je to třeba specifický, ale stejně tak jako běžkování.

96 **Tazatel:** Tak když ti to přijde stejný, jako každé jiné sport, tak to je jedno.

97 **Respondent:** No jako je to, tím že to lidem podstatně mění životy, podle mě, nebo je to víc takovej trošku životní styl, tak si myslim, že v tomhle tom je to výjimečný. Přeci jenom když seš tenista, tak ti to tolik neovlivní osobnost jako když seš lezec. Jo nebo když děláš ping pong.

98 **Tazatel:** Jako když to vezmem na neprofesionální úrovni?

99 **Respondent:** No já si myslim, že spíš i na profesionální. Tak jasně, že tím žijou, když závoďej to jo. Ale s tím lezením jsou spojený prostě zájezdy, ale je třeba fakt specifický to, že to není jen o tobě, ale i o tom partákoví s kterým jseš na těch skalách. No to si myslim, že je to sport, kde potřebuješ vopravdu ještě toho druhýho. Jako, že ta důvěra si myslim, že by mohla vyčlenit lezení od těch ostatních sportů.

100 **Tazatel:** A jaký zásady nebo pravidla dodržuješ na skalách?

101 **Respondent:** Nebo třeba taková ta, takový to, že já tě jistim dvě hodiny a trošku mam pocit, že za to i já jsem jištěná. Jak to říct, jako aby to bylo spravedlivý nebo tam je taková ta tolerance, prostě... Tak to už je o tom, že jsou tam právě víc lidí, který jsou na sobě závislí.

102 **Tazatel:** Jo jako, nejde to, nebo myslíš to jako že to nejde, aby tam byl někdo, kdo by chtěl lézt na úkor ostatních?

103 **Respondent:** Hm. To ne. Ale mě to docela i baví podporovat toho druhýho, věnovat se tom aby byl jako ready to přelízt. To mi přijde dobrý.

104 **Tazatel:** Jako že ty lezci mají radost i z toho úspěchu toho druhýho?

105 **Respondent:** No jasný, ať chceš nebo ne, tak v podstatě ty se podílíš na tom přeletu (myslí když jistí). Jako rozhodně nemůžeš, říct že jsi to vylezl, když jistíš, ale je to, myslim si že to je kus, jako to jak toho člověka držíš psychicky, jak, jak mu dáš pocit bezpečí, jak ho namotivuješ a tak no.

106 **Tazatel:** Tak jo. Jo ještě jak to teda bereš se soutěživostí v lezení?

107 **Respondent:** No tak jako já jsem asi soutěživej typ. Ale tak jako na tej zdravé úrovni, nebo já si nedokážu představit, že bych jela do skal a Janča to vylezla a já byla nasraná, že to vylezla, tak to já z toho mam upřímnou radost. Ale zase díky tomu, že jsem soutěživá a díky tomu, že právě ty lezci jsou podle mě jako ambiciózní a cílevědomí, tak to je právě žene, nepřijde mi to nějak úplně špatný...

108 **Tazatel:** A kdo je pro tebe v tom lezení soupeř?

- 109 **Respondent:** Kdo je soupeř jo? Tak to není úplně jako soupeř, ale tak jako spíš, co tě hecuje, úplně bych to jako nenazvala spoupeřem.
- 110 **Tazatel:** Ještě sem se tě chtěla zeptat, co je pro tebe nejhodnotnější přelez?
- 111 **Respondent:** Jo, tak to je teďkon ta 9-, kterou jsem přelezla v Juře, tak to jsem měla radost, protože jeden týden jsme tam přijeli, já jsem udělala všechny kroky, ale jakoby rozfázovaně a další týden jsem to vylezla. No a pak mám radost z toho jak už jsem říkala, i když je to malí číslo poměrně, tak když jsem tahala to 8b v Labáku. Tak to jsem taky ráda, že se překonáš, protože to jsem se bála.
- 112 **Tazatel:** Ještě bys něco doplnila?
- 113 **Respondent:** No jak ses ptala na ty pravidla, tak to bych ještě k těm pravidlům...
- 114 **Tazatel:** Jo. Jak se podle tebe pozná dobrý lezec?
- 115 **Respondent:** No takže neremcá, když ho něco bolí, tak musí být takovej drsnej na těle a na duchu. A jinak musí brát ohled na spolulezce, nemůže to bejt sobec, takže prostě měl by bejt dobrý, jak charakterově tak i výkonnostně.
- 116 **Tazatel:** Jo ještě, jak teďko vnímáš vývoj lezení?
- 117 **Respondent:** No ono se to lezení postupně stává populárnější, neznam doby, kdy by v televizi byla jenom zmínka o lezení. To je jenom hokej a tak, a říkáš si proč, vždyť to lezení je zajímavý, je tam zajímavý pohyb. Asi to postupně je populárnější, což nese postupně i svoje stíny stránky, že se k lezení dostávají i lidi, který na to nemá morál, některý prostě k tomu nemá přístup ke skalám k přírodě. Takže to, tak to jsme se báli, že jednou že vemou 20ti cm boulder a hoděj ho někam dolů. Takový pak hatla patla. Je to pak trochu taková snobárna, jako často právě jak si mluvila o tý geniální výbavě, pintlich, tak to jako poslední dobou docela frčí, ale jinak rozhodně mi nevadí, když by se to stávalo populárnější. Rozhodně nejsem ten typ, kterej by si to schraňoval někde jenom v lesíčku a tady si budeme opičky lízt nahoru a dolu jen v tý svý komunitě, nene.
- 118 **Tazatel:** Takže tu soutěživost to jsme si říkali, že je pro tebe důležitý, nebo že to tak vnímáš.
- 119 **Respondent:** Hm. Rozhodně to není, boj o lepší. Jako opravdu mám radost, když společněma silama jeden z nás něco překoná, ať už strach nebo číslo.
- 120 **Tazatel:** A jaký názor máš na deničky na lezci?
- 121 **Respondent:** No jako význam to asi má pro každýho, kdo si to dělá, ale je pravda, že by to bylo něco špatnýho, každopádně všeho moc škodí.
- 122 **Tazatel:** Tak jo. Tak díky moc za rozhovor.

- 1 **Tazatel:** Kolik je ti let, co děláš, kde pracuješ nebo ještě studuješ
- 2 **Respondent:** Tak mě je 24, studuju strojní fakultu v Plzni.
- 3 **Tazatel:** A co studuješ, magisterský obor.
- 4 **Respondent:** Jo magisterský, teďko jsem v prváku.
- 5 **Tazatel:** Jak dlouho vlastně lezeš?
- 6 **Respondent:** Lezu asi tak 7 let.
- 7 **Tazatel:** A můžeš mi tu aktivitu nějak popsat, jaký styl lezení vyznáváš?
- 8 **Respondent:** Jo tak, lezu hlavně na obtížnost, pod lezením si představuju lezení na obtížnost a pak třeba co se týče stylu přeletu, tak vícedélkové lezení a lezení s lanem na skále. Asi tak oboje ty disciplíny tak provozuju, ale radši mam spíš lezení s lanem. Úplně nejradši když je to někde v horách, tak vícedélkové lezení mam úplně nejradši.
- 9 **Tazatel:** Takže lezeš nejmíc vícedélky?
- 10 **Respondent:** No nedalo by se říct nejčastěji, ale mam ho nejradši, když je příležitost, tak tomu vždycky dam přednost.
- 11 **Tazatel:** A vnímáš nějakou odlišnost mezi tradičníma lezcema a jinýma, nebo seš nějak vyhraněnej proti určitýmu stylu lezení?
- 12 **Respondent:** No tak... To ne, to tradiční lezení i upřednostňuju, ale spíš je to o tom, že je to asi o zkušenostech hodně to tradiční lezení, člověk už musí mít nějaký zkušenosti a musí už umět ty techniky, zakládání toho jištění. Takže pozvolna s tím začínam, ale...
- 13 **Tazatel:** Teďko jo:
- 14 **Respondent:** No. Poslední roky. Taky je to hodně o penězích, to vybavení si člověk musí pořídít. No a v budoucnu je to můj směr, můj cíl teďka vlezení, to vícedélkové.
- 15 **Tazatel:** Jo, takže hodnotný lezení pro tebe znamená zakládat si vlastní jištění a...?
- 16 **Respondent:** Jo to preferuju. Pro mě je nejhodnotnější styl prostě to tradiční lezení, vlastní jištění, v horách a co nějdelší cesty. (smích)
- 17 **Tazatel:** A proti jiným stylům lezení seš teda nějak vyhraněný?
- 18 **Respondent:** Tak v podstatě jako bouldering beru vyloženě jako trénink, jako přípravu silovou na tak nějak delší cesty, který prostě bez nějaký delší přípravy se neobejdou.
- 19 **Tazatel:** A jaký zásady nebo pravidla při lezení dodržuješ?
- 20 **Respondent:** Tak, jako třeba vzhledem k jiným lezům nebo...
- 21 **Tazatel:** No tak jako obecně jestli máš nějaké vlastní zásady nebo se řídíš podle nějakých daných pravidel?
- 22 **Respondent:** No mě napadaj třeba pravidla, když jede člověk léz na píský, tak že by se tam nemělo používat magnésium, tak to se snažim dodržovat... I když musim říct, že když jsou třeba nějaký těžší cesty a mam strach, tak si třeba s sebou to magnésium vezmu pro jistotu... Než se zabít, tak to radši namáguju. (smích) Nebo...
- 23 **Tazatel:** A nějaký styly přeletů dodržuješ?
- 24 **Respondent:** No snažim se to dodržet, když to tak nějak jde, když jsou cesty na pískách tak se snažim tu cestu přelét jako OS, bez nějakýho předchozího zkoušení, tak si tu cestu prohlídnu, zkusim ji vylézt, když se to nepodaří, tak začnu nějak nacvičovat... Pokud se jedná o nějakou hodnotnou cestu nějaký obtížnosti, kterou bych chtěl přelét... Co se týče lezení v horách, tak tam ty styly tak nějak neprožívam, tak tam prostě je pro mě cíl vylézt nahoru, vlastně jakým koliv způsobem se dostat nahoru.
- 25 **Tazatel:** A dokázal bys říct, nějak konkrétněji, co se ti na tom lezení v horách nejmíc líbí?
- 26 **Respondent:** Tak mě se na tom líbí taková ta nezávislost, jak člověk leze a vlastně přeletení ty cesty trvá delší dobu. Seš delší dobu na tý skále a že se mi to líbí v tom prostoru a prostě jak je tam ta vejška a je to takový příjemný.
- 27 **Tazatel:** A jak dlouho lzeš, vzpomeneš si, kdy jsi začínal?
- 28 **Respondent:** Já si myslim, že je to přibližně 7let a do týhle doby mam účtenku od prvního sedáku, kterej mam do teď... Už bych ho asi měl vyměnit (smích). už je takovej trošku ošoupanej, kde se protahuje to lano téma okama... Tak teďka ale potřebuju nový lezečky...
- 29 **Tazatel:** A jak si tede začal lézt, nebo jak si se k tomu dostal?
- 30 **Respondent:** No vlastně ty začátky byly takový zajímavý. Začal jsem vlastně na nejbližší skále, co je k našemu baráku, na Ostrej hůrce, mezi Plzní a Plzencem... A měl jsem doma starý horolezecký lano asi ze 70. let...
- 31 **Tazatel:** A to lezel toji rodiče nebo...?
- 32 **Respondent:** Ne ty nelezli, nevím jak se tam to lano vzalo, ale našel jsem ho na půdě... A to bylo asi 60ti metrový lano, tvrdý jako drát, neskutečně. A mě nenapadlo nic lepšího, než ho uvázat nahoře na Osrý hůrce, tam se dalo z druhé strany se tam dalo normálně vylézt ke slanáku asi tak ve 3/4 stěny, tam jsem ho uvázal a hodil jsem ho na takovou jako exponovanější stěnu... No a po tom sem lez nahoru, ještě v zimě, a nevěděl jsem jakým způsobem dávají ti horolezci to lano nahoru, tak jsem lezl po tom laně... (smích) Takže to byl takovej začátek.
- 33 **Tazatel:** To si asi ale nebyl jištěnej?

- 34 **Respondent:** Nebyl, já jsem si říkal, že ty horolezci prostě lezou po tom laně a to je jejich jištění... No pak mě, potom... Začal jsem lézt v K2 (bývalá boulderová hospoda v Kolárovcích v Plzni) a bylo to přes jednoho kamaráda, kterej je z Čechurova, prostě kde blbli. No a tam to v podstatě byl takovej kurz pro začátečníky, kde se lezlo celkem intenzivně, bylo to asi 3krát tejdne, tak jsme tam lezli, byl tam jeden kamarád kterer nám tam dával celkem těžký bouldery, by se dalo říct... za každou tu hodinu nám dal 5, 6 boulderů a prostě jsem to zkoušel přelézt... No kamarád, co mě tam vzal už asi rok lez. No a po tomhle tom kurzu, tak jsem začal lézt i s lanem a hodně jsem chodil lézt i s tím kamarádem, kterej lezl dýl a už lez docela dobrý cesty, nějaký 6tky 7čky, tak toho jsem se snažil docela dohnat v tom, což se mi pak časem povedlo, myslim (ironicky, Honza D, leze fakt dobře). A trvalo dost dlouho, třeba 2 roky, než jsem začal jako tahat na prvním konci lana, než sem začal lezt prostě "na prvním" (to znamená, že lezec může pokud se mu nepodaří výstup spadnout i několik metrů k jisticímu bodu).
- 35 **Tazatel:** A kde jsi lezl?
- 36 **Respondent:** Většinou jsem lezli na plechárně (uěmlá venkovní stěna ve Škoda parku v Plzni) a pak třeba na Radyni, na skalách... Třeba na Polínko jsem pak jezdili (Plzeň sever), ale jako dlouho dobu mi trvalo, než sem začal ty cesty tahat, měl jsem jako velkej respekt z toho spadnout do tý expresky. No a zlomilo se to v tý chvíli, kdy jsem měl možnost koupit expresky docela levně, tak jsem je koupil a pak když už sem je měl, tak jsem si říkal, že už v nich polezu. A pak vlastně strašně dlouho trvalo, než jsem do těch expresek začal padat. Já jsem na nich lez, ale lezl jsem cesty třeba o 2 stupně lehčí, než jsem byl schopnej vylézt. A pak jsem se skamarádil s jedním kamarádem z ... a ten mi vlastně říkal, proč se vlastně nezlepšuju, proč lezu na prvním a nepadam do toho, proč se nebojím padat akorát na druhym... a tak vlastně na plechárně jak mi ukazoval jako jak leze jinak, že prostě nalezl do cesty na kterou vůbec neměl a někde v půlce tam prostě spadnul.. No a tak říkal, ať to taky takhle zkusim a že jedine takhle se posunu dál, tak sem to zkusil no a bylo to. Tak jsem prostě lezl a pak padal...
- 37 **Tazatel:** Takže ty jsi vlastně dřív lezl takový ty sportovnější cesty?
- 38 **Respondent:** No určitě no. K tomu lezení v horách jsem se dostal až třeba před třema rokama, to jsem vyrazili na Dachstein, to jsem lezli nějaký vícedílký... No a vlastně ještě dřív to bylo v Arcu (jih Itálie), kde jsou ty vícedílký zajištění, takže tam jsem lezli po borhákách, to bylo v podstatě lezení jednodýlek, akorát několikrát za sebou. Což se mi taky hodně líbilo.
- 39 **Tazatel:** A to sportovní lezení, co tě na tom bavilo nebo ještě baví?
- 40 **Respondent:** Určitě to mě baví do teď. To mě baví v podstatě ten pohyb, že člověk leze vyloženě na hraně a že si užívá každej krok. Zase v těch horách tam je to, rozhodně tam lezu nižší obtížnosti, třeba 6ky, 7ky maximálně a je to tam i dost o rychlosti, tam jde o počasí a se tam může skazit cokoliv. Nevyplatí se tam trávit hodně času a ty dýlky jsou hodně dlouhý, tam musí člověk valit rychle nahoru...
- 41 **Tazatel:** A u toho sportovního lezení se teda za cíl, lézt co nejvyšší čísla, přelézat co nejvyšší?
- 42 **Respondent:** No tak k tomu sportovnímu lezení se mi zdá to tak nějak patřím, tak jako jo... Je to i takovej dobrej trénink. Ale zase když vidim pěknou 7ku, která se mi líbí jako ta linie, je to hezká stěna, tak si to přelezu taky. Ale mam to rád i co se týče tréninku, abych se někam posunoval dál.
- 43 **Tazatel:** A když to teď ka vezmem časově, tak konkrétně kolik tomu lezení věnuješ času, nebo přizpůsobuješ hodně lezení svůj čas?
- 44 **Respondent:** No tak je to daný spíš tím, že když mam chuť jít lézt, tak prostě jdu... Je to třeba já nevím 3krát do tejdne. Teďka se mi stalo, když jsem se učil na zkoušku a teďka mi psal kamarád abych šel lézt, no a i když jsem to vůbec neuměl, učil jsem se prostě dva dny, tak jsem stejně vyrazil lézt, no a pak jsem se učil do rána a prostě... A taky třeba i když se učim, tak mi to pomůže se jako uvolnit, nejsem z toho tak stresovanej a pak když si zalezu a daří se mi, tak z toho dostanu radost a zase se do toho učení pustim daleko snáz.
- 45 **Tazatel:** Takže i v tomhle směru je to pro tebe důležitý, pro celkovou pohodu a jako důležitá součást života?
- 46 **Respondent:** Hm. Prostě mě to baví a..
- 47 **Tazatel:** A ty vlastně si říkal, že i trénuješ, jak často teď?
- 48 **Respondent:** No snažim se trénovat na to boulderu, tak se snažim posilovat prsty na kampusu, dalo by se říct, že teďka 2krát tejdne posiluju na tý stěně.
- 49 **Tazatel:** Přes zimu teda?
- 50 **Respondent:** No.
- 51 **Tazatel:** A pak v létě teda...
- 52 **Respondent:** V létě dávam přednost hlavně skalám, když je hezky, tak vždycky vyrazime někam, když je víc času, tak někam do zahraničí, když je míň času, tak někde tady v Čechách okolo Plzně a tak.
- 53 **Tazatel:** Takže jezdíš většinou na týden nebo na delší dobu lézt?
- 54 **Respondent:** Hm. tak když je víc času, tak jedno léto jsme byli celý pryč, to... Právě to je hodně spojený s tím cestování to mam taky hrozně rád, tak prostě cestování, lezení to jde docela dohromady... Ale jako momentálně toho času není tolik, co se týče školy, takže často se stává, že dělám zkoušky i v létě, nebo teďka minulý rok jsem dělal státnice v létě, tak sem se musel dost přizpůsobit tomu učení, tý škole, takže na skály bylo hodně málo času a dost mě to mrzelo, hrozně mě to scházelo.
- 55 **Tazatel:** A ty jsi členem nějakýho oddílu?
- 56 **Respondent:** Jo tak jsem členem USK lezec na univerzitě (ZČU) a pak ještě jsem byl v USK na Borech pod Valachovičem, ale tam už teďka nejsem. No a pak v ČHS, tam jsem teďka členem nově, abych mohl jezdit do Tater, protože teďka poslední půl rok tak jsem se seznámil s takovou partou kamarádů z Hromnice a jezdíme do Tater. A tam to máme spíš, teďka děláme zimní výstupy, ale ne s lanem. Lano taky někdy berem, ale je to spíš formou turistickou a spíme tam někde v záhrabu a když je hezky, tak lezeme někam nahoru... Ale chtěl bych se dostat k tomu jako časem, že bysme tam lezli nějaký vícedýlkový cesty v létě, tam to nejde jinak než tradičně, takže to je něco co bych chtěl tam teďka dělat.
- 57 **Tazatel:** No a v tom USK, tam jsi z jakého důvodu?
- 58 **Respondent:** No tam jsem hlavně kvůli tomu abych mohl lézt na Sauně. Ale jsou tu i další výhody, když uděláme nějaký zájezd, když se domluvíme nás je 6členů, tak nám přispějou 1000kou na cestu. Jo taky si od nich můžu půjčovat veškerý materiál, kterej oni maj na hory, třeba různý lavinový

- sondy, pípáky... Vybavení který stojí dost peněz a nemam ho.
- 59 **Tazatel:** Hm. takže kvůli tomu vybavení... Ještě nějaký aktivity děláš s tím oddílem?
- 60 **Respondent:** No tak občas se sejdeme na Sauně, nebo jsou různé akce, jako lavinový kurzy s Karlem Křížem, nebo jsou tam kurzy feeridu v alpách třeba... Těch možností je víc.
- 61 **Tazatel:** Takže jaký máš cíle v lezení jsme probrali... Ještě bys něco doplnil k tomu co všechno pro tebe lezení znamená, když jsi říkal, že máš rád samotnou tu aktivitu, pohyb v horách, cestování, ještě něco...?
- 62 **Respondent:** Tak kamarádi. Určitě jako, skupiny nějakých lidí s kterejma se člověk setká na tej stěně, ať už je to boulder nebo na skalách, když se potkáme. Někdy se stane, že se setkáme i v tom Arcu, najednou z ničeho nic tam prostě člověk potká kamaráda z Plzně.
- 63 **Tazatel:** Takže ty lidi kolem lezení vztah s těma spolulezcema je pro tebe taky důležitější?
- 64 **Respondent:** Jo určitě, no. Jako když se jede společně do hor nebo na nějaký výlet takhle po Evropě, tak je to hrozně fajn...
- 65 **Tazatel:** Takže ten vztah se spolulezcema je důležitější, protože...
- 66 **Respondent:** No je to strašně důležitý, při lezení... Právě v těch horách je strašně důležitý s kým člověk leze, s tím partnerem. Člověk k němu musí v něho mít úplnou jako důvěru a.. Taky si myslím, že je docela důležitý, aby jsme lezli jako podobný obtížnosti. V podstatě se mi několikrát stalo, když jsem jako by lez s někým kdo je začátečník v tý vícedýlkový cest, tak že sme dolezli do místa, kde najednou to nemohl přelézt třeba tu dýlku ani na druhým, nebo najednou dostal strach a chtěl dolů.
- 67 **Tazatel:** Takže výkonost toho spolulezce. A obecně s jakýma lidma rád jezdíš, nebo dokážeš to nějak popsat jaký typy lidí to jsou?
- 68 **Respondent:** Tak určitě pohodář, musím je znát dýl, jsou to většinou samozřejmě kamarádi. I když taky jsem jednou udělal výjimku, třeba v případě mí přítelkyně tu jsem viděl... To jsme spolu byli na zájezdu ve frankenjuře a tam se ji viděl v podstatě pár dní a pozval jsem jí s sebou na cestu do Ospu do Slovenska no a tam jsem se seznámil víc... No a to byla taková výjimka, kdy jsem jako s sebou vzal na skály člověka, kterého jsem neznal, to jsou většinou kamarádi, který znam několi let.
- 69 **Tazatel:** Takže jako jezdíš s nějakou stálou skupinou spolulezců/kamarádů?
- 70 **Respondent:** Hm. asi tak
- 71 **Tazatel:** A máš teda rád i ty ostatní lidi kolem lezení, jako když se potkáš s nějakýma cizíma lezcema na skále, tak si s nima rozumíš, nebo tak...?
- 72 **Respondent:** Jo. Tak většinou jo.
- 73 **Tazatel:** A čím si myslíš, že to je?
- 74 **Respondent:** No asi že máme nějakou společnou zájem. A taky když se potkáme na skalách, tak si tykáme i se staršíma lidma, to prostě, to k tomu nějak patří a nějak asi když děláme společnou sport, tak si tam všichni tykají, tak to je taky takový příjemný.
- 75 **Tazatel:** Tak jo. A mohl bys mi teďka konkrétně popsat, jak vypadá tvůj ideální lezecký den, či zájezd.
- 76 **Respondent:** Nejradši mam, když se jede na víc dní, když se jede třeba na týden. Tak člověk přijde do nějaký lezecký oblasti, ideálně:) někde v horách no člověk se nějak seznámí s tou oblastí, vyleze tam pár zcest, nějak se rozleze, seznámí se s tím materiálem. Třeba se nám stalo, že jsme byli na Malorce a tam ten materiál byl dost hrubej a to lezení tam bylo takový specifický, dost těžká klasifikace... A tam mi trvalo třeba 4 dny než sem se s tím materiálem naučil lézt jo a pak asi poslední den před odjezdem, najednou se mi tam strašně zalíbilo a úplně jsem tam lezl a vůbec sem se tam nebál a strašně se mi to líbilo, takže asi to by byl takový ideální den, když se člověk probudí a má nějakou vizi, něco co by chtěl přelézt a pak se mu to poved. Úplně ideální by bylo probudit se na takový big wallový postely (prostě ve stěně)... Většinou spíme někde venku teda, třeba teďka jak jsme byli ve Francii a tam se mi líbilo, to je část Alp. Tam je to takový, že tam není moc lidí a je to docela dost veliký pohoří a není to tam takový moc známí. A tam se mi to líbilo z toho lidskýho pohledu, jsem byl třeba v kempu a tam bylo jako většina lezců, nebylo to tam vůbec snobský, člověk si tam mohl postavit stan, kde chtěl. Veliký kemp to byl a.. A bylo tam pěkný... Třeba tam byl ochod, ten taky měli zřejmě lezci, jakoby s potravinama a že tam ty ceny byly docela přijatelný i pro ty lezce, i když to bylo ve větší nadmořský vejšce, takže tam nějak neregžovali na tom, vyloženě jako nechťeli zbohatnou asi na těch lezcích.
- 77 **Tazatel:** Tak jo, a jsou nějaký lidi, s kterýma bych vyloženě nelezl, jako povahově?
- 78 **Respondent:** No tak... Nad tím sem nepřemýšlel, ale tak jako asi jo. Kdych si s nima nerozuměl, tak bych s nima nelezl, nebo kdybych jim nevěřil, třeba úplně jako někomu, kdo drží úplně poprví jistítko v ruce bych asi jako nsvěřil svůj život, kdybych lezl nějakou těžší cestu, no. Tak už sem to jednou dělal, když jsem lezl na umělý stěně a někdo mě jistil poprví v životě a byl to takový pocit, jakokdybych lezl sólo.
- 79 **Tazatel:** A když bys to nějak celkové zhodnotil, myslíš, že ti lezení změnilo nějak přístup k životu nebo k nějakem věcem, přineslo ti to něco...
- 80 **Respondent:** No asi takovej životní styl celkově. Ale myslím si, že to má i negativní stránku, že člověk třeba potřebuje nějaký adrenalin, zní to trochu jako klišé, ale člověku to pak chybí, jo prostě. Já bych nedokázal jenom boulderovat, nelézt s lanem, mě se na tom líbí i ta stránka toho adrenalinu. Ale jako to je to negativní, jako když se člověk potřebuje nějak vybít a schází mu ten adrenalin tak si de zalézt.
- 81 **Tazatel:** A řekl bys jako, že jsou nějaký hodnoty který vyznýváš a který si získal díky tomu, že jsi začal lézt?
- 82 **Respondent:** No tak, třeba noví kamarádi, který potkám takhle na lezení.
- 83 **Tazatel:** Hm takže se spolulezcema se stýkáš i mimo lezení.
- 84 **Respondent:** No určitě no, spousta lidí jsem potkal právě přes lezení a setkáváme se a děláme různé jako grilovačky, že to jsou kamarádi i na jiný aktivity, než jenom na lezení.
- 85 **Tazatel:** Tak jo, takže řekl bys třeba, že lezci utváří nějakou skupinu, často je slyšet spojení lezecká komunita?

- 86 **Respondent:** Hm. Tak já bych řekl, že jo. Tak jako nevím úplně jestli tvoří nějaký skupiny, ale myslím si že je určitě rozdíl mezi lezcema a třeba mezi fotbalovými fanouškama... Tak určitě je rozdíl mezi lezcema a lidma, co nemají žádný sportovní záliby...
- 87 **Tazatel:** Takže lezení je podle tebe nějaký druh sportu?
- 88 **Respondent:** No já si myslím, že jo. Jako myslím si že je určitě nějaký rozhraní mezi sportovním lezením a lezením ve volném čase, nebo jak to říct v horách... Když vezmu soutěžní lezení na umělé stěně, tak to je jako trochu něco jinýho, to už je vyloženě jako lezení jako sport, jako takový závodění a tak
- 89 **Tazatel:** A to lezení v horách bereš to je podle tebe...?
- 90 **Respondent:** No to bych nebral jako sport, to už je vyloženě spíš jako tkovej... životní styl já nevím..)
- 91 **Tazatel:** Ty jsi vlastně taky účastnil nějakých závodů v lezení, takže vlastně provozuješ i závodní lezení?
- 92 **Respondent:** Tak taky lezu, ale ne nějaký profesionálně. Tak jako to mě baví taky no. Byl jsem na akademických hrách ve škole, nebo na nějakých závodech na lokotce, nebo jsem zkoušel České pohár.
- 93 **Tazatel:** Ale teď teda chceš lézt spíš ty vícedélky?
- 94 **Respondent:** No mě to baví oboje, mě to baví všechno, postě (smích).
- 95 **Tazatel:** A baví tě to jakoby soutěžit s těma ostatníma?
- 96 **Respondent:** Jo, baví no. Když se koukam jak lezou ty další, je to zajímavý no. Určitě vždycky po těch závodech, na těch závodech se mi líbí taková ta motivace po těch závodech. Když potom přijdu a říkám si: Jo to sem tam zase pěkně zatrapčil, ale prostě tak budu trénovat. A to se pak víc věnuju v tom lezení, než třeba tomu kolu a tak. (smích)
- 97 **Tazatel:** Takže mimo lezení máš i jiné aktivity?
- 98 **Respondent:** No tak to kolo mě taky baví dost, občas si říkám, co mě baví víc, sem tam taky závodím na kole a... Jako na tom lezení mi chybělo asi nějaký první 3 roky když jsem začal, že člověk pořád nějak posílje prsty nebo tělo, ale že to aerobní sport, mě prostě chybělo ještě nějaký pohyb, takže to kolo jsem viděl i jako doplnění...
- 99 **Tazatel:** Myslíš, že se lezci odlišují i nějak zevnějškem.
- 100 **Respondent:** Tak většinou je člověk pozná kvůli té postavě, většinou nejsou tlustý, nebo že mají na sobě lezecký oblečení, nebo člověk jede, vidí na autě nějakou nálepku...
- 101 **Tazatel:** A jsou nějaká pravidla, který mezi sebou lezci dodržují, nebo který se teda snažíš dodržovat?
- 102 **Respondent:** No třeba když jdu lézt nějakou cestu a vidím, tam nějaký lidi, co jsou blízko mě, tak se jich třeba zeptám, jestli tu cestu hodlají lézt, nebo třeba když už tu cestu slaňuju, tak se jich zeptám, jestli jí ještě třeba nechtějí lézt. Tak nějaká ta ohleduplnost, tam určitě je nebo by měla být. Nebo třeba na umělé stěně, když jsou tam nějaký začátečníci, tak jim třeba, když mě poprosí jestli bych jim nevytáh cestu a cvaknul jim jí zezhora, tak proti tomu nikdy nejsem proti.
- 103 **Tazatel:** A nevzpomeneš si, jestli si se neúčastnil nějakých lezeckých tradic, nebo
- 104 **Respondent:** Teď nevím, asi ne, vždycky chci jít na Vánoce na Radyni, ale ještě jsem tam nebyl:)
- 105 **Tazatel:** A vzpomeneš si ještě na nějaký speciální slova nebo označení, co používáš při lezení, nebo co používají obecně lezci...?
- 106 **Respondent:** Tak třeba zapytlit, já nevím....
- 107 **Tazatel:** A co nějaké rituály před lezením, neděláš něco před lezením než nastoupíš do cesty?
- 108 **Respondent:** Občas nosim na závody nějaký přívěšek, ale to nosim i při jinech věcech, třeba na zkoušku. No někdo vlastně říká, že když si nandá lezečky ve stoje, na jedný noze, tak že bude mít potom štěstí
- 109 **Tazatel:** Ještě si vzpomeneš na nějaké odlišnosti od jiných sportů třeba?
- 110 **Respondent:** No myslím si, že třeba na těch závodech, co jsem viděl na tom českým poháru, tak tam nepanuje taková rivalita, že oni se ti lezci i když vidí lézt protivníka, jako soutěžícího, tak že se ho snaží heceovat, jsou jakoby s ním a že by na něj křičeli, nebo mu přáli, aby spadnul, to prostě není jo. Třeba u tenistek se mi zdají, že jsou dost proti sobě, jako že se nemaj rádi. A to u těch lezců vůbec není. Tak to se mi líbí na těch závodech, že se povzbuzujou k lepším výkonům, ikdyž je to soupeř.
- 111 **Tazatel:** Tak když už jsem u těch závodů, tak vnímáš i mimo to závodní lezení nějakou soutěživost obecně v lezení, když lezeš soutěžíš s někým?
- 112 **Respondent:** No tak jako, jo určitě při těch závodech, když už člověk někoho zná nějakýho kamaráda, tak se ho jako člověk snaží přeléz a má z toho radost, když se to fakt povede. Takže soutěživost v tom je, ale taková ta zdravá. V těch vícedélkách, tam si myslím... Často člověk cítí, že třeba jsou tam nějaký zahraniční lezci, to se mi stalo, že jsou hodně ambiciózní a že si myslí, že ty tam nemáš, co dělat, že jsi začátečník a jako často se mi stalo, že valej rychle nahoru, lezou okolo tebe, cvakaj exprsky do tvech expresek, vyloženě tě takhle přezou na tom štandu, tě objehnou a je to třeba nepřijmný, že ti házej kameny na hlavu, jako třeba neúmyslně jo, ale... Takže jsou i tady (v tradičním) takový ambiciózní lezci
- 113 **Tazatel:** Jasně takže i v tom tradičním lezení se může projevit nějaký ambicioznost či soutěživost, ale pro tebe soutěžit s někým, to pro tebe není cíl v tom tradičním lezení
- 114 **Respondent:** Pro mě ne, ale tam ty lidi to nevnímaj jako soutěživost jako že by nás chtěli předhonit a bejt tam dřív, ale tam jim jde o to, že si chtějí zachovat to svoje tempo a jsou arogantní vůči nám, který jsem pomalejší, což mi vadí... Jejich tempo je pro ně na prvním místě a my jsme pro ně úplně jako cizí.

- 115 **Tazatel:** Jo tam jde o tu neohleduplnost, asi.
- 116 **Respondent:** No, no jako kdyby se s náma nějak domluvili, tak my bysme je před sebe pustili...
- 117 **Tazatel:** Tak jo. No a myslíš si, že se nějakým způsobem dají poměřovat vůbec ty výkony na skále, jestli to vlastně vůbec jde mezi sebou nějak soutěžit?
- 118 **Respondent:** No tak já si myslím, že určitě, tak tam se hodnotí taky styl... No i když na ten styl už se taky tak časo nekouká, jde o to v jakým je to případě no... Je tam taky obtížnost ty víceděky, kolik má dýlek, kde to je, v jakých horách, v jaké nadmořské výšce. Takže určitě se ty výkony dají poměřovat.
- 119 **Tazatel:** A ty se takhle třeba poměřuješ s jiným lezcema?
- 120 **Respondent:** Ne tam mi jde vyloženě o to prostě vybrat si oblast, kde se mi to líbí, jako jde tam spíš o můj vlastní prožitek z cesty, než že bych tam byl za účelem se s někým poměřit a překonat někoho.
- 121 **Tazatel:** A jaký máš názor na hodnocení cesty na skalách?
- 122 **Respondent:** Tak jako ta klasifikace, je to asi oblast od oblasti, člověku to různě sedne, tak je tam ta klasifikace, jak jí tam stanovili ty prvolezci, jako respektuju to většinou... a někdy k tomu mám třeba výhrady, ale spíš je to jako že to poměřuju, v té jedné oblasti tak tam jako vylezu 5 sedmiček a pak je tam jedna, která je tam jedna, která se mi zdá jako jiná, ale často to bejvá způsobený tím, že třeba se tam uloupne nějaký chyt, nebo to člověk leze jinak, je to takový specifický. Ale tak jako ta klasifikace je dobrá pro to porovnání ani ne tak s ostatníma, ale sám se sebou, že člověk vidí, že se zlepšuje, taková motivace...
- 123 **Tazatel:** A ty si vedeš nějaký deníček těch cest, co lezeš?
- 124 **Respondent:** No deníček jsem si zavedl na lezci, ale ze začátku jsem měl tendenci velký množství cesty tam psát, všechny 6tky 5tky, abych jich tam měl velký kvantum, to bylo asi, že jsem se chtěl trochu srovnat třeba s těma ostatníma lezcema, právě s tím Honzou V., ale pak jsem zjistil, že to o tom tak nějak není, tak jsem si tam pak zapisoval jenom ty hodnotnější, a... tedka je to spíš, teď tam nezapisuju nic...
- 125 **Tazatel:** A řešil jsi tam ten žebříček těch deníků?
- 126 **Respondent:** Ne to jsem právě neřešil, to jsem neřešil, ale zase tě to motivuje, když jsem třeba byl na těch skalách, tak jsem si říkal, budu to mít OS nebo flash, tak zase jako má to ten motivační účinek, jo že se člověk snaží víc.
- 127 **Tazatel:** Takže to pro tebe není soutěž.
- 128 **Respondent:** Ne, ne je to taková vlastní motivace, no. Ale jako aby to mělo nějaký větší význam, tak bych musel jezdit víc na skály, aby bylo pravidelnější, takhle to mám spíš jako sezónní já nevím 2 měsíce, já nevím, že sem tejdou na skalách, že tam vylezu víc cest a pak měsíc dlouho tam zase nic nezapišu.
- 129 **Tazatel:** A myslíš že to má obecně smysl ten žebříček na lezci?
- 130 **Respondent:** No tak pro lidi, co lezou víc, co to mají víc profí tak si myslím, že jo. Já si myslím, že to srovnání je zajímavý no. Ale pro lidi je zajímavý se podívat, kdo za ten rok měl hodnotnější výstupy, třeba se koukam na hory, jako kdo nevíc toho vylezl na horách. Takže je to takový spíš pro zajímavost.
- 131 **Tazatel:** A když to vezmu tedka nějak obecně to lezení tak, jak tedka vnímáš ten současný vývoj? Ty lezeš 7 let, tak nevím jestli za tu dobu pociťuješ nějaký změny?
- 132 **Respondent:** Tak já si myslím, že se to vyvíjí dobrým směrem, že se furt udržuju jako nějaký tradice a třeba v tom sportovním lezení jsou další supr výkony, třeba Adam O. Myslím si, že je to docela zajímavý jako, že se to vyvíjí docela dynamicky, že i takový špičkový lezci začnou časem posouvat třeba i do hor, že to začnou předvádět třeba i v Himalájích. Já si myslím, že to má budoucnost a taky že se leze daleko víc férovým stylem, to znamená jako, že se nelezou hákovačky, ale že se leze volně. Jak se lezlo v 70. letech po nejtech, tak to si myslím byl hodně špatnej přístup...
- 133 **Tazatel:** Tak pro tebe je nejhodnotnější výstup po vlastním, volné lezení a na sportovních cestách OS... A je něco, co by ti vadilo, jako nějaký přístup k lezení?
- 134 **Respondent:** No tak kolikrát se mi nelíbí třeba v Německu, jak si našahávají exprsky, třeba jako první člověk pochopí, že se bojí lézt nejištění, ale pak když někdo nacvakává 2, 3 tak to už je takový divný... Jo pak když vadím, že když si to pak zapišou OS, jo... Jako je důležitý podle mě v tom lezení být spravedliví k sobě, lhát si do vlastní kapsy.... Pak mi přijde trochu zbytečný takový to rychlo lezení, jako ale úplně to neodsuzuju
- 135 **Tazatel:** A když lezení provnáš třeba s jinýma aktivitama, nebo sportama cítíš tam nějaký rozdíl?
- 136 **Respondent:** Tak já mám rád i jiný sporty, většinou jsou ale individuální, jako zase moc nemám rád kolektivní sporty, nebo ne nemám rád, ale moc mi nejdu, nebo na ně nejsem šikovnej, na míčový hry třeba nejsem vůbec šikovnej, tak se tomu trochu vyhejbam, asi tak...
- 137 **Tazatel:** Takže lezení bereš jako individuální..?
- 138 **Respondent:** Individuální... Ne tak jako individuální, ale v ten okamžik když člověk leze, tak leze sám za sebe a to mi na tom přijde individuální, ale na druhou stranu je tam člověk s těma kamarádama a člověk i při tom lezení vnímá toho kamaráda dole, kterej ho povzbuzuje. Takže nedalo by se říct, že je to úplně individuální, ale zase to není týmový, že jo... I když, když to tak vezmu tak to vícedýlkový lezení to už je v podstatě takovej týmovej sport, jo... Taky jsem lezl třeba ve 3 a to mi taky nepřišlo špatný, na tom se mi líbilo, že jsem byl v každé okamžik dvá na standu, že tam člověk není sám a má si tam s kým povídat...
- 139 **Tazatel:** A jak vnímáš organizovanost v lezení?
- 140 **Respondent:** Tak jako lezení si organizujeme sami. Ale tak pro tu národní reprezentaci to asi smysl má. No ale zase když je člověk na skalách a přijede tam nějaký zájezd organizovanej lezců, tak to úplně příjemný není... Takže ta organizovanost není mým stylem.
- 141 **Tazatel:** A když jsi jezdil na ty závody, tak vás někdo trénoval?

- 142 **Respondent:** No měli jsme tréninky ve škole, jenomže to bylo pod vedením ..., kterej není lezec a vůbec tomu nerozumí. To mi na tom vadilo, že je to v podstatě takový organizovaný neorganizovaný. V tomhle smyslu by se mi líbilo, kdyby nás měl nějaký dobrý trenér, kterej by nás trénoval, k tomu aby jsme se nějak zlepšovali, to bych si klidně nechal poradit. V tomhle bych se nechal trochu organizovat, ale pak jako v tom volném lezení, když pak jede člověk někam na dovolenou, tak to se mi hrozně nelíbí... Taky jsem jednou byl účastníkem zájezdu ve Frankenjuře, kterej organizoval kamarád a tam jsme byli na tejdě s velkou partou lidí a tam jsme měli apartmán a jezdili jsme na skály a to už mi připadalo moc organizovaný a moc velká tlupa lidí. Takže mám radši menší zájezdy, jedno dvě auta, to se mi zdá dobrý....
- 143 **Tazatel:** Jo, hm. A myslíš, že by mělo cenu nějaký upevňování pravidel v lezení, nebo já nevím, jestli jsem se tě teďka ptala na pravidla, vnímáš vůbec v lezení nějaký pravidla?
- 144 **Respondent:** Nebo tak nějaký jako etický pravidla, co se týče slaňování třeba, že člověk nehobluj slaňovací kruhy, když tam nacvičuje něco na druhým, tak to je takový nepsané pravidlo, ohleduplnost, nebo když leze na nějaký stěně, tak tam nevrta žádný svoje vlastní jištění nebo tam netluče žádný svoje skoby a takovýchle, nebo na pískovcích, že se tam nezakládají friendly, protože je to měkkej materiál... Jako tyhle mi připadají takový směrodatný, to se snažím dodržovat...
- 145 **Tazatel:** A ty teda, když říkáš etický, tak ty jsi se naučil od těch ostatních spolužců, nebo?
- 146 **Respondent:** No, no asi tak... Nebo taky by se měli dodržovat zákazy lezení v nějakých oblastech, kvůli hnízdění ptáků a tak...
- 147 **Tazatel:** Ale tak třeba to jsou psaná pravidla, ty jsou někde uvedené třeba na těch pískovcích?
- 148 **Respondent:** Tak ty jsem tam nikde napsané neviděl, ale funguje to docela rychle, jakmile by tam člověk tyhle pravidla porušoval, tak místní domorodci by ti to rychle vysvětlili a nemají daleko k fyzikýmu vystupování...
- 149 **Tazatel:** A vnímáš v poslední době nějaký větší nárůst lidí, co začínají lézt nebo...?
- 150 **Respondent:** Jako by ten hlavní boom byl asi kolem roku 2000 a teď už se to tak nějak drží už se to tak nějak drží, jako že už to není tak intenzivní, jako že to bylo jeden čas hrozně in, v reklamách to bylo vidět nebo to je i do teď, jako že ty lidi v tom vidí nějaký vzor, že teďka lidi, který by o to normálně ani nezavádili, tak si to vyzkoušej, ale většinu takový lidí, jim to nevydrží dlouho, no tak to mi trochu vadí. #01:09:35-5#
- 151 **Tazatel:** Tak jo, tak děkuju za rozhovor

- 1 Tazatel: Takže na úvod jsem se tě chtěla zeptat, jak dlouho vlastně lezeš?
- 2 Respondent: No takovejch 6let.
- 3 Tazatel: Ty jo to je docela dlouho, a jak si se dostala k lezení?
- 4 Respondent: Přes bráchu sem začala lézt.
- 5 Tazatel: Takže on tě vzal někam na skály, nebo a na kurz?
- 6 Respondent: Ne do K2ky mě vzal.
- 7 Tazatel: Jo takže ty si začínala na boulderech. A jak to teda bylo, jak si začala lézt na skalách?
- 8 Respondent: No na skalách jsem začala lézt s Pavlem, takže to je tak 4roky teďkon.
- 9 Tazatel: Takže jak bys popsala, to lezení, nebo tu aktivitu, co děláš?
- 10 Respondent: Můj koníček na odreagování, nejradši lezení na skalách. Jo a na umělce jako trénink na skálu.
- 11 Tazatel: Jo, takže to tví lezení je lezení na skalách.
- 12 Respondent: Jo.
- 13 Tazatel: A ten bouldering, jak si říkala?
- 14 Respondent: Ten taky, ale až druhotně a ještě vysokohorský lezení, vícedélky taky, ale ty jenom občas, když je příležitost.
- 15 Tazatel: Jo, já to mam zaměřený na lidi, co lezou na skalách. A ty si říkala, že je to pro tebe koníček a co tě teda na tom baví?
- 16 Respondent: Co mi na tom baví? No to je úplně všechno, že to je v přírodě, že je to levnej sport, je tam adrenalin.
- 17 Tazatel: Jo, levnej sport?
- 18 Respondent: No když si koupíš vybavení, tak potom už to není taková velká investice, že nemusí člověk pokaždý platit vstupný a benzín platím, kdybych jela někam jinam tak ho platím taky. Takže to považuju, za celkem levnej sport.
- 19 Tazatel: A je tam pro tebe důležitěj ten adrenalin.
- 20 Respondent: Taky.
- 21 Tazatel: A v přírodě.
- 22 Respondent: Jo příroda.
- 23 Tazatel: Takže tě baví být venku.
- 24 Respondent: Hm určitě, jako že to není vnitřní sport, ale jako normálně v přírodě. A jako určitě mě baví i ta komunita těch lidí, jako že jsou to fajn lidi.
- 25 Tazatel: Takže obecně, bys řekla, že tě baví sporty, co jsou v přírodě?
- 26 Respondent: Určitě jo.
- 27 Tazatel: A ještě děláš něco jinýho, kromě lezení, nebo je to tvuj hlavní koníček?
- 28 Respondent: Ne, nejčastěji lezu, ale jedím na kole, na bruslích, chodíme do hor, na vejlety.
- 29 Tazatel: A to lezení děláš nejčastěji a jak často teda lezeš?
- 30 Respondent: Podle toho jak moc jsem líná, já nevím, tak 2krát až 3krát do týdne, někdy míň, víc většinou ne, záleží na čase.
- 31 Tazatel: A co tě na tom vlastně nejvíc baví nebo bavilo, že jsi u toho vydržela?
- 32 Respondent: Vlastně ani to bylo takový komplexní, koplexní pohybová aktivita. Já nevím, fakt nevím, když to, když mě přitahli na do ty boulderovky, vím že jsem říkala, že když mě to začne bavit, tak si koupím ležačky a po třetí už jsem je měla.
- 33 Tazatel: Jo takže když tě baví to lezení, že je to v přírodě, tak vidíš v tom odlišnost od jinejch sportů?
- 34 Respondent: No já si myslím, že dřív se to lišilo, ale teď už se z toho stává masovej sport, ale teď už to není, jak to bejvalo před tím. No i ten typ lidí, co ten sport provozoval, že byl jinej, že se to odlišuje v tom, že dřív to byla taková vybraná skupina, lidí podobnýho charakteru, která má právě ráda tu přírodu a dneska už se to přesunulo hodně na tu umělou stěnu. No na těch skalách je asi spíš pořád řada těch stejnejch lidí, hlavně na tu umělku tam.
- 35 Tazatel: Takže si rozumíš spíš s těma lidma, co jezdí na skály?

- 36 Respondent: No třeba když jsme v Německu, tak ne.
- 37 Tazatel: Počkej jak si to myslela?
- 38 Respondent: Že tam chodí lidi trénovat i na ty skály, tam vlastně nejsou zvyklí tolik chodit na ty umělky jako u nás, ale je tam hodně začátečníků a lidí, který to zase až tak neumí a dělaj hodně velký chyby, chodí na ty skály a dělaj tam jako problémy. No Pavel záchranář a já vystudovanou zdrávku, tak máme vždycky strach, že se tam někdo přizabije a ještě je budeme muset zachraňovat.
- 39 Tazatel: A jak si myslela ty podobný typy lidí, jako lidi co mají ten vztah k přírodě?
- 40 Respondent: No to si myslím se tou umělou stěnou vlastně smazalo tohleto, že jsou to lidi, který vy životě nebyli na skalách venku a chodí dovnitř jenom.
- 41 Tazatel: Takže ty jsi řekla, že máš taky kladnej vztah k tej přírodě a máš teda nějaký zásady spojený s tím lezením?
- 42 Respondent: No zásady, určitě nikde nevyhazuju odpadky, nikde nic neničím, chovam se tak aby nikdo nepoznal, že jsem tam byla, snažim se nekřičet v přírodě.
- 43 Tazatel: Jo a v souvislosti s tím lezením?
- 44 Respondent: Jo třeba že nahoru si dávam vlastní jištění, aby jsme neničili, který tam je.
- 45 Tazatel: A ještě nějaký obecný pravidla existujou?
- 46 Respondent: Určitě nějaký existujou, já nevím, když třeba lezou těžký cesty, tak vim, že je pravidlo, že si musí po sobě vyčistit chyty. Nebo bejt ohleduplná k ostatním, nelezeme do stejného slaňáku víc lidí, to jsem viděla, že lezou i stejnou cestu, než dolezli první, tak už lezli další, v tom Německu například, takže takový věci nedělat. Takže se snažime dodržovat bezpečnostní pravidla.
- 47 Tazatel: Jo. A ty pravidla a zásady jsi se naučila jak nebo od koho?
- 48 Respondent: No nejvíc od toho bráchy nebo od přítele.
- 49 Tazatel: Jo a měla jsi ještě nějaký vzory?
- 50 Respondent: Ne asi ne.
- 51 Tazatel: Takže spíš ses to naučila mezi těma ostatníma lezcema?
- 52 Respondent: Jo, určitě.
- 53 Tazatel: A ty jsi říkala, že tě na lezení baví i ten adrenalin, to bys dokázala ještě nějak rozvést co to přesně je?
- 54 Respondent: No mě baví, asi to překonávání toho vlastního strachu, mam jako radost z toho, když to překonam a dokážu to, sice se bojím, ale nakonec to...
- 55 Tazatel: Takže tě baví jakoby ten pohyb na tej skále?
- 56 Respondent: Ten samotnej pohyb mi dáva radost a zároveň překonávání toho strachu a ten dobrej pocit po vylezené cestě.
- 57 Tazatel: Jo a lezeš, kvůli tomu přelézat ty těžký cesty?
- 58 Respondent: No moc ne právě, chtěla bych, ale nemam na to tu vůli a spíš je to pro mě zábava než dosahování nějakých cílů.
- 59 Tazatel: Jo takže to není o tom vylézt nějaký počet těžkých cest.
- 60 Respondent: Ne.
- 61 Tazatel: Tak jo.
- 62 Respondent: Jako snaha zlepšit tam je, ale vim, že bych tomu musela objetovat víc času a všeho, a to se mi nechce, takže by to potom ztrácelo tu funkci tý zábavy.
- 63 Tazatel: Tak jo, takže zábava než nějaká soutěživost.
- 64 Respondent: Jako taková soutěživost spíš ze srandy, že někdo něco vyleze, tak jako to.
- 65 Tazatel: Tak jo. A když jsme byli u toho kolik tomu věnuješ času, tak ty to uzpůsobuješ nějak ten čas tomu lezení.
- 66 Respondent: Jako jo, většinou si fakt chci jít dvakrát do týdne si zalízt, takže si ten čas tomu přizpůsobuju, tak abych mohla lízt.
- 67 Tazatel: A přizpůsobila bys tomu i nějak svoji práci, nebo tak.
- 68 Respondent: No to já ve své práci nemůžu.
- 69 Tazatel: Jo, ale sis třeba vybírala práci s ohledem na to lezení.

- 70 Respondent: Jo ale svým způsobem jo.
- 71 Tazatel: A myslíš, že tě to lezení nějak ovlivňuje nějak celkově v tým životě?
- 72 Respondent: Ale jako jo, já tomu přizpůsobuju chod toho dne, ale samozřejmě nevybírala jsem si práci, kvůli tomu abych mohla lézt, ale jedna z výhod ty moji práce je ten čas, že tam je a já jakoby můžu ten sport provozovat a to lezení mě baví nejvíce, takže se soustředím na to lezení.
- 73 Tazatel: Takže ty chceš mít ten svůj volnej čas využít na sport a zazim tě baví to lezení.
- 74 Respondent: Jo. No já lezu vlastně tak 4 roky a před tím jsem to tak nějak jenom zkoušela, jako trénovat jsem nikdy nezačla, vždycky to bylo takovou zábavnou formou.
- 75 Tazatel: A plánuješ jako v lezení i v budoucnu pokračovat?
- 76 Respondent: Jo. Ale nemám nějaký ambice, pořád takhle. Ale chceme lézt vícédélky a posunout to trošku víc do těch hor. Možná že bych jednou v životě chtěla vylízt 8ku, ale takhle mi to stačí.
- 77 Tazatel: Ještě bys něco dodala k tomu, co pro tebe lezení znamená, nebo jak se lezení odrazilo v tvým životě?
- 78 Respondent: Jako celkem se změnilo sortiment mejch kamarádů z toho lezení, jsem potkala jako hodně lidí, který jsou mi hodně blízký, mnohem víc bližší než třeba jiný lidi, se mi líbí i ta komunita těch lidí.
- 79 Tazatel: Ještě bys to dokázala nějak specifikovat, jaké je to typ lidí?
- 80 Respondent: Tak že to jsou lidi s podobnejma zájmama, jako se stejným náhledem na život. Třeba v pohodě lidi.
- 81 Tazatel: Takže si myslíš, že se lezci i v něčem podobají?
- 82 Respondent: Já myslím že jo. Jako ti lezci, co jezdí do těch skal, tak si myslím, že svým způsobem jsou podobný, tím náhledem na život, tím vztahem k tej přírodě a téma názorama. Většinou se ty lidi shodnou, i ty životní priority jsou podobný, třeba není pro ně prioritou vydělat spoustu peněz, ale spíš jako si ten život užít.
- 83 Tazatel: Tak jo, to je zajímavý. Takže si myslíš, že jsou všichni lezci, co jezdí na skály stejní.
- 84 Respondent: No já mam pocit, že ty lidi, co lezou na písku, tak ty pískaři jsou ještě víc takový typičtí lezci a hodně dají jako na ty zásady, hodně to doržou, až někdy možná se mi zdá, že odsuzuju věci a zbytečně no. Že jim třeba vadilo, že lezeme s přilbama, nebo že se nám smáli. Nebo lezení na druhym, to jako vůbec, to pro ně byla urážka a takhle. A ty byli jako hodně radikální a ty si myslím, že se dost liší zase od těch sportovních v tom myšlení.
- 85 Tazatel: Takže si nemyslíš, že všichni lezci by byli nějak jednotní?
- 86 Respondent: No všichni lezci určitě ne, já bych řekla takový skalní lezci, pískaři, bouldristi a čtvrtá skupina jsou ty lezci na umělých stěnách. Takže takový 4 skupiny a pak jsou lidi, ktej maj rádi všechno a to jsem já.
- 87 Tazatel: A ty si říkala, že jde spíš o těch lidech, co lezou, že se nějak odlišuju.
- 88 Respondent: Tak hlavně jsou to lidi, který dělají víc sportů, že to není jenom lezení. Jsou to lidi, co provozuju turistiku, cykloturistiku, vysokohorskou a tuto všechno, to asi není, že by to byli lidi, který by byli jenom jednosměrně zaměřený a věnujou se jenom jednomu sportu. A pak je otázka jestli je nazývat lezcema a nebo něčím jiným, kdo je vlastně lezec.
- 89 Tazatel: A myslíš si, že lezci vytvářejí nějakou komunitu.
- 90 Respondent: Jako svym způsobem jo, jako často když se dělají nějaký ty akce, to promítání, to grilování a tak, tak většinou jakoby bych řekla, že to je určitá taková lezecká komunita, ale není to opravdu o tom, že by provozovali jenom ten jeden sport.
- 91 Tazatel: Hm. Takže ty bys řekla, že vytváří nějakou skupinu.
- 92 Respondent: Já myslím, že jo. Tady jsou vlastně i spolužáci, ta lezecká skupiny, to je právě na spolužácích skupina, jsou to vlastně lezci z Plzně, tak se tam taky domlouvaj, kam jet a tak. Tak ono v dnešní době facebooku už to dost opadlo, dřív se tam chodilo denně, dneska už tamtolik lidí nechodí, ale funguje to pořád.
- 93 Tazatel: A myslíš, že se ta odlišnost lezců projevuje i nějak jejich vnějškem?
- 94 Respondent: Jako vzhledově si myslím, že jsou to i lidi, co se sportovně oblíkaj, že to většinou nejsou nějaký princezny na podpadcích a kluci v kravatě, většinou. I když znam chlapi, co vydělávaj hodně peně, i nosej obleky a pak si jdou večer zalézt. A taky mam docela pocit, že to jsou většinou docela inteligentní lidi, co takhle já je znam, tak jsou to vysokoškoly vzdělaný lidi.
- 95 Tazatel: Jo a myslíš si, že jsou nějaký omezení, kdo může lezení provozovat?
- 96 Respondent: Já si právě myslím, že to může provozovat každej, kdo chce. Jako ne na dobré úrovni, samozřejmě, když je někdo silnější, tak se mu poleze špatně, ale vždycky může na tom zapracovat. Jako znam i lidi, který třeba jsou silnější a lezou dobře, takže třeba ani to není omezení. Nebo nějaký jako zdravotní samozřejmě.
- 97 Tazatel: No a myslíš si, že se třeba lezci se tím rizikem nějak vymezuju, nebo že je to pro ně únik z každodenního života?
- 98 Respondent: Tak takhle bych to neřekla. Ne jako to určitě není první důvod, že bych to dělala ten adrenalin, to je až asi druhotný, mě na tom

- fakt nejvíc baví ten pohyb a ta hra s tou technikou. Jo že člověk si myslí, to je taky taková teze, že si lidi myslí, že musí mít strašlivou sílu a to je zas přesně o tom, že znám lidi, který nemá až takovou sílu a lezou výborně a že to doženou tou technikou, nebo si lidi myslí, že musí mít úplně supr vybavení a že je to tím a znám lidi, co lezou s děravějma botama a hroznejma a jsou výborný, takže ani v tom to není. Taky mám takovej pocit, že když v některých sportech je to tak, že když člověk nepřijede v nejmodernější výbavě, tak ho lidi odsuzují, tak v tom lezení jsem si toho nevěšila, že by lidi odsuzovali někoho, že má starý vybavení, nebo tak, tam je to spíš o tom, co zvládne.
- 99 Tazatel: To je spíš obráceně.
- 100 Respondent: No jako, že tě spíš nebude někdo odsuzovat, že máš starý boty nebo tak. Jo oblečení to mě taky na tom baví, to že si na sebe můžu vzít starý hadry a nikoho to nepohoršuje, že chodím špinavá a nikdo se nad tím nepozastavuje, no. Že člověk může být v pohodlným sportovním oblečení a nikdo to neřeší. Kdybych přišla na tenis odrbaná, ta to tam ty lidi se postaví na hlavu z toho. Všichni tam mají ty šatičky bílý a já sem občas šla se sestrou hrát, a teď jako když jsem tam přišla ve svých tepláčkách, tak ty z toho byli úplně hin. Jo koukali: "Ježíš marja co to má na sobě." V některých sportech je důležitý, co má člověk na sobě a jakou má výbavu, což tady asi bych řekla, že to ty lidi tak neřeší. Jo každé je rád, že má to, co má a že má tu výbavu, kterou potřebuje k tomu, aby to mohl provozovat a je s tím spokojenej.
- 101 Tazatel: Jako že v tom lezení se cení ten přístup...
- 102 Respondent: Jo je to, jak to umí a jak se k tomu asi staví spíš asi, že nemusí být ani extra dobrý lezec, ale jaký má vztah k tomu lezení, než co má na sobě a jakou má výbavu. Jako já bych řekla, že když je přirozvej a líbí se mi ta férovost toho sportu, těch lidí, že to nejsou žádný podrázaci, že si na nic nehrajou, většinou není to tak vždycky. Ty lidi co znám a co s nima chodím já, tak mi přijde, že jsou to takový přímý lidi, který a navíc jako tam hodně závisí, když se leze ty vícedělky, tak jsou tam ta důvěra v toho druhýho. Takže tam se vytváří nějaký určitý přátelský vztah mezi tím jističem a lezcem a to v jiných sportech není a to je na tom to hezký. Potom v horách, že si ty lidi věří a jsou na sobě závislí.
- 103 Tazatel: Ale je to asi i důležitý, i když lezeš s někým tu sportovní cestu.
- 104 Respondent: No určitě, každopádně jako nenechala bych se jistit od každýho, koho potkam. Což k tomu potom asi svádí k těm vztahům s těma lidma.
- 105 Tazatel: Tak jo. Ještě něco bys doplnila, co ti přineslo to lezení.
- 106 Respondent: Jako i po mojí zdravotní stránce mi to prospívá, jsem vždycky trpěla na bolesti zad a od té doby, co lezu, tak se to minimalizovalo. A mám dobrý pocit a dobře se mi spí:)
- 107 Tazatel: A máš nějaký i špatný zkušenosti z lezení.
- 108 Respondent: Jako jediné s těma lidma, co jsou nebezpečný sobě i druhým a co se mi nejvíc osvědčilo asi v tom zahraničí. Jako nejde o to, že by byli začátečníci, já sem taky byla začátečník, ale měla jsem sebou lid, který mě to vysvětlil a naučil, a jsou lidi, který to neumí, jdou do skal a potom vytváří tam to riziko sobě, ale i těm druhým lidem.
- 109 Tazatel: Jo jako že jsou v tom lezení lidi, co se tomu lezení věnujou dyl a pak jsou lidi, co jdou do těch skal, že se tam jdou jako do tělocvična.
- 110 Respondent: Bez zkušenosti a bez zodpovědnosti. Ono je to pro ně taky jak oby na ego, že si myslí, že jsou zajímavý, že to umí a přitom dělaj chyby. Snaží se machrovat a přitom na to nemá. Že tam lezou, necvaknou si jistič a potom málem spadnou a přizabijou se a my tam potom trnem.
- 111 Tazatel: Takže takhle vnímáš to současné lezení.
- 112 Respondent: To já to vnímám tak, že to dřív bylo takovej čistší sport, že dneska už to právě dělá hodně tady těch lidí, že to není to co bejvalo. Tedko tam nejsou jen ty lidi, co já znám a potkama, ale už jsou jiný.
- 113 Tazatel: A neodrazuje tě to od lezení.
- 114 Respondent: Ne jako neodrazuje mě to, ale mrzí mě to, určitě bych to kvůli tomu nepřestala dělat, jako dělám to pro sebe ne pro ně.
- 115 Tazatel: Tak jo. A myslíš že se lezci vymezují vůči jakoby jiným lidem, jako jak si říkala těm materialistům
- 116 Respondent: Je to asi tak, že určitý typ lidí podobnějch inklinuje k tomu sprotu, jako že se nemění tím sportem, jako, že ty lidi už takový jsou a nějak k tomu tíhnou, ale není to tak, že by člověk přišel do lezecký skupiny a začal se chovat jinak než se choval před tím.
- 117 Tazatel: Tak jo. Ještě tě něco napadlo. Jo ještě jsem se tě nezeptala, jak vypadá tvuj klasickej lezeckej den.
- 118 Respondent: No tak asi když se mi podaří, že vylezu cestu, co jsem dlouho chtěla a třeba se mi nedařila, nebo jsem ji zkoušela na druhým a konečně ji vytáhnu, nebo si vytáhnu nějakou novou cestu jako na on-sight, kterou jsem před tím nikdy nelezla. A to jako nemusím jich vylézt 10, mě stačí ta jedna.
- 119 Respondent: Jako určitě při tom lezení jsou důležitý i ty lidi s kterým lezu, tak mě baví být s ním.
- 120 Tazatel: Jo ještě sem se tě zapoměla zeptat, na nějaký základní údaje o tobě, kolik je ti let?
- 121 Respondent: 26.
- 122 Tazatel: Jo a zaměstnání máš.
- 123 Respondent: Učitelka z MŠ na plnej úvazek. A vysokoškolský vzdělání mám.

- 1 **Tazatel:** Takže na úvod jestli bys mi řekl nějaké základní informace o tobě. Kolik ti je?
- 2 **Respondent:** 39.
- 3 **Tazatel:** A ty seš vlastně, co děláš?
- 4 **Respondent:** Výškové práce.
- 5 **Tazatel:** A to není asi na plný úvazek.
- 6 **Respondent:** Ne to je OSVČ.
- 7 **Tazatel:** To je zajímavý a ty jsi se k té práci dostal přes lezení?
- 8 **Respondent:** Jo.
- 9 **Tazatel:** Takže jsi prostě lezel a...
- 10 **Respondent:** No, dřív jsem dělal pokrejšvače.
- 11 **Tazatel:** A dělal jsi pře tím ještě něco jinýho?
- 12 **Respondent:** No civilku v knihovně a brigády v továrnách.
- 13 **Tazatel:** Ale jinak vzděláním seš?
- 14 **Respondent:** Učitel.
- 15 **Tazatel:** Jo, takže jak jsem říkala, tak já vlastně píšu diplomku o skalních lezcích, takže bych se na úvod zeptala, jestli se vůbec považuješ za skalního lezce?
- 16 **Respondent:** No, je to jedna z forem lezení, kterou dělám.
- 17 **Tazatel:** Z forem lezení?
- 18 **Respondent:** No jasně, tak dělám i bouldering, hory, vícedélky. Takže já dělám všechno.
- 19 **Tazatel:** Takže by ses spíš nazval lezcem, než skalním lezcem, nebo horolezcem?
- 20 **Respondent:** Určitě.
- 21 **Tazatel:** Dobře a co všechno teda pro tebe to lezení obnáší?
- 22 **Respondent:** No je to nebezpečná závislost jako každá jiná se všemi sociálními důsledky.
- 23 **Tazatel:** Jak to myslíš sociálními důsledky?
- 24 **Respondent:** Tak ovlivňuje osobní život negativně, neumožňuje to zařadit se do normální společnosti?
- 25 **Tazatel:** A to myslíš vážně?
- 26 **Respondent:** No to myslím naprosto vážně. Je to patologický, u některých lidí naprosto.
- 27 **Tazatel:** Takže si myslíš, že na tom může vzniknout taková závislost?
- 28 **Respondent:** Určitě a pak taky záleží na tom, jak k tomu člověk přistupuje a co to pro něj znamená.
- 29 **Tazatel:** A ty ke všemu takhle přistupuješ?
- 30 **Respondent:** No záleží, čeho chce člověk v tom lezení dosáhnout, jestli jenom soustředit se na výkony a... k tomu lezení jsou i jiné věci. Chtělo by to se hlavně vrátit k tomu, že si by si lidi měli uvědomit, že jsou hlavně v přírodě, že to je rekreace, že z nich místí světa nebudou a bude nám všem líp, aby přestali něco měnit.
- 31 **Tazatel:** Takže ty vnímáš v tom lezení jako důležitý spíš?
- 32 **Respondent:** Mělo by víc přinášet radost z toho pohybu v přírodě, než někde říkat, že vylezli 10-ky.
- 33 **Tazatel:** Takže teba na tom lezení baví to, že jsi v přírodě...?
- 34 **Respondent:** Ono je to spojený se všim možným jako s cestováním, být v přírodě, pak nějaký ty sociální vazby, že se stýkáš s podobně postiženými jedincema.
- 35 **Tazatel:** Takže to se ti na tom taky líbí?
- 36 **Respondent:** Jo. Tak jsou ještě chvíle, kdy se sejde dobrá parta a je legrace.
- 37 **Tazatel:** Jo takže to lezení je pro tebe obecně spíš o tom pobytu v přírodě, být s lidma...
- 38 **Respondent:** Jo jako nemůžu to vidět, nechci v tom vidět nějakou osobní realizaci, protože já nevím... Spousta lokálních hvězdiček si hrajou na bůhví co a neuvědomí si, že ten vlak toho sportovního lezení je úplně někde jinde už a jsou moc křečovitý, neuvolněný.

- 39 **Tazatel:** Takže když jedeš lézt, tak jedeš proto aby sis to užil.
- 40 **Respondent:** No je to pro zábavu. Samozřejmě je to přijený vylézt něco těžkýho občas, ale už to není to hlavní.
- 41 **Tazatel:** Jo, takže pro tebe je hlavní je si to užít.
- 42 **Respondent:** No já se nebráním nějakému nacvičování, ale nesmí se tam sát fronty.
- 43 **Tazatel:** Aha, takže lézt těžký cesty je pro tebe taky důležitý?
- 44 **Respondent:** Někdy jo. Tak to, od toho je ten trénink ne.
- 45 **Tazatel:** A jak dlouho vlastně už lezeš?
- 46 **Respondent:** No asi 23 let.
- 47 **Tazatel:** A kdy jsi tak začal, a jak jsi se dostal k lezení?
- 48 **Respondent:** No za to můžou 3 věci. Taková knížka Tři póly země, je to o dobývání Antarktidy, jedno bylo o ponoru do hlubiny a jedno bylo o lezení o dobývání vrcholů a tak. Pak seriál Himálajský dobrodružství v televizi, to bylo vinikající, to bylo o Himálajích prostě o 8000kách. No a pak náš trenér na lyžování, kterej když se s náma učil, tak nás vzal do Roháčů a mě se v horách líbilo no a tak jsem se dostal k lezení.
- 49 **Tazatel:** Takže si nejdřív začal jezdit do hor a pak jsi začal lézt?
- 50 **Respondent:** No jo. No začal jsem lézt kvůli tomu, abych se dostal na ty hory na který se nedá vyjít normálně. A z toho pak jsem se dostal k sportovnímu lezení.
- 51 **Tazatel:** No nicméně lezeš už celkem dlouho a asi ještě lézt budeš?
- 52 **Respondent:** No to nepřestanu. Ale pro mě už je to na stejné úrovni jako skiaply nebo kolo.
- 53 **Tazatel:** Jasně. Takže v tom smyslu, že není tvým cílem vylézt nějakou nejtěžší cestu.
- 54 **Respondent:** No vždyť to nejde, ty lidi jsou ne o jednu dvě třídy jinde než...
- 55 **Tazatel:** No tak můžeš třeba soutěžit sám se sebou ne?
- 56 **Respondent:** No to by hlavně měli lidi soutěžit sami se sebou. Když chce někdo soutěžit, tak ať jezdí na závody. Všechny tyhlety žebříčky jako je 8nu a Lezec jako si nemyslím, že udělaj něco dobrýho, ve mě třeba rozvíjej negativní stránky.
- 57 **Tazatel:** Takže lezení by nemělo být o soutěžení.
- 58 **Respondent:** Ne.
- 59 **Tazatel:** Takjo. Pro tebe má to lezení velkej význam v tvým životě, když se vlastně živiš i téma vejskovkama. Tak si myslíš, že ti lezení změnilo život?
- 60 **Respondent:** No změnilo, no. Teď jenom dělám, člověk si představoval, že bude víc jezdit a několikrát jsem neodjel, že byla dobrá práce a něčím se živit musím. Takže naposled na tejdén lézt jsem byl před dvěma lety ve Francii.
- 61 **Tazatel:** Jako na takhle dlouhou dobu.
- 62 **Respondent:** No na tejdén a jinak to jezdím tak na 3 - 4 dny.
- 63 **Tazatel:** Jo. A jak často teda vlastně lezeš?
- 64 **Respondent:** No různě. To je, teď zrovna hodně trénuju, teď už ani o víkendech se nadaří lézt a dřív to byly víkendy. Já nevím když jsem dělal civilku, ty dvoufázový tréninky, takže to bylo 9 tréninku v tejdnu.
- 65 **Tazatel:** Takže to jsi lezl furt.
- 66 **Respondent:** Jo. no.
- 67 **Tazatel:** A teď už teda lezeš s přestávkama?
- 68 **Respondent:** No teď jsem zjistil, že když se u toho přemýšlí, tak se nemusí tolik trénovat.
- 69 **Tazatel:** Tak jo. Takže ty to máš tak, že ten svůj čas přizpůsobuješ lezení?
- 70 **Respondent:** To bejvávalo. Teď jsem línej, teď nemam motivaci, teď se válim pořád. Teďka jenom dvakrát tejdne a víkend, 3-4 tejdne lezu.
- 71 **Tazatel:** Tak jo. A ty jsi vlastně říkal, že tě na tom lezení baví být s těma lidma, jak teda vnímáš ty lidi kolem toho lezení? Já nevím myslíš si, že jsou si podobný v něčem?
- 72 **Respondent:** To je tak jako, když jsem byl, během jednoho zájezdu do Španělska s Pražákama, tak sem, tak mi to bylo skoro jedno s kým jezdím lezl a podobně a ty lidi mi trochu otevřeli oči, protože oni to neřešili, spadli v 8+, pak šel vedle a vylezl 10- a hlavně aby byla zábava. Prostě nehodnotí podle toho jestli lezeš 10ku a nebo 7ku, ale spíš jak k tomu přistupuješ. No a prostě jaký je to s tebou být na tej akci. Takže tady jeden, zrovna kterej se podílel na utváření bodů na lezci, tak ten prohlásil: "Jsem rád, že lezu tak, jak lezu, že se se mnou tyhle lidi baví." A mě teda dostala ta věta, no a od té doby si vybírám lidi, s kým jezdím. Jako já myslím, že tady v republice se řešilo ta komunita jestli tady je lezecká, tak vždycky jsou nějaký lokální komunity, jednak větší města a jednak oblastní. Takže jeden čas dobře fungovalo Tisá, Ostrov. Pak se to přesunulo do Labáku, tak tam to funguje, Adršpach, tam je taky komunita, ale hodně divoká, protože to je divoká oblast.
- 73 **Tazatel:** Jak divoká jako?

- 74 **Respondent:** No ty zážitky kde jde o život se musí nějak vykompenzovat a většinou je tam hodně veselo večer. Většinou na pískách jsou vynikající party a oni si... Navenek to může působit, různě na netu takhle, ale oni si to tam drží ty svoje pravidla a svoje problémy si řeší mezi sebou velmi rychle a efektivně.
- 75 **Tazatel:** Takže ty si myslíš, že mezi těma lezcema jsou nějaký komunity, který jako opravdu jsou soudržnější.
- 76 **Respondent:** Oni se taky hádají. No ale oni si to vyřešej, jak někdo udělá nějakou sv... nebo něco, tak maj na to svou metodu.
- 77 **Tazatel:** A asi teda vnímají to lezení podobně?
- 78 **Respondent:** Tam je, tam bych to rozlišil na tvůrce cest, ty jsou až některý nemocný a jako pro ně je nejdůležitější mít to jméno v průvodci a co nejvíc cest a pak jsou jednak do toho Labáku jezděj lidi, si vylezou pár těch těžších cest a zbytek. No a pak jsou tam ty pořítkaři, který tam jezdí pořád, a jenom že se jim am líbí?
- 79 **Tazatel:** A to seš ty?
- 80 **Respondent:** No já si myslím, že jsem jeden z nich. No a z těch lidí je taková, já nevím, je to takový zdravý jádro tak 100 lidí, který se takhle z těch skal znaj a jsou mezi nimi od pořítkařů po fanatiky, jako který chtěj ty 10ky lézt nebo nejvíc a tak. A znaj se právě z písků, z boulderů, z Francie, ze Španělska a ty vazby, většinou vznikaj těma osobníma setkáníma. Právě a i přes psychická hranice, fandíte si no a večer se to vyřeší všechno. Jo když se to povede, tak je to super.
- 81 **Tazatel:** Takže tu komunitu těch 100 lidí, tak to myslíš jako celkově v republice a nemyslíš jako tady lokálně v Plzni.
- 82 **Respondent:** Ne tady určitě ne. Tady jestli je nás třeba pět.
- 83 **Tazatel:** Který máte něco společného?
- 84 **Respondent:** No a jako... Tady šimi, pár lidí, který prostě zvládnou všechno. Tady se všichni soustředí na Juru a objížděj si konkrétní cesty, že se ani jedno auto nedokáže domluvit, že pojedou na jednu skálu a tak. A zakaždou cenu vylézt jednu cestu. No a my když jsme tam jezdili, tak jsme vybírali skály, kde si zalezli všichni z auta prostě. Jo vždycky jsme se snažili bez ohledu na tu jednu vysněnou cestu, jo řeklo se jede se sem. Tadyhle 7ky, 8ky, nějaká 9ka tak se tam jelo.
- 85 **Tazatel:** Ty to říkáš jako že to bylo dřív..
- 86 **Respondent:** No ještě teď si myslím, že se dokážem domluvit. Domluvy na Juru jsou těžký. Tam základní věta je: "Tam nechci, tam už jsem byl." Jo a nikdo nic nenavrhne a 4 lidi z auta ti na něco řeknou: "Tam ne."
- 87 **Tazatel:** Tak jo. A dokázal bys popsat, co teda máte společného?
- 88 **Respondent:** Co spojuje, spíš co nás rozděluje. Jezdim rád s lidma, co to vnímaj podobně no. Pár lidí se vždycky najde s kterýma se udělá dobrá parta.
- 89 **Tazatel:** Takže to vzniká jako náhodně?
- 90 **Respondent:** Náhodně, no jasný, ale prostě, to je právě ono, že tady by možná bylo lepší, kdyby některý lidi si uvědomili, že je jedno jestli lezeš 10 nebo 9+ nebo 9, protože z dnešního hlediska to absolutně nic neznamená a znamená to pro ně miň drastický diety, miň zranění, uvolnějse, někteří si můžou dát i to pivo, víno že jo.
- 91 **Tazatel:** Takže ty říkáš, že to soutěžení v těch číslech nepodporuje ty komunity.
- 92 **Respondent:** Já si myslím, že na skalách ne. A mě by se hlavně, že když maj ty body, tak by měli zvýšit ten on-sight, že to je to pravý lezení. Ale je to tak, že ho to posune k těm kořenům, vždyť to je přece nejlepší, přijít pod tu skálu, vypadá pěkně, tak proč si jí nevylézt z první bomby, jak se říká. Jo tam něco nachodit, ujezdit, to je otázka financí, stejnyho magora a nebo někoho oddaného, který dotyčného zbožňuje a jede s nim 50krát na jednu skálu. Asi takhle, tady už je hodně lidí, co vylezlo 8a nebo 10-, ale v mojích očích to nějsou lezci, protože nejsou univerzální, jezdí do jedny oblasti, kde to je teda pěkný, ale jsou i jiný skály, i blíž a prostě oni nejsou vylezení, oni neuměj lézt. On vyleze sice 10-, ale jako lezec pak si odsedne v 7- nebo v 7čce. Taky jsou v tom i jiný aspekty, třeba ty psychicky, protože některý cesty jsou hůř jistěny.
- 93 **Tazatel:** A to je taky součástí toho lezení, ten psychický aspekt?
- 94 **Respondent:** No určitě, to sem neřek mě se líbí se bát. Ne bát, ono se to člověku nelíbí, ono se mu líbí, když překoná ten strach. A třeba psychický tlak při, na pískách při on-sightu nějaký cesty je nesrovnatelný s nějakým pokusem v Juře třeba, to je úplně jiný level. Jo, tam je spojený ten výkon, jednak musí člověk umět lézt technicky, mít sílu všechno, no ale ještě musí mít něco navíc v hlavě. Já si myslím, že u toho lidí i málo přemejšlej. Takže se soustředí jenom na tu fyzickou stránku věci, no přímo na ten výkon, ale vidí hlavně tu fyzickou část, nevidí tu taktiku, když vidim, z čeho lidi zapínaj jistění, jejich tempo, neodpočívání.
- 95 **Tazatel:** Takže říkáš, že jim jde o to číslo hlavně, ne o tu skálu.
- 96 **Respondent:** Vylezli by vic ty lidi, kdyby začali přemejšlet. Někdy se soustředí jenom na tu fyzickou část věci.
- 97 **Tazatel:** To je zajímavý, takže ty jsi říkal, že tě na tom baví i ten strach a....
- 98 **Respondent:** Tak strach je jedna z věcí, která právě se teď z lezní taky jakoby vylučuje, že v Juře vznikaj stále víc a víc jistěny cesty, takže když se koukneš na cesty z 80, 90 let a z posledních, tak jsou tam nejty po metru. Jako potom nechápu vůbec sáhlovaní. Jako jsou cesty, který je napřed lepší zkusit si s horním, ale přistupovat takhle ke každé. No taky jsme si občas posílali klacek nebo... Ale mít to jako primární program. Na druhou stranu mě nevadí, když jsou třeba procvakli první dvě jistění, protože než se tahat s boulderem, já se živim fyzickou prací, já potřebuju chodit. Takže nad zemí mě to nebaví ten strach.

- 99 Tazatel: No takže říká, že raději leze s lanem.
- 100 Respondent: No mě baví i ten prostor, jo s lanem, ale zrovna v Juře ti strašně často hrozí pád, dole na zem, a jsou tam takový ty bříška, že jdeš na záda, a nebo když se tam mrská to lano, což mě na Juře zrovna vadí. A jinak se mi líbí dlouhý cest v tom Labáku, když vnímáš tu expozici, ten prostor, ten luft.
- 101 Tazatel: Takže ty to riziko, vnímáš jako součást toho pravýho lezení.
- 102 Respondent: Mělo by tam být, protože lezení se stává masovým sportem i tím jak z toho mizí ten strach. A ten tlak, těch skal nemáme tolik a ten talk na tu přírodu je pak větší. A já chci ten klid.
- 103 Tazatel: Tak jo. Ty jsi mi tady přímo vlastně, řekl, že lezci se vlastně podle tebe vymezují proti té masové společnosti. Takže ty si připadáš jako nějak odlišnej od masový společnosti, nebo obecně ty lezci, které považuješ, za pravý, univerzální lezce?
- 104 Respondent: Určitě no. Určitě každé kdo má nějaké takovej sport, tak vůči většinový společnosti je v nějak míře vymezenej. A my jsme právě řešili, jestli je lezení adrenalinovej sport nebo není. No a já si myslím, že částečně je a měl by jím být. Jo liší se od těch ostatních, že to je staticky, že neřešíš ty rychlosti, si relativně na místě, ale o to se člověk bojí dýl třeba. A ve všech těchto sportech, čím se jde do většího extrému, tak ty lidi jsou vlastně víc vyšinutý nebo vymzenější. A oni potřebujou tu většinovou společnost, zase proti kterým by byli... A zase většinová společnost potřebuje někoho o kom by si říkala, že je blázen a na druhou stranu je obdivuje. A v tom lezení je to podobný, ty lezci, který maj velké morál, tak jsou docela uznávaný. Nejhorší je, že některý uměj lézt a ještě se neboje a vytvoří pár pomníků, v každý tý oblasti takový cesty jsou.
- 105 Tazatel: A myslíš si, že tohole jsou pak vzory pro to lezení?
- 106 Respondent: Jsou určitě.
- 107 Tazatel: Ty máš nějaký vzory?
- 108 Respondent: Vzory ani ne už. Ne mě osobně, právě to je víc vzorů, každé ten lezec dobrej, ať už na pískách nebo na skalkách takhle, že motivuje ty ostatní, prolamuje ty hranice, ukazuje, že to jde. A člověk se pak snaží prolomit i ty svoje no.
- 109 Tazatel: Tak jo. Takže ty si říkal, že se ti lezci vymezují a myslíš teda, že se vymezují přímo tím lezením?
- 110 Respondent: Lezením a i způsobem života, nevím takový hodně divoký lezci, bohužel některý nejsou už mezi námi. Dalo by se říct, že Radek Šilhánek byl takovej vzor, si od něj přečti "Cestu do hor", pak třeba Rado Ulman, ten byl na drogách, pak se objevil, poslední z té trojice je naživu a s tím je velká legrace.
- 111 Tazatel: To je vidět, že neznam tu pravou lezeckou komunitu.
- 112 Respondent: No to musíš jezdit na pisky.
- 113 Tazatel: Takže tam se vlastně utváří ta komunita?
- 114 Respondent: Komunita... Jed' na fest'ák do Teplic, tam část těch lidí a ke Kost'ovi do žlebu.
- 115 Tazatel: A myslíš se, že se ty lidi, ten jejich styl života projevuje i nějak zevnějškem, nebo ještě v něčem?
- 116 Respondent: No to byli totální pankáči. Ulman ten si ráno koupil ráno flašku meruňky a šel do skal v Ádru. No s těma, co jsem jezdil do skal já, ty měli morálový ovoce, to byly švestky v rumu, třešně v griotce a tak, dokonce to vyráběli v Lovosicích.
- 117 Tazatel: Funguje to?
- 118 Respondent: Ne. No jedno dvě piva vůbec neškodí.
- 119 Tazatel: A myslíš si, že existuje nějaký omezení v tom, kdo by mohl lezení provozovat?
- 120 Respondent: Ne ale, lezení ti dává tolik, co ty jemu.
- 121 Tazatel: Jo takže, jako že důležitou součástí je, že tomu musíš věnovat hodně času.
- 122 Respondent: Určitě.
- 123 Tazatel: No dobře, ale ty jsi mi říkal, že ty lidi by měli vyznávat i nějaký hodnoty?
- 124 Respondent: No, to bylo, že se k lezení dostávali lidi, co se pohybovali v přírodě. A dneska se k tomu dostávají přes umělé stěny, to je taky docela průser. Protože pro ně je to pak nářadí, to samý jako stěna, chtějí to mít tak jištěný. Jako lezení by se nemělo stát masovým sportem, myslím si, že by to neměl být olympijský sport. Já vim jaké je teď boom freeridingu, v Rakousku je milion ski-alpinistů najednou, teď narostla popularita většího teréniho ježdění na horských kolech. A ono to sebou přináší lepší vybavení zase, když se ty výrobci na něco zaměří a konkurují si, tak vytvářej lepší kola, lepší lezečky, lepší sedáky.
- 125 Tazatel: Takže ten růst toho lezení je daný tímhle, že se tomu lidi začali věnovat.
- 126 Respondent: Jo, určitě, tak oni mají určitý prostor v kterým prodávaj, takže objevil se snowboarding a výrobci lyží potřebovali zareagovat, no a viděli, že snowboardisté jezdí hodně v prašanu, tak si vymysleli lyže do prašanu lepší, který zpřístupnili ten prašan lidem, prostě tenhle ten prostor využít a vydělat na něm. Já si myslím, že vždycky by měla bejt ve všem ta zdravá hranice no a mě přijde, že už se dost začíná překračovat, pokud ten sport dělá lidi, který jsou zžitý s tím prostředím, vidí, že jsou v takovým a takovým lese, že se maj takhle a takhle chovat, tak... A jsou třeba

- fyzicky na výši, tak ty jsou, ty tam jako patříš. Ale pak tam právě se dostávají lidi, ovlivněný filmama z Ameriky, kde jim nedělá problémy zapálit tam sport, vyhodit ho do povětří a... No a pak když je někde lanovka, tak se tam objevujou lidi, který neví, že je tam les starej 300let, úplně jedinečnej... A v tom lezení mi to přijde podobný.
- 127 Tazatel: A jak ses ty naučil ty pravidla v tom lezení, nebo jak se chovat?
- 128 Respondent: No tak to si člověk přečte, ale tak ono právě v tej komunitě na těch pískách se to předává dál. Jo takže prostě oni ti řeknou, dělaj se cesty jenom od spoda, pak pořád kolem toho mága. Ale lidi vůbec nevidí, že tam dupou dole, že způsobujou erozy, psi běhají. No ale oni už tohleto někdy nevidí ani některý ty legendy na těch pískách. Tam chodí parta 15 lidí, on je fanatik, on musí furt lézt, tak natahá 6 lan, oni to pak lezeou s horním a... Kdyby měli nastavený nějaký hodnoty, jenom na prvním a takhle, tak.
- 129 Tazatel: Takže ty si získal ty pravidla od těch lidí na skalách.
- 130 Respondent: Přesně tak a hlavně já sem sice ze Strakonice, ale já jsem strávil strašně času na Šumavě na lyžích a prostě to prostředí tě ovlivní. No oni ty hory tě naučí pokofe.
- 131 Tazatel: Jo takže ses to naučil, když tě někdo na skalách vynadal.
- 132 Respondent: Teď je to tak, že v těch oblastech, který už jsou za tím boomem a nejezdí tam tolik sportovních lezců, tak se zase realizujou lezením klasici, že voni neumí lézt pořádně a pro ně je důležitý nelézt s tím maglajsem, nebo se staví do ty role těch klasiků a bojujou hlavně proti mágu, místo toho aby pořádně lezli. Jo třeba, jako měli by být oblasti jako Skalák, kde se nepráší.
- 133 Tazatel: Takže v současnosti jsou buď nová generace klasiků a nebo naopak těch sportovních...
- 134 Respondent: No naopak ty starší to mají na háku, pro ně je hlavně dělat tu cestu od spoda, no udělat jí tak nějak víc přístupnou, to je buď si staví pomník nebo dělá cestu pro lidi. A oni si myslí, že v Labáku jsou ty borháky po 3 metrech, že se tam kurví ta tradice a podobně, no a neznaj pravidlo perspektivy.
- 135 Tazatel: Takže když to shrnu, tak ty v tom lezení vnímáš ty ostatní lezce, jako že jsou spíš různý, než že by to byla nějaká celková komunita, že tu tvoří jen pár takových lidí, kteří jsou na těch pískách.
- 136 Respondent: No Čechy by měli vycházet z piskovců.
- 137 Tazatel: A ty jsi členem ČHS?
- 138 Respondent: Nejsem, mě ta organizace je teď odporna.
- 139 Tazatel: Jo a byl si členem nějakýho oddílu?
- 140 Respondent: Jo byl, já i sem, ale my jsme si odhlasovali, že nemusíme být v ČHS, když dávali pokuty reprezentantům, že lezli na písku s mágem.
- 141 Tazatel: A ty jsi v jakým oddílu?
- 142 Respondent: Já jsem na pajdě.
- 143 Tazatel: Jo a ty jsi ten oddíl nezakládá?
- 144 Respondent: Ale byl jsem... Tam byla taky komunita napřed, taková jo pár nás tam bylo. A nakonec ty co to stavěli už je to jenom Bolek, to je předseda, Jirka S., no a byl tam Hop.
- 145 Tazatel: Takže ty jsi to spoluzakládá?
- 146 Respondent: No byl jsem tam jeden z prvních členů.
- 147 Tazatel: Takže ty jsi měl nějak vliv na ten oddíl?
- 148 Respondent: No jsem zjistil, že nemá cenu se o to snažit, jednu chvíli jsem si myslel, že vezmu to předsednictví po B., ale když jsem se podíval komu bych dělal předsedu, tak od ty doby už na tu stěnu ani nechodím. Já si s těma lidma nerozuměl.
- 149 Tazatel: A měl by si teda zájem o nějaký takovej oddíl?
- 150 Respondent: Neměl.
- 151 Tazatel: Takže v tom oddílu si byl protože sí?
- 152 Respondent: No já sem tam něco měl nějaký funkce někdy, jako správce stěny. Jinak to bylo všechno kolem ty stěny, on to nebyl jako oddíl lidí, který by spolu jezdili na skály, on to byl oddíl uživatelů stěny. Takže jsem tam trénovali, a ještě jsem byl v tom Azbestovo oddílu. A ty když upustili od cílem mít vlastní boulderovku, tak jsem okamžitě zmizel, protože ono to je takový.
- 153 Tazatel: Jo myslíš si, že se nějak lezci vymezujou teda i nějak zevnějškem?
- 154 Respondent: No slangem, poznáš je tak, že mávaj v hospodě rukama. To jsou takový manekýni označovaný až zase totální punk.
- 155 Tazatel: Jo a myslíš si, že lezci se odlišují i nějak od jiných sportovců?

- 156 Respondent: No to je zase různý sporty, od těch lidí, co dělaj sporty v přírodě se moc neodlišujou, ale od fotbalistů je to teda totálně.
- 157 Tazatel: Tak jo. Ještě tě něco napadá, co tě na lezení baví?
- 158 Respondent: Jo poznal jsem spousta super lidí, jako jedny z nejlepších lidí vůbec, nebo tak je to takový nevím jestli jenom v tomhle sportu, ale opravdu pár lidí, tak jsem strašně rád, že jsem poznal. Díky lezení jsem potkal pár skutečnějších přátel.
- 159 Tazatel: A myslíš, že bys je mimo lezení nepoznal?
- 160 Respondent: To nemůžu říct, jako mam i z lyžování pár kámošů
- 161 Tazatel: A většinou lidí, co znáš jsou lezci?
- 162 Respondent: Dost no. Mam i pár kamarádů nelezců.
- 163 Tazatel: A cítíš se teda součástí nějaký ty užší lezecký komunity?
- 164 Respondent: No to bych jako rád byl, no já už nemam takovej tah na bránu, tak nevím jestli mezi ně patřím :). Co mě mrzí je právě, pokud někdo k lezení přistupuje jako k výdělku. Jako že někdo využívá lezení k výdělku, nemam rád horoško, nemam rád, jak ČHS je opožděným odrazem české společnosti, kde jedni chtějí svoji funkci, svoji moc, tam jsou v ČHS i toky, peněz a můžou být zneužitý. Někteří lidi jsou moc ambiciózní.
- 165 Tazatel: No a mělo by vůbec něco jako ČHS existovat?
- 166 Respondent: No měl by být, ale jako než, některý ty lidi znam, ale mam z toho strach kam to lezení budou směřovat. Nelíbí se mi ani myšlenka těch masovejch akcí jako je Paddání, že několik lidí na jednom místě porušuje ty základní principy toho lezení jako vůbec.
- 167 Tazatel: Základní principy, jako ten soulad s přírodou?
- 168 Respondent: No právě, měl by tam být klid, jako vždyť je to únik z města vlastně, tak toho člověk má dost, všude samí lidi. Jako já na tom padání byl, večer to bylo perfektní, ale to lezení nic moc. No a proč ne ten festák v Teplicích je dobrej.
- 169 Tazatel: Ty si vedeš deníček?
- 170 Respondent: Já už jsem to smazal. Ne já se udržuju na nějaké vykonosti, já tam mam jednu cestu napsanou. Já sem si to psal, ale teď už právě ne od nějakýho čísla a teď mě to mrzí, protože to byla cesta cest.
- 171 Tazatel: Tak jo. Ale jak si říkal, že lezeš dlouho, tak není to nějak ovlivněný i tím věkem, ten tvůj vztah k lezení?
- 172 Respondent: Je určitě, já vidim věci, který jsem dřív neviděl. No tak my jsme to dřív nikdy moc neřešili a často jsem udělali nějaký bordel.
- 173 Tazatel: Tak jo, tak myslíš si, že jsi řekl všechno, co pro tebe lezení znamená?
- 174 Respondent: No tak pokud to chce někdo brát jako realizaci, tak si musí být jistý, že fakt bude dobrej.
- 175 Tazatel: Jo a ty se v tom už nerealizuješ?
- 176 Respondent: Ne to jsem zjistil, že ne, že to už nemá cenu, dřív sem si myslel, že by to šlo, že bych lezl i zádoně. My jsme nějak lezli a ty čísla v tej repulice na ty špičce byly někde a teď i když se člověk zlepšil, tak ty nůžky se prostě tak rozevřeli, že už to nejede. To nebylo, že jsem vylezli třeba 9ku a pak 10ka to byl kousek, a teď se leze 10ka, ale je tam 10+, 10/11-, 11-, 11, to je 5 tříd, to nejsou dvě.
- 177 Tazatel: Takže ale dřív pro tebe bylo důležitý přelezat těžší a těžší cesty
- 178 Respondent: Pro mě bylo důležitý aby to bylo těžký, ale hlavně nějak pěkný. Takže možná nejlepší formu jsem promarnil na pěkný cesty.
- 179 Tazatel: No vidíš, takže to je jak si říkal, že se ti na tom líbí i ten pohyb.
- 180 Respondent: No tak to je ta radost z pohybu, to je nejdůležitější. Ne je to svoboda prostě, to je relativní svoboda...
- 181 Tazatel: Takže při tom lezení se cítíš svobodnějš?
- 182 Respondent: No tam je, taky jsem to dřív nevnímal, tam jde o to že ty jsi někde vysoko, vítr vidí, vyhledy jsou tam a porostě, pořád je tam to lano jako mezi váma a na tom konci není jenom bod na jištění, to je člověk s kterým tu radost sdílíš a to si spousta lidí taky neuvědomuje. My jsme to tak taky nebrali a pak najednou, když přestane tvůj spolulezec lézt a teď hledáš někoho to, tak najednou přijdeš, že to je v těch lidech. Protože furt ten dole ti zachrání život hlavně. No je to fakt, to lano je symbol vytváří ty pouta. Ty máš i větší radost z cesty, když to lezeš s tím člověkem, než když se tam zrovna vyskytneš.
- 183 Tazatel: Jo. Ještě sem se tě nezeptala, jak si představuješ svůj ideální lezecký den.
- 184 Respondent: Já jsem se dřív hrozně brzo probouzela chodil jsem se projít, Hop třeba říká, že čumákuje od 6ti, no ale on čumákoval jako takhle. Teď už vim, že je lepší ležet a bejt ticho, než se snažit budít ostatní, aby už se šlo lézt. No a prostě ve Španělsku se na učíš, že to stejně nemá cenu odcházet do těch skal dřív jak ve 12. Stejně to je pár pokusů, ta síla není, jo je to i dlouhý, dam 5 cest za den a je to až... Takže dlouhá snídaně, jo pěkně kafe, někdo cigárko, sedět, čaj, další kafe, no pak přežít to lezení nějak a večer zase uvařit něco, posedět, pokecat, no jedna lahev, druhá lahev. Ideální druhý den je, když není co.. Právě ta masovost, je blbá v tom, že skazí ten večer, skazí to celý den, že tam jsi prostě v davu a hlavně, když nás tam bylo 6, tak jsme kecali spolu, ale když je to na jednom spacím místě v Juře třeba 20 lidí, tak už to nestiháš. Tak tím vznikaj zase už, někdo nesedí, někdo jde spát, přece nebudu pít, zítra musím lézt, přitom nemusí lézt, může si lehnout.

- 185 Tazatel: To je zajímavý, že si říkal, že se tohleto naučíš v tom Španělsku.
- 186 Respondent: No na dlouhým zájezdu, tam ti naopak přijde, že je to jako když chodíš do práce.
- 187 Tazatel: Takže to je jako lepší jezdit na kratší dobu.
- 188 Respondent: No už si říkam, že to nemá cenu na 2 měsíce, už si říkam, že ty 3tejdny stačí maximálně, pak je člověk stejně unavený. Na tom dlouhým zájezdu nevydržíš to nasazení.
- 189 Tazatel: Tak jo. Tak díky za rozhovor.

- 1 **Tazatel:** Takže na úvod jenom pár základních informací o tobě, jestli by mi mohl říct. Kolik je ti let?
- 2 **Respondent:** 30.
- 3 **Tazatel:** A ty jseš...?
- 4 **Respondent:** Jako jsem vystudovanéj elektroinženýr, ale pracuju jako programátor.
- 5 **Tazatel:** Takže na plný úvazek pracuješ a máš vysokoškolský vzdělání.
- 6 **Respondent:** Jo.
- 7 **Tazatel:** Takže první otázka je jestli se považuješ vůbec za skálolezce, nebo jak bys to vymezil to lezení, co děláš?
- 8 **Respondent:** Sportovní lezení. Lezení na sportovně odjištěnejch skalách a stěnách.
- 9 **Tazatel:** Jo a lezeš teda převážně venku?
- 10 **Respondent:** Jo.
- 11 **Tazatel:** A vnímáš to jako odlišný typ lezení, nebo...?
- 12 **Respondent:** No máš ty různé druhy lezení, bouldernig, horský lezení, vysokohorský výstupy, nebo právě to sportovní lezení.
- 13 **Tazatel:** A ty v tom vnímáš nějaký vymezení, nebo v čem se to liší?
- 14 **Respondent:** Jsou to úplně jiný sporty.
- 15 **Tazatel:** A jak dlouho vlastně lezeš?
- 16 **Respondent:** No s přestávkama asi 12 let?
- 17 **Tazatel:** A vzpomeneš si, kdy si začal lézt a proč?
- 18 **Respondent:** No tak přivedl mě k tomu kamarád spoluhráč z hokeje, mi to prostě ukázal, nebo mě to zajímalo, tak mě vytáh na skály.
- 19 **Tazatel:** Takže to bylo...
- 20 **Respondent:** Přes kamaráda.
- 21 **Tazatel:** Kterej už lezl?
- 22 **Respondent:** No, no. No to byl kamarád z Kanadě.
- 23 **Tazatel:** A co tě na tom zaujalo, že jsi u toho zůstal?
- 24 **Respondent:** No asi prostě ta kombinace všeho, že je to trošku sport, ale není to sport, kterej je někde v hale je to prostě sport, kterej je venku k přírodě a je tam jako blízký vztah s tou přírodou a s tím okolím. I třeba dohromady i s tím cestováním, že prostě jezdíš na nová místa poznáváš nové oblasti asi všechno dohromady. A jedna možná taky z hlavních věcí byla, že do ty do by jsem hrál hokej a tam byly pevně daný tréninky 2krát, 3krát tejdě, přesně prostě o víkendu, daný termín, kdy se jede na zápas, kam se jede a taková ta pravidelnost. A spíš už potom, to nebyl jako koníček, ale byla to povinnost, že když se jede nebo když je zápas tak se musí jet a nejde jakoby vynechat a při tom jakoby to lezení bylo takový, že když chceš, tak jedeš, když nechceš tak prostě děláš něco jinýho. Takový jako dobrovolnost.
- 25 **Tazatel:** A pro tebe je to teda sport?
- 26 **Respondent:** To je kombinace všeho, to je způsob života, než jenom ten sport. Ten sport je tam taky důležitý, je to vlastně ten zážitek nebo prožitek toho lezení je intenzivnější, když je to větší sportovní výkon, ale není to to jediný.
- 27 **Tazatel:** Takže ty lezeš spíš proto, že tě to baví...
- 28 **Respondent:** Je to spíš prostě jako koníček, nebo způsob trávení volnýho času, než vyloženě než jako sport.
- 29 **Tazatel:** Jo takže tebe na tom vlastně baví, že seš venku, to cestování a ještě něco?
- 30 **Respondent:** Eh, asi zajímavý lidi, nebo ty lidi, který se teď už možná tolik ne, dneska, ale dřív se lezení, tak každej kdo vlastně lez nebo se kolem toho pohyboval, tak byl nějakým způsobem zajímavý nebo skoro i divnej. No takový zvláštní lidi to sdružovalo, většinou lidi, který třeba úplně nezapadali do takovýho klasickýho fotbalu a byli to většinou docela osobnosti.
- 31 **Tazatel:** Jo takže se ti líbili ty lidi kolem lezení a ty ses taky cítil, jako že ses nějak vymezoval?
- 32 **Respondent:** Jo tak prostě to tě ovlivní s lidma s kterejma se stýkáš, ale většinou že sem tam nepotkal nikoho já nevím, co se lezlo dřív spíš, nějaký arogantní lidi, nebo žádný blbce na skalách, což teďka asi se trošku změnilo, no.
- 33 **Tazatel:** A ty se cítíš jako součást nějaký skupiny těch, co lezou? Nebo to vnímáš, že kolem toho lezení je nějaká skupina lidí?
- 34 **Respondent:** No, no ale spíš ta komunita mi přijde, že dřív, já nevím před deseti rokama a víc nebo prostě před 5ti rokama, tak že byla nějaká lezecká komunita a dneska prostě nevím, tím jak jsou hodně umělý stěny a je to takovej, že se z toho stalo takovej trochu moderní sport, leze strašně moc lidí a už tím jak to vlastně těch lidí dělá hodně, tak už asi nemůžou dělat takovou nějakou uzavřenou komunitu.
- 35 **Tazatel:** Takže to bylo spíš dřív...

- 36 **Respondent:** Spíš taková vyhraněnější skupina lidí, no. To bylo dřív a teď už to není.
- 37 **Tazatel:** Takže to teď ani nevnímáš, jako že by to byla nějaká skupina?
- 38 **Respondent:** Ne, ne.
- 39 **Tazatel:** Tak jo. Takže ty jsi říkal, že lezení je tvůj koníček, a myslíš že tě to i nějak ovlivňuje celkově i tvuj život?
- 40 **Respondent:** Tak jasně, že to ovlivňuje, tak všechno co děláš tě ovlivňuje. A hlavně asi časově a i třeba způsobem uvažování nebo plánování nějakých věcí, když prostě je třeba tréninkový období, tak se musí chodit 2-3krát v tejdnu na stěnu si zalézt, když to nejde ven a víkend, když je potom hezky, tak primárně ten víkend plánuju, kde by se dalo někde lézt a až potom nějaký ostatní věci.
- 41 **Tazatel:** Jo takže je to tvoje hlavní aktivita?
- 42 **Respondent:** Jo, jo. Jasně že pak jsou věci navštívit rodiče, někde pracovat.
- 43 **Tazatel:** Ale práci tomu asi nějak nepřizpůsobuješ teda?
- 44 **Respondent:** To ne, ale asi kdyby mě ta práce omezovala na tolik, že bych nemohl v tejdnu si jít zalézt na stěnu a o víkendu jet lézt na skály, tak bych v tý práci nezustal. Spíš že si už najdu takovou práci, aby mi to umožňovala.
- 45 **Tazatel:** Jo. A ty máš taky s lezením spojený pravidla nebo nějaké zásady?
- 46 **Respondent:** Zásady při lezení? Jako pravidla nevrtat do skálu, neničit jištění, neničit tu skálu. No asi jo, ale to je takový, to nejsou pravidla, nebo to asi ani nikdo o tom nepřemýšlí, prostě se chováš, prostě neničit to okolí, no neničit tu přírodu, nebo když už tam sme, tak to ovlivňovat jako, co nejmíň.
- 47 **Tazatel:** Tak jo. A ty si říkal, že to lezení je tvůj koníček, takže nemáš v tom nějaký cíle nebo tak?
- 48 **Respondent:** Jo, tak ten cíl je spíš se nepřestat zlepšovat. Tak taky ne, taky se to střídá prostě nějakých cyklech, kdy mě baví lézt těžký cesty a zkoušet se zlepšovat a pak zase mě baví jenom být venku a lézt ty lehčí cesty a nějak to neřešit.
- 49 **Tazatel:** A můžeš teda popsat. Takže cílem toho tvýho lezení je nějak se při tom bavit.
- 50 **Respondent:** **No prostě zábava.**
- 51 **Tazatel:** A nějaký jako porovnávání se s ostatní je důležitý nebo?
- 52 **Respondent:** Tak taky ale spíš porovnání sám se sebou, když třeba před dvěma rokama, nebo před rokem jsem přešel nějaký cesty a ten další rok lezu další cesty, tak je to prostě lepší a třeba další rok bych chtěl lézt zase lepší cesty. Spíš to zlepšování se jakoby těch svých výkonů, prostě soukromě spíš než se porovnávat s někým druhým.
- 53 **Tazatel:** Takže teď jsme vlastně probrali, co to pro tebe lezení znamená, ještě by si k tomu něco dodal?
- 54 **Respondent:** No teďkon spíš negativnější je, že strašně lidí začalo lézt, že se to stalo populární a už, už se to mění nejenom na těch stěnách, ale i na skalách, když přijedeš do oblasti, kde jsou lehčí cesty a je tam snadnej přístup a je to dobře odjištěný a populární, tak se tam stojí fronty na ty cesty a už tam třeba není taková pohoda, jako když tam přijedeš a jste tam ve dvou nebo ve 4.
- 55 **Tazatel:** Takže při tom lezení je pro tebe důležitá.
- 56 **Respondent:** No prostě si to nějakým způsobem užívat a když je tam dalších 20 lidí, který tam na sebe hulákaj, dělaj bordel a nadávaj si. Nadávaj že překážíš v cestách, nebo oni tobě překážej v cestách, tak tak pohoda už není.
- 57 **Tazatel:** Takže že už je to takovej masovej sport.
- 58 **Respondent:** Hm spíš, že prostě je škoda, že se z toho stává, taková masová zábava.
- 59 **Tazatel:** Jo. Takže si říkal, že si přes to lezení získal i nějaký kamarády a kdybys to porovnal, máš kamarády i mimo to lezení nebo jenom v tom lezení.
- 60 **Respondent:** No tak skoro mám kamarády jenom v tom lezení. No vlastně i ty lidi mimo to lezení, tak se stali, nebo že jsem je začal vnímat nějak míň třeba. Takže asi to mělo nějak takovej vliv, prostě to lezení tě baví, tak se ho snažíš dělat hodně často, tak potkáváš zase ty lidi, co mají společný zájmy jako.
- 61 **Tazatel:** Takže ty jsi říkal, že to lezení pro tebe není úplně jako sport.
- 62 **Respondent:** Ale částečně taky.
- 63 **Tazatel:** Jo. A taky si říkal, že tam vidíš nějakou odlišnost, že to lezení se liší od toho hokeje nebo tak.
- 64 **Respondent:** Jo tak tam je tam nemáš v tom lezení nějakýho rozhodčího, nebo při závodech jo, ale když přijedeš na skály, tak tam ti nikdo neříká, co máš dělat, jak to máš dělat nebo že to byl faul a je to jenom na tobě vlastně jak si ty pravidla nastaviš, nebo jak to tam funguje.
- 65 **Tazatel:** Jo a ty si naznačoval, že ty lidi, co lezou se nějak odlišují od těch ne-lezců, ještě bys to dokázal nějak rozvést?
- 66 **Respondent:** No většinou tady ty lidi, neřešej, aby měli lepší auto než má souseď, nebo aby měli dražší televizi než někdo jinej, nejsou vlastně materiálně založený a mají ty hodnoty postavený někde jinde. Asi žijou z těch zážitků, prostě se nesnaží shromážďovat ty majetky, nebo to pro ně není důležité.

- 67 **Tazatel:** Hm. A co je pro tebe teda důležitý?
- 68 **Respondent:** Nevím tak důležitý je mít tu pohodu a nějakým způsobem si to užít.
- 69 **Tazatel:** A myslíš si, že to lezení je nějaký tvůj přístup k tomu životu celkově, a nebo že tě změnilo to lezení, když si začal lézt, nebo tak?
- 70 **Respondent:** Tak změnilo to, nebo spíš asi to otevře obzory další mezi jinou skupinu lidí třeba, než jsem potkal do té doby, nebo jiný druh zábavy, než jít večer někam na diskotéku.)
- 71 **Tazatel:** Tak jo. A ty rozdíl mezi těma lezcema vidíš, tak nějak v těch nově přichozích, nebo si říkal, že třeba ten bouldering je úplně jiný sport?
- 72 **Respondent:** No ale tak to je tím založením je to jiný, taky je jiný když někdo leze v horách, nebo jde prostě ve sněhu na nějaký kopec, společná je tam ta příroda vždycky, ale tím fyzickým výkonem je to jiný, tam potřebují úplně jiný předpoklady nebo jiný i typ tréninku, jiný svaly, jinou vytrvalost, je to zaměřený jinak.
- 73 **Tazatel:** A ještě když se vrátíme k tomu lezení. Takže tam je to jak říkaš, tak je to o tej přírodě, ale je tam asi ještě něco navíc, takže to asi bude ještě něco v tom lezení.
- 74 **Respondent:** Jo, tak to samotný lezení je pěkný, že jo. Prostě...
- 75 **Tazatel:** Co tě na tom jako přímo baví, baví tě na tom já nevím, že jsi vystavený nějakému riziku?
- 76 **Respondent:** Eh, to ani ne. Nebo taky je to zajímavější, když nevíš prostě jestli se udržíš, nebo jestli spadneš a myslíš si třeba v tu chvíli, že prostě musíš spadnou, že nedá se ten chyt udržet, nebo nemáš sílu udělat další krok a pak se překonáš, uděláš ten další krok a najednou to prostě jde zase dál, a dostaneš se třeba i nahoru, i když si s tím ani nepočítala a právě to, takový to překonání sama sebe, nebo tokový to kousnutí se, tak z toho máš, nebo já alespoň lepší pocit.
- 77 **Tazatel:** Hm, jo. Takže jsme říkali nějaký ty odlišnosti podopnosti. Řekl bys teda, že lezci tvoří nějakou skupinu?
- 78 **Respondent:** Jo, jsou to případy všechno.
- 79 **Tazatel:** A myslíš si, že se nějak celkově odlišují od ostatní společnosti.
- 80 **Respondent:** No nemůžu mluvit za všechny, tak ale asi mají všichni rádi pobyt venku, jinak by to nedělali, i když jsou to jenom ty, co lezou venku ne ty, co lezou jenom na stěně, taky takoví jsou.
- 81 **Tazatel:** A myslíš si, že se lezci projevují i nějak zevnějškem?
- 82 **Respondent:** No možná, když má někdo předloktí, jak pepeke námořník, tak poznáš, že třeba leze. Já si myslím, že stylem oblečení třeba ne. Zase mi přišlo dřív, že kdo začal lézt, tak si začal kupovat to outdoorový oblečení, ale dneska ty hadry jsou dostupný komukoliv a když se to někomu líbí, tak spousta lidí, co neleze, tak prostě nosí i to lezecký oblečení. Už se to prostě globalizovalo.
- 83 **Tazatel:** A myslíš si, že lezci vyznávají nějaký podobný hodnoty nebo zásady, že by se v tom mohli podobat?
- 84 **Respondent:** Já si myslím, že je to i takový rozdílný, že prostě můžou být různé skupiny lezců a třeba v rámci té jedné skupiny, tak uznávají společný hodnoty a ta jiná skupina, to může mít postavený nějak jinak a tam zase pro ně budou důležitější jiné hodnoty. Když třeba někdo bude jenom sportovní lezec a půjde mu o to vylézt, co nejtěžší cestu, tak bude prostě celou sezonu jezdit na jednu cestu, nebo na dvě a stráví tam několik měsíců, dokud to nevyleze, pak to třeba vyleze a třeba ta jeho skupina ho hrozně uzná a zase druhá skupina by řekla prostě to je blázen a proč radši nejede pokaždý někam jinam, podívat se na jiný místo, na jiný cesty.
- 85 **Tazatel:** Hm. Takže tam je i nějaký to uznání. A co ty by si uznával v lezení jako sympatickej výkon?
- 86 **Respondent:** Tak třeba ten sportovní to je jednodušší, tak třeba když někdo někam přijede, kde to prostě nezná a je schopnej tam lézt cesty na svém maximum a je jedno, jestli jsou to 9, 8ky nebo 7ky, ale když třeba má sílu na 7ky a tam prostě vyleze pět 7ček v on-sightu, než to je sympatičtější, než když někdo má sílu na 9ky a vyleze jednu 9ku za sezonu, protože jí prostě ujezdí. To je tak jako, prostě vylézt ty cesty do třetího pokusu, než prostě tam jet dvacetkrát na jednu cestu.
- 87 **Tazatel:** Takže má třeba nějaký lezecký vzory?
- 88 **Respondent:** Ty už jsou všichni mrtví. Ne jako těžko nějaký vzory...
- 89 **Tazatel:** Nebo jestli máš vůbec nějaký vzory?
- 90 **Respondent:** No to ani ne.
- 91 **Tazatel:** A od koho jsi se naučil nějaký zásady v tom lezení?
- 92 **Respondent:** No tak jako od všech lidí, prostě co jsem třeba potkal v lezení, potom co přest toho kamaráda jsem se dostal na skály, tak jsem vlastně v Plzni začal chodit do lezeckýho kroužku, no tak od tohohle kroužku a krátce potom do lezeckýho oddílu tady v Plzni, tak asi ty lidi z toho oddílu, třeba nějak mi přestavili ty pravidla nějaký nebo ty zásady, tak od nich jsem to okoukal.
- 93 **Tazatel:** Jo a do toho oddílu jsi chodil proč nebo?
- 94 **Respondent:** Tak to byla taková tendence, že každé lezec by měl patřit do nějakýho lezeckýho oddílu, aby vlastně dřív bylo pravidlo, že česku mohl dostat jenom lezec, který byl členem nějakýho oddílu, ale hlavní důvod byl ten, že tady v plzni jsem neznal žádný lezce. A zase přes spolužáka z vejšky mě seznámil s nějakýma dvěma lezcema a ty chodili do nějakýho oddílu a přes ně jsem se do toho oddílu dostal. A prostě zase tam byli hrozně zajímavý lidi, tak už sem tam zůstal.
- 95 **Tazatel:** Jo, se ti líbí.)

- 96 **Respondent:** No chodili do hospody a tak.
- 97 **Tazatel:** Jo ještě, to je zajímavý. Takže v tom oddílu ses seznámil s nějakýma lidma...
- 98 **Respondent:** Spíš vlastně abych měl s kým jezdit na ty skály, a protože sem nic neznal, tak aby mě tam naučili vlastně nějaký ty zásady, kdybych jel někam lézt, tak abych se nezabil, aby mě to v podstatě ukázali, kde se dá, kam se dá jezdit.
- 99 **Tazatel:** A řekl bys, že ty lidi co znáš z toho lezení, že si třeba pomáhají i ve všedním životě?
- 100 **Respondent:** No že jako ty lezci mezi sebou řeší jenom to lezení a neřeší ten každodenní život, nebo ty problémy, nebo věci mimo lezení, no tak asi to tak je. Prostě lezce zajímá má to lezení a když jede jeden lezec s druhým lezem někam, tak chtějí spolu řešit lezení a nechtějí spolu řešit já nevím práci nebo třeba částečně. Hlavně jsou spolu protože nemusejí spolu řešit hypotéku, nemusejí spolu řešit auto, bydlení nebo nějaký starosti a spíš se jako odreagovat se na těch skalách.
- 101 **Tazatel:** Jo že i pro tebe je to nějaký odreagování od všedního života. A připadáš si přilezení jakoby svobodnější?
- 102 **Respondent:** Jo, tak je to takový odreagování, takovým způsobem, že ty po tom lezeckým zájedu zapomeníš na starosti v práci, zapomeníš na všechno, řešíš jenom to lezení, prostě ten další krok, nebo řešíš jenom jak vylézt tu cestu a ostatní je vedlejší a pěkný je na tom to, že je to strašně jednoduchý potom to, že tam řešíš jednoduchý věci a ne ty složité, který kolikrát nemůžeš ovlivnit, že tam to máš pod kontrolou.
- 103 **Tazatel:** No tak, jo. Ještě k těm spolulezcům, tak s nima se setkáváš i když nelezeš, ne jenom při tom lezení?
- 104 **Respondent:** Jo jasně tak vidíš je v hospodě. Jo určitě je to i o získání minimálně nových známých a z některých dobrých známých se prostě stanou kamarádi, kdy prostě s nima už seš i mimo to lezení. A pak i mám třeba kamarády s kterejma už nejždíme lézt, ale vídáme se prostě dál.
- 105 **Tazatel:** Tak jo. A myslíš si, že součástí lezení je i vymezení se vůči já nevím společnosti jako obecně, jestli by se to dalo říct. Jestli ty se třeba sám tím lezení vymezuješ proti společnosti?
- 106 **Respondent:** Jo možná trochu jo, ale to souvisí s tím způsobem toho života, s těma prioritama, pořád asi to tak je, že většina lidí je zaměřená materialisticky, hromadit ten majetek, dělat kariéru, já nevím spojit si, jezdit na drahý dovolený, užívat si toho luxusu. To právě myslím, že tady všichni ty lidi, co lezou nebo většina minimálně, tak ty tady ty věci nepotřebují, nebo nejsou pro ně důležité a ani je nevyhlašují.
- 107 **Tazatel:** A myslíš, že to nějak kritizují.
- 108 **Respondent:** Ne to jako nikdo nekritizuje, ale ty lidi to prostě nepotřebují, jako ostatní ať si dělají, co chtějí, ne že by to nějak znevažovali nebo neuznávali, ale není to prostě ten jejich smysl života.
- 109 **Tazatel:** Jo tak jo. Ještě bys k tomu něco dodal, co je důležitou součástí toho lezení pro tebe?
- 110 **Respondent:** No je to asi hodně o tom odreagování od toho běžného, pracovního, nebo školního tejdne.
- 111 **Tazatel:** Jo tak a ještě jak si představuješ svůj ideální lezecký den, nebo to nemusí být ani den, prostě lezcky strávený čas?
- 112 **Respondent:** No musí to začít už cestou, aby prostě i na ty cestě byla pohoda. Většinou se někam jede a jede se buď větší nebo menší vzdálenost, prostě aby nikdo neprudil tou cestou, všichni se těšili, nějak rozumě se domluvili, kam se pojedou a potom aby vyšlo počasí, aby byla pohoda a skály byly pěkný, na výběr hodně cest, aby to nebylo úplně lehký, aby tam prostě byly nějaký potíže, který ale dou překonat a nakonec vylézt. Aby to nebylo zadarmo.
- 113 **Tazatel:** Takže i nějaký přiměřený strach?
- 114 **Respondent:** Jo i třeba přiměřený strach. Ne úplně jako strach o život, že třeba hrozí to, že si zlámou vaz, když spadnu, nebo že se zabiju, ale takovej přiměřený strach, kdy se třeba padá pár metrů do jištění ale pořád to není na zem a je to relativně prostě bezpečný, tak to k tomu prostě patří.
- 115 **Tazatel:** Jo takže vyrazit někam s nějakou partou lidí, aby bylo hezky.
- 116 **Respondent:** Aby bylo hezky, aby byla pohoda, aby se něco vylezlo, nebo aby se minimálně dobře zalezlo a večer se třeba lehce oslavilo :)
- 117 **Tazatel:** Jo a ještě když jsme narazili na ten přiměřený strach, myslíš si, že to sportovní lezení se vymezuje vůči tradičnímu lezení?
- 118 **Respondent:** Jako trochu se asi vyčleňují, ale není to, že by se jedna nesnesla s druhou, spíš to je v nějaký takový symbióze a myslím si, že i tradiční lezci to berou jako nějaký přirozený vývoj, zase ty prostě ty odlišnější cesty dovolují lézt těžší a těžší cesty, který třeba 99 procent lidí, co leze tradičně, tak takhle lehký cesty, který jsou těžký nevylezou. A zase třeba ty sportovní lezci uznávají tu druhou skupinu, která leze tradičně.
- 119 **Tazatel:** A co pískovcoví lezení?
- 120 **Respondent:** To je sportovní lezení pro mě.
- 121 **Tazatel:** Ty taky lezeš na písku?
- 122 **Respondent:** Ne tak často ale občas jo.
- 123 **Tazatel:** Tak jo, a ještě takhle do budoucnosti, dovedeš si představit, že by jsi nelezl.
- 124 **Respondent:** Plánuju lézt dlouho. Jo asi bych to přežil, kdybych nemohl lézt, jako fyzicky, kdybych nemohl, nebo. Úplně nevím, co by se třeba muselo stát, kdybych třeba neměl na to čas, nebo prost to z nějakýho důvodu nešlo, tak asi jo, dokážu si to představit. Našel bych si něco jinýho začal bych třeba surfovat, nebo skákat s padákem.)
- 125 **Tazatel:** Taže sme říkali, že ty skalní lezci, nebo ty určitý skupiny mají něco společného, ale zevnějškem to asi není vidět..
- 126 **Respondent:** Spíš těma názoroma se to projevuje, než nějakým...

- 127 **Tazatel:** A ty si na skalách rozumíš jako když potkáš nějakýho cizího sportovního lezce?
- 128 **Respondent:** Ne se všema, protože to je zase tím, že leze strašně lidí a ty lidí k tomu nemaj až takovej vztah.
- 129 **Tazatel:** A dřív sis rozuměl?
- 130 **Respondent:** To třeba jo. Tam vždycky když někdo byl na těch skalách, tak se s nim dalo jako rozumě pokecat a bylo to zajímavý a i jsem rád potkával jiný lezce na skalách no a teďkon už nejsem až tak rád, když někdo někde leze, protože těch lidí je všude moc.
- 131 **Tazatel:** Jo ještě koho bys mi doporučil jako informátora?
- 132 **Respondent:** Petru (přítelkyně), šimi, vráťa, david chudoba, karel sika, jára loučím, dušan, sebastián (ten trénuje pomalu nejvíc teďko v Plzni), Lukáš Jeřábek, Eva Těšitelová, Jana Lukášová, Jirka Sika, Pavel Janda, ale ten neleze moc dlouho, Ziki, Lída, Azbest.
- 133 **Tazatel:** Jo a máš vlastně ještě nějaký jiný sportovní aktivity?
- 134 **Respondent:** Jasný. běžky, kolo, fotbal. Chodíme hrát pravidelně každej tejdenn v zimě do tělocvičny a v létě ven. V tej formě jak chodíme my to není moc organizovaný, to je zase fotbal, nebo aktivity jako s lezcema no.
- 135 **Tazatel:** Tak jo, tak děkuju moc za rozhovor.